รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2

โดย

สุบัน พรเวียงและคณะ

กันยายน 2553

เลขที่สัญญา RDG5290005

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
ของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2

คณะผู้วิจัย สังกัด

1. นายสุบัน พรเวียง โรงเรียนบ้านหนองหัวควาย สพป.กพ.1
2. นายวรวิทย์ สิทธิโสภณ โรงเรียนบ้านไตรตรึงษ์ สพป.กพ.1
3. นายมีชัย พลทองมาก โรงเรียนนิยมราษฎร์วิทยา สพป.กพ.1
4. นายบัณฑิต สิริธุวานนท์ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
จังหวัดกำแพงเพชร (ศตส.จ.กพ.)

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ความเห็นในรายงานเป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

บทคัดย่อ

การวิจัย การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร และเพื่อวิเคราะห์สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การวิจัยในครั้งนี้ ได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน 1) การทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การทดลองใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบ B (สื่อของจริง) ตอนที่ 3 การทดลองใช้ รูปแบบ C (เครือข่าย) ตอนที่ 4 การทดลองใช้ รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) และตอนที่ 5 การทดลองใช้รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) 2) การวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร โดยจัดเวทีระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion) จากผู้เกี่ยวข้อง ตอนที่ 2 ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังจากการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ตอนที่ 3 สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรที่พัฒนาขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test Dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรทั้ง 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) รูปแบบ B (สื่อของจริง) รูปแบบ C (เครือข่าย) รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) และรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) มีผลการประเมินทุกรูปแบบอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

2.1 ผลการประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความคุ้มค่า ด้านความเป็นไปได้ และด้านผลลัพธ์/ผลกระทบ มีผลการประเมินทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังจากการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่

ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

หลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบเจตคติการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลการสรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า รูปแบบทั้ง 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) รูปแบบ B (สื่อของจริง) รูปแบบ C (เครือข่าย) รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) และรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรได้

ABSTRACT

The purposes of the study, the Development to prevent juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet ; Phase 2 were as follows;

1) To try out the patterns of preventing juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet.

2) To analyze, summarize and expand the patterns of juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet.

The study were divided into 2 steps ; 1) trying out the patterns of juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet which were implemented in 5 sections ; (1) Pattern A (Interview Juvenile Delinquents in Depth), (2) Pattern B (Realia), (3) Pattern C (Network), (4) Pattern D (Extra-curricular Activities) and (5) Pattern E (Inside-School Activities). 2) analyzing, summarizing, and expanding the patterns of preventing juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet which were implemented in 3 sections; (1) evaluating the patterns of preventing juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet by holding Group Discussion from related people, (2) the results in risky juvenile and adolescent group after using the patterns of preventing juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet, (3) summarizing and expanding the patterns developed by associated people of preventing juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet. Mean, Standard deviation, T-test and Content Analysis were employed in this study.

The findings revealed that

1. The result from using all 5 patterns of preventing juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet e.g. (1) Pattern A (Interview Juvenile Delinquents in Depth), (2) Pattern B (Realia), (3) Pattern C (Network), (4) Pattern D (Extra-curricular Activities) and (5) Pattern E (Inside-School Activities) was high.

2. The results from analyzing, summarizing, and expanding the patterns of preventing juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet found that

2.1 The evaluation of all 5 patterns of preventing juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet such as suitability, worthiness, possibility, and result/effect was high.

2.2 The result in risky juvenile and adolescent group after using all 5 patterns of preventing juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet e.g.

The comparison of the knowledge about drug abuse in risky juvenile and adolescent group after participating in the project was higher than before participating at the statistical significance .01.

The comparison of the attitudes towards preventing juvenile delinquency about drug abuse after participating in the project was higher than before participating at the statistical significance .01.

The comparison of the decisiveness in preventing juvenile delinquency about drug abuse after participating in the project was higher than before participating at the statistical significance .01.

The comparison of their refusal skills of preventing juvenile delinquency about drug abuse after participating in the project was higher than before participating at the statistical significance .01.

The comparison of their ability expectations of preventing juvenile delinquency about drug abuse after participating in the project was higher than before participating at the statistical significance .01.

The comparison of the behaviors of preventing juvenile delinquency about drug abuse after participating in the project was higher than before participating at the statistical significance .01.

The comparison of the ethical reasons of preventing juvenile delinquency about drug abuse after participating in the project was higher than before participating at the statistical significance .01.

2.3 The result of summarizing and expanding all 5 patterns in preventing juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet found that all 5 patterns such as (1) Pattern A (Interview Juvenile Delinquents in Depth), (2) Pattern B (Realia), (3) Pattern C (Network), (4) Pattern D (Extra-curricular Activities) and (5) Pattern E (Inside School Activities) could be as guidelines to prevent juvenile delinquency about drug abuse in Kamphaengphet.

ประกาศคุณูปการ

การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2 ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์และความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่ายที่ให้แนวคิด ความช่วยเหลือ คำแนะนำ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้รายงานขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ ที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการจัดทำรายงานการดำเนินโครงการในครั้งนี้ รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมให้มีความชัดเจนและความสมบูรณ์ ของรายละเอียดต่างๆ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสมอ ถาน้อย ได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันมีประโยชน์ และขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้ให้โอกาสในการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณภาคีเครือข่ายของตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย และภาคีเครือข่ายตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรที่ได้ให้ความร่วมมือในการนำรูปแบบทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรไปใช้จริงในพื้นที่ ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรที่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีในการนำรูปแบบไปใช้ ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้แก่ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจในจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าหน้าที่สถานพินิจ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าหน้าที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกำแพงเพชร พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 และสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ได้ให้การอนุเคราะห์และสนับสนุนการดำเนินงานทุกด้าน คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากรายงานการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ฉบับนี้ ผู้รายงานขอน้อมบูชาบูรพาจารย์และอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน

นายสุบัน พรเวียง
นายวรวิทย์ สิทธิโสภณ
นายมีชัย พลทองมาก
นายบัณฑิต สิริธุวานนท์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ..... ข

ประกาศคุณูปการ..... ฉ

สารบัญ..... ช

สารบัญตาราง..... ญ

สารบัญภาพประกอบ..... ฏ

บทที่

1 บทนำ..... 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 3

ขอบเขตของการวิจัย..... 3

นิยามศัพท์เฉพาะ..... 12

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 15

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 16

ตอนที่ 1 สถานการณ์ยาเสพติดในเขตจังหวัดกำแพงเพชร..... 17

ตอนที่ 2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด..... 20

ตอนที่ 3 การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชน..... 27

ตอนที่ 4 การป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กและเยาวชนในชุมชน..... 36

ตอนที่ 5 การป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กและเยาวชนใน..... 53

ตอนที่ 6 การขับเคลื่อนชุมชนสู่การเรียนรู้เพื่อพัฒนาแบบมีส่วนร่วมและเสริมพลังอำนาจ..... 73

ตอนที่ 7 ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม..... 76

ตอนที่ 8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 79

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ หน้า

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 90
ขั้นตอนที่ 1 การทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร..... 93
ตอนที่ 1 รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)..... 93
ตอนที่ 2 รูปแบบ B (สื่อของจริง)……..... 98
ตอนที่ 3 รูปแบบ C (เครือข่าย)……..... 101
ตอนที่ 4 รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)..... 104
ตอนที่ 5 รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)..... 108
ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร..... 112
ตอนที่ 1 การประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรโดยจัดเวทีระดมความคิดเห็น..... 112
ตอนที่ 2 ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังจากการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร..... 114
ตอนที่ 3 สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรที่พัฒนาขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง. 119

4 ผลการวิจัย..... 124
ขั้นตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร..... 125
ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร..... 173

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
5	บทสรุป	217
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	217
	วิธีดำเนินการวิจัย	217
	สรุปผลการวิจัย	218
	การอภิปรายผล	229
	ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้	243
บรรณานุกรม		245
ภาคผนวก		249
	ภาคผนวก ก คู่มือประกอบรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด	249
	ภาคผนวก ข รูปแบบ B (สื่อของจริง)	279
	ภาคผนวก ค รูปแบบ C (เครือข่าย)	283
	ภาคผนวก ง รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)	303
	ภาคผนวก จ รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)	314
	ภาคผนวก ฉ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	327
	ภาคผนวก ช รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 1	363
	ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	374

สารบัญตาราง

ตาราง หน้า

1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการเรียนรู้และลักษณะเฉพาะของการสอนความรู้แบบมีส่วนร่วม..... 63

2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการเรียนรู้และลักษณะเฉพาะของการสอนเจตคติแบบมีส่วนร่วม..... 64

3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการเรียนรู้และลักษณะเฉพาะของการสอนทักษะแบบมีส่วนร่วม..... 69

4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) โดยภาพรวม..... 126

5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตรวจสอบรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) จำแนกเป็นรายข้อ..... 126

6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) จำแนกเป็นรายข้อ..... 130

7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) ในภาพรวม..... 134

8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) การศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกเป็นรายข้อ... 135

9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) การศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานีจำแนกเป็นรายข้อ... 137

10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) การศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี จำแนกเป็นรายข้อ…….. 138

11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) ในภาพรวม…….. 142

12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) การจัดกิจกรรมสายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย จำแนกเป็นรายข้อ..... 143

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง หน้า

13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) การจัดกิจกรรมคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท จำแนกเป็นรายข้อ..... 152

14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชนจำแนกเป็นรายข้อ 145

15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) ศูนย์ให้คำปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ..... 148

16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ในภาพรวม..... 151

17 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี จำแนกเป็นรายข้อ..... 152

18 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมกีฬา จำแนกเป็นรายข้อ..... 154

19 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน จำแนกเป็นรายข้อ 155

20 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน จำแนกเป็นรายข้อ..... 157

21 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมครอบครัวสีขาว จำแนกเป็นรายข้อ..... 158

22 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ในภาพรวม..... 162

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง หน้า

23 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ จำแนกเป็นรายข้อ..... 163

24 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน จำแนกเป็นรายข้อ…….. 165

25 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ…. 166

26 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ศูนย์ให้คำปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ..... 168

27 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมครอบครัวสีขาว จำแนกเป็นรายข้อ…… 169

28 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม..... 173

29 แสดงการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ ของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง…….. 173

30 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออก เป็น 4 ปัจจัย..... 174

31 แสดงการเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย……. 175

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง หน้า

32 แสดงการเปรียบเทียบทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย..... 175
33 แสดงการเปรียบเทียบความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย..... 176
34 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย..... 177
35 แสดงการเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย..... 178
36 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการป้องกันฯ กับสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจำแนกตามรายปัจจัย..... 191

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	แนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก.....	38
2	การบูรณาการทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเข้าสู่การปฏิบัติเพื่อป้องกันการใช้สิ่งเสพติด.....	45
3	แสดงขั้นตอนการวิจัย…….....	99
4	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านผู้ปกครอง นักวิจัย เด็กและเยาวชนในพื้นที่ หน่วยงานหรือองค์กรในพื้นที่ ก่อนและหลังทำโครงการวิจัยฯ……	216

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่สร้างความเสียหายให้กับประเทศไทยอย่างมากมายจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของการใช้สารเสพติด แสดงให้เห็นว่าปัญหาการใช้สารเสพติดในประเทศไทยได้ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ โดยที่มีปริมาณการเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนผู้กระทำผิดและเพิ่มชนิด ประเภทและจำนวนของสารเสพติด สถานการณ์เช่นนี้ย่อมส่งผลร้ายต่อทรัพยากรบุคคลของชาติ และส่งผลกระทบต่อสังคม และระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ แม้ว่ารัฐบาลจะมีการดำเนินนโยบายที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างมากมาย การแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ยังคงมีอยู่ เนื่องจากให้ผลตอบแทนสูง มีการใช้ยาเสพติดกันอย่างแพร่หลายในทุกกลุ่มชนแทบทุกกลุ่ม และผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ พบว่า ความผิดเกี่ยวกับการเสพและจำหน่ายยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น (สุรพล โพธิสังขหิรัญ, 2547 : 2)

ในพื้นที่ของจังหวัดกำแพงเพชรมีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ในความดูแลขององค์กรต่างๆ เช่น สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกำแพงเพชร สถานพินิจจังหวัดกำแพงเพชร โรงพยาบาลต่างๆ ในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งทุกหน่วยงานต้องมีภาระที่จะต้องทำหน้าที่ดูแลแก้ไขช่วยเหลือตามภารกิจขององค์กรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับสถิติจำนวนเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชรมีแนวโน้มที่สูงขึ้น โดยในปี พ.ศ.2550 มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน จำนวน 126 ราย และในปี พ.ศ.2551 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 169 ราย และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดกำแพงเพชร, 2552)

ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรที่มีแนวโน้มสูงขึ้น จึงได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 1 ซึ่งเป็นการศึกษาสาเหตุที่เป็นสาเหตุเฉพาะในพื้นที่ของจังหวัดกำแพงเพชร ว่าสาเหตุปัญหาต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรเกิดจากสาเหตุและปัจจัยใดบ้าง นำสาเหตุและปัจจัยเหล่านั้นมาหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาซึ่งจะสอดคล้องกับสาเหตุและปัจจัยที่แท้จริง การศึกษาในครั้งนี้เป็นความร่วมมือกัน

ของภาคีที่มาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาแนวทางป้องกันการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การศึกษาในระยะที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร โดยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน 1) การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร รวม 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม ใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง 2) หาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร โดยจัดเวทีระดมความคิดเห็น จัดการประชุมพิจารณารูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรของผู้เชี่ยวชาญ และจัดประชุมเพื่อประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรที่พัฒนาขึ้นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาระยะที่ 1 (สุบัน พรเวียงและคณะ,2552 : 130-131) พบว่า

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล มีสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิดความเครียดง่าย และเด็กชอบแสดงความเป็นผู้นำ

1.2 ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว มีสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ผู้ปกครองคาดหวังในตัวเด็กสูงเกินไป ครอบครัวประสบปัญหาเศรษฐกิจ และผู้ปกครองเลี้ยงดูท่านแบบตามใจ

1.3 ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา มีสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง บุคลิกของเพื่อนในชั้นเรียนมุ่งเน้นการแข่งขัน และโรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป

1.4 ปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม มีสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนที่เด็กอาศัย มีแหล่งซื้อ-ขายยาเสพติดบริเวณที่พักอาศัยของเด็ก และเด็กมีเพื่อนนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2. แนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนใน

จังหวัดกำแพงเพชร สามารถสรุปเป็นรูปแบบในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) รูปแบบ B (สื่อของจริง) รูปแบบ C (เครือข่าย) รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) และรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) (สุบัน พรเวียงและคณะ, 2552 : 131-134)

ดังนั้นเพื่อให้แนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 1 ที่ได้พัฒนาขึ้นได้นำไปทดลองใช้กับพื้นที่จริงในจังหวัดกำแพงเพชร จึงควรศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ที่ได้พัฒนาขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

2. เพื่อวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 5 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มีรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ด้านเนื้อหา

1. การสร้างสื่อภาพยนตร์เจาะชีวิตจริงของเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและที่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 5 กรณีตัวอย่าง ที่เกิดขึ้นจริงภายในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่

1.1เด็กและเยาวชนหรือ บุคคลที่เคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว จำนวน 2 กรณีตัวอย่าง

1.2 เด็กและเยาวชนหรือ บุคคลที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 3 กรณีตัวอย่าง

2. การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ด้านแหล่งข้อมูล

ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) มีรายละเอียดดังนี้

1. เด็กและเยาวชนหรือ บุคคลที่เคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว จำนวน 2 กรณีตัวอย่าง เพื่อสร้างรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

2. เด็กและเยาวชนหรือ บุคคลที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 3 กรณีตัวอย่าง เพื่อสร้างรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

3. ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ดูแล แก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ นักจิตวิทยา เจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้าราชการครู เจ้าหน้าที่สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร ตัวแทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ตัวแทนสื่อมวลชน ตัวแทนสำนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเด็กจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าหน้าที่ Child Watch รวมทั้งสิ้น 10 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

4. ผู้เชี่ยวชาญในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ด้านตัวแปร

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ประกอบด้วย ด้านความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้และผลลัพธ์/ผลกระทบ

2. การทดลองใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ด้านเนื้อหา

นำรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ไปทดลองใช้กับเด็กและเยาวชนในพื้นจังหวัดกำแพงเพชร และประเมินผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการและด้านผลที่ได้รับ

ด้านแหล่งข้อมูล

1. สถานที่ในการนำรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ไปใช้ มีดังนี้

1.1 โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 130 แห่ง

1.2 โรงพยาบาลในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 แห่ง

1.3 สถานพินิจ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 แห่ง

1.4 สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 แห่ง

1.5 ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 แห่ง

2. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมชมรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มาโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน เพื่อประเมินเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

3. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมชมรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มาโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น การนำรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ไปทดลองใช้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ประกอบด้วย

1. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ด้านกระบวนการ
3. ด้านผลที่ได้รับ

ตอนที่ 2 รูปแบบ B (สื่อของจริง)

2.1 การทดลองใช้รูปแบบ B (สื่อของจริง)

ด้านเนื้อหา

การนำรูปแบบ B (สื่อของจริง) เพื่อให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เป้าหมาย ได้ศึกษาดูงานและประเมินผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบ B (สื่อของจริง) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการและด้านผลที่ได้รับ

ด้านแหล่งข้อมูล

1. สถานที่สำหรับการศึกษาดูงานของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย
   1.1 สถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี
   1.2 เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร
   1.3 วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี
2. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เป้าหมายได้แก่ ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบ B (สื่อของจริง)

3. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น การนำรูปแบบ B (สื่อของจริง) เพื่อให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เป้าหมายได้ศึกษาดูงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เพื่อประเมินผลที่เกิดจากการนำรูปแบบ B (สื่อของจริง) ไปใช้ ประกอบด้วย

1. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ด้านกระบวนการ
3. ด้านผลที่ได้รับ

ตอนที่ 3 รูปแบบ C (เครือข่าย)

3.1 การทดลองใช้ รูปแบบ C (เครือข่าย)

ด้านเนื้อหา

การนำรูปแบบ C (เครือข่าย) ได้แก่ สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย คำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน และศูนย์ให้คำปรึกษา ไปใช้ในพื้นที่เป้าหมายของจังหวัดกำแพงเพชร และประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ C (เครือข่าย) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการและด้านผลที่ได้รับ

ด้านแหล่งข้อมูล

1. พื้นที่เป้าหมายในการนำรูปแบบ C (เครือข่าย) ไปใช้ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

2. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ C (เครือข่าย)

3. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น การนำรูปแบบ C (เครือข่าย) ไปใช้ ในพื้นที่เป้าหมาย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) ประกอบด้วย

1. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ด้านกระบวนการ
3. ด้านผลที่ได้รับ

ตอนที่ 4 รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

4.1 การทดลองใช้ รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

ด้านเนื้อหา

การนำรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ได้แก่ กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน และกิจกรรมครอบครัวสีขาวไปใช้ในพื้นที่เป้าหมายของจังหวัดกำแพงเพชร และประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการและด้านผลที่ได้รับ

ด้านแหล่งข้อมูล

1. พื้นที่เป้าหมายในการนำรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ไปใช้ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

2. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

3. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น การนำรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ไปใช้ ในเพื่อที่เป้าหมาย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ประกอบด้วย

1. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ด้านกระบวนการ
3. ด้านผลที่ได้รับ

ตอนที่ 5 รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

5.1 การทดลองใช้ รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

ด้านเนื้อหา

การนำรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ได้แก่ กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน กิจกรรมครอบครัวสีขาว และศูนย์ให้คำปรึกษาไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร และประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการ และด้านผลที่ได้รับ

ด้านแหล่งข้อมูล

1. โรงเรียนในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอพรานกระต่าย และโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1.1 โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จำนวน 8 โรงเรียน

1.2 โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอพรานกระต่าย จำนวน 8 โรงเรียน

2. เด็กและเยาวชนในโรงเรียนที่เข้าร่วมใช้รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

3. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น การนำรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ไปใช้ ในเพื่อที่เป้าหมาย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ประกอบด้วย

1. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ด้านกระบวนการ
3. ด้านผลที่ได้รับ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรโดยจัดเวทีระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion)

ด้านเนื้อหา

รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 รูปแบบ

ด้านแหล่งข้อมูล ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน ประกอบด้วย

1. ผู้เกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบ A, B, C, D และE รูปแบบ ละ 5 คน
2. อาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 2 คน
3. เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 2 คน
4. ตัวแทนจากสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 2 คน
5. เจ้าหน้าที่สถานพินิจ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 คน
6. เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดฯ จำนวน 1 คน
7. เจ้าหน้าที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 คน
8. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อเด็กและเยาวชน จำนวน 1 คน

ด้านตัวแปร

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย ด้านความเหมาะสม ความคุ้มค่า ความเป็นไปได้และผลลัพธ์/ผลกระทบ

ตอนที่ 2 ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังจากการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ด้านเนื้อหา

ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย

1. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
2. เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
3. ทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
4. ทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

5. ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

6. พฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

7. เหตุผลเชิงจริยธรรม ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ด้านแหล่งข้อมูล

ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำนวนทั้งสิ้น 100 คน จากพื้นที่เป้าหมาย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2 ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 3 แบบวัดทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 4 แบบวัดทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 5 แบบวัดความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 6 แบบวัดพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 7 แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ด้านตัวแปร

1. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

2. เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

3. ทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

4. ทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

5. ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

6. พฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

7. เหตุผลเชิงจริยธรรมที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

ตอนที่ 3 สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรที่พัฒนาขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

ด้านเนื้อหา

รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ด้านแหล่งข้อมูล ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครู
2. จ้าหน้าที่ตำรวจ
3. เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ฯลฯ
4. ผู้นำองค์กรในชุมชน เช่น ผู้นำทางศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ
5. ผู้ปกครองเด็กและเยาวชน
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ฝ่ายปกครอง ฯลฯ
8. เจ้าหน้าที่สถานพินิจ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร
9. เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร
10. พัฒนาสังคมและความมั่นของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร
11. Child Watch

12. นักวิชาการ

13. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

ด้านตัวแปร

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร หมายถึง รูปแบบในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 รูปแบบ ได้แก่

1.1 รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) หมายถึง สื่อที่เป็นภาพยนตร์สั้นเจาะชีวิตจริงของเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและที่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ที่เกิดขึ้นจริงภายในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

1.2 รูปแบบ B (สื่อของจริง) หมายถึง สื่อของจริงที่นำมาใช้ในการป้องกันพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ สถาบันธัญญารักษ์ เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชรและวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

1.3 รูปแบบ C (เครือข่าย) หมายถึง การสร้างเครือข่ายเฝ้า ระวัง ป้องกันควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนโดยใช้กิจกรรม ได้แก่ สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชน คำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน และศูนย์ให้คำปรึกษา

1.4 รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) หมายถึง การจัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อป้องกันพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้กิจกรรมดังนี้ กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน การจัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชนและกิจกรรมครอบครัวสีขาว

1.5 รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) หมายถึง การจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อป้องกันพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้กิจกรรมดังนี้ กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ กิจกรรมการฝึกงานอาชีพ

ให้กับเด็กและเยาวชน การจัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน กิจกรรมครอบครัวสีขาว และศูนย์ให้คำปรึกษา

2. เสพ หมายถึง การดม การสูบ การกิน การฉีดเข้าสู่ร่างกาย

3. ยาเสพติด หมายถึง ยา วัตถุ หรือสารที่เมื่อเสพ (กิน สูบ ฉีด ดม) แล้วทำให้เกิดอาการ 3 ประการ คือ

3.1 ทำให้ผู้เสพเกิดความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะต้องเสพยานั้นอีก ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ จะต้องเพิ่มปริมาณการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ

3.2 ทำให้ผู้เสพตกอยู่ภายใต้บังคับของยา ทั้งจิตใจและร่างกาย หากหยุดเสพยาจะเกิดอาการลงแดง คือมีอาการคลื่นไส้ ทุรนทุราย อาเจียน

3.3 ทำให้ผู้เสพมีสุขภาพร่างกายทรุดโทรมอย่างมาก หากไม่รับการรักษาอาจถึงแก่ชีวิต

4. ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยการกิน สูบ ฉีด ดม หรือกระทำใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลในเชิงลบต่อร่างกาย จิตใจและอารมณ์

5. เด็กและเยาวชน หมายถึง บุคคลที่อายุตั้งแต่ 12 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 18 ปี บริบูรณ์

6. การกระทำความผิด หมายถึง การกระทำที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ว่าด้วยการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติควบคุมการใช้สารระเหย พ.ศ.2533

7. เด็กและเยาวชนที่มีประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง เด็กและเยาวชนผู้ที่มีประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2551 ถึง 30 กันยายน พ.ศ.2552 ซึ่งกำลัง รักษาตัว บำบัดหรือเลิกเสพยาเสพติดแล้วและมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชร

8. ผู้ปกครองเด็กของเยาวชน หมายถึง ผู้ปกครองของเด็กของเยาวชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชร ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2551 ถึง 30 กันยายน พ.ศ.2552

9. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หมายถึง เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกมาและมีแนวโน้มจะกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

10. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หมายถึง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำโรงพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำอำเภอต่างๆ ในจังหวัดกำแพงเพชรที่รับผิดชอบการบำบัดรักษาเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

11. เจ้าหน้าที่ตำรวจ หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจในอำเภอต่างๆ ของ

จังหวัดกำแพงเพชรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับยาเสพติด

12. ข้าราชการครู หมายถึง ผู้บริหารหรือครูผู้สอนที่ได้ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการป้องกัน ดูแลปัญหายาเสพติดในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2553

13. นักจิตวิทยา หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาจิตวิทยาและมีประสบการณ์ในการทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่บุคคลต่างๆ

14. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง การรู้จำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าของเด็กและเยาวชนที่เกิดจากยาเสพติดให้โทษ

15. เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหมายถึง การรับรู้หรือความเชื่อของเด็กและเยาวชนต่อยาเสพติด กิริยาท่าทีของเด็กและเยาวชนที่แสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี ต่อยาเสพติด และความโน้มเอียงของเด็กและเยาวชนที่จะกระทำหรือจะปฏิบัติต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด

16. ทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง ความสามารถในการประเมินการแก้ปัญหาและการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดของเด็กและเยาวชน ภายใต้เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจนำเด็กและเยาวชนไปสู่พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

17. ทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหมายถึง ความสามารถในการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนและหาทางออกเมื่อถูกเซ้าซี้ หรือ สบประมาท ในแต่ละสถานการณ์ของเด็กและเยาวชน เมื่อถูกผู้อื่น ได้แก่ เพื่อน รุ่นพี่ หรือ ญาติพี่น้อง ชักชวนหรือนำไปสู่สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งการปฏิเสธนั้นต้องใช้คำพูดและท่าทางประกอบ เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสม และไม่เสียสัมพันธภาพ

18. ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหมายถึง ความเชื่อมั่นในความสามารถตนเองของเด็กและเยาวชน ว่าจะสามารถแสดงพฤติกรรมหรือกระทำเพื่อไม่ให้ตนเองไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ภายใต้สาเหตุ หรือสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ ที่อาจชักนำไปสู่การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

19. พฤติกรรม หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนได้ปฏิบัติจริงหรือการกระทำของเด็กและเยาวชนที่ได้ปฏิบัติที่สามารถแสดงออกให้สังเกตเห็นเป็นพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือนำไปสู่สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

20. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

21. ความพึงพอใจผู้ใช้ หมายถึง ความรู้สึกซึ่งแสดงออกมาในรูปของความพอใจหรือไม่พอใจที่มีต่อเด็กและเยาวชนหลังเข้าร่วมกิจกรรมและรูปแบบในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้ง 5 รูปแบบ

22. ตำบลท่าไม้ หมายถึง ตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

23. ตำบลท่าขุนราม หมายถึง ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

24. พื้นที่เป้าหมาย หมายถึง พื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรและพื้นที่ตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

25. โครงการ หมายถึง โครงการวิจัยการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. แนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรที่พัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ในการป้องกันพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชรได้

2. ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนที่มีลักษณะเฉพาะพื้นที่ ที่สามารถนำไปใช้ในการป้องกันพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร โดยแบ่งออกเป็น ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานการณ์ยาเสพติดในเขตจังหวัดกำแพงเพชร

ตอนที่ 2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพย์ติด

1. ความหมายของสิ่งเสพติด
2. ประเภทของยาเสพติด
3. ลักษณะของผู้ติดยาเสพติด

ตอนที่ 3 การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 4 การป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กและเยาวชนในชุมชน

ตอนที่ 5 การป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กและเยาวชนใน

ตอนที่ 6 การขับเคลื่อนชุมชนสู่การเรียนรู้เพื่อพัฒนาแบบมีส่วนร่วมและเสริมพลังอำนาจ

ตอนที่ 7 ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม

ตอนที่ 8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 สถานการณ์ยาเสพติดในเขตจังหวัดกำแพงเพชร

สถานการณ์จากระบบเฝ้าระวังยาเสพติดของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่ายังมีการลำเลียงยาเสพติด บนเส้นทางหลักถนนพหลโยธินหมายเลข 1 จากจังหวัดทางภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ เชียงรายและตาก เพื่อส่งไปยังพื้นที่จังหวัดทางภาคกลาง เช่น นครปฐม กรุงเทพมหานคร เป็นต้น การนำเข้ายาเสพติดมาแพร่ระบาดในจังหวัดกำแพงเพชร ยังเป็นรอยต่อกับจังหวัดตาก เช่น อำเภอพบพระ อำเภอวังเจ้า นำเข้ามา ในพื้นที่อำเภอโกสัมพีนคร อำเภอคลองลาน ซึ่งภูมิประเทศเป็นภูเขาและมีปัญหาชาวไทยภูเขา รวมทั้งปัญหาการลักลอบค้าแรงงานต่างด้าว การลักลอบนำเข้ายาเสพติดเข้ามาในพื้นที่ตามเส้นทางรอง ได้แก่

1) เส้นทาง อ.เมือง- อ.คลองลาน- อ.ปางศิลาทอง-อ.แม่วง จ.นครสวรรค์
2) เส้นทาง อ.เมือง- อ.พรานกระต่าย - อ.คีรีมาศ จ.สุโขทัย
3) เส้นทาง อ.เมือง- อ.ไทรงาม- อ.วชิรบารมี จ.พิจิตร
4) เส้นทางเดินเท้าจากจังหวัดตาก–อ.โกสัมพีนคร จ.กำแพงเพชร

ซึ่งจังหวัดกำแพงเพชรได้ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ในเส้นทางหลัก จำนวน 5 จุด และในเส้นทางรอง จำนวน 11 จุด รวม 16 จุด

ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด คือ ยาบ้า รองลงมาคือ สารระเหย สำหรับการซุกซ่อนยาเสพติดจะพบในตัวบุคคล ในเคหะสถาน และในยานพาหนะ(รถยนต์,รถจักรยานยนต์) ซึ่งขณะนี้จากข้อมูลระบบการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด พบสัญลักษณ์บนเม็ดยาบ้า คือ WY ราคาซื้อขายยาบ้าในพื้นที่จังหวัด ราคาเม็ดละ 250-300 บาท (ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร(ศตส.จ.กพ.), 2552)

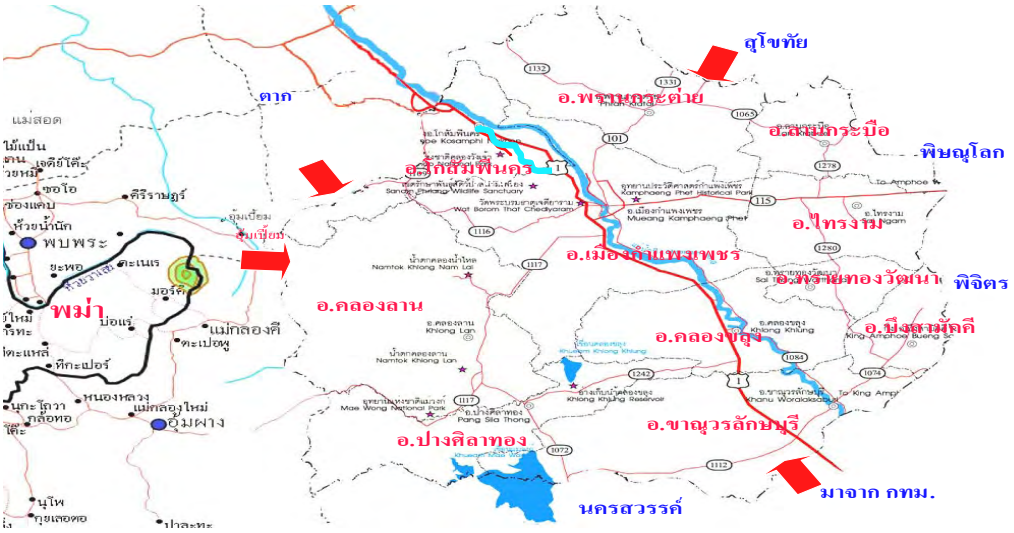

สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2551 (ตุลาคม 2550 – กันยายน 2551)

1. ด้านการปราบปรามยาเสพติด

1) การจับกุมคดียาเสพติด มีผลการจับกุม ดังนี้

ผลการดำเนินงาน	จำนวนคดี	ผู้ต้องหา	คิดเป็นร้อยละของเป้าหมาย
- นักค้ารายสำคัญ	21	35	140
- ผู้ค้ารายย่อย	404	527	277
- ผู้เสพ(บังคับบำบัด)	450	450	169
- ผู้ต้องหาตามหมายจับ	37	37	233
- ตรวจสอบทรัพย์สินผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มูลค่าทรัพย์สิน 2,506,790 บาท	29	29	275
- ดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนของประชาชน	15	15	100
รวม	892	1,032	

2) จำแนกตามข้อหา ประกอบด้วย

ผลการดำเนินงาน	จำนวนคดี(ราย)	ผู้ต้องหา(คน)
- ผลิต	21	21
- จำหน่าย	189	269
- ครอบครองเพื่อจำหน่าย	76	115
- ครอบครอง	151	151
- เสพ	455	455

2. ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

กิจกรรมบำบัด/ฟื้นฟู	จำนวนเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	คิดเป็นร้อยละ
1) ระบบสมัครใจบำบัด นำผู้เสพ / ผู้ติด	50	111	222
2) ระบบบังคับบำบัดตาม พรบ.ฟื้นฟูฯ	95		363.16
- บำบัดแบบควบคุมตัว		103	
- บำบัดแบบไม่ควบคุมตัว		242	
3) ระบบบำบัดแบบต้องโทษ	-	68	-
4) การติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ ผู้ผ่านกระบวนการบำบัด	-	137	-

(ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร (ศตส.จ.กพ.), 2552)

3. ข้อมูลเด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี ที่ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดของ ต. ท่าไม้ อ.พรานกระต่าย และ ต.ท่าขุนราม อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ระหว่างตุลาคม 2550–กันยายน 2553

ปีงบประมาณ	ต.ท่าไม้ (ราย)	ต.ท่าขุนราม (ราย)
2551	3	0
2552	5	6
2553*	**5**	**5**

(* คือ ปีที่โครงการวิจัยฯ นำไปใช้ในพื้นที่ทั้ง 2 ตำบล/ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร (ศตส.จ.กพ.), 2553)

ตอนที่ 2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพย์ติด

ความหมายของสิ่งเสพย์ติด

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 900) ให้ความหมายว่ายาเสพติดให้โทษ คือ สารเคมี หรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนพิษยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพยาทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับรวมตลอดถึงพืช หรือส่วนของพืชที่เป็น หรือให้ผลผลิตเป็นสารเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2541: 13) ได้ให้ความหมายว่ายาเสพติด คือ ยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือสารสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อร่างกายได้รับเข้าไปช่วงระยะ หรือนานติดต่อกัน จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้สุขภาพของผู้เสพนั้นเสื่อมโทรมลง เมื่อไม่ได้เสพถึงเวลาอยากเสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (มาตรา 4) ให้ความหมายยาเสพติดให้โทษว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือโดยวิธีการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรม (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542 : 222)

บุญศรี พรหมมาพันธ์ และคณะ (2540 : 8) ให้ความหมาย ยาเสพติดว่า หมายถึง สารใดก็ตามที่เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายทางใดทางหนึ่งแล้วเกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ ทำให้ผู้เสพมีความต้องการอย่างแรงกล้าในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น หยุดได้ยาก และทำให้ร่างกายจิตใจทรุดโทรม

จากความหมายของยาเสพติดดังกล่าวสรุปได้ว่า หมายถึง ยา วัตถุ หรือสารที่เมื่อเสพ (กิน สูบ ฉีด ดม) แล้วทำให้เกิด อาการ 3 ประการ คือ ทำให้ผู้เสพเกิดความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะต้องเสพยานั้นอีก ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ จะต้องเพิ่มปริมาณการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ผู้เสพตกอยู่ภายใต้บังคับของยา ทั้งจิตใจและร่างกาย หากหยุดเสพยาจะเกิดอาการลงแดง คือมีอาการคลื่นไส้ ทุรนทุราย อาเจียน และทำให้ผู้เสพมีสุขภาพร่างกายทรุดโทรมอย่างมาก หากไม่รับการรักษาอาจถึงแก่ชีวิต

ประเภทของยาเสพติด

ยาเสพติดสามารถจัดแบ่งได้หลายประเภท ได้แก่ การแบ่งตามการออกฤทธิ์ แบ่งตามแหล่งที่มา แบ่งตามกฎหมาย และแบ่งตามองค์การอนามัยโลกได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2541: 24-25)

1. แบ่งตามการออกฤทธิ์ของสิ่งเสพย์ติดต่อระบบประสาทส่วนกลาง สิ่งเสพย์ติดมีคุณสมบัติสำคัญ คือ สามารถออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง สามารถแบ่งสิ่งเสพย์ติดออกเป็น 4 ประเภท คือ

1.1 ประเภทกดประสาท เช่น กลุ่มฝิ่น (ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคอีน เฮโรอีน ฯลฯ) ยาระงับประสาทและยานอนหลับ (เซโคบาร์บิตาล อะโมบาร์บิตาล ฯลฯ) ยากล่อมประสาท (เมโปรบาเมท ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์ ฯลฯ) สารระเหย (ทินเนอร์ แลกเกอร์ กาว น้ำมันเบนซิน ฯลฯ) เครื่องดื่มมึนเมา (เหล้า เบียร์ วิสกี้ ฯลฯ)

1.2 ประเภทกระตุ้น เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน อีเฟดริน กระท่อม โคเคอีน (โคเคน) กาแฟ ฯลฯ

1.3 ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี เห็ดขี้ควาย ฯลฯ

1.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน อาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาทผสมร่วมกัน เช่น กัญชา ฯลฯ

2. แบ่งตามแหล่งที่มา แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ประเภทที่ได้จากธรรมชาติ ได้แก่ ฝิ่น กระท่อม กัญชา

2.2 ประเภทที่ได้จากการสังเคราะห์ ได้แก่ เฮโรอีน แอมเฟตามีน เซโคบาร์มิดาล

3. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 7 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530 ได้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท คือ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 2547, หน้า 236)

ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ฝิ่นยา (Medicinal Opium)

ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติคแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซติลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มิได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม

ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา 8 (1) เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ว่า คำว่า “ฝิ่นยา” (Medicinal Opium) หมายถึง ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่ง โดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

นอกจากนี้ด้านการแพทย์ยังได้จัดให้ยาและสารเคมีอีกหลายอย่างเป็นสิ่งเสพติดให้โทษ โดยแบ่งตามคุณสมบัติของยาเสพติดได้ 7 ประเภท ดังนี้

พวกที่ 1 ฝิ่นหรือสารที่มีส่วนประกอบของฝิ่น เช่น มอร์ฟีน เฮโรอีน โคเคอีน เพทีดีน ไฟเซฟโตน เป็นต้น

พวกที่ 2 ยานอนหลับชนิดต่างๆ เช่น ฟีโนบาร์บิตาล เซโคนัล โบรไมด์ พาราดีไฮด์ กลูติตาไมด์ เป็นต้น

พวกที่ 3 ยากล่อมประสาท เช่น ไดอะซีแพม (Diazepam) เมโปรบาเมต (Meprobamate) เป็นต้น

พวกที่ 4 ยากระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน โคเดอีน และใบกระท่อม เป็นต้น

พวกที่ 5 ยาที่ทำให้ประสาทหลอน เช่น กัญชา แอล.เอส.ดี ดี.เอ็ม.ที. เอส.ที.พี. และพวกเห็ดบางชนิด เป็นต้น

พวกที่ 6 สารระเหยต่างๆ เช่น เบนซิน และกาวติดเครื่องบิน

พวกที่ 7 แอลกอฮอล์ ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกได้จัดให้แอลกอฮอล์เป็นสารเสพติดอย่างหนึ่งด้วย เพราะแอลกอฮอล์เมื่อดื่มจนติดแล้วจะมีโทษเช่นเดียวกับยาเสพติดชนิดอื่นๆ

สรุปได้ว่า ยาเสพติดมีการแบ่งได้หลายประเภท แต่ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากกลุ่มเด็กและเยาวชน จึงศึกษาการหาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทผิดกฎหมายที่เด็กและเยาวชนไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง

ลักษณะของผู้ติดยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2552) ได้สรุปลักษณะของผู้ติดยาเสพติดโดย อาจสังเกตได้จาก

1. การใช้เงินสิ้นเปลืองโดยเด็กจะใช้เงินเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ภายในไม่เกิน 1 ปี ซึ่งผู้ปกครองสามารถตรวจสอบ หรือควบคุมการใช้เงินของเด็กได้

2. อุปกรณ์การเสพอาจพบบุหรี่ที่มีรอยยับ และมักจะเก็บไว้ต่างหาก หรือพบกระดาษฟรอยด์ ไฟแช็ค และหลอด

3. มีนิสัยโกหก เด็กจะเริ่มโกหกจากเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เช่น เสพยาในห้องน้ำนานแต่โกหกว่าท้องผูก เป็นต้น จนกระทั่งเรื่องที่โกหกจะมีความสำคัญมากขึ้น เช่น โกหกว่าเครื่องประดับหาย หรือ โรงเรียนบังคับให้ซื้อเครื่องมือที่ราคาแพงๆ เป็นต้น

4. มีนิสัยลักขโมย มีนิสัยเกียจคร้าน และไม่รับผิดชอบหลังจากที่เสพยาเสพติดแล้ว ผู้เสพจะมีอาการเมายา ทำให้ลดความตั้งใจ และลดพฤติกรรมต่างๆ ลง ไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว

5. ร่างกายไม่แข็งแรง ผอมแห้งแรงน้อย เนื่องจากไม่มีอาการอยากรับประทานอาหาร เพราะอยู่ในอาการเมายา หรือต้องการพยายามเก็บเงินไว้ เพื่อซื้อยาเสพติดในครั้งต่อไป

6. ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สกปรก อารมณ์ฉุนเฉียว หงุดหงิดง่าย เอาแต่ใจตัวเอง ในการตรวจสอบหัวข้อนี้ ผู้ปกครองจะต้องมีความหนักแน่น มีเหตุผล และตั้งอยู่บนพื้นฐานความรัก และความเข้าใจในครอบครัว

7. เก็บตัว ไม่สุงสิงกับคนอื่นไม่รับรู้ปัญหาภายในบ้าน และใช้ห้องน้ำนาน

8. ติดต่อกับคนแปลกหน้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกที่เสพยาเสพติดเหมือนกัน

จากหัวข้อดังกล่าว ถ้าพบว่ามีลักษณะสัมพันธ์กับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง หรือหลายหัวข้อ ก็พิจารณาได้ว่า สมาชิกในครอบครัวมีแนวโน้ม พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง สมควรแก้ไข ซึ่งยังไม่จำเป็นว่าต้องให้เห็นชัดเจนว่า ใช้ยาเสพติดแล้วจึงต้องแก้ไข เพราะปัญหาจากการใช้ยาเสพติดจะค่อยๆ ก่อตัวจากเล็กไปสู่ใหญ่ ถ้ารอให้ชัดว่ามีการใช้ยาเสพติด โดยผู้ใช้ยาเสพติดไม่สนใจคำแนะนำคำสั่งสอนอบรม ของคนในครอบครัวแล้ว นับว่าเป็นเรื่องยากต่อการแก้ไขอย่างมาก สำหรับการติดยาเสพติดบางชนิด ผู้เสพอาจมีลักษณะและความประพฤติที่อาจสังเกตเห็นได้ ดังนี้

การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดยาบ้า

การเสพยาบ้า ผู้เสพอาจจะไม่เกิดอาการเสพติดในครั้งหรือสองครั้งแรกที่เสพ เหมือนเช่นการเสพเฮโรอีน แต่เมื่อใช้ไปเป็นระยะเวลานาน จะทำให้ร่างกายเสื่อมโทรมลง เนื่องจากร่างกายไม่ได้รับการพักผ่อน และยังไปทำลายระบบประสาทอีกด้วย การสังเกตอาการของผู้ติดยาสามารถสังเกตได้ดังนี้

1. อาการทางร่างกาย

1.1 ผู้ป่วยมักจะผอมลง น้ำหนักลดโดยเฉพาะรายที่ใช้มากและใช้มาเป็นเวลานาน

1.2 การดูแลความสะอาดร่างกายมักจะลดลง

1.3 มีการเคลื่อนไหวเพิ่มมากขึ้น เช่น แขนขา ใบหน้า บางรายชอบกัดกราม บางรายไม่อยู่นิ่งเดินไปเดินมา

2. เรื่องของจิตใจ และอารมณ์

2.1 เวลาไม่ได้รับยา มักจะมีความซึมเศร้าหรือหงุดหงิดง่าย

2.2 อุปนิสัยเปลี่ยนไป เช่น จากเป็นคนเรียบร้อย เชื่อฟังกลายเป็นคนก้าวร้าว ดุดัน หงุดหงิดโมโหง่าย

3. เรื่องการหลับการตื่น

3.1 มักจะดึกมาก และมักชอบฟังเพลงเสียงดังแล้วตื่นสายมาก เห็นได้ชัดในวันสุดสัปดาห์ (มักจะมั่วสุมใช้ยาในเย็นวันศุกร์)

3.2 มักจะหลับในห้องเรียน หรือง่วงนอน ขาดสมาธิ

4. ผลการเรียน

4.1 ผลการเรียนโดยรวมมักจะลดลงเพราะขาดสมาธิ และความจำมักจะมีประสิทธิภาพลดลง

4.2 ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนลดลง ขาดเรียนบ่อยและมักมาสาย

5. การคบเพื่อน

5.1 คบเพื่อนที่ใช้ยาด้วยกันซึ่งมักจะเป็นกลุ่มเพื่อนที่ไม่ค่อยสนใจเรียน

5.2 เมื่อผู้ป่วยรับโทรศัพท์ มักจะระมัดระวังในการพูดเหมือนมีความลับ หรือเมื่อมีโทรศัพท์เข้ามา ถ้าคนอื่นรับสายมักจะเงียบไป ไม่ยอมพูดหรือสั่งข้อความไว้

5.3 การคบเพื่อนมักจะมีลักษณะพากันเที่ยวกลางคืนและกลับดึก มีการใช้เหล้าบุหรี่ด้วย

5.4 บางรายอาจจะมีเงินทองใช้จ่ายมากกว่าผิดปกติ โดยไม่มีแหล่งที่มาของเงินชัดเจน อาจเป็นไปได้ผู้ป่วยอาจจะเริ่มกลายเป็นผู้ค้ารายย่อย

6. อุปกรณ์การเสพ มักจะมีกระดาษฟรอยที่พับเป็นกรวยหรือกระทง พร้อมเทียนหรือไฟเช็คสำหรับเผายา และหลอดดูด ซึ่งอาจจะพบในห้องน้ำหรือกระเป๋า นอกจากนั้นการเข้าใจธรรมชาติของผู้เสพติดหรือผู้ติดยา การมีความสันพันธ์ที่ดีมีความเอื้อเฟื้ออาทร ของผู้ที่ที่ป่วยเคารพรัก หรือคนที่รักเรา จะเป็นเหตุให้เขายอมเล่าความจริง โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกตำหนิอย่างรุนแรง และควรนำความจริงและข้อผิดพลาดนั้น มาวิเคราะห์แล้วหาวิธีการช่วยเหลือ จะเป็นการป้องกันการกลับไปติดยาซ้ำ (Relapses prevention) เพราะผู้ติดยามีโอกาสผิดพลาดอีก แม้จะเลิกได้เป็นเวลานานแล้วก็ตามผู้ปกครองควรสังเกตอาการ และเข้าใจธรรมชาติของผู้เสพติด มากกว่าเป็นการจับผิด ซึ่งการมีความสัมพันธ์ที่ดีมีความเอื้ออาทร จะทำให้เขายอมเล่าความจริง โดยไม่ต้องเกรงกลัวว่าจะถูกตำหนิอย่างรุนแรง และนำข้อผิดพลาดเหล่านั้นมาวิเคราะห์หาวิธีการช่วยเหลือ ซึ่งจะเป็นการป้องกันการกลับไปติดยาซ้ำ (Relapses prevention) อย่างไรก็ตามหากผู้ปกครองไม่แน่ใจ อาจจะใช้วิธีการตรวจสอบปัสสาวะก็ได้ แต่ต้องระวังเรื่องของผลบวกปลอม ซึ่งเกิดจากการผิดพลาดของการใช้ยาแก้หวัดบางตัว อาจทำให้เข้าใจผิดกันได้

การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน

ผู้ที่เสพยาเสพติด ประเภทนี้ จะมีลักษณะที่สังเกตได้ชัด คือ ร่างกายซูบซีดผอมเหลือง นัยน์ตาเหลืองซีด ม่านตาหรี่ไม่กล้าสู้แสง (จึงสวมแว่นกันแดด) ริมฝีปากเขียวคล้ำ ง่วงเหงาหาวนอนตลอดเวลา และส่วนใหญ่จะมีอาการเฉยเมยต่อสิ่งแวดล้อม และสภาพการณ์ของตัวเอง หลายคนกลายเป็นคนฟุ้งซ่าน เกียจคร้าน หรืออารมณ์เปลี่ยนแปลง ถ้าสังเกตตามร่างกายอาจพบร่องรอยบางอย่าง เช่น จมูกแดง มีผงติดตามจมูก(ถ้าสูดเฮโรอีนผง) มีรอยเข็มด้านในท้องแขน (ถ้าฉีดเฮโรอีนเข้าเส้น) มักจะใส่เสื้อแขนยาว เพื่อปกปิดร่องรอยการฉีดยาบริเวณแขน หรือหลังมือทั้งสองข้าง และ หลังจากใช้เฮโรอีนแล้ว จะมีอารมณ์ดีขึ้นง่าย ครื้นเครง ปากหวาน ถ้าใช้มากอาจนั่งสัปหงก นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์การเสพ เช่น กล้องฝิ่น ก้อนฝิ่นดำ ผงสีขาวในถุงในแคปซูล ช้อนคีบกระบอกและเข็มฉีดยา ฯลฯ ซุกซ่อนอยู่ตามที่ปกปิดมิดชิด

การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดยาหลอนประสาท

ผู้เสพติดมันจะนอนหรือนั่งสลึมสลือ บางรายมีอาการเปลี่ยวแปลงทางด้านสายตาการรับรู้และการสัมผัส ตาทำให้กลายเป็นคนขี้ตระหนกตกใจ หวาดกลัว นอกจากนี้ยังมีน้ำลายออกมาก ฝ่ามือมีเหงื่อออก อารมณ์ และนิสัยเปลี่ยนแปลงจากเดิมจนเห็นได้ชัด

การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดกัญชา

ผู้เสพติดมักมีความคิดเลื่อนลอย สับสน อ่อนไหวจากควบคุมตัวเองไม่ได้ บางครั้ง แสดงอาการแปลกๆ เพราะการรับรู้ภาพผิดปกติ บางรายที่เสพมากๆอาจมีอาการตื่นเต้น กระสับกระส่ายตลอดเวลา กล้ามเนื้อลีบ มือเท้าเย็น และหายใจขัดบ่อยๆ ในส่วนที่ตัวอาจพบว่าผู้เสพซุกซ่อนบ้องกัญชา หรือซุกซ่อนบุหรี่ ที่มีมวนบุหรี่รูปทรงผิดแปลกจากปกติ เช่น มวนหนาขึ้น กระดาษมีสีน้ำตาลเกือบขาว กระดาษมวนยับ (ไม่เรียบ) ปลายมวนบุหรี่ทั้งสองข้างจะถูกพับไว้ ไส้ในมวนบุหรี่จะมีสีเขียวกว่าปกติ เป็นต้น ในกรณี ที่เห็นผู้สูบบุหรี่ที่ยัดไส้กัญชา จะได้กลิ่นเหม็นเหมือนหญ้าหรือเชือกไหม้ไฟ

การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดสารระเหย

ผู้เสพติดจะมีกลิ่นสารระเหยทางลมหายใจ และตามเสื้อผ้า มักง่วงเหงาหาวนอน ขาดสติสัมปชัญญะ มีอาการเหมือนคนเมาเหล้า พูดจาอ้อแอ้ เดินโซเซ น้ำมูกไหล มักมีแผลในปาก ในที่ส่วนตัว อาจพบภาชนะ หรือวัสดุใส่สารระเหยซุกซ่อนไว้ หากพบขณะ กำลังเสพอาจเห็นที่นิ้วมือมีผ้าสำลีซึ่งชุบสารระเหยพันอยู่และผู้เสพยกนิ้วนั้นขึ้นสูดดมอยู่ตลอดเวลา หรืออาจพบว่า กำลังดมถุงพลาสติกที่ใส่สารระเหย

ตอนที่ 3 การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชน

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระยะหลัง จะให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากพบว่า เป็นทักษะที่จำเป็นในการเผชิญสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การเสพยา และสามารถป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ได้ ซึ่งหน่วยงานที่พัฒนาทักษะชีวิตได้ให้ความหมายทักษะชีวิต ว่าเป็นความสามารถทางการคิด เลือกปฏิบัติ การปรับตัวของบุคคลในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข บุคคลที่มีทักษะชีวิตจะมีคุณลักษณะที่เป็นคนฉลาดคิด ฉลาดทำ ฉลาดพูด ฉลาดเลือกและปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสมในทุกสังคมและวัฒนธรรม (จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส, 2543 : 67) ทักษะชีวิตเป็นเสมือนตัวเชื่อมโยงระหว่างความรู้ เจตคติ และค่านิยมของบุคคล กับความสามารถทางจิตสังคม โดยจะเป็นตัวถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และค่านิยมของบุคคลออกมาว่า “จะทำอะไร และทำอย่างไร” หากบุคคลมีทักษะชีวิตแล้ว โอกาสในการเกิดความสามารถทางจิตสังคมก็เร็วขึ้น ดังนั้นทักษะชีวิตจึงเป็นเสมือนตัวกระตุ้นหรือแรงจูงใจ และความสามารถทางจิตสังคมหมายถึงความสามารถในการเผชิญปัญหา ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการจัดการกับสิ่งท้าทายรอบตัว ความสามารถดังกล่าวจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมทางบวก ซึ่งหมายถึง การป้องกันการเกิดปัญหาสุขภาพ ดังภาพประกอบ 4 กรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลกในปี ค.ศ.1993 (WHO, 1993 : 4)

ภาพประกอบ 1 แนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก

ที่มา : WHO, (1993). *Life Skills for Health and Development*. p. 4.

โครงสร้างพื้นฐานของทักษะชีวิตมี 9 ทักษะหรือ 12 ทักษะ เมื่อจำแนกเป็นกลุ่มทักษะแล้วประกอบด้วย 5 กลุ่ม ดังนี้ (จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส, 2543 : 68)

กลุ่มที่ 1 การตัดสินใจแก้ปัญหา

กลุ่มที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ

กลุ่มที่ 3 การสื่อสาร การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

กลุ่มที่ 4 ความตระหนักรู้ในตน ความเข้าใจ และความเป็นมิตร

กลุ่มที่ 5 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

ถ้าแบ่งตามพฤติกรรมการเรียนรู้สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านพุทธพิสัย ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ และความคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ด้านจิตพิสัย ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนและความเห็นใจผู้อื่น

ด้านทักษะพิสัย ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา และการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

จากการศึกษาข้อมูลการพัฒนาทักษะชีวิตของสถานศึกษา ด้านการป้องกันยาเสพติด พบว่า เยาวชนไทยยังขาดทักษะด้านทักษะพิสัย ได้แก่ 1) ทักษะการปฏิเสธ 2) ทักษะการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม 3) ทักษะการสื่อสารโน้มน้าวจูงใจไปสู่ทางเลือกที่เหมาะสม และ 4) ทักษะการควบคุมอารมณ์และสถานการณ์ภายใต้แรงกดดัน (จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส, 2543: 69) สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐพงศ์ พุดหล้า (2540) ซึ่งได้คัดเลือกมาเพียงบางองค์ประกอบของทักษะชีวิต ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและจำเป็นต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจและทักษะการปฏิเสธ

ทักษะการตัดสินใจ

ทักษะการตัดสินใจ (Decision making skill) เป็นส่วนหนึ่งของทักษะการป้องกัน (Protective skills) ซึ่งกล่าวว่า การที่บุคคลจะมีสุขภาพดี ขึ้นอยู่กับการติดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่เชื่อมโยงกับสุขภาพคือมีการประเมินทางเลือกต่างๆ โดยผ่านการวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก สามารถแก้ไขข้อเสียของแต่ละทางเลือก และนำไปสู่ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกที่มีประสิทธิภาพ เกิดผลดีต่อสุขภาพมากที่สุด (ณัฐพงศ์ พุดหล้า, 2540 : 53 ; พิศมัย สุขอมรรัตน์, 2540: 45)

การตัดสินใจเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเพราะนอกจากจะใช้ตัดสินปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละวันแล้ว ยังใช้ตัดสินใจกับทุกๆ เรื่องที่เกิดขึ้น เพราะการที่เราจะทำอะไร ต้องการอะไร บางครั้งไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวัง และต้องการเสมอไป จึงมีความจำเป็นที่ต้องให้เยาวชนได้ฝึกทักษะการตัดสินใจในเหตุการณ์เฉพาะ ซึ่งอาจจะมีปัจจัยบางประการเข้ามาแทรก ทำให้สิ่งที่คาดหวังเปลี่ยนไปการตัดสินใจยังเป็นการบ่งบอกประสิทธิภาพของงานหรือกิจกรรมที่ทำ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ละคนจะมีวิธีการแก้ปัญหาและตัดสินใจ ที่ใช้รูปแบบหรือวิธีการในการตัดสินใจไม่เหมือนกัน จึงเป็นสิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดกับเยาวชนให้รู้จักแก้ปัญหา และตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในเหตุการณ์นั้นๆ

จากความสำคัญของการตัดสินใจ ได้มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยา เสนอขั้นตอนการตัดสินใจไว้ในหลายแนวคิด แต่สาระสำคัญยังคงคล้ายคลึงกัน โดยเน้นวิธีการแก้ปัญหาเป็นหลัก ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การวิเคราะห์ข้อมูล และการกำหนดทางเลือก การเลือกทางเลือก การนำไปปฏิบัติให้เกิดผล และการประเมินผล เช่น กอร์ดอน (Gordon, 1991 : 244-248) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการตัดสินใจว่าประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานการณ์(Situational analysis) เป็นการพิจารณาองค์ประกอบของสถานการณ์นั้นๆ ข้อจำกัดที่มีผลต่อการตัดสินใจและความเป็นไปได้ของทรัพยากรที่มีอยู่

2. การตั้งวัตถุประสงค์(Objective and criteria setting) เป็นการแยกแยะเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการตัดสินใจ และเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนด

3. การค้นหาทางเลือก (Alternative search) เป็นขั้นตอนที่รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก ประกอบการพิจารณา เพื่อจะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

4. การประเมินทางเลือก (Alternative evaluation) เป็นการพิจารณาถึงทางเลือก แต่ละทางเลือก เกณฑ์ในการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ ค่าใช้จ่าย ความเที่ยงตรง ความเสี่ยง หรือความไม่แน่นอนของผลที่เกิดขึ้น

5. การตัดสินใจ (Making the decision) เป็นการตัดสินใจของบุคคลในการเลือกทางเลือกที่ดีและเหมาะสมที่สุด ซึ่งการตัดสินใจนั้นๆ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลหรือกลุ่มคนที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

6. การประเมินการตัดสินใจ(Decision review) เป็นขั้นตอนที่ทบทวนกระบวนการตัดสินใจที่ได้ตัดสินใจไปแล้ว เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยจะต้องกำหนดแผนการประเมิน และระยะเวลาที่ต้องประเมินผลไว้ล่วงหน้าตั้งแต่เริ่มต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ (2553 : ออนไลน์) ได้รวบรวมรูปแบบกลยุทธ์การตัดสินใจที่มีการวางแผนอย่างรอบคอบตามแนวคิดของดิงค์เลจ (Dinklage) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ระบุว่าปัญหาคืออะไร ซึ่งในขั้นนี้บุคคลจะต้องทราบเสียก่อนว่า เขาจะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใด และจะต้องตะหนักว่าเขามีสิ่งที่ต้องคิดและตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 การรวบรวบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ซึ่งต้องเป็นข้อมูลที่ช่วยประกอบการตัดสินใจ มิใช่ข้อมูลทั่วๆไป ดังนั้นบุคคลจะต้องเรียนรู้ว่าข้อมูลอะไรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของเขา แหล่งข้อมูลจะได้มาจากที่ใด และจะได้ข้อมูลนั้นมาอย่างไร

ขั้นที่ 3 การรู้จักทางเลือกที่มีอยู่ จากการได้ข้อเท็จจริงในขั้นที่ 2 จะทำให้บุคคลเริ่มมองเห็นแนวทางในการเลือกได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งควรเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้

ขั้นที่ 4 การให้น้ำหนักของแต่ละทางเลือกซึ่งบุคคลต้องพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก และให้น้ำหนักว่าควรเลือกทางเลือกใดที่ดีและเหมาะสมที่สุด

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเลือก เป็นการเลือกตามลำดับความสำคัญของทางเลือกที่ได้พิจารณาในขั้นที่ 4

ขั้นที่ 6 การดำเนินการ เมื่อได้ตัดสินใจว่าจะเลือกทางเลือกใดแล้ว บุคคลก็พร้อมที่จะดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจ

ขั้นที่ 7 การทบทวนการตัดสินใจและผลที่ได้รับ เมื่อได้ทำตามที่ได้ตัดสินใจไปแล้ว บุคคลจะพบว่าทางเลือกที่ตัดสินใจนั้นสามารถช่วยแก้ปัญหาได้หรือไม่ ถ้าหากผลการตัดสินใจช่วยได้ ก็จะยึดอยู่กับการตัดสินใจนั้น ถ้าหากช่วยไม่ได้ก็ต้องพิจารณาทบทวนเพื่อค้นหาทางเลือกใหม่ในการตัดสินใจครั้งต่อไป

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1994: 45) เสนอแนวทางการสอนทักษะการตัดสินใจดังนี้

1. กำหนดทางเลือก
2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจ
3. เขียนข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก
4. ตัดสินใจเลือกและบอกเหตุผลของการเลือกนั้น

ความสามารถในการตัดสินใจเป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมในการตัดสินใจ เป็นความรู้และทักษะของแต่ละบุคคลในการปฏิบัติเพื่อตัดสินใจได้อย่างดี ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ ในการตัดสินใจ การวัดความสามารถในการตัดสินใจจึงสามารถวัดจากการปฏิบัติตามขั้นตอนของการตัดสินใจ (Gordon, 1991 : 424)

ทักษะการปฏิเสธ

ทักษะการปฏิเสธ (Refusal skill) เป็นทักษะสำคัญในการสร้างสัมพันธภาพ สื่อสาร ความสามารถในการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน และหาทางออกเมื่อถูกเซ้าซี้ หรือสบประมาท หรือ การที่บุคคลใช้คำพูดและท่าทางประกอบ เพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสม และไม่เสียสัมพันธภาพ ที่จะหลีกเลี่ยงการเกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่พึงประสงค์ (กระทรวงสาธารณสุข.2538 : 2-3) ทักษะการปฏิเสธจึงเป็นความสามารถของบุคคล ในการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนจากกลุ่มเพื่อน เพื่อช่วยหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่อาจนำผลเสียมาสู่ตนเอง และถือเป็นสิทธิส่วน

บุคคลในการป้องกันตนเอง การปฏิเสธที่เหมาะสมจะช่วยรักษาสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มเพื่อนได้ ภายใต้ขั้นตอนการปฏิเสธ 3 ขั้นตอน คือ การแสดงความรู้สึกประกอบเหตุผล การขอปฏิเสธ และการขอความเห็นชอบ หรือเป็นความสามารถของนักเรียนในการหาทางออกเมื่อไม่เห็นด้วยกับความต้องการของผู้อื่น โดยการประวิงเวลาออกไป เพื่อให้คู่สนทนาเปลี่ยนความตั้งใจ อีกทั้งเป็นการสื่อความต้องการของตน ซึ่งต่างจากคู่สนทนาให้เขาได้ทราบ เพื่อให้เปลี่ยนแปลงความตั้งใจเดิมมาคล้อยตามตนเองเมื่อปฏิเสธตามขั้นตอนไม่ได้ผล ทางออกเมื่อถูกเซ้าซี้หรือถูกสบประมาท ควรหลีกเลี่ยงที่จะออกจากสถานการณ์ด้วยทางเลือกดังนี้ การปฏิเสธซ้ำแล้วบอกลา การต่อรอง หรือชวนกระทำกิจกรรมอื่นๆ ทดแทน และการผัดผ่อนหรือเลี่ยงออกจากเหตุการณ์ (ณัฐพงศ์ พุดหล้า, 2540 : 55)

หลักการปฏิเสธที่ดีมีดังนี้ (กระทรวงสาธารณสุข, 2538 : 41) ; (พิศมัย สุขอมรรัตน์, 2540 : 49) ; (สุพรรณี ปานดี, 2542 : 153-154)

1. ปฏิเสธอย่างจริงจังทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง เพื่อแสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิเสธ

2. ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะการใช้เหตุผลเพียงอย่างเดียวมักถูกโต้แย้งด้วยเหตุผลอื่น การอ้างความรู้สึกจะทำให้โต้แย้งได้ยากขึ้น

3. การขอความเห็นชอบ และแสดงการขอบคุณเมื่อผู้ชวนยอมรับ จะเป็นการรักษาน้ำใจของผู้ชวน

4. เมื่อถูกเซ้าซี้หรือสบประมาท ไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูดเหล่านั้น เพราะจะทำให้ขาดสมาธิในการหาทางออก ควรยืนยันการปฏิเสธและหาทางออกโดยวิธีเลือกต่อไปนี้

4.1 ปฏิเสธซ้ำ โดยไม่ต้องใช้ข้ออ้าง พร้อมทั้งบอกลาและหาทางเลี่ยง

4.2 การต่อรอง โดยการหากิจกรรมอื่นที่ดีกว่ามาทดแทน

4.3 การผัดผ่อน โดยการขอยืดระยะเวลาออกไปเพื่อให้ผู้ชวนเปลี่ยนใจ

ดังตัวอย่างขั้นตอนและคำพูดการปฏิเสธ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอน คำอธิบาย และตัวอย่างคำพูดในการปฏิเสธ ตามหลักการปฏิเสธที่ดีขั้นตอนการปฏิเสธ คำอธิบาย ตัวอย่างคำพูด

ขั้นตอนการปฏิเสธ	คำอธิบาย	ตัวอย่างคำพูด
1. การแสดงความรู้สึกประกอบเหตุผล	- การสร้างความรู้สึกทำให้โต้แย้งได้ยากกว่าการใช้เหตุผล	“ฉันไม่สบายใจเลย เราทำอย่างนี้คนอื่นอาจเข้าใจผิดได้”
2. การขอปฏิเสธ	- การแสดงความตั้งใจปฏิเสธทั้งท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง ทำให้ผู้ชวนลดความตั้งใจลง	“ฉันว่าหยุดเพียงแค่นี้เถอะเพื่ออนาคตของเราทั้งสองคน”
3. การถามความเห็น	- เป็นการถนอมน้ำใจของอีกฝ่าย	
4. การถูกเซ้าซี้ ควรหาทางออกด้วยการเลี่ยง ดังนี้		
4.1 ปฏิเสธซ้ำแล้วบอกลา	- เพื่อยืนยันความตั้งใจที่จะปฏิเสธและตอกย้ำสิทธิของตน	“ฉันจะไม่ทำสิ่งที่ไม่เหมาะสมแบบนี้อีก ไปก่อนนะ”
4.2 ต่อรองชวนทำกิจกรรมอื่น	- เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ชวนเลิกทำในสิ่งที่เราไม่เห็นด้วย	“ฉันว่าเราไปดูหนังสือกับเพื่อนๆ ดีกว่า ไปกันเถอะ”
4.3 ผัดผ่อนแล้วเลี่ยงออกจากเหตุการณ์	- เพื่อยืดเวลาให้ผู้ชวนเปลี่ยนความตั้งใจ	“ฉันคิดว่าเรารอก่อนดีกว่า วันนี้ฉันยังไม่พร้อม วันหลังค่อยนัดกันใหม่ ขอตัวก่อน”

ที่มา : พิศมัย สุขอมรรัตน์, (2540). *การประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. หน้า 50.

สำหรับการสอนทักษะที่จำเป็นในการป้องกันการใช้สารเสพติด ของสำนักงาน ป.ป.ส. ได้กล่าวว่า กระบวนการสอนจำเป็นต้องปรับให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ลักษณะของผู้เรียน และวัตถุประสงค์ของผู้สอน โดยเฉพาะถ้าผู้เรียนอยู่ในวัยรุ่น ซึ่งมีความต้องการที่จะมีความเป็นตัวของตัวเองหรือมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เชื่อคำบอกกล่าวและชักชวนของเพื่อนมากกว่าคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญในการสอนทักษะชีวิตนั้นเน้นการสร้างให้เด็กและเยาวชนเกิดเจตคติหรือเปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ถูกต้อง และสามารถผ่านเหตุการณ์ยั่วยุไปได้ โดยมีพฤติกรรมที่สังคมพึงประสงค์ กระบวนการเรียนการสอนจึงต้องเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น โดยการ

กำหนดสถานการณ์จำลอง และอาศัยกระบวนการกลุ่มตามขั้นตอนดังนี้(พิศมัย สุขอมรรัตน์,2540 : 34)

1. สถานการณ์จำลอง

2. การระดมสมอง ให้ผู้เรียนได้เสนอความคิดเห็นต่อสถานการณ์จำลองนั้น

3. การอภิปราย โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้อภิปรายข้อขัดแย้งและลงมติว่าควรจะเลือกแนวทางใดดีที่สุด

4. การแสดงบทบาทสมมติ โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกเล่นบทบาทสมมติในสถานการณ์จำลองตามการปฏิบัติที่เป็นมติของกลุ่ม

5. การฝึกปฏิบัติ โดยฝึกทักษะต่างๆ ในสถานการณ์จำลองนั้นๆ

ปัจจัยภายนอกหรือสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง แนวทางในการดำเนินงานเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของเยาวชนนอกจาก มุ่งพัฒนาปัจจัยภายในของตัวเด็กเองแล้วการแก้ไขสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรม ดังองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการใช้สารเสพติดของเยาวชน องค์กร YSAPI (Youth Substance Abuse Prevention) ได้กล่าวว่าในการพัฒนาโปรแกรมการป้องกันการใช้สารเสพติดของเยาวชนที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องคำนึงว่าจะทำอย่างไรถึงจะทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างกลวิธีที่มุ่งแก้ไขที่ตัวเด็กกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ดังนั้นในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของเยาวชน ควรมีการเฝ้าระวังสภาพแวดล้อมที่เอื้อหรือเป็นแหล่งสนับสนุน ให้เยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ เช่น แหล่งซื้อขาย มุมอับต่างๆในโรงเรียนหรือชุมชนที่อาจเป็นแหล่งมั่วสุมในการสูบบุหรี่ของนักเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง ในการเฝ้าระวัง และสอดส่องดูแล ได้แก่ กลุ่มแกนนำนักเรียน ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และกลุ่มต่างๆหรือผู้นำในชุมชน

การเฝ้าระวังและดูแลสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน เช่น แหล่งซื้อขายและแหล่งมั่วสุมต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของฝ่ายต่างๆในการสอดส่องดูแล โดยกิจกรรมหรือโครงการนี้ สอดคล้องกับแนวคิดขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการใช้สารเสพติดของเยาวชน ได้แก่ องค์กร The Substance Abuse and Mental Health Services Administration (SAMHSA) องค์กร Center for Substance Abuse Prevention (CSAP) ที่ได้พัฒนากลวิธีในการป้องกันการใช้สารเสพติดในเยาวชน โดยให้ความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งมีฐานคิดมาจากการบูรณาการทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเข้าสู่การปฏิบัติเพื่อป้องกันการใช้สิ่งเสพติด (The Integrating Environmental Change Theory into Prevention Practice)

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม(Environmental Change Theory) เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม 2 ประการ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล (Individualized environments) ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมของเด็กแต่ละคนที่เติบโตมาและได้รับการเรียนรู้ 2) สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพของเด็กทุกคน (Shared environments) ซึ่งรวมถึงการนำไปสู่การใช้สารเสพติด การดื่มสุราและการสูบบุหรี่ โดยองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการใช้สารเสพติดของเยาวชน ได้นำเสนอกลวิธีในการป้องกันการใช้สารเสพติดที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งสองประการ ดังภาพประกอบ 2

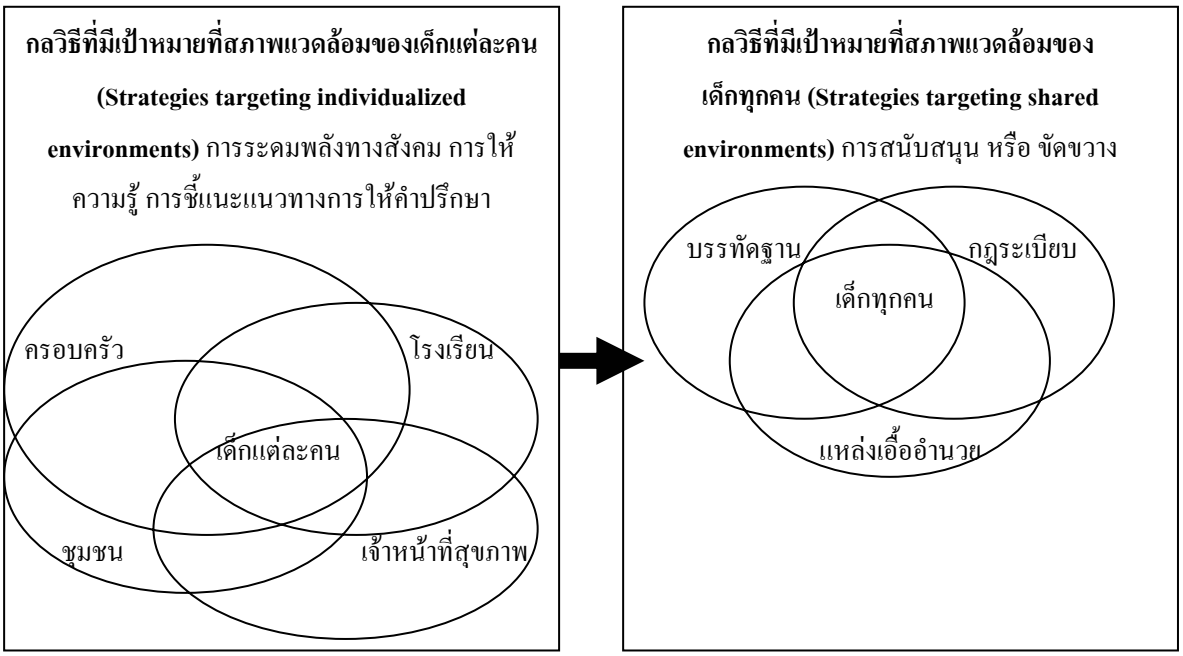

ภาพประกอบ 2 การบูรณาการทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเข้าสู่การปฏิบัติเพื่อป้องกันการใช้สิ่งเสพติด (Klitzner, (2010). *Integrating Environment Change Theory into Prevention Practice*.(Online))

จากรูปจะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของเด็กแต่ละคน ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโตและได้รับการเรียนรู้ ที่รวมถึงสภาพแวดล้อมของครอบครัว โรงเรียน ชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทางสุขภาพ กลวิธีในการป้องกันที่เกี่ยวข้องในระดับนี้ คือ

การให้ข้อมูลความรู้ การชี้แนะแนวทาง การให้คำปรึกษา และการระดมพลังทางสังคมจากกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดของเยาวชน ซึ่งกิจกรรมที่จัดให้ อาจจะเป็นการสอนเด็กในเรื่องของการให้ความรู้ การพัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็น การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ในสังคม และความคาดหวังของสังคม หรือ การจัดโปรแกรมพิเศษอื่นๆ ให้แก่เด็กในกลุ่มที่เสี่ยงสูง ทั้งนี้เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาให้เด็กแต่ละคนสามารถเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์ที่อาจชักนำไปใช้สารเสพติดได้ นำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ถูกต้องและมีสุขภาพที่ดี (Klitzner, 2010 : Online)

สำหรับการจัดกิจกรรม เพื่อเฝ้าระวังสภาพแวดล้อมที่เอื้อ หรือเป็นแหล่งสนับสนุนให้เยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด กลวิธีในการป้องกันที่เกี่ยวข้องในระดับนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพของเด็กทุกคน (Shared environments) ซึ่งเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐาน กฎระเบียบ หรือกฎหมาย และแหล่งสนับสนุนที่เอื้อให้เด็กใช้สารเสพติด ดังนี้

- บรรทัดฐาน (Norms) เป็นค่านิยมของสังคมที่มีต่อการใช้สารเสพติด ซึ่งอาจเป็นความคิดที่ “ถูกต้อง” หรือ “ไม่ถูกต้อง” “การยอมรับ” หรือ “ไม่ยอมรับ” ก็ได้ ตัวอย่างเช่น เป็นการไม่ถูกต้อง ไม่ว่าใครก็ตามที่ใช้ยาเสพติด หรือ ยอมรับได้ถ้าคนที่เป็นผู้ใหญ่แล้วดื่มสุราในระดับปานกลาง เป็นต้น ค่านิยมจึงเป็นพื้นฐานโดยทั่วไปของเจตคติที่อาจสนับสนุนหรือขัดขวางต่อการแสดงพฤติกรรมการใช้สารเสพติดได้ สำหรับบุหรี่ซึ่งจัดเป็นสารเสพติดชนิดหนึ่งที่ไม่ผิดกฎหมาย และอาจพบเห็นผู้สูบบุหรี่ได้โดยทั่วไป ซึ่งค่านิยมในสังคมส่วนใหญ่ยังยอมรับการสูบบุหรี่ของผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันจากโครงการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ต่างๆ ของรัฐบาล และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้การสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และเริ่มจะไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม หากสูบบุหรี่ในสถานที่ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสูบบุหรี่ในเยาวชนยังไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปของสังคม พ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่อยากให้บุตรหลานสูบบุหรี่ แม้ว่าตนเองอาจจะสูบบุหรี่ก็ตามโรงเรียนมีกฎระเบียบไม่ให้นักเรียนสูบบุหรี่ หรือการสูบบุหรี่ของเยาวชนหรือนักเรียนในสถานที่ทั่วไปก็ยังไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ดังนั้นวิธีการป้องกัน ทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและบุคคลทั่วไปในชุมชนต้องพยายามทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ไม่สูบบุหรี่ให้เด็กเห็น ถ้าเลิกได้ก็ควรเลิก และต้องคอยเฝ้าระวังสอดส่องดูแลพฤติกรรมของลูกในเรื่องการคบเพื่อน ควรพร่ำสอนอย่างสม่ำเสมอให้เด็กหลีกเลี่ยงจากการสูบบุหรี่และสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การสูบบุหรี่ และว่ากล่าวตักเตือนถ้าเห็นลูกสูบบุหรี่ เป็นต้น

- กฎระเบียบหรือกฎหมาย (Regulation) ซึ่งอาจเป็นกฎระเบียบระดับหน่วยงานท้องถิ่น หรือ กฎหมายระดับประเทศ เช่น พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ในปีพ.ศ. 2535 ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมถึงการห้ามจำหน่ายบุหรี่แก่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ห้ามบริษัทบุหรี่โฆษณาใดๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเข้าถึงบุหรี่ได้ง่ายทั้งจากการสัมผัสโดยตรงและทางสื่อ และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ เป็นต้น ซึ่งในระยะแรกการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จนกระทั่งได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข(ฉบับที่ 10) ให้มีผลบังคับใช้อย่างจริงจังตั้งแต่วันที่ 8 พฤศจิกายน 2545 เป็นต้นไป ดังนั้นเยาวชนและบุคคลที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องทราบถึงข้อบังคับใช้ของกฎหมายต่างๆ เพื่อปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

- แหล่งสนับสนุนหรือแหล่งที่เอื้อให้เด็กใช้สารเสพติด (Availability) ซึ่งหมายถึง เงิน สถานที่ และเวลาที่อาจสนับสนุนให้เด็กเสพยาได้ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ หรือ เสพยาเสพติด ดังนั้น ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู ต้องเฝ้าระวังและดูแลสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้ไม่เป็นมุมอับหรือเป็นแหล่งมั่วสุมสำหรับเด็ก คอยสอดส่องดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของเด็กให้ใช้จ่ายในทางที่เหมาะสม และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ตอนที่ 4 การป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กและเยาวชนในชุมชน

จากปรัชญาความเชื่อพื้นฐานของผู้วิจัยที่เชื่อในเรื่องของ ความคิด การให้ความหมายจาก “คนใน” และศักยภาพของคนในการแก้ไขปัญหาเองได้ตามสภาพแวดล้อม และสังคมวัฒนธรรมในพื้นที่นั้น จึงทำให้ความรู้ในเรื่องการป้องกันการใช้สารเสพติดในชุมชนแออัดขัดแย้งกับความรู้ที่มีอยู่กล่าวคือ การป้องกันการใช้สารเสพติดส่วนใหญ่เป็นรูปแบบเดียวกันที่มาจากความคิดของคนนอกหรือนักวิชาการที่ต้องการแก้ไขปัญหาสารเสพติด โดยปราศจากการเรียนรู้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่แท้จริงของปัญหาและคนในพื้นที่นั้น จึงส่งผลให้รูปแบบของการป้องกันการใช้สารเสพติดแก้ไขปัญหาได้ในระยะสั้นและไม่ยาวนาน กอปรกับสังคมมีมุมมองที่เชื่อความรู้จากนักวิชาการมากกว่าความรู้จากคนในพื้นที่ ไม่เชื่อในศักยภาพของคนที่คิดเองทำเองแก้ไขปัญหาเองได้ ดังนั้นการแสวงหาความรู้ในเรื่องการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดครั้งนี้จึงต้องการความรู้ที่ได้จากระบบคิด การให้ความหมาย จากมุมมองของ “คนใน” เพื่ออธิบายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยกระบวนการวิจัยทำให้คนในรู้ศักยภาพของตนเองและนำศักยภาพของตนมาเป็นฐานในการวางแนวทางในการป้องกันการใช้สารเสพติดได้ด้วยตนเอง ดังนั้นความรู้ที่ต้องการหาข้อเท็จจริงคือ รูปแบบของการป้องกันการใช้สารเสพติดที่พัฒนามาจากชุมชนแออัดเอง

โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ วิธีคิดของคนในชุมชนแออัดทำให้ตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง และการเข้าร่วมในการดำเนินการป้องกันการใช้สารเสพติดในชุมชนด้วย ซึ่งการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยยืนยันได้ว่า รูปแบบของการป้องกันการใช้สารเสพติดที่สร้างจากสถานการณ์ของการเรียนรู้ที่มาจากความคิดของคนในยังไม่ปรากฏในชุมชนแออัด งานวิจัยชิ้นนี้จึงมีความสำคัญในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ ซึ่งการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดสามารถทบทวนได้ 2 รูปแบบ คือ

4.1 การป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดของต่างประเทศ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์ข้อความรู้ได้ว่า กระบวนการสร้างรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในต่างประเทศส่วนใหญ่เกิดจากแนวคิดนโยบายหลักของรัฐบาลที่ให้ทุนสนับสนุนจัดตั้งองค์กรกลาง เพื่อพัฒนาความรู้เรื่องสารเสพติดและการป้องกันสารเสพติดให้สามารถเชื่อมต่อความรู้ระหว่างการปฏิบัติและวิชาการได้ โดยมีการกำหนดและวางแบบแผนการป้องกันการใช้สารเสพติดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้และมีการสร้างศักยภาพของชุมชน ทั้งนี้ลักษณะการสร้างรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดส่วนใหญ่มุ่งเน้นการป้องกันที่ชุมชนเป็นหลักโดยเฉพาะการพัฒนาทักษะทางสังคม สายสัมพันธ์ผูกพันของครอบครัวที่แน่นแฟ้น การเข้าถึงโรงเรียน การเข้าถึงของชุมชนและองค์กรทางศาสนาต่างๆ จึงทำให้องค์กรกลางมีหน้าที่ในการให้บริการ จัดโปรแกรมฝึกอบรม และจัดทีมงานให้บริการในพื้นที่ ซึ่งองค์กรกลางมีอิสระเองมีกระบวนการทำงานอย่างอิสระในการใช้การประชุมทีมงานเพื่อวางแผนและปฏิบัติในพื้นที่ มีการทำวิจัยและประเมินผลรูปแบบและโปรแกรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนขยายแนวคิดของรูปแบบไปใช้ในชุมชนอื่นๆ อีกด้วย

จากความเชื่อว่าทุกคนในสังคมมีความเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดทั้งสิ้นจากสภาพของบุคคลครอบครัว และสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวที่สามารถเข้าถึงการใช้สารเสพติดได้อย่างง่าย รัฐบาลของสหรัฐอเมริกา จึงคิดกลยุทธ์ในการป้องกันตามความเสี่ยงของการใช้สารเสพติดเป็น 3 ระดับ คือ

(1) การป้องกันในระดับกว้าง (Universal Prevention) เป็นการป้องกันที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในระดับเสี่ยงสูงโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น

(2) การป้องกันในระดับที่คัดสรร (Selective Prevention) เป็นการป้องกันในระดับผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมทั้งระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน

(3) การป้องกันในระดับบ่งชี้ (Indicated Intervention) เป็นการป้องกันในระดับ เด็กวัยรุ่นที่เคยมีประสบการณ์การใช้สารเสพติด หรือมีพฤติกรรมเสี่ยง การประสบความสำเร็จในกลยุทธ์ของการป้องกันจะให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม ภาวะทางเพศ และตามวัยต่างๆ ซึ่งจะตั้งบนพื้นฐานความต้องการเป็นหลัก โดยที่การป้องกันจะอธิบายได้ในทุกช่วงของชีวิต มีรูปแบบการป้องกันตามช่วงวัยตั้งแต่วัยแรกเกิด จนถึงวัยผู้ใหญ่

ศูนย์การป้องกันการใช้สารเสพติด (Center for Substance Abuse Prevention : CSAP) ได้ให้ข้อเสนอแนะพื้นฐานในการเข้าถึงการป้องกันในศตวรรษที่ 21ว่า รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดควรคำนึงถึง คือ

(1) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่จะทำให้เกิดความรู้และกระตุ้นทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารเสพติด

(2) การให้ความรู้เพื่อการป้องกันควรเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล การมีทักษะทางสังคมที่ส่งเสริมให้เกิดภาวะสุขภาพที่ดีให้แก่เยาวชน เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด

(3) การเข้าถึงได้หลากหลายวิธี เด็กวัยรุ่นที่ไม่ใช้สารเสพติดจะเป็นกำลังสำคัญที่จะนำเสนอกิจกรรมที่สนับสนุนการหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการใช้สารเสพติดได้

(4) การแยกแยะปัญหา เป็นกระบวนการสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐบาลกลางให้ความช่วยเหลือในเรื่องการบำบัดรักษาแก่เด็กวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติด

(5) กระบวนการชุมชน สนับสนุนให้ใช้กระบวนการของชุมชนในการป้องกันการใช้สารเสพติดด้วยคนในชุมชนเองดังตัวอย่างเช่น การให้ความรู้และการป้องกันแก่ตัวแทนของชุมชน

(6) การสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อม พยายามผลักดันให้เกิดนโยบายในการลดปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติดดังตัวอย่างเช่น นโยบายสาธารณะ เป็นต้น

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่า รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของชุมชนแออัดส่วนใหญ่มาจากแนวคิดที่องค์กรกลางพัฒนาขึ้น โดยในแต่ละชุมชนแออัดสามารถเลือกรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดตามความต้องการและสภาพปัญหาของชุมชน แล้วนำไปทดลองใช้ จึงทำให้มองเห็นว่า ทุกรูปแบบที่นำไปใช้ในชุมชนแออัดเป็นกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกล่าวคือ องค์กรกลางเป็นแกนนำหลักทางความคิดที่สานต่อจากหลักการและนโยบายของรัฐบาลแล้ววางแผนสร้างรูปแบบในการป้องกันการใช้สารเสพติดให้ชุมชนแออัดเป็นผู้เลือกรูปแบบการป้องกัน จากนั้นชุมชน องค์กรชุมชน หน่วยงานรัฐและเอกชนจึงเป็นผู้ร่วมปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือตามที่โปรแกรมหรือรูปแบบกำหนดเท่านั้น เมื่อสิ้นสุดโปรแกรมองค์กรกลาง และ

คนในชุมชนแออัดช่วยกันสะท้อนคิดและประเมินผลร่วมกัน ผลที่เกิดขึ้น องค์กรกลางและชุมชนสามารถนำไปวางแผนพัฒนาเป็นรูปแบบอื่นๆต่อไป ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้จากรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในต่างประเทศไปสังเคราะห์เปรียบเทียบกับกระบวนการเรียนรู้จากผลการวิจัยที่เกิดขึ้นจากมุมมองของคนในชุมชนแออัด เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นข้อเสนอรูปแบบการให้บริการป้องกันการใช้สารเสพติดที่เหมาะสมหรือเป็นไปได้แก่ชุมชนแออัดได้ ทั้งนี้รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในชุมชนแออัดในต่างประเทศ มีดังนี้

4.1.1 รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดเน้นระดับที่คัดสรร เป็นโปรแกรมที่พัฒนาจากความคิดของสถาบันการศึกษา หน่วยงานของรัฐ และเอกชนเป็นหลัก โดยใช้หลักการป้องกันการใช้สารเสพติดที่เน้นเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องในลักษณะของการผสมผสานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวร่วมกับการใช้ความมีศิลปวัฒนธรรมเสริมทักษะให้เด็กวัยรุ่น เพื่อลดความเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) รูปแบบการป้องกันที่ครอบครัว (Family-Focused) เป็นรูปแบบเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องคือครอบครัวและเด็กวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงสูงจึงต้องอาศัยระยะเวลาที่ยาวนานที่ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีกระบวนการเรียนรู้บนฐานของงานวิจัยที่นักวิชาการวิเคราะห์ขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

โปรแกรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว

แนวคิดหลักของโปรแกรม คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวมีผลต่อการป้องกันการใช้สารเสพติดจึงต้องการจัดทักษะให้แก่เด็กวัยรุ่นและครอบครัวเพื่อให้เกิดการปรับพฤติกรรม เด็กวัยรุ่นเกิดกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ครอบครัวเข้ามามีบทบาทในการเสริมสร้างทักษะในการป้องกันปัญหาการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่น และลดปัจจัยในการติดสารเสพติดลงได้ อีกทั้งยังเชื่อว่า กลวิธีในการจัดโปรแกรมต้องอาศัยเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพระหว่างครอบครัว ใช้หลักการกระจายอำนาจ สร้างทักษะการสื่อสารที่เป็นระบบภายในครอบครัว การจัดการปัญหาความขัดแย้ง และสร้างเกราะป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กวัยรุ่นตามบริบทสังคมวัฒนธรรมของเด็กวัยรุ่น จะช่วยให้เด็กวัยรุ่นปลอดภัยจากการใช้สารเสพติดได้

กระบวนการพัฒนาโปรแกรม เกิดจากการสังเคราะห์งานวิจัยแบบเมต้าของนักวิชาการหลายสาขาในมหาวิทยาลัยยูทาห์ (University of Utah) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเข้มแข็งของ

ครอบครัวนำมาพัฒนาเป็นโปรแกรมขึ้น ภายใต้การดำเนินงานของโครงการบริการสังคมของมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักวิชาการสามารถเข้าถึงและให้บริการแก่ประชาชนในสังคมได้

วิธีการดำเนินโปรแกรม โปรแกรมนี้จึงกำหนดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะครอบครัวของเด็กวัยรุ่นที่ติดยา พ่อแม่เป็นคนชนกลุ่มน้อย คนต่างชาติ โดยใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 14 สัปดาห์ และเริ่มดำเนินการจากโปรแกรมที่นักวิชาการวางแผนให้ครอบครัวและเด็กวัยรุ่นมีกิจกรรมร่วมกัน 5 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรกต้องสร้างความประทับใจซึ่งกันและกัน นำเด็กวัยรุ่นเข้าสู่กระบวนการรักษา ประเมินผลการรักษา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และใช้หลักการทักษะการสื่อสารเข้าสู่ทุกกลุ่ม ให้กิจกรรมแก่ครอบครัวเพื่อปรับทัศนคติการมองโลกในแง่ดีและเพิ่มความสำคัญของครอบครัวมากขึ้น

จุดอ่อนของโปรแกรม คือ การที่นักวิชาการไม่สามารถเข้าถึงบริบทของสังคมวัฒนธรรมกลุ่มเป้าหมายได้และการมีส่วนร่วมในวิธีการดำเนินโปรแกรมตั้งแต่แรกเป็นจุดที่ทำให้โปรแกรมประสบความสำเร็จในระยะสั้นเท่านั้นดังตัวอย่างเช่น จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า มีงานวิจัยที่นำโปรแกรมนี้ไปทดลองใช้กับกลุ่มเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัด โดยผลการศึกษาได้สะท้อนการไม่เข้าถึงความเป็นสังคมวัฒนธรรมของชุมชนแออัด ในขณะที่บางงานวิจัยที่ศึกษาในกลุ่มของชนชาติแอฟริกันอเมริกันอาศัยอยู่ในเขตเมืองพบว่า โปรแกรมทำให้สัมพันธภาพของสถาบันครอบครัวดีขึ้นความขัดแย้งภายในครอบครัวลดลง ครอบครัวมีความเหนียวแน่นเพิ่มขึ้น เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมดีขึ้น ห่างจากการใช้สารเสพติด หรืองานวิจัยที่ศึกษาในชนกลุ่มน้อยอย่างพวกชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดที่ใช้โปรแกรมนี้ได้รับการประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรมพบว่าครอบครัวมีบทบาทเพิ่มขึ้น ปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดลดลง ซึ่งผลของการป้องกันการใช้สารเสพติดระดับคัดสรรอย่างครอบครัวและเด็กวัยรุ่นมีส่วนช่วยให้เกิดประสิทธิผลในระดับหนึ่งเท่านั้น

(2) รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดเน้นการใช้ศิลปะ โปรแกรมนี้ใช้ความมีศิลปะเป็นเครื่องมือในการประเมินทักษะการป้องกันการใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่น ผู้วิจัยได้ไปใช้ในชุมชนแออัดให้เข้าถึงวัฒนธรรมของเด็กวัยรุ่นเป็นสำคัญ โดยเน้นการฝึกฝนทักษะการอยู่รอดในสังคมที่จะทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ดังตัวอย่างเช่น

โปรแกรมการป้องกันการใช้สารเสพติดด้วยการใช้ศิลปะและโปรแกรมการฝึกอบรมสุนทรียะทางศิลปะ

แนวคิดหลักของโปรแกรม เป็นการฝึกอบรมและปรับทัศนคติเด็กวัยรุ่นด้วยงานศิลปะ มุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขคุณลักษณะของพฤติกรรมปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด โดยเชื่อว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับการสอนศิลปะ การอยู่รวมกับคน การพัฒนาทักษะ ความไวทางวัฒนธรรม การมองโลกในแง่ดี การสร้างให้ครอบครัวและชุมชนรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งแนวคิดเหล่านั้นเป็นเกราะป้องกันที่สำคัญในการป้องกันการใช้สารเสพติดและสามารถสร้างรายได้ให้เด็กวัยรุ่นได้อีกด้วย

กระบวนการพัฒนาโปรแกรม โปรแกรมนี้สร้างจากฐานคิดความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อที่จะให้เด็กวัยรุ่นชื่นชมศิลปวัฒนธรรมของเชื้อชาติตนเอง

วิธีการดำเนินการโปรแกรม ทีมผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านศิลปะที่ผ่านการฝึกฝนและมีประสบการณ์ในด้านที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่างเช่น ครู นักศิลปะแขนงต่างๆ ผู้ที่มีประสบการณ์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะแขนงต่างๆถูกนำมาให้ความรู้ โดยจัดโปรแกรมตามความต้องการของผู้เข้าโปรแกรม ดังตัวอย่างเช่น การสอนทำเซรามิค การสร้างภาพด้วยจินตนาการทั้งทางคอมพิวเตอร์และการวาดภาพ การถ่ายภาพ โดยที่ในระหว่างการดำเนินกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมในเชิงความรู้มาสอดแทรกการฝึกปฏิบัติ โปรแกรมนี้ต้องสร้างทัศนคติที่ดี ให้มองเห็นประโยชน์ของงานศิลปะเพื่อนำมาป้องกันการใช้สารเสพติด จากการที่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สภาพจิตใจดีขึ้น ลดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ซึ่งกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมจะสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความชอบและความสนใจของแต่ละบุคคล ระยะเวลาของโปรแกรม 4 เดือน

ตัวอย่างของโปรแกรมการป้องกันที่ใช้ความมีศิลปะ คือ งานวิจัยการฝึกอบรมสุนทรียะทางศิลปะ เน้นการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัด โดยจัดเป็นโปรแกรมทางการศึกษาที่ฝึกฝนทักษะทางด้านศิลปะร่วมด้วยกับการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตในสังคมและสร้างความระมัดระวังในเรื่องของวัฒนธรรม และงานวิจัยอีกเรื่องเป็นการจัดกิจกรรมทางศิลปะจัดเป็นรูปแบบในการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในสถานพินิจได้ใช้การผสมผสานระหว่างศิลปะกับการจัดการสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยที่รูปแบบนี้จะลดปัจจัยเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดได้

4.1.2 รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดเน้นที่สมรรถนะทางสังคม

โปรแกรมนี้วิเคราะห์จากฐานคิดทฤษฎีติดดิน (Grounded Theory) ร่วมกับกระบวนการทางสังคมที่สนับสนุนและเกี่ยวข้องกับสารเสพติด โดยนำเอาเรื่องราวสถานการณ์ชีวิตเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชน

แออัดมาวิเคราะห์ตามบริบทของข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่เพื่อสร้างรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัด ดังนี้

โปรแกรมการเชื่อมต่อความคิดสร้างสรรค์ (Creating Lasting Connections: CLC)

แนวคิดหลักของโปรแกรม โปรแกรมนี้เน้นวัฏจักรของชุมชนเป็นหลักโดยให้บริการตามการเปลี่ยนแปลงตามพลวัตรของชุมชนที่เกิดขึ้น มีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

กระบวนการพัฒนาโปรแกรมเกิดจากการที่ชุมชนใช้หลักการติดต่อประสานงานโดยขอรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในชุมชนที่พัฒนาศักยภาพของสังคมของคนในชุมชนองค์กรกลางของหน่วยงานของรัฐบาลกลางจัดหาบริการให้แก่ชุมชนตามความต้องการของชุมชน

วิธีการดำเนินการโปรแกรม เริ่มต้นจากการนำเด็กวัยรุ่นอายุ 11-15 ปีที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการใช้สารเสพติดทั้งสภาพครอบครัวที่อยู่อาศัย และปัจจัยแวดล้อมอื่นๆมาวิเคราะห์เรื่องราวของชีวิต และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติดอย่างลึกซึ้ง จนทุกคนในชุมชนเข้าใจเรื่องราวชีวิตพอที่จะตัดสินใจจำแนกแยกแยะและคัดเลือกปัญหาที่สำคัญที่สุดจากครอบครัว จากนั้นนำปัญหาที่ได้ไปทำการวิเคราะห์สมรรถนะทางสังคมของครอบครัว การใช้ชีวิตในสังคมเพื่อเพิ่มมิติในการมองสมรรถนะทางสังคมได้รอบด้านในการป้องกันการใช้สารเสพติด เมื่อชุมชนทำความเข้าใจทุกแง่มุมแล้ว จึงวิเคราะห์แนวทางในการป้องกันการใช้สารเสพติดร่วมกัน ซึ่งเงื่อนไขสำคัญคือครอบครัวและเด็กวัยรุ่นต้องฝึกวิเคราะห์แยกแยะปัญหาและการป้องกันการใช้สารเสพติด โดยมีทีมงานคอยช่วยกระตุ้นและสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเด็กวัยรุ่น และครอบครัว

จุดอ่อนของโปรแกรม คือ ประสบการณ์ของชุมชนในการวิเคราะห์แยกแยะปัญหาเข้าใจปัญหาร่วมกัน และต้องมีทีมงานที่เข้าใจบริบทของชุมชนในการที่จะกระตุ้นให้คิดอย่างที่ชุมชนเป็น

ทั้งนี้รูปแบบนี้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพครั้งแรกจากการทดลองที่ชุมชนแออัดของชาวแอฟริกันอเมริกันส่งผลให้เด็กวัยรุ่นและครอบครัวที่มีความเสี่ยงสูงมีสุขภาพที่ดีขึ้น ครอบครัวมีความเข้มแข็ง มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันในครอบครัว ทำให้ครอบครัวและเด็กวัยรุ่นสามารถดำรงชีวิตห่างไกลจากสารเสพติดได้

โปรแกรมการศึกษาป้องกันด้วยโครงสร้างระบบนิเวศวิทยา (Structural Ecosystem Prevention Interventionstudy: SEPI)

แนวคิดหลักของโปรแกรม เน้นโปรแกรมให้สุขภาพศึกษาที่ต้องการพัฒนาพื้นฐานของครอบครัวและสัมพันธภาพของครอบครัวเป็นหลัก โดยรูปแบบนี้ส่งเสริมในเรื่องของสมรรถนะทางสังคม การควบคุมตนเองการได้รับสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียน ตลอดจนการประเมินเบื้องต้นในเด็กวัยรุ่นจากผู้ดูแลหรือบิดามารดา โดยวิเคราะห์เชื่อมโยงกับหลักการของทฤษฎีเชิงนิเวศวิทยา structural ecosystem prevention ที่ใช้การสังเกตปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆตัวของเด็กวัยรุ่น ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ระบบสนับสนุน เป็นเชิงเครือข่าย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปฏิสัมพันธ์ของ ครอบครัว พ่อแม่ และเด็กวัยรุ่น

กระบวนการพัฒนาโปรแกรม โปรแกรมนี้เน้นการสอนสุขศึกษาของศูนย์การศึกษาครอบครัวประจำมหาวิทยาลัยไมอามี (University of Miami, Center of Family Studies) ที่เน้นการส่งเสริมศักยภาพทางสังคมการควบคุมตนเอง การสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน จากหน่วยบริการวิชาการ ที่จะต้องให้การดูแลเบื้องต้นแก่ครอบครัว ผู้ดูแล และเด็กวัยรุ่น

วิธีการดำเนินการโปรแกรม ใช้กับเด็กอายุ 12 ปี โดยมีตารางเวลาของโปรแกรมในทุกวันที่ 7, 11, 16,20, 25 และ 30 วัน โดยการให้ความรู้เรื่องการควบคุมตนเอง การสร้างสัมพันธภาพกับครอบครัว โรงเรียนและบุคคลอื่น การสร้างเครือข่ายในสังคม ทั้งนี้จะมีการติดตามและประเมินผลตามขั้นตอนที่กำหนด

4.1.3 รูปแบบการสานสัมพันธภาพช่องว่างระหว่างวัยบนพื้นฐานความคิดโปรแกรมการสานสัมพันธภาพช่องว่างระหว่างวัย

แนวคิดหลักของโปรแกรม เป็นโปรแกรมการฝึกอบรมทักษะการให้ความสำคัญกับบุคคลต่างวัย เด็กวัยรุ่นกลุ่มเพื่อน โรงเรียน อายุระหว่าง 10-13 ปี โดยใช้หลักการจัดรูปแบบการจับคู่ในกลุ่มวัยต่างกันระหว่างผู้สูงอายุกับเด็กวัยรุ่นมาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อลดช่องว่างระหว่างวัยและถือว่าเป็นการพัฒนารูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในความคิดเชิงบวก

กระบวนการพัฒนาของโปรแกรมเป็นบริการโปรแกรมการป้องกันการใช้สารเสพติดของศูนย์ข้อมูลสารสนเทศความมั่นคงแห่งชาติแห่งชาติเกี่ยวกับสารเสพติดและแอลกอฮอล์ (The National Clearinghouse for Alcohol and Drug Information) ซึ่งสร้างจากฐานข้อมูลของงานวิจัยที่ทางหน่วยงานได้นำข้อมูล มาพัฒนาศักยภาพของโปรแกรมจนเป็นรูปแบบที่สามารถเสริมศักยภาพทางด้านสังคม ส่งเสริมความสามารถในการอยู่รวมระหว่างวัยต่างๆในการปรับพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติดได้

วิธีการดำเนินการโปรแกรม มีการประชาสัมพันธ์ที่โรงเรียน นำเสนอแก่ผู้ปกครองที่สนใจ และดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนสร้างทัศนคติในทางลบเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ จากนั้นรับสมาชิกเข้าร่วมโปรแกรมซึ่งประกอบด้วยผู้สูงอายุและเด็กวัยรุ่น โดยผู้สูงอายุจะเป็นผู้ฝึกสอนจะทำหน้าที่กระตุ้นให้เด็กวัยรุ่นสร้างกิจกรรมในชุมชน ทั้งนี้บทบาทของผู้สูงอายุจะเปรียบเสมือนผู้ฝึกหัดให้เกิดกระบวนการคิดและเรียนรู้ตามประสบการณ์ของผู้ดูแล และเด็กวัยรุ่นเองจะได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาตามความสามารถ เกิดการสร้างทักษะการป้องกันตนเองให้ห่างไกลสารเสพติดเพิ่มขึ้น และสามารถอยู่รวมกับสภาพแวดล้อมที่มีผู้ติดสารเสพติดได้ นอกจากนั้นโปรแกรมนี้จะนำครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เด็กวัยรุ่นจัดขึ้นด้วย ทั้งนี้โปรแกรมจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยผู้จัดการโปรแกรมที่มีความสามารถและจบการศึกษาระดับมหาบัณฑิตศึกษาทางด้านการศึกษาและสังคมสงเคราะห์ หรือบริการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทีมงานที่จบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางด้านการพัฒนาบุคลากรเป็นผู้ฝึกหัด ประสานงานทั่วไป และมีเจ้าหน้าที่อื่นๆในการสนับสนุนในการดำเนินโครงการ ทั้งนี้บุคลิกของทีมงานต้องมีเอื้อให้เกิดกิจกรรม มีความยืดหยุ่นสูง มีความอดทน มีการยอมรับง่าย และไวต่อปฏิกิริยาตอบสนองในการดูแลโปรแกรม

ดังตัวอย่างของโปรแกรม เช่น การจับคู่กันระหว่างผู้สูงอายุวัย 55 ปีขึ้นไปจับคู่กับเด็กวัยรุ่น โดยเด็กวัยรุ่นมาจากครอบครัวที่ยากจนและมีสมาชิกในครอบครัวที่ใช้สารเสพติด ซึ่งผู้สูงอายุมีหน้าที่ในการดูแลเด็กวัยรุ่นให้เด็กวัยรุ่นได้รับการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาและทักษะในการต้านทานสารเสพติด โดยกระตุ้นให้คิดกิจกรรมที่สามารถให้บริการในชุมชนได้ และสนับสนุนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพด้วย

4.1.4 รูปแบบการป้องกันทักษะชีวิต (Life Skills Training Program: LSTP)

โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิต

แนวคิดหลักของโปรแกรมเน้นการป้องกันที่โรงเรียนเป็นหลักโดยต้องการลดปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องด้วยเทคนิคในการสอนทักษะชีวิต บุคลิกภาพทั่วๆไปในสังคม เน้นทักษะทางสังคมในการต่อต้านการใช้สารเสพติดมีทักษะในการจัดการตนเอง ทักษะการสร้างความเชื่อมั่นและการมีคุณค่าในตนเอง ทักษะการอยู่ในสังคมทั่วไปและทักษะการทำใจ ซึ่งผู้จัดต้องเสนอรูปแบบโปรแกรมให้มีความหลากหลาย เพื่อผู้รับบริการจะได้เลือกทักษะต่างๆได้ตามความต้องการ

กระบวนการพัฒนาของโปรแกรม เป็นโปรแกรมฝึกอบรมของโครงการของมหาวิทยาลัยคอร์เนล (University of Cornell) ที่เริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลโดยวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นในสถาบัน การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด แล้วนำมาวิเคราะห์หาปัจจัยเพื่อป้องกันการใช้สารเสพติด โดยถือว่าเป็นตัวแปรที่ชี้ถึงพฤติกรรมการใช้และไม่ใช้สารเสพติด จากนั้นจัดการวิเคราะห์ ปรับเปลี่ยนความรู้เดิมให้มีความชัดเจน เสริมทักษะการปฏิเสธที่จะทำให้เกิดประโยชน์ แล้วจัดเป็นโปรแกรมฝึกอบรมทักษะชีวิตเพื่อ ป้องกันการใช้สารเสพติด

วิธีการดำเนินการโปรแกรม มีการเปิดรับสมาชิกเข้าอบรม โดยเสนอเนื้อหาการฝึกอบรมที่หลากหลายดังตัวอย่างเช่น ทักษะการป้องกันด้านสังคม ทักษะการเสริมศักยภาพทางสังคม ทักษะการพัฒนาบุคลิกภาพทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจวัฒนธรรมในการดูแล ทักษะการอยู่รวมในสังคม ทักษะการจัดการปัญหาของตนเองที่รวมทั้งการสร้างคุณค่าให้แก่ตนเอง ทักษะในการต่อต้านการใช้สารเสพติด ทักษะทางสังคมทั่วไปและการปรับตัวในสังคม โดยมหาวิทยาลัยจัดตั้งศูนย์ประสานงานให้บริการตามสภาพปัญหาและความต้องการนอกจากนั้นโปรแกรมนี้ยังได้ผ่านการประเมินและปรับเนื้อหาในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้เป็นสมาชิกจะได้รับการฝึกอบรมถึง 3 ปี

โปรแกรมนี้ได้มีการนำรูปแบบนี้ไปศึกษาในนักศึกษาวัยรุ่นที่อาศัยชุมชนแออัดในรัฐนิวยอร์ค (New York State) จากผลงานวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เข้าโปรแกรมนี้มีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดลดลง และงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งที่นำโปรแกรมนี้ไปใช้ โดยพิจารณาในระยะเวลายาวนานถึง 6 ปี ในกลุ่ม นักศึกษาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด ผลที่ได้รับคือ ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดเพิ่มขึ้น การพัฒนาทักษะ การปฏิเสธการใช้ยา การปรับความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

4.1.5 รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดเน้นที่ชุมชนโปรแกรมการป้องกันการใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่น

แนวคิดหลักของโปรแกรม เป็นโปรแกรมสุขศึกษาที่ให้บริการความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นของการใช้สารเสพติดในชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าถึงเด็กวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่แสดงให้เห็นสภาพของร่างกายที่มีสุขภาพดีไว้

กระบวนการพัฒนาของโปรแกรม โครงการนี้เกิดจากแนวคิดของนักศึกษาแพทย์ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการแพทย์และทางสังคมให้ไปด้วยกัน จึงนำประเด็น

การให้ความรู้เรื่องการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นเรื่องสรีระพยาธิสภาพของร่างกายเป็นสื่อในการทำความเข้าใจ

วิธีการดำเนินการโปรแกรม นักศึกษาแพทย์จัดโปรแกรมเดินทางไปยังชุมชนโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดกับพยาธิสภาพของการใช้สารเสพติด มีการพูดคุยเพื่อประเมินความกดดันทั้งภายนอกและภายในที่มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่น มีกิจกรรมพัฒนาโอกาสของเด็กวัยรุ่นในการปฏิเสธการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่น มีการสร้างโปรแกรมการป้องกันการใช้สารเสพติดทั้งที่โรงเรียน ที่บ้าน และชุมชนในลักษณะของเครือข่ายที่ติดต่อถึงกัน และมีการติดตามผลการให้ความรู้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือ นักศึกษาแพทย์เข้าใจถึงบทบาทของเด็กวัยรุ่น มีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับเด็กวัยรุ่น ซึ่งรูปแบบนี้ได้เคยนำไปทดลองใช้กับเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดที่รัฐชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา จนประสบความสำเร็จได้เช่นกัน

4.1.6 รูปแบบอื่นๆที่ได้จัดให้ป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดดังตัวอย่างเช่น

(1) ศูนย์สุขภาพชุมชนเรนโบว์ (Rainbow Community Health Center) เป็นการให้บริการด้านสุขภาพในลักษณะของการให้คำปรึกษาในชุมชนโดยเฉพาะในเรื่องการป้องกันใช้สารเสพติด โดยเข้าไปในชุมชนเพื่อดูแลสุขภาพของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดที่มีรายได้น้อย

(2) สมาคมการศึกษาสุขภาพจิตสำหรับเพศชาย (The Society for the Psychological Study of Men and Masculinity : S.P.S.M.M) เป็นมุมให้บริการสุขภาพตามความต้องการของคนในชุมชนแออัด โดยใช้หลักการดูแลแบบองค์รวมคือ มีเจ้าหน้าที่สุขภาพและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องพร้อมรถตรวจสุขภาพเคลื่อนที่เข้าไปในชุมชนแออัดโดยจัดมุมบริการตรวจสุขภาพอย่างครอบคลุมทุกกลุ่มวัยตามความต้องการ และเน้นการให้บริการด้านการป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กวัยรุ่น ซึ่งบริการที่ได้รับดังตัวอย่างเช่น การให้คำปรึกษาในวันหยุดพักผ่อน การให้บริการนันทนาการ การให้คำปรึกษาหางาน ให้คำปรึกษาเรื่องทั่วไปตามสภาพปัญหา ให้บริการตรวจรักษาฟรี ให้คำปรึกษาเรื่องกฎหมาย และให้บริการรับส่งถึงสถานบริการ

ดังนั้นจากการวิเคราะห์รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของต่างประเทศพบว่าแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดส่วนใหญ่เป็นการให้คำปรึกษา การให้ความรู้ ให้สุขภาพศึกษาที่มาจากความคิดของคนนอกที่เป็นสถาบันการศึกษา หน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชน องค์กรอิสระ แต่บางโปรแกรมนำศักยภาพของคนในมาเป็นกระบวนการพัฒนา

โปรแกรมโดยร่วมคิดแยกแยะสภาพปัญหาและพัฒนารูปแบบการป้องกัน ซึ่งวิธีการดำเนินการของรูปแบบต่างๆส่วนใหญ่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างครอบคลุมทุกฝ่ายทั้งเด็กวัยรุ่น ครอบครัว และชุมชน ซึ่งจุดอ่อนของรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในต่างประเทศที่นำไปใช้ในชุมชนแออัดยังคงเป็นฐานความคิดจากวิชาชีพและสถาบันการศึกษา โดยขาดการคำนึงถึงมุมมองของคนใน สภาพสังคมวัฒนธรรม และกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมองเห็นช่องว่างของการวิจัยที่สอดรับกับคำถามของงานวิจัยนี้ได้ เพื่อหาข้อเท็จจริงและความเป็นไปได้เกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดตามความคิดของคนในชุมชนเองบนศักยภาพของคนในชุมชนและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน

4.2 รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในประเทศไทย

รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในประเทศไทยมีฐานคิดในการป้องกันการใช้สารเสพติด 3 ลักษณะคือ การป้องกันการใช้สารเสพติด การปราบปรามผู้ค้าผู้ขายผู้เสพสารเสพติด และการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดสารเสพติด ซึ่งแนวทางการป้องกันการใช้สารเสพติดส่วนใหญ่เป็นไปตามนโยบายของรัฐในแต่ละยุคสมัยที่ให้ความสำคัญกับแนวคิดที่แตกต่างกันตามเหตุการณ์ ณ ขณะนั้น จึงทำให้รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในประเทศไทยมีทั้งรัฐกำหนดรูปแบบเอง และชุมชนเป็นคนกำหนด ภายใต้วิธีการดำเนินการที่แตกต่างกันทั้งการที่รัฐจัดการเองโดยรัฐกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติอย่างชัดเจน หรือการดำเนินการโดยชุมชนจัดการเองให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมกันบริหารจัดการ หรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการเมื่อปัญหานั้นนอกเหนือจากความสามารถในการจัดการของชุมชน โดยองค์ความรู้ในการป้องกันการใช้สารเสพติดเหล่านี้ไม่ได้ปรากฏแนวทางการป้องกันการใช้สารเสพติดที่เกิดขึ้นจากมุมมองของคนในพื้นที่ และไม่ได้นำศักยภาพของคนในชุมชนมาแก้ไขปัญหา อีกทั้งรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในประเทศไทยที่เห็นผลได้ชัดเจนที่สุดคือแนวคิดของการปราบปรามสารเสพติดอย่างจริงจังซึ่งไม่สามารถป้องกันการใช้สารเสพติดได้ในระยะยาว ดังนั้นการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในประเทศไทยจึงสนับสนุนช่องว่างของงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า จากแนวคิดของงานวิจัยชิ้นนี้ที่เชื่อว่าการป้องกันการใช้สารเสพติดจากมุมมองของคนใน และการนำศักยภาพของคนในพื้นที่มา

เป็นฐานคิดในการป้องกัน และสร้างเครือข่ายในการป้องกันการใช้สารเสพติดน่าจะได้รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในชุมชนแออัดได้ในระยะยาว

ดังนั้นการวิเคราะห์รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดในประเทศไทยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1รูปแบบหลักของรัฐ

รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของรัฐสามารถวิเคราะห์ได้ 6 ประเด็น คือ พัฒนาการของนโยบายต้านยาเสพติดของรัฐบาลแต่ละสมัย ยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินการ แนวทางในการนำไปปฏิบัติ รูปแบบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ผลการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ และผลกระทบของรูปแบบรัฐต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อให้เห็นกระบวนการพัฒนารูปแบบที่มาจากมุมมองของคนนอกที่มีวิธีการดำเนินการตามนโยบายเป็นหลักส่งผลให้เห็นจุดอ่อนของการดำเนินการที่สามารถนำมาพัฒนารูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่ชุมชนแออัดได้ในงานวิจัยชิ้นนี้ คือ

1) พัฒนาการของนโยบายต้านยาเสพติดของรัฐบาล (สำนักงานป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด, 2544ค & จ) รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของรัฐมีพัฒนาการตามนโยบายของรัฐบาลในแต่ยุคสมัยที่มีจุดเน้นในการป้องกันการใช้สารเสพติดทั้งการป้องกัน การปราบปราม และการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพที่แตกต่างกันโดยมีพัฒนาการกล่าวคือ นโยบายสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ปี พ.ศ. 2519 จนถึงนโยบายของรัฐบาลสมัยนายชวน หลีกภัย ปี พ.ศ. 2540 เน้นการป้องกันและปราบปรามการผลิต และการค้าสารเสพติดให้โทษ ใช้นโยบายทางสังคม ควบคู่กับการรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ดังเช่น การปราบปรามโดยใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด การจัดให้ปลูกพืชทดแทน การสงเคราะห์ผู้ติดยาเสพติดการขอความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและภาคเอกชนในการขยายบริการบำบัดให้กว้างขวางขึ้น การขอความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้านทำลายแหล่งผลิต การรณรงค์ในกลุ่มเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษาตลอดจนสนับสนุนการดำเนินในชุมชน การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมป้องกันอาชญากรรม การปราบปรามแหล่งอบายมุขอย่างเด็ดขาด ส่งเสริมโครงการภาครัฐและเอกชนที่มุ่งบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและลดจำนวนแรงงานต่างชาติที่ผิดกฎหมายที่นำเข้าสารเสพติด

จนกระทั่งถึงนโยบายของสมัยรัฐบาล พันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร ปี พ.ศ. 2544 มีนโยบายการปราบปรามอย่างเข้มงวด เร่งรัด และ เด็ดขาดภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งถือว่าเป็น

นโยบายที่แตกต่างจากนโยบายผ่านมา ดังตัวอย่างเช่น มีการใช้ 10 นโยบายเสริมสร้างสังคมเข้มแข็ง เร่งรัดจัดตั้งสถานบำบัดผู้ติดยาเสพติดควบคู่ไปกับการปราบปรามและป้องกัน กำหนดนโยบายความมั่นคงของรัฐให้หน่วยงานราชการองค์กร ประชาชน และกองทัพบก แก้ปัญหาการใช้สารเสพติดอย่างเป็นรูปธรรมโดย และเน้นหลักการปราบปรามอย่างเด็ดขาด ร่วมกับกำหนดให้ผู้เสพต้องได้รับการรักษาและผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาดกล่าว (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2541 : ค & จ) คือ

1.1) เข้มงวดการบังคับใช้กฎหมาย สร้างกระบวนการพิเศษเพื่อควบคุมและปราบปรามผู้ค้าและผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการค้าสารเสพติดอย่างเด็ดขาด รวดเร็ว และเป็นธรรม พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งให้รางวัลและคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการปราบปราม

1.2) ควบคุมการนำเข้าสารเคมีที่อาจนำไปสู่การผลิตสารเสพติดอย่างเข้มงวด และเสริมสร้างกลไกของภาครัฐและมาตรการทางกฎหมายให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการผลิตสารเสพติด

1.3) สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและนานาประเทศเพื่อควบคุมและกำจัดแหล่งผลิตและเครือข่ายการจำหน่ายสารเสพติดข้ามชาติ

1.4) แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพสารเสพติดโดยให้ผู้ติดสารเสพติดเข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟูสภาพได้ทันที โดยไม่มีความผิดทางกฎหมาย พร้อมกันนี้ รัฐบาลได้จัดให้มีระบบการบริการบำบัดฟื้นฟู การฝึกอบรมด้านอาชีพ และการปรับสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เสพยาเสพติดอย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้เสพสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติ นอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายในการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและเข้มแข็งเป็นหน่วยพื้นฐานในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและเป็นภูมิคุ้มกันจากปัญหาสังคมแก่สมาชิกทุกวัยในครอบครัว

2) แนวคิดในการดำเนินงานตามนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แนวคิดในการดำเนินงานส่วนใหญ่รัฐเป็นผู้กำหนดวิธีการในการดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์หลักของประเทศ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติในทุกระดับตั้งแต่หมู่บ้านชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด และพยายามเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ให้เข้ามาสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาสารเสพติดร่วมกัน โดยรัฐบาลในยุค พันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร จึงมี

คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 14/2541 ให้กำหนดแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามสารเสพติด (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2544ค) คือ

2.1) การใช้พลังประชาชนเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในทุกระดับตามยุทธศาสตร์ราษฎร์-รัฐร่วมใจต้านภัยสารเสพติด

2.2) การจัดระบบการบริหารจัดการ การดำเนินงานที่มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นองค์กรดำเนินงานในระดับพื้นที่ได้แก่ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานครและทุกจังหวัด

2.3) การควบคุมพื้นที่ด้วยการสกัดกั้นการลำเลียง การนำเข้าสารเสพติดจากภายนอกประเทศ ในพื้นที่ชายแดนและการส่งเสริมหมู่บ้าน ชุมชน ปลอดยาเสพติดในพื้นที่ตอนในชุมชน

2.4) การใช้มาตรการเชิงรุก ทั้งกลุ่มผู้ค้า และผู้เสพ ประกอบด้วยการปฏิบัติต่อผู้ติดสารเสพติดในฐานะผู้ป่วย การปราบปรามกลุ่มผู้ค้าสารเสพติด

2.5) การปราบปรามอิทธิพลเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ความคุ้มครอง สนับสนุนที่เกี่ยวข้อง

3) แนวการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแนวทางในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแบ่งตามแนวคิดการป้องกันการใช้สารเสพติด 3 แนวทาง คือ

3.1) แนวคิดการป้องกันการใช้สารเสพติดด้วยกระบวนการทางจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์เชิงรุกโดยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายที่ชัดเจนสอดคล้องกับพื้นที่และลดจำนวนผู้ที่เสพเดิมที่มีอยู่ลดลง เพิ่มการป้องกันการใช้สารเสพติดในทุกระดับ (ครอบครัว สถาบันการศึกษา ชุมชนและต่างประเทศ) อย่างครบกระบวนการและต่อเนื่อง ดังตัวอย่างเช่น ลดเงื่อนไขที่มีผลกระทบต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ มีหลักการปฏิบัติการทางการเมืองระหว่างประเทศ

3.2) แนวทางในการรักษาบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพโดยปฏิบัติต่อผู้ติดยาในฐานะผู้ป่วย

3.3) แนวทางในการปราบปราม ดังตัวอย่างเช่น ดำเนินการต่อผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ค้าและผู้ส่งออก กลุ่มที่มีอิทธิพลอย่างเฉียบขาด ประสานการดำเนินงานด้านปราบปรามให้สอดคล้อง

รองรับซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญในการดำเนินการข่าวเชิงรุกอย่างมีแผน ให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างเฉียบขาด

4) รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติด รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของรัฐส่วนใหญ่เป็นแนวคิดป้องกันการใช้สารเสพติดที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของบุคคล ครอบครัว และชุมชน และผสมผสานการรักษาบำบัด หรือการปราบปรามตามสภาพปัญหาของพื้นที่และกลุ่มคนด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

โครงการหมู่บ้าน/ชุมชนเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด

เป็นโครงการที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีในวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 ที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้มีมติในการจัดทำโครงการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในระดับพื้นที่ทั่วประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ ราษฎร์-รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด โดยมุ่งให้เกิดแนวคิดในการป้องกันระดับชุมชน ซึ่งโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ ในปี พ.ศ. 2542 โดยรณรงค์ให้ประชาชนชาวไทยและทุกหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาคราชการ เอกชน หรือองค์กรประชาชนร่วมดำเนินการให้สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่น ของตนปลอดปัญหายาเสพติด เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล ลดปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในชุมชน/หมู่บ้านสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในชุมชน/หมู่บ้าน ให้ประชาชนในระดับชุมชน/หมู่บ้าน เป็นผู้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดด้วยตนเอง โดยประสาน ขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และประกาศเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ปลอด สารเสพติด (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542 : ง)

วิธีการดำเนินการ คือ การสร้างกระบวนการประชาคมหมู่บ้านเพื่อต้านสารเสพติดและกระตุ้นปลุกจิตสำนึกให้ชุมชนในหมู่บ้านตื่นตัวเกิดกระแสสังคมต่อต้านสารเสพติด สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสารเสพติดในหมู่บ้านจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย เยี่ยมเยียนครอบครัวกลุ่มเป้าหมายเพื่อการบำบัดรักษา และฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดสารเสพติดในหมู่บ้าน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผนึกกำลังประชาคม หมู่บ้านร่วมกับส่วนราชการและองค์กรภาคเอกชน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาคมหมู่บ้านร่วมคิดร่วมวางแผนและแบ่งหน้าที่ดำเนินกิจกรรม ขยายบทบาทประชาคมหมู่บ้าน ประสานการปฏิบัติงานด้านปราบปรามสารเสพติด

ติดตามประเมินผลและดำเนินการแก้ไขปัญหาสารเสพติดทั้งระบบโดยประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมหมู่บ้านแสดงประชามติประกาศเป็นหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด

โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542 : ง) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะเป็นผู้สนับสนุนโครงการเพียงเด็กๆเยาวชนได้มีพื้นที่เล่นกีฬาโดยมองว่าการเล่นกีฬาเป็นการส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง จิตใจแจ่มใส ได้รู้จักการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น มีเพื่อน มีสังคม ไม่โดดเดียว สามารถเผชิญปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ ซึ่งวิธีการดำเนินการคือ การปรับแนวคิดการสร้างลานกีฬาว่าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับเยาวชนไม่ใช่การสร้างสนามกีฬา และมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในทุกชุมชน

โครงการศิลปินต้านยาเสพติด (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542: ง)

เริ่มดำเนินการเดือนมกราคม พ.ศ. 2541โดยอาศัยร่วมมือของภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชน ศิลปิน และภาคธุรกิจ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ศิลปินไทยตระหนักถึงบทบาทของตนในการเป็นแบบอย่างที่ดีของเยาวชนไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และร่วมรณรงค์สร้างสรรค์กิจกรรมที่เป็นประโยชน์อันเป็นหนทางหนึ่งในการลดปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนที่มีมาตรการเชิดชูเกียรติมาตรการป้องปรามศิลปินที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารเสพติด มาตรการรวมเพลง ซึ่งวิธีการดำเนินโครงการคือ การจัดการแสดงของศิลปิน นักร้อง และนักแสดง

ชมรมหัวใจไร้สาร (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542 : ง)

เป็นชมรมที่เริ่มเดือนมิถุนายน 2542 เกิดจากความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชน ศิลปิน และภาคธุรกิจที่มุ่งเน้นให้เกิดการรวมพลังของเยาวชนคนรุ่นใหม่ สร้างสรรค์กิจกรรมเชิงรูปธรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และรณรงค์ในกลุ่มเป้าหมายต่างๆเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาสารเสพติด โดยมีทูตหัวใจไร้สารเป็นกลไกสำคัญในการสร้างสรรค์กิจกรรมขยายผล ภายใต้กลยุทธ์ “พี่ช่วยน้อง” ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกเครือข่ายมากกว่า 5,000 คน โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ รณรงค์จัดหาทุน สร้างแกนนำและพัฒนาแกนนำเยาวชน

โครงการทูบีนัมเบอร์วัน (To be number one)(สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542:จ)

โครงการนี้ถือว่า เป็นโครงการการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ที่ทรงห่วงใยต่อประชาชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน อายุระหว่าง 6-25 ปี ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงสูง จึงทรงรับเป็นองค์

ประธานโครงการ เพื่อให้การรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ โดยความร่วมมือและรวมพลังจากภาครัฐและเอกชน กระตุ้นและปลุกจิตสำนึกของปวงชนในชาติให้มีความรู้ และตระหนักว่าการที่จะเอาชนะปัญหาสารเสพติดมิใช่หน้าที่ของบุคคลหนึ่งหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่ทุกคนในชาติจะต้องร่วมแรงร่วมใจเป็นพลังของแผ่นดินเอาชนะปัญหาสารเสพติดได้โดยเร็ว ยุทธศาสตร์ในการดำเนินโครงการคือ การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด มีการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชนในชุมชน และพัฒนาทักษะชีวิตและเครือข่ายการป้องกันและช่วยเหลือวิธีการดำเนินโครงการคือ การเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์จัดกิจกรรมรณรงค์ในสถานศึกษา จังหวัดภูมิภาค กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในลักษณะของการจัดตั้งชมรม มีการประกวดกิจกรรมร้องเพลง เรียงความ ประกวดคำขวัญ ชุดนิทรรศการ โต้วาที กิจกรรมบันเทิงจัดการแสดงมินิคอนเสิร์ตร่วมกับนักแสดง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ดำเนินในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545-2546

ตอนที่ 5 การป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด

โดยการสอนและฝึกทักษะชีวิต (Life Skills)

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนทักษะชีวิต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ลูกศิษย์

การสอนหรือฝึกให้เด็กมีภูมิคุ้มกันและสามารถเผชิญปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม หมายถึง การฝึกทักษะต่างๆ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม และสิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญในเรื่องพฤติกรรม คือ ทัศนคติ ซึ่งจะเห็นว่าแต่เดิมความล้มเหลวของการสอนเพื่อการป้องกันเยาวชนไม่ให้ใช้สารเสพติดนั้น ส่วนใหญ่เป็นการสอนโดยให้แต่ความรู้เป็นลักษณะการขู่ให้กลัว

นอกจากนี้การสอนให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีเป็นสิ่งที่ยากมาก เนื่องจากเจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด และความเชื่อที่ได้รับการจัดระบบขึ้นมา ประกอบกับการสอนนั้นต้องใช้สื่อที่สร้างความรู้สึก มีการจัดระบบความคิดความเชื่อ และถ้าใช้กระบวนการกลุ่มในการสอนจะทำให้เด็กได้แสดงความรู้สึกนึกคิดของตนและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการโต้แย้งและเกิดเจตคติในที่สุด

การสอนทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ลูกศิษย์ เป็นกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนให้ลูกศิษย์เกิดการเรียนรู้ จะทำให้มีพฤติกรรมห่างไกลจากยาเสพติด ซึ่งการป้องกันเป็นสิ่งที่ดีที่สุด

เพราะการที่นักเรียนไปทดลองยาเสพติดแม้เพียงครั้งเดียว ยาจะมีผลต่อสมองทำให้ควบคุมตนเองได้ยากและฤทธิ์ของยาต่อสมองจะมีผลต่อเนื่องทั้งๆ ที่ไม่ได้ใช้ยาแล้ว (สมองติดยา) เมื่อพบกับสิ่งที่มากระตุ้น เช่น เพื่อนชวน ผ่านแหล่งขาย เป็นต้น จะทำให้กลับไปเสพติดได้ทุกขณะ การป้องกันจึงเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งในกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและเคยเสพ แต่ยังไม่ติด (ไม่ใช้ยาต่อเนื่องและพฤติกรรมยังควบคุมตนเองได้) ควรได้รับการสอนทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้

ปัจจุบันการสอนทักษะชีวิตควรเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเขาเอง ซึ่งมีหลักสำคัญ 5 ประการ คือ

- เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน
- ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ และเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
- การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่อย่างกว้างขวาง
- มีการสื่อสารโดยการพูด หรือการเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้

ความหมายของทักษะชีวิต

องค์การอนามัยโลก (WHO-World Health Organization) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิต ว่า “เป็นความสามารถในการปรับตัว และมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องในการที่จะเผชิญกับสิ่งท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

กรมอนามัย ได้ให้ความหมาย ทักษะชีวิตว่า “เป็นความสามารถอันประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะในอันที่จะจัดการกับปัญหารอบๆ ตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต”

จากความหมายที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ทักษะชีวิต หมายถึง “ความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคล อันประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และทักษะที่ใช้ในการเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต อยู่ในสังคมที่เป็นไปอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย โดยอาศัยการถ่ายทอดประสบการณ์ด้วยการฝึกฝน อบรม

ภาพรวมของทักษะชีวิต

โดยทั่วไปทักษะชีวิต จะมีความแตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม แต่ในภาพรวมจะพบว่าทักษะชีวิตมีหลักอยู่ 10 ประการ ดังนี้

1. การตัดสินใจ (Decision Making)

เป็นสิ่งที่นำไปสู่พฤติกรรมต่างๆ ในชีวิต ซึ่งถ้าบุคคลมีการตัดสินใจที่ดีในการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยมีการประเมินทางเลือกและผลจากการตัดสินใจเลือกทางเลือกนั้นๆ จะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของบุคคลนั้นๆ

2. การแก้ปัญหา (Problem Solving)

เมื่อคนเรามีปัญหาต่างๆ ที่ไม่สามารถแก้ไขได้ จะทำให้เกิดภาวะตึงเครียดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทักษะการแก้ปัญหาจะช่วยให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตของเขาได้

3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

มีส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการค้นหาทางเลือกต่างๆ ความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยให้บุคคลสามารถนำประสบการณ์ที่ผ่านมาใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

4. ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร และประเมินปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรม เช่น ค่านิยม แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากสื่อต่างๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

5. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication)

หมายถึง ความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทางเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนอย่างเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่างๆ โดยสามารถที่จะแสดงความคิดเห็น ความปรารถนา ความต้องการ การขอร้อง การเตือน และการขอความช่วยเหลือ

6. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ (Interpersonal Relationship Skills)

สามารถช่วยให้บุคคลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และสามารถที่จะรักษาและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น รวมถึงการรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวที่เป็นแหล่งสำคัญของแรงสนับสนุนทางสังคม

7. ความตระหนักรู้ในตนเอง (Selfawareness)

เป็นความสามารถในการเข้าใจในจุดดี จุดด้อย ความต้องการและไม่ต้องการของตนเอง เข้าใจในความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ สามารถอยู่ภายใต้แรงกดดันต่างๆ ในชีวิตได้

8. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empthy)

เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและความเห็นใจบุคคลที่แตกต่างจากเราและยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่น โดยเฉพาะบุคคลที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือและดูแล เช่น ผู้มีภาวะบกพร่องทางจิตใจ หรือบุคคลที่ไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม เป็นต้น

9. การจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotions)

เป็นการรู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ซึ่งจะทำให้สามารถตอบสนองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม

10. การจัดการกับความเครียด (Coping with Stress)

เป็นความสามารถในการรู้ถึงสาเหตุของความเครียด แนวทางในการควบคุมระดับความเครียด และการเรียนรู้วิธีผ่อนคลายเมื่ออยู่ในภาวะตึงเครียดได้อย่างเหมาะสม เพื่อที่จะช่วยลดปัญหาต่างๆ ทางด้านสุขภาพ

แหล่งที่มาของทักษะชีวิตในเยาวชน

ทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่คนเราพัฒนาขึ้นมาจากประสบการณ์และการฝึกฝนอบรมซึ่งเกิดขึ้นจากการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคม โดยการปะทะหรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน และผู้ใหญ่ในชุมชน ดังนั้นแหล่งที่มาของทักษะชีวิตของเยาวชน อาจจำแนกเป็น 3 แหล่งใหญ่ๆ คือ

บ้านหรือครอบครัว

ทักษะชีวิตจากบ้านหรือครอบครัวได้จากการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับบุคคลในครอบครัว และได้รับถ่ายทอด หล่อหลอม จากการฟังนิทาน นิยาย ที่ผู้ใหญ่เล่าให้ฟัง ได้แบบอย่างจากการสนทนาและปฏิบัติการงานอาชีพปกติของผู้ใหญ่ ได้จากการช่วยทำงาน เช่น ทำงานบ้าน ดูแลเลี้ยงสัตว์ และเลี้ยงน้อง เป็นต้น

ชุมชน

ทักษะชีวิตจากชุมชนได้จากการร่วมกิจกรรมในชุมชน ได้ความคิดและแบบอย่างจากการปฏิบัติของผู้ใหญ่ในชุมชน และดูแบบอย่างจากการละเล่นพื้นเมือง เกม งานประเพณี เล่นกับเพื่อนๆ พบปะสนทนากับบุคคลต่างกลุ่มต่างวัย โดยที่ไม่มีภาวะกดดัน เป็นต้น

โรงเรียน

ทักษะชีวิตจากโรงเรียนได้จากการฝึกอบรมจากกระบวนการเรียนการสอนทั้งในและนอกหลักสูตร โดยเฉพาะที่มีการสอดแทรกในวิชาวรรณคดี นิทาน บทเรียนวิชาภาษา การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการอบรมบ่มนิสัย

การสอนทักษะชีวิตก็เหมือนกับทักษะโดยทั่วไปที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถที่จะดำเนินการได้ โดยการจัดโปรแกรมทักษะชีวิตศึกษาเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิต และการมีพฤติกรรมสุขภาพดีตลอดจนโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการขาดทักษะ เช่น แรงกดดันของกลุ่มเพื่อนในการชักนำให้ใช้ยาเสพติดหรือการขาดการป้องกันทางเพศที่นำไปสู่ปัญหาที่รุนแรง ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถป้องกันได้โดยการวางรากฐานที่ดีโดยการฝึกใช้ทักษะชีวิต

การสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด

จุดประสงค์ในการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด มุ่งให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านเจตคติ (Attitude) และด้านทักษะ (Skill) แต่การเรียนการสอนที่ผ่านมามักมุ่งเน้นการสอนด้านเนื้อหาที่เป็นความรู้เป็นส่วนใหญ่จึงละเลยการปลูกฝังเจตคติและการฝึกทักษะที่จำเป็นผลปรากฏว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอย่างดี แต่ยังคงมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด ดังนั้นการสอนที่มุ่งสร้างเจตคติและทักษะจึงเป็นแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1. จุดประสงค์

จากทักษะชีวิตหลักขององค์การอนามัยโลก 10 ประการนั้น คณะทำงานได้เลือกองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการป้องกันยาเสพติดและเพิ่มทักษะชีวิตที่สำคัญๆ บางประการกำหนดเป็นจุดประสงค์ในการสอนทักษะชีวิตได้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ ดังนี้

1) ด้านความรู้ (Knowledge)

- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด
- เข้าใจผลร้ายของการใช้บุหรี่ สุรา และสารเสพติด

2) ด้านเจตคติ (Attitude)

- ตระหนักว่าสารเสพติดเป็นปัญหาใกล้ตัว
- เห็นใจผู้ที่ได้รับผลร้ายจากการติดบุหรี่ สุรา และสารเสพติด
- รังเกียจการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา และใช้สารเสพติด
- ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของตนเอง

3) ด้านทักษะ (Skill)

- มีทักษะในการตัดสินใจและแก้ปัญหา
- มีทักษะในการปฏิเสธ
- มีทักษะในการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

สำหรับทักษะชีวิตที่จำเป็นอื่นๆ ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ จัดเป็นทักษะพื้นฐานที่อยู่ในการสอนแบบมีส่วนร่วมในทุกชั่วโมงอยู่แล้ว จึงไม่แยกออกมาเป็นจุดประสงค์เฉพาะต่างหาก

2. โครงสร้างของแผนการสอนทักษะชีวิต

หลักสูตรการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดประกอบด้วยหน่วยการสอน 3 หน่วย ซึ่งตอบสนองวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น

หน่วยที่ 1 : ด้านความรู้

จุดเน้นของหน่วยนี้ คือ การเข้าใจถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดว่ามีผลต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน

หน่วยการสอนนี้ใช้สำหรับสอนนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายจนจบมัธยมศึกษา

หน่วยที่ 2 : ด้านเจตคติ

จุดเน้นของหน่วยนี้ คือ การตระหนักว่ายาเสพติดเป็นปัญหาใกล้ตัว มีความรังเกียจการใช้ยาเสพติด เห็นใจผู้ที่ได้รับผลภัยจากการติดสารเสพติดและตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของตนเอง

หน่วยการสอนนี้ใช้สำหรับสอนนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายจนจบมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา

หน่วยที่ 3 : ด้านทักษะ

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการป้องกันสารเสพติด แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่

กลุ่มที่ 1 คือ การคาดคะเนสถานการณ์และการตัดสินใจที่นำไปสู่พฤติกรรมทางสังคม

กลุ่มที่ 2 คือ ทักษะการสื่อสารที่เป็นการแสดงออกให้ตรงตามที่ได้ตัดสินใจไปแล้ว ซึ่งเด็กวัยรุ่นมักมีปัญหาว่าหลายๆ ครั้ง การแสดงออกทำไปเพราะการเกรงใจเพื่อน กลัวเสียสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน

กลุ่มที่ 3 คือ ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

การสอนทักษะชีวิตแต่ละชั้นปีต้องสอนหลายๆ จุดประสงค์ร้อยรัดกัน การเลือกแผนการสอนต้องให้เนื้อหาสัมพันธ์และสอดคล้องกับวัย แต่ครูผู้สอนสามารถนำแผนการสอนที่สร้างไว้

สำหรับชั้นหนึ่งไปใช้สอนในระดับชั้นที่สูงหรือต่ำกว่าที่กำหนดไว้ได้ ทั้งนี้ควรคำนึงถึงความแตกต่างกันของสภาพปัญหาตามวัยของผู้เรียน

แนวทางการจัดกิจกรรมฝึกทักษะชีวิต (Life Skills)

1. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อาศัยหลักการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีพื้นฐานสำคัญ 2 ประการแรก ดังนี้

1.1 การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม โดยมีหลักสำคัญ ดังนี้

- เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของนักเรียน
- ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเรียนรู้ที่เรียกว่า Active Learning
- มีปฏิสัมพันธ์สองทาง คือ ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
- ปฏิสัมพันธ์สองทางที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและขยายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง
- มีการสื่อสารโดยการพูด หรือการเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ความรู้ที่เกิดขึ้น

ทั้งนี้การเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

องค์ประกอบในการเรียนรู้เชิงประสบการณ์	**แนวปฏิบัติ**
- ประสบการณ์ (Experience)	ครูช่วยให้นักเรียนนำประสบการณ์เดิมของตนมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้
- การสะท้อนความคิดและถกเถียง (Reflect and Discussion)	ครูช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างลึกซึ้ง
- การเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด (Understanding and Conceptualizaion)	นักเรียนเกิดความเข้าใจและนำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอด อาจจะเกิดขึ้นโดยนักเรียนเป็นฝ่ายริเริ่มแล้วครูช่วยเติมแต่งให้สมบูรณ์หรือในทางกลับกันครูเป็นผู้นำทางและนักเรียนเป็นผู้สานต่อจนความคิดนั้นสมบูรณ์เป็นความคิดรวบยอด
- การทดลองหรือประยุกต์แนวคิด (Experiment / Application)	นักเรียนนำเอาความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะหรือสถานการณ์ต่างๆ จนเกิดเป็นแนวการปฏิบัติของนักเรียนเอง

1.2 การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ หลักสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ ต้องการให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดในทุกๆ องค์ประกอบ นั่นคือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสะท้อนความคิดและถกเถียง การสรุปความคิดรวบยอด ตลอดจนการทดลองหรือประยุกต์แนวคิด ซึ่งในทุกองค์ประกอบจะต้องเกิดการเรียนรู้สูงสุด หรืออาจกล่าวได้ว่า

1) การเรียนรู้สูงสุด (Maximum Learning) เกิดจากการมีส่วนร่วมสูงสุด (Maximum Participation) และการบรรลุงานสูงสุด (Maximum Performance) ทั้ง 4 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2) การมีส่วนร่วมสูงสุด (Maximum Participation) การมีส่วนร่วมสูงสุดเกิดจากการออกแบบกลุ่มที่เหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของการเรียนรู้ กลุ่มแต่ละประเภทจะมีข้อดีและข้อจำกัดที่ต่างกัน เช่น บางประเภทเอื้ออำนวยให้มีส่วนร่วมได้มาก แต่อาจขาดความหลากหลายของแนวคิด จึงเหมาะสมสำหรับเวลาที่ผู้สอนต้องการให้เกิดการแสดงออก แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

จากประสบการณ์ โดยยังไม่ต้องการข้อสรุป รายละเอียดของแต่ละประเภทข้อดีและข้อจำกัด ปรากฏในตารางข้างล่างนี้

ประเภทกลุ่ม	ขนาด/ลักษณะกลุ่ม	ข้อดี	ข้อจำกัด
กลุ่ม 2 คน (Pair Group)	ให้นักเรียนจับคู่กันทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย	ทุกคนมีส่วนร่วมในการออกความคิดหรือปฏิบัติ	ขาดความหลากหลายทางความคิดและประสบการณ์
กลุ่ม 3 คน (Triad Group)	ให้นักเรียนจับกลุ่ม 3 คน แต่ละคนมีบทบาทที่ชัดเจนและหมุนเวียนบทบาทกันได้	ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามบทบาทและสามารถเรียนรู้ได้ครบทุกบทบาท	ขาดความหลากหลายและความกระจ่างชัดไปบ้าง
กลุ่มย่อยระดมสมอง (Buzz Group)	เป็นการรวมกลุ่ม 3-4 คน ขึ้นชั่วคราวเพื่อแสดงความเห็น	ทุกคนมีส่วนร่วมในเวลาสั้นๆ โดยไม่ต้องการข้อสรุปหรือต้องการข้อสรุปที่ไม่ลึกซึ้งมากนัก	ขาดความลึกซึ้ง ไม่มีการอภิปรายกันอย่างลึกซึ้ง
กลุ่มเล็ก (Small Group)	เป็นการจัดกลุ่ม 5-6 คน ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนลุล่วง	ทุกคนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและถกเถียงอย่างลึกซึ้งจนได้ข้อสรุป	ใช้เวลามาก
กลุ่มใหญ่ (Large Group)	เป็นการอภิปรายในกลุ่ม 15-30 คนหรือทั้งชั้น	ต้องการให้เกิดการโต้แย้งหรือการรวบรวมความคิดจากกลุ่มย่อยเพื่อหาข้อสรุป	บางคนอาจให้ความสนใจ หรือมีส่วนร่วมน้อย ใช้เวลามาก
กลุ่มไขว้ (Cross over Group)	เป็นการจัดกลุ่ม 2 ขั้นตอน โดยแยกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเฉพาะบางกลุ่ม จนมีความเชี่ยวชาญ จากนั้นจึงให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่เพื่อบูรณาการ	ต้องการให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพของตนเองในการสร้างความรู้ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมและได้เนื้อหามาก	ใช้เวลามาก อาจมีความรู้ที่ตกหล่น

ประเภทกลุ่ม	ขนาด/ลักษณะกลุ่ม	ข้อดี	ข้อจำกัด
กลุ่มย่อย (Subgroup)	เป็นการจัดกลุ่ม 2 ขั้นตอน จาก 8-12 คน แต่ละกลุ่มถูกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 3-4 กลุ่ม เพื่อใช้ทำงานกลุ่มละ 1 งาน (ที่ไม่เหมือนกัน) จากนั้นจึงให้กลุ่มย่อยมารวมกันเพื่อบูรณาการ	เหมือนกลุ่มไขว้	
กลุ่มพีระมิด (Pyramid Group)	รวบรวมความคิดเห็นเริ่มจากกลุ่ม 2-4 คน ทวีขึ้นไปเป็นขั้นๆ จนครบทั้งชั้น	สร้างความตระหนักและเข้าใจในความรู้สึกนึกคิดของแต่ละกลุ่มหรือฝ่าย	ขาดข้อสรุปและความลึกซึ้ง

การพิจารณากำหนดประเภทขนาดหรือลักษณะของกลุ่มอย่างเหมาะสมในแต่ละชั่วโมงการสอน ก็จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างสูงสุด มีพลวัตรหรือการเคลื่อนไหวของการเรียนรู้ตลอดเวลา ทำให้นักเรียนมีความสนใจอย่างต่อเนื่อง

3) การบรรลุงานสูงสุด (Maximum Performance) ถึงแม้ว่าประเภทของกลุ่มที่หลากหลายจะช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมได้มากแต่ไม่ได้หมายความว่าการมีส่วนร่วมนั้นได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเสมอไป หัวใจสำคัญของการบรรลุงานสูงสุดจึงอยู่ที่การกำหนดงานให้กับกลุ่ม ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญของการกำหนดงาน 3 ประการ คือ

- กำหนดกิจกรรมที่ชัดเจน ว่าจะให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันอย่างไร เพื่อทำอะไรใช้เวลามากน้อยแค่ไหน เมื่อบรรลุงานแล้วจะให้ทำอย่างไรต่อไป
- กำหนดบทบาทของกลุ่มหรือสมาชิกที่ชัดเจน การกำหนดบทบาทในกลุ่มย่อยควรให้แต่ละกลุ่มมีบทบาทที่แตกต่างกัน เมื่อมาร่วมเสนอในกลุ่มใหญ่จึงจะเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและไม่น่าเบื่อ นอกจากนี้ยังรวมถึงการกำหนดบทบาทสมาชิกในกลุ่มด้วย เช่น บทบาทของผู้เล่น บทบาทผู้สังเกตการณ์ หรือบทบาทของการนำกลุ่ม เป็นต้น
- ควรมีโครงสร้างของงานที่ชัดเจน ซึ่งบอกรายละเอียดของกิจกรรมและบทบาทอาจจัดทำเป็น

1) ใบงาน ที่กำหนดงาน หรือใบมอบหมายงานให้กลุ่มเล็กหรือกลุ่มย่อย ระดมสมองที่มีรายละเอียดมากและต้องการผลงานที่เป็นข้อสรุปของกลุ่มที่มีความลึกซึ้งมากผู้สอนอาจพิมพ์หรือเขียนใส่กระดาษแจกให้ผู้เรียน หรือแจกให้กลุ่มประกอบการทำงานกลุ่ม มักใช้ในกิจกรรมสะท้อนความคิดและอภิปราย และกิจกรรมประยุกต์แนวคิด

2) ใบชี้แจง เป็นการอภิปรายงานที่มีรายละเอียดไม่มากนัก ใช้สำหรับกลุ่มใหญ่ก่อนทำกิจกรรมกลุ่มย่อย ผู้สอนอาจเขียนบนกระดานหรือแผ่นใสให้ผู้เรียนอ่านพร้อมกันในชั้นเรียนหรือในกลุ่มใหญ่ มักใช้ในกิจกรรมด้านประสบการณ์ หรือประยุกต์แนวคิด

2. การสอนความรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Knowledge Teaching)

การสอนความรู้ (Knowledge) ที่ใช้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จะช่วยสร้างทักษะชีวิตที่เป็นพื้นฐาน และเป็นองค์ประกอบร่วมของทักษะชีวิตตัวอื่นๆ ทั้งหมดนั่นคือ ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์

การสอนความรู้ที่ยึดหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีลักษณะเฉพาะดังแสดงในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการเรียนรู้และลักษณะเฉพาะของการสอนความรู้แบบมีส่วนร่วม

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	**ลักษณะเฉพาะของการสอนความรู้แบบมีส่วนร่วม**
♥ ประสบการณ์	ตั้งคำถามเพื่อรวบรวมประสบการณ์ของผู้เรียน
♥ การสะท้อนความคิดและอภิปราย	นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อสร้างความรู้ตามงานที่ได้รับมอบหมาย
♥ ความคิดรวบยอด	การบรรยาย (โดยครูหรือสื่อ) การรายงานผลงานกลุ่ม หรือบูรณาการความรู้ของกลุ่มย่อยโดยการอภิปรายในกลุ่มใหญ่
♥ ประยุกต์แนวคิด	นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่ประยุกต์ความรู้ที่เกิดขึ้น เช่น เขียนคำขวัญ จัดบอร์ด ทำรายงาน เขียนเรียงความ ฯลฯ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องทักษะชีวิตนั้นไม่มีขั้นตอนการสอนที่เฉพาะเจาะจง เพียงแต่ให้ผู้สอนคำนึงถึงการจัดกิจกรรมที่ครบองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ประการ

3. การสอนเจตคติแบบมีส่วนร่วม (Participatory Attitude Teaching)

การสอนเจตคติจะมุ่งเน้นการสอนในด้านจิตพิสัย โดยมีองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ การสร้างความรู้สึกที่สอดคล้องกับเจตคติ และการจัดระบบความคิดความเชื่อ เมื่อนำมาสัมพันธ์กับหลักการทั่วไปของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่มีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังได้กล่าวแล้วนั้น การสอนเจตคติจึงควรมีลักษณะเฉพาะดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการเรียนรู้และลักษณะเฉพาะของการสอนเจตคติแบบมีส่วนร่วม

องค์ประกอบของการเรียนรู้	**ลักษณะเฉพาะของการสอนเจตคติ**
➢ ประสบการณ์	เน้นประสบการณ์ด้านความรู้สึกของนักเรียน
➢ การสะท้อนความคิดและถกเถียง	นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและโต้แย้งอย่างเต็มที่
➢ การสรุปความคิดรวบยอด	นักเรียนได้ข้อสรุปด้วยตนเองโดยครูกระตุ้นให้นักเรียนคิดและช่วยเพิ่มเติม
➢ การทดลองหรือประยุกต์แนวคิด	นักเรียนได้ทำกิจกรรมทั้งในและนอกเวลาเรียนเพื่อให้มีเจตคติที่ฝังแน่นมากขึ้น

3.1 ขั้นตอนในการสอนเจตคติ

ด้วยเหตุที่เจตคติเป็นความคิดหรือความเชื่อที่มีความรู้สึกเป็นองค์ประกอบ ดังนั้นการสอนเจตคติจึงต้องมีทั้ง 2 องค์ประกอบ คือ ด้านความรู้สึกและด้านความคิดเชื่อ ดังนี้

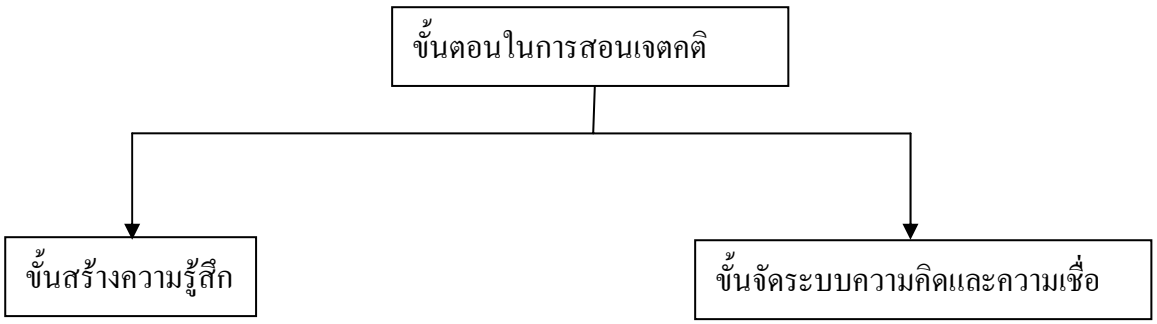

ขั้นสร้างความรู้สึก จะใช้สื่อหรือกิจกรรมสร้างความรู้สึก โดยใช้เวลา 5-20 นาที ของคาบสอน ส่วนที่เหลือจะเป็นการจัดระบบความคิดและความเชื่อ ดังนั้น ครูจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีทักษะในการสื่อกิจกรรมให้เกิดความรู้สึกได้จริง รวมทั้งมีทักษะในการใช้กระบวนการกลุ่มช่วยจัดระบบความคิดและความเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้นักเรียนมีโอกาสอภิปรายโต้แย้งจนนักเรียนสามารถสรุปได้ด้วยตัวเอง และนำข้อสรุปที่ได้มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ

3.2 กิจกรรมที่ใช้ในการสอนเจตคติ

3.2.1 กิจกรรมในขั้นตอนสร้างความรู้สึก เป็นกิจกรรมที่มุ่งกระตุ้น จูงใจหรือโน้มน้าวให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกตามจุดประสงค์ เพื่อนำไปสู่การจัดระบบความคิด ความเชื่อและสร้างเป็นเจตคติที่ต้องการหรือเปลี่ยนเป็นเจตคติที่พึงประสงค์ กิจกรรมในขั้นตอนนี้ ได้แก่

1) การใช้สื่อหรือกิจกรรมสร้างความรู้สึก

สื่อในที่นี้หมายถึง เรื่องราวที่เรียบเรียงขึ้นให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายบันทึกไว้ เช่น กรณีศึกษา บทความ บันทึกประจำวัน จดหมาย เป็นต้น อาจทำเป็นบทสำหรับอ่าน (Script) แถบเสียง วีดีทัศน์

ส่วนกิจกรรมสำหรับสร้างความรู้สึกอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- กิจกรรมสร้างความรู้สึกโดยตรง เป็นการประยุกต์สื่อให้เป็นกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วม เช่น ละครสั้น ละครวิทยุ หุ่นกระบอก เป็นต้น

- กิจกรรมที่จำแนกเจตคติของนักเรียน (Value Classification) โดยหวังผลให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่ม วิธีทำกิจกรรมนี้ ได้แก่

ก. การสำรวจความคิด เพื่อให้นักเรียนได้รับรู้ความคิดของอีกฝ่าย ซึ่งจะโยกคลอนความรู้สึกเดิมที่ตนเองยึดถืออยู่ได้ดี จากนั้นก็ใช้กระบวนการกลุ่มมาอธิบายต่อให้ลึกซึ้ง

ข. การตอบแบบสอบถาม ทำให้เกิดความรู้สึกผิดคาดได้ว่าตนคิดแตกต่างกับคนอื่น หรือกลุ่มอื่นอย่างไร

ค. การจัดลำดับความสำคัญ ทำให้นักเรียนจัดลำดับความรู้สึกว่าจะให้ความสำคัญกับอะไรมากกว่า

- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับเจตคติที่ต้องการจะช่วยสร้างความตระหนัก ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่การจัดระบบความคิดความเชื่อได้ดี

- กิจกรรมอื่นๆ เช่น การโต้วาที การต่อเรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ การใช้จินตนาการ หากจัดให้เข้ากับจุดประสงค์ที่กระตุ้นความรู้สึกและเหมาะสมกับนักเรียน ก็จะช่วยในการสร้างและเปลี่ยนแปลงเจตคติได้

2) การเปิดเผยตนเอง

เป็นการเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มาจากประสบการณ์เดิม มีกิจกรรมหลายกิจกรรม ที่สามารถทำให้กลุ่ม 2 คน กลุ่ม 3 คน หรือกลุ่มย่อยระดมสมอง 3-4 คน โดยนักเรียนทุกคนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

- การเล่าความรู้สึกโดยตรง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

- การสมมติตนเองเป็นบุคคลในเรื่อง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ของความเห็นใจและเข้าใจ เหมือนกับเป็นบุคคลนั้นเอง

- การเขียนแล้วแลกเปลี่ยนกันอ่าน เหมาะสำหรับนักเรียนกลุ่มที่ไม่กล้าแสดงออกในการระดมสมอง วิธีการนี้ยังแบ่งได้ 2 ชนิด คือ ให้เจ้าตัวอ่านเอง หรือสลับให้คนอื่นอ่าน

3) การประยุกต์แนวคิด

ครูควรใช้เวลาช่วงท้ายชั่วโมงเพื่อให้นักเรียนได้ประยุกต์แนวคิดโดยการให้ทำกิจกรรมที่ไม่ใช้เวลามาก เช่น เขียนคำขวัญ สรุปข้อความสำคัญหรือตอบแบบทดสอบ ซึ่งเท่ากับเป็นการประเมินการสอนไปด้วย และอาจมอบหมายให้นักเรียนทำเป็นกิจกรรมเสริม เช่น เขียนจดหมาย จัดบอร์ด คุยกับบิดามารดา เป็นต้น

3.2.2 กิจกรรมในขั้นตอนจัดระบบความคิด ความเชื่อ โดยอาศัยกระบวนการกลุ่มเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมสูงสุด ประกอบไปกับงานเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกัน กล่าวคือ

1) การอภิปราย โดยวิธีแบ่งกลุ่ม เป็นกลุ่มเด็ก (5-6 คน) หรือกลุ่มย่อยระดมสมอง (3-4 คน) เพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกมากกว่า แล้วจึงช่วยกันหาข้อสรุปในกลุ่มใหญ่ภายหลัง

การอภิปรายนับเป็นกิจกรรมสำคัญในการฝึกทักษะชีวิตในด้านการคิดการวิพากษ์วิจารณ์และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะผสมผสานไปในประเด็นที่ครูตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนคิดและถกเถียงกันได้เอง

2) การสรุป เป็นการสร้างความคิดรวบยอดร่วมกัน ทั้งนี้ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนเป็นผู้สรุปแนวคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม หากไม่ครอบคลุมครูจึงเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ในระหว่างการสรุปควรสนับสนุนให้มีการอภิปรายความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในกลุ่มใหญ่ เพื่อช่วยให้มีการจัดระบบความคิด ความเชื่อที่ชัดเจน

ขั้นตอน	องค์ประกอบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	กิจกรรม
ขั้นสร้างความรู้สึก	ประสบการณ์	ใช้สื่อหรือกิจกรรม ที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ร่วมในเรื่องนั้นๆ **สื่อสร้างความรู้สึก** • บทสำหรับอ่านในรูปแบบกรณีศึกษา จดหมาย • บันทึกบทสัมภาษณ์ ฯลฯ • แถบเสียง วีดีทัศน์

ขั้นตอน	องค์ประกอบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	กิจกรรม
ขั้นสร้างความรู้สึก	ประสบการณ์	**กิจกรรมสร้างความรู้สึก** • กิจกรรมสร้างความรู้สึก เช่น ละครหุ่นกระบอก • กิจกรรมจำแนกเจตคติของผู้เรียน เช่น การสำรวจความคิดเห็น แบบสอบถาม จัดลำดับความสำคัญ • กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีเนื้อหาเชื่อมโยง • กิจกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมที่อาศัยจิตนาการ การต่อเรื่อง และกิจกรรมเร้าความสนใจอื่นๆ เช่น การโต้วาที **การเปิดเผยตนเอง** เป็นการดึงประสบการณ์เก่าของนักเรียน มักทำในกลุ่ม 2 คน หรือกลุ่มย่อยระดมสมอง เช่น ให้เล่าความรู้สึกโดยตรง ให้สมมติตนเองเป็นบุคคลในเรื่องหรือให้เขียนแล้วแลกเปลี่ยน เป็นต้น
ขั้นจัดระบบความคิดความเชื่อ	สะท้อนความคิดและอภิปราย	การอภิปรายข้อขัดแย้ง เป็นการตั้งประเด็นคำถามให้เกิดการอภิปรายในกลุ่มเพื่อให้มีการจัดระบบความคิดและความเชื่อของสมาชิกกลุ่ม
	ความคิดรวบยอด	การให้กลุ่มรายงานข้อสรุป และร่วมกันสรุปแนวคิดในกลุ่มใหญ่
	ประยุกต์แนวคิด	เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้เจตคติที่เกิดขึ้น ควรเป็นกิจกรรมในห้องเรียน และอาจตอกย้ำ โดยการทำกิจกรรมเสริม

การสอนเจตคติ ยังแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

- การสร้างเจตคติก่อนจะมีพฤติกรรม เช่น รังเกียจยาเสพติด ก่อนที่จะมีพฤติกรรมเสพยา
- การเปลี่ยนแปลงเจตคติ เช่น ลดหรือเลิกเสพยา เมื่อมีพฤติกรรมแล้ว

ความแตกต่างที่สำคัญ คือ การสร้างเจตคติจะเน้นการสร้างความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับเจตคตินั้นๆ ส่วนการเปลี่ยนแปลงความคิดและความเชื่อ จะต้องมีประเด็นอภิปรายที่เข้มและชัดเจนกว่า

4. การสอนทักษะแบบมีส่วนร่วม

การสอนทักษะต่างๆ เป็นการสอนที่มุ่งเน้นในด้านทักษะพิสัย ซึ่งต้องอาศัยการสร้างให้เกิดความชัดเจนในตัวทักษะให้เห็นเป็นขั้นตอนที่ปฏิบัติได้ง่าย และนักเรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ใกล้ตัว เมื่อดูจากองค์ประกอบทั่วไป 4 ประการ ของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมแล้ว การสอนทักษะชีวิตควรมีลักษณะเฉพาะดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการเรียนรู้และลักษณะเฉพาะของการสอนทักษะแบบมีส่วนร่วม

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	**ลักษณะเฉพาะของการสอนทักษะ**
ประสบการณ์	อาศัยเหตุการณ์ที่ตรงกับชีวิตจริงในการเรียนรู้ทักษะ
การสะท้อนความคิดและอภิปราย	นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกันในการวิเคราะห์ปัญหา หากฎเกณฑ์หรือวิเคราะห์ขั้นตอนในการฝึกทักษะต่างๆ
สรุปความคิดรวบยอด	สรุปความคิดรวบยอดหลายขั้นตอน ทั้งจากการฟังบรรยาย จากการสังเกต การสาธิต การประเมินผลในกลุ่มและการประเมินผลรวม
การทดลองหรือประยุกต์แนวคิด	นักเรียนได้มีโอกาสฝึกซ้ำๆ โดยการแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ต่างๆ

4.1 ขั้นตอนในการสอนทักษะ

ทักษะเป็นความสามารถที่คนเราไม่เคยมีมาก่อน แต่ได้เรียนรู้จนกระทั่งทำได้อย่างชำนาญ ดังนั้นการสอนทักษะจึงต้องมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นรู้ชัดเห็นจริง เป็นขั้นตอนที่มุ่งให้นักเรียนรับรู้ว่าทักษะเหล่านั้นมีความสำคัญ และฝึกฝนให้ทำเป็นหรือทำได้อย่างไร ขั้นต่อไปคือ ขั้นลงมือกระทำ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติตามที่ได้เรียนรู้มาจากขั้นตอนแรก

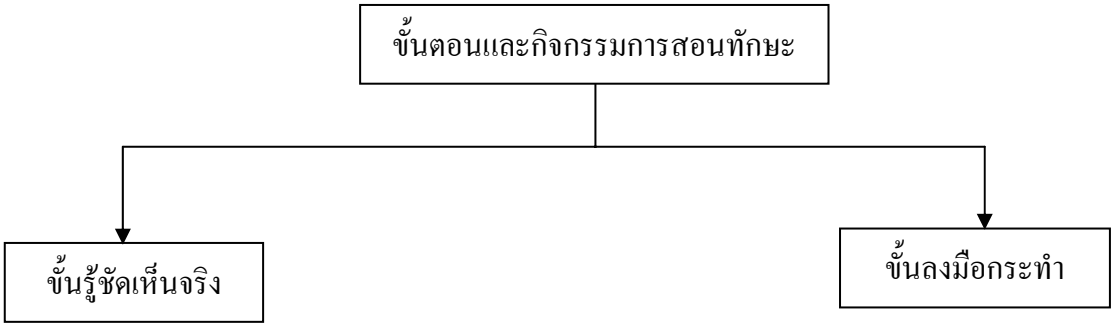

- บรรยายนำ
- กรณีศึกษาสถานการณ์ลำลอง
- วิเคราะห์กรณีศึกษาสถานการณ์จำลอง การสาธิต
- ฝึกปฏิบัติ
- ประเมินการฝึก

ในขั้นรู้ชัดเห็นจริง เราใช้องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 3 องค์ประกอบ คือ ความคิดรวบยอด ประสบการณ์และการสะท้อนความคิดและอภิปราย

องค์ประกอบของความคิดรวบยอดเกิดขึ้นโดยการบรรยายนำ ประกอบการยกตัวอย่างและให้นักเรียนอภิปรายถึงความสำคัญและวิธีการฝึกทักษะนั้นๆ

องค์ประกอบด้านประสบการณ์ ครูใช้กรณีศึกษาหรือสถานการณ์จำลองให้นักเรียนคิดใช้ทักษะดังกล่าวหรือการสาธิต ซึ่งอาจให้นักเรียนมีส่วนร่วมได้ การสาธิตจะช่วยให้นักเรียนเห็นจริงเป็นลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน องค์ประกอบด้านการสะท้อนความคิดและอภิปราย ครูอาจให้นักเรียนจัดกลุ่มย่อย หรือระดมสมองเพื่อหากฎเกณฑ์ โดยกิจกรรมทั้ง 3 องค์ประกอบสามารถจัดเปลี่ยนลำดับได้ตามความเหมาะสม

สำหรับขั้นลงมือทำ เราใช้องค์ประกอบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการประยุกต์แนวคิดและทดลอง โดยให้นักเรียนฝึกใช้ทักษะด้วยการใช้บทบาทสมมติ (Role play) หรือการซ้อมบท (Rehearsal play) เป็นกิจกรรมหลัก และมีการฝึกซ้ำโดยผลัดกันแสดงบทบาทจนชำนาญ ดังนั้นการฝึกอบรมนี้ ครูต้องมีทักษะในการใช้สถานการณ์จำลองและการสาธิต เพื่อให้นักเรียนเห็นจริง

ขณะเดียวกันก็ต้องมีทักษะในการนำมาฝึกบทบาทสมมตหรือการซ้อมบท และประเมินผลการฝึก ได้ รายละเอียดของกิจกรรมการสอนทักษะ สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอน	องค์ประกอบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	กิจกรรม
ขั้นรู้ชัดเห็นจริง	ความคิดรวบยอด ประสบการณ์	บรรยายนำ เพื่อให้ข้อมูลหรือความรู้ที่จำเป็นในเวลาสั้นๆ กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง หรือสาธิต - กรณีศึกษาเป็นการตั้งโจทย์ให้ผู้เรียนคิด และแสดงความคิดเห็น - สถานการณ์จำลองเป็นการตั้งโจทย์ที่เป็นเหตุการณ์ที่มีผู้แสดง - การสาธิต เป็นการแสดงให้เห็นขั้นตอน
	สะท้อนความคิดและอภิปราย	ปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยอาจแสดงเปรียบเทียบกับการปฏิบัติที่ไม่ถูกขั้นตอน - การวิเคราะห์ กรณีศึกษาสถานการณ์จำลองหรือการสาธิต
ขั้นลงมือทำ	ประยุกต์แนวคิด	การฝึกปฏิบัติโดยการฝึกทักษะเป็นขั้นตอนหรือครบองค์ประกอบของทักษะนั้น โดยการแสดงบทบาทสมมติหรือการฝึกซ้อมบทเพื่อให้เกิดความชำนาญ
	ความคิดรวบยอด	การประเมินการฝึก โดยให้สมาชิกในกลุ่มฝึกประเมินกันเองและผู้สอนประเมินอีกครั้งในกลุ่ม

4.2 กิจกรรมที่ใช้ในการสอนทักษะ

ขั้นรู้ชัดเห็นจริง กิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่

1) การบรรยายนำ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนให้เกิดความน่าสนใจและให้ข้อมูลหรือความรู้ที่จำเป็น ควรใช้เวลาที่สั้นและดึงการมีส่วนร่วมจากนักเรียน เช่น การตั้งคำถาม หรือยกตัวอย่างที่ใกล้ตัวแล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

2) การสร้างประสบการณ์การใช้ทักษะ แบ่งได้เป็น 3 วิธี

- การใช้กรณีศึกษา คือ ครูตั้งเป็นโจทย์ให้นักเรียนคิดและแสดงความเห็นว่าจะทำอย่างไรกับกรณีศึกษา

- การใช้สถานการณ์จำลอง คือ ครูกำหนดโจทย์เป็นสถานการณ์จำลองแล้วนำไปแสดง โดยครูสมมตตัวเองเป็นบุคคลตามโจทย์และแสดงการสนทนาโต้ตอบกับนักเรียนทั้งห้อง ซึ่งสมมตเป็นคู่สนทนาหรือนักเรียนจับคู่สนทนากันเอง

จุดสำคัญของการเรียนรู้อยู่ที่การอภิปราย และสอนประสบการณ์จำลอง

- การสาธิต โดยแสดงบทบาทสมมติ โดยครูจะซักซ้อมบทกับนักเรียนที่ขึ้นมาร่วมสาธิตก่อน หลังจากนั้นครูจะนำบทสนทนา (dialogue) ขึ้นกระดานหรือแผ่นใส เพื่ออภิปรายและสอนประกอบบทสนทนานั้น

3) การอภิปรายในกลุ่มเล็ก เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์จากสถานการณ์จำลองหรือจากการสาธิต เพื่อให้เข้าใจชัดเจนถึงขั้นตอนและวิธีการในแต่ละขั้นตอน

ขั้นลงมือกระทำ กิจกรรมการเรียนการสอนสามารถทำได้โดยการฝึกปฏิบัติ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ และการฝึกซ้อมบทบาท ซึ่งการแสดงบทบาทสมมติ เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการฝึกทักษะ โดยสมมติตัวละครและสถานการณ์ขึ้น เพื่อให้นักเรียนสมมติตัวเองเป็นตัวละครตามโจทย์ดังนั้นต้องกำหนดโจทย์ให้ชัดเจน คือ สถานการณ์บทบาทของตัวละคร 2 ฝ่าย และบทบาทของผู้สังเกตการณ์การฝึกแสดงบทบาทสมมติอาจแบ่งกลุ่ม เป็นกลุ่ม 2 คน กลุ่ม 3 คน หรือกลุ่มเล็ก 5-6 คนยิ่งกลุ่มมีคนมากขึ้นก็จะมีการเรียนรู้กันเองมากขึ้นจากการอภิปราย แต่จะใช้เวลามากกว่าจะฝึกได้ทั่วถึง

ตอนที่ 6 การขับเคลื่อนชุมชนสู่การเรียนรู้เพื่อพัฒนาแบบมีส่วนร่วมและเสริมพลังอำนาจ

ชุมชนเป็นหน่วยย่อยของสังคม ใน 3 ลักษณะ คือ เป็นลักษณะกลุ่มคน (Community as people) ประกอบด้วยบุคคลและครอบครัว อาศัยอยู่ในเนื้อที่ต่อเนื่องกัน (Community as aplace) มื่ออยู่ด้วยกันแล้วต้องแบ่งปันทรัพยากรกันใช้ มีการให้สิทธิที่เท่าเทียมกันในชุมชน มีระบบการป้องกันควบคุมไม่ให้มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพ คุ้มครองดูแลให้สมาชิกอยู่รอดปลอดภัยและมีความสามัคคีกัน จึงเกิดระบบสังคมขึ้น (Community as a social system) ดังนั้นความเป็นชุมชนจึงไม่ใช่การมีคนมาอยู่รวมกันเท่านั้น แต่หมายรวมถึงสถานที่อยู่อาศัยและระบบทางสังคมของกลุ่มนั้นด้วย การขับเคลื่อนชุมชน (Mobilizing community) หมายถึง การระดมระบบย่อยต่างๆในชุมชน มาเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในปัญหาชุมชน เกิดการตระหนักในการแก้ไขปัญหาที่ประชากรของชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียในการแก้ไขปัญหานั้นๆ อาจเกิดจากการสะท้อนให้เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล ระเบียบกฎเกณฑ์ แนวทางหรือวาทกรรมการแก้ปัญหาของกลุ่มซึ่งพัฒนามาให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนนั้นๆจนกลายเป็นวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชน สิ่งเหล่านี้ต้องถูกระดมมาใช้ในการแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องอนึ่งเนื่องจากชุมชนเป็นองค์กรรวมของสมาชิกทั้งชุมชนและองค์กร หรือการรวมตัวของกลุ่มต่างๆ ดังนั้นการขับเคลื่อนชุมชนจึงควรเป็นกระบวนการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจของสมาชิกทั้งชุมชน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้จากปัญหามาร่วมกัน กำหนดแนวทางสู่การฏิบัติร่วมกัน (Interactive learning through action) เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาบทบาทในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ และสร้างความสุข สงบให้แก่ชุมชนและสังคม แนวคิดการพัฒนาชุมชนที่ใช้ในประเทศไทยมีมากมาย เช่น แนวทางการพัฒนาตามทฤษฎีใหม่หรือทฤษฎีเกษตรพอเพียง ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของปวงชนชาวไทยที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช แนวคิดประชาสังคม และแนวคิดการบริหารการพัฒนาชนบทเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งทั้ง 3 แนวคิดได้กล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้โดยเริ่มจากความเข้าใจกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ถึงความเข้าใจต่อสถานการณ์ชุมชนร่วมกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนรูปแบบการมองปัญหาการกำหนดเป้าหมายและวิธีการแก้ไขตลอดจนการร่วมกันพิจารณาผลของการพัฒนาที่เกิดขึ้นร่วมกัน การพัฒนาทั้ง 3 แนวคิดนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ของ Peter Sange แนวคิดนี้มีหลักปฏิบัติสำคัญ 5 ข้อ (The Fifth Discipline ofLearning Organization) ที่ประกอบกันขึ้นบนเส้นทางแห่งการเกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้

ได้แก่1) การเสริมสร้างความสามารถให้แก่สมาชิกขององค์กร (Personal Mastery) 2) การสร้างกรอบความคิด (Mental Model) จากความเชื่อและเจตคติด้วยความเป็นเหตุเป็นผลที่อธิบายตามมุมมองของปัจเจกที่เป็นสมาชิกขององค์กร 3) การแลกเปลี่ยนและรับรู้ในวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) จนสมาชิกเกิดความเชื่อมั่นในทิศทางที่องค์กรคาดหมายไว้ มีความมุ่งมั่นและมีพันธสัญญาในการทำงาน (Commitment) การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและพร้อมที่จะพัฒนามุ่งไปสู่เป้าหมายขององค์กรร่วมกัน 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team learning) 5) การมององค์ประกอบต่างๆ อย่างเป็นระบบ (System Thinking)เนื่องจากปัญหายาเสพติดมีความซับซ้อนและต้องการสร้างความเข้มแข็งทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคมประเทศชาติ หากสมาชิกมีสำนึกถึงคุณค่าและเห็นความสำคัญของตนที่มีต่อองค์กร คือครอบครัวและชุมชนดำรงวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับความมุ่งหวังของชุมชนจะทำให้เกิดแนวร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างดี มีการระดมสมาชิกของทั้งองค์กรมาร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ จึงคาดหวังว่าหากสมาชิกทั้งชุมชนมาร่วมกันหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจะช่วยแก้ไขปัญหาได้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาเป็นกระบวนการในการค้นหาวิธีการหรือรูปแบบการควบคุมสถานการณ์ในชีวิตของสมาชิกชุมชน เป็นวิธีการสร้างความพร้อมและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้เกิดความตระหนักเข้าใจปัญหา และตัดสินใจดำเนินการแก้ไขปัญหาของตนได้ และผู้วิจัยเชื่อว่าวิธีการกระตุ้นการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร่วมวิจัยและนักวิจัยแบบประชาธิปไตยของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้ประชาชนมุ่งพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการตัดสินใจด้วยเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อบทบาทของตน ผู้วิจัยทำบทบาทผู้อำนวยความสะดวก(Facilitator) โดยผ่านวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์สาเหตุ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผน การปฏิบัติตามแผน ตลอดจนการประเมินผลและวิเคราะห์สถานการณ์ใหม่จากผลที่ได้จากการประเมินที่ผ่านมา และเข้าสู่วงจรเดิมในลักษณะการทำงานที่ต่อเนื่อง จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในลักษณะแตกต่างกันไป ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมด้วยการช่วยเหลือ (Participation as contribution) เช่นช่วยสนับสนุนทรัพยากร และสิ่งของในการพัฒนา เป็นต้น 2) การมีส่วนร่วมด้วยการมีองค์กร(Participation as organization) การเป็นสมาชิกและกรรมการองค์กรต่างๆ และ 3) การมีส่วนร่วมด้วยการเสริมพลังอำนาจ (Participation as empowerment)จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการเสริมพลังอำนาจ จึงพบว่า การเสริมพลังอำนาจมีความหมายที่หลากหลายเช่นกัน ซึ่งผู้วิจัยมองเห็นจุดร่วมที่สามารถ

สรุปได้ดังนี้ การเสริมพลังอำนาจ หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้บุคคล ครอบครัว หรือองค์กร ชุมชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ ทำความเข้าใจปัญหาและความต้องการของตนเองอย่างถ่องแท้ ตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาของตนอย่างมีประสิทธิภาพมีความสามารถในการใช้และการจัดการทรัพยากรทำให้ประชาชนรู้สึกถึงพลังที่มีอยู่ในตนเองหรือพลังที่เกิดขึ้นใหม่จากความสามารถแห่งตน เกิดทักษะที่เข้มแข็งในการควบคุมสถานการณ์ต่างๆในการดำรงชีวิตของบุคคล ครอบครัว องค์กร และชุมชนการเสริมพลังอำนาจจึงเป็นกระบวนการสร้างจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองได้รับสิทธิและความเสมอภาคในการดำเนินงานและทำความเข้าใจไปพร้อมๆกับนักพัฒนาและสมาชิกองค์กร หรือสมาชิกชุมชนคนอื่นๆ ในลักษณะความเป็นหุ้นส่วน (Partnership) กระบวนการที่ส่งเสริมให้เกิดการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยวิธีการง่าย ได้แก่ การเสวนาระดับบุคคลระดับกลุ่มและการเสวนาระดับชุมชน เพื่อสะท้อนให้บุคคลตรวจสอบความเป็นจริงเกี่ยวกับตนเองเช่น การประชาสังคม (Civil society) การวางแผนอย่างมีส่วนร่วม (Appreciation InfluenceControl, A-I-C) การใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นต้น อนึ่งปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่สลับซับซ้อนการเรียนรู้ร่วมกันจึงไม่ควรจำกัดอยู่แค่ระดับบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกชุมชนแต่ควรมีการเรียนรู้ร่วมกันในระดับกลุ่มบุคคล ได้แก่ ครอบครัวและกลุ่มต่างๆในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้านองค์กรชุมชน สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการในกรณีที่เยาวชนทำงานแล้ว และที่มีประโยชน์อย่างยิ่งคือการนำกลุ่มที่ผ่านการบำบัดแล้วในชุมชนมาร่วมสร้างกลุ่มช่วยกันเองเพื่อหารูปแบบการป้องกันการติดซ้ำในกลุ่มของตน รวมถึงการป้องกันคนอื่นๆที่ยังไม่เคยติด พร้อมกับการสร้างค่านิยมรักท้องถิ่น รักชุมชนของตนและต้องการปกป้องสมาชิกชุมชนให้ห่างไกลยาเสพติด เป็นการนำแนวคิดเพื่อการจัดระเบียบสังคมรูปแบบใหม่ โดยทำให้ชุมชนซึ่งประกอบด้วยกลุ่มย่อยๆ ได้ทำหน้าที่เป็นฐานรองรับกิจกรรมทุกด้านในชีวิตตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจโดยอาจรวมเป็นชุมชนตามเกณฑ์ภูมิศาสตร์ เช่น หมู่บ้าน ชุมชน หรือการรวมกลุ่มที่มีปัญหาคล้ายกันกลุ่มที่มีความต้องการ มีความถนัด หรือความชอบ ความสนใจที่คล้ายกัน เป็นต้น

สรุป จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวสรุปได้ว่า การขับเคลื่อนชุมชนเป็นรูปแบบการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ (Systemic Approach) มีการระดมทรัพยากรและทุนทางสังคมรวมถึงการระดมศักยภาพของบุคคลจากทุกภาคส่วนของชุมชนมาร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาในภาพรวม คือ พัฒนาทั้งมิติของชีวิต สิ่งแวดล้อมและสังคมไปพร้อมๆ กัน โดยใช้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา (People centered development)ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

ตอนที่ 7 ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom)

ดร.ธารทิพย์ แก้วเหลี่ยม (2553) ได้สรุปจุดมุ่งหมายทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม(Bloom) ออกเป็น 3 ด้าน คือ

1.พุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

พฤติกรรมด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญา พฤติกรรมทางพุทธิพิสัย 6 ระดับ ได้แก่

1) ความรู้ความจำ เป็นความสามารถในการเก็บรักษามวลประสบการณ์ต่าง ๆ จากการที่ได้รับรู้ไว้และระลึกสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการเปรียบดังเทปบันทึกเสียงหรือวีดิทัศน์ ที่สามารถเก็บเสียงและภาพของเรื่องราวต่างๆได้ สามารถเปิดฟังหรือ ดูภาพเหล่านั้นได้ เมื่อต้องการ

2) ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และสามารถแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือ การกระทำอื่นๆ

3) การนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้ในกาแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ จึงจะสามารถนำไปใช้ได้

4) การวิเคราะห์ เป็นความสามารถคิด หรือ แยกแยะเรื่องราวสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน

5) การสังเคราะห์ เป็นความสามารถในการที่ผสมผสานส่วนย่อยๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม อาจเป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย การกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานขึ้นใหม่ หรือ อาจจะเกิดความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบ หรือ แนวคิดใหม่

6) การประเมินค่า เป็นความสามารถในการตัดสิน ตีราคา หรือ สรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับก็ได้

2. จิตพิสัย (Affective Domain)

ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่

เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ ด้านจิตพิสัย จะประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยๆ 5 ระดับ ได้แก่

1) การรับรู้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

2) การตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว

3) การเกิดค่านิยม การเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้น ๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น

4) การจัดระบบ การสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไปแต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับอาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

5) บุคลิกภาพ การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงามพฤติกรรมด้านนี้ จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่างๆ จนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะเป็นควบคุมทิศทางพฤติกรรมของคนคนจะรู้ดีรู้ชั่วอย่างไรนั้น ก็เป็นผลของพฤติกรรมด้านนี้

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนิชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยๆ 5 ขั้น ดังนี้

1) การรับรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือ เป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

2) กระทำตามแบบ หรือ เครื่องชี้แนะ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือ สามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ

3) การหาความถูกต้อง พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้ว ก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

4) การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเองจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

5) การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่อง จนสามารถปฏิบัติ ได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) ประกอบด้วย

1.พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ ก็จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้มากขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง

2. จิตพิสัย (Affective Domain) หมายถึง เมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ก็ทำให้เกิดความรู้สึกทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ความสนใจ

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หมายถึง การที่บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ และเกิดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความสมใจด้วยแล้ว ได้นำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติ จึงทำให้เกิดความชำนาญมากขึ้น เช่น การใช้มือ เป็นต้น

ตอนที่ 8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สัมพันธ์ รอดพึ่งครุฑ (2551 : 195-208) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ มีผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัญหายาเสพติดในเขตชุมชน ยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตชุมชนในรูปแบบของการเสพ การครอบครอง การจำหน่าย ชนิดของยาเสพติดที่มีการระบาด ได้แก่ ยาบ้า สารระเหย และกัญชา แหล่งที่มีการแพร่ระบาด ได้แก่ สถานบันเทิง บ้านเช่า หอพัก ร้านจำหน่ายอาหาร ร้านวีดีโอเกมส์ ผู้เสพยาเสพติดได้แก่ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และผู้ประกอบอาชีพรับจ้างมากกว่ากลุ่มอื่น กลุ่มรองลงมาคือ เกษตรกร นักเรียนนักศึกษา กลุ่มที่เสี่ยงยาเสพติดมีแนวโน้มที่กลุ่มเด็กและเยาวชนในระบบโรงเรียนและสถานศึกษาเป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นและเป็นเป้าหมายของกลุ่มผู้จำหน่ายยาเสพติด

2. การพัฒนารูปแบบการป้องกันปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบการควบคุม ประกอบด้วยรูปแบบย่อย 13 รูปแบบ 2) รูปแบบป้องกัน ประกอบด้วยรูปแบบย่อย 16 รูปแบบ และ 3) รูปแบบการแก้ปัญหา ประกอบด้วย รูปแบบย่อย 9 รูปแบบ

3. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบการป้องกันยาเสพติดมีหลายรูปแบบ ชุมชน หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ สามารถเลือกรูปแบบไปใช้หรือประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ สภาพความพร้อม และปัจจัยสนับสนุนที่มีอยู่ของชุมชนหรือองค์กร

ศักดินา บุญเปี่ยม (2548 : 123-131) ได้ทำการศึกษาการเปลี่ยนแปลงจิตลักษณะของผู้ติดยาบ้า (เมทแอมเฟตามีน) ในระหว่างกระบวนการบำบัดตามแนวจิตบำบัดในระบบบังคับแบบผู้ป่วย ในผลการวิจัยพบว่า 1) ความสัมพันธ์ในครอบครัวส่งผลทางอ้อมต่อทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเสพยาบ้า โดยมีการมุ่งอนาคตและควบคุมตน การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลิกเสพยาบ้า และความภาคภูมิใจในตนเองเป็นตัวแปรคั่นกลาง และ 2) ความสัมพันธ์ในครอบครัวส่งผลทางอ้อมต่อทัศนคติต่อศูนย์บำบัด โดยมีการมุ่งอนาคตและควบคุมตน เป็นตัวแปรคั่นกลางและพบว่าการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ในครอบครัวมีแนวโน้มส่งผลต่อจิตลักษณะของกลุ่มผู้ป่วยที่อยู่บำบัดรักษาในระยะหลัง (3-4 เดือน) มากกว่ากลุ่มผู้ป่วยที่อยู่บำบัดรักษาในระยะแรก (0-2 เดือน) ผลการวิจัยได้แสดงถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ในครอบครัวซึ่งอยู่ภายใต้องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของครอบครัวของรูปแบบการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเข้มข้นทางสายใหม่ที่มีต่อจิตลักษณะของผู้ป่วยที่ติดยาบ้า และมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ความสัมพันธ์ในครอบครัวนับเป็นตัวแปรสาเหตุที่สำคัญที่ส่งผลไปยังทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเสพยาบ้า ควรมีการพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของครอบครัวให้มีความเข้มข้นขึ้น

2. ความสัมพันธ์ในครอบครัวส่งผลโดยตรงต่อความภาคภูมิใจในตนเองดังนั้นครอบครัวควรเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของผู้ป่วยตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ เพื่อน ชุมชน และการให้โอกาสทางสังคม ก็สามารถช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้ป่วยได้เช่นเดียวกัน

สมจิต แดนสีแก้ว (2548 : 120-124) ได้ทำการศึกษาการขับเคลื่อนชุมชนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่สังคมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การรุกล้ำของยาเสพติดสู่สังคม ลักษณะของสังคมที่มีภูมิคุ้มกันยาเสพติดตามประสบการณ์ของชุมชน พัฒนารูปแบบการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด และประเมินผลการปฏิบัติตามรูปแบบนั้นเพื่อเสริมความเข้มแข็งให้กับสังคมระดับรากหญ้า โดยความพยายามขับเคลื่อนร่วมกันของบุคคล ครอบครัว และชุมชน พื้นที่ศึกษาคือ 14 หมู่บ้านของตำบลหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เคยประสบปัญหายาเสพติดอย่างรุนแรง พบว่า ระยะที่ยาเสพติดรุกล้ำเข้าสู่ชุมชนนี้ มี 4 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะเริ่มรุกล้ำ(พ.ศ. 2538-2540) ซึ่งชุมชนระบุว่ามีผู้ใช้แรงงานในชุมชนใช้ยาบ้า 2) ระยะลุกลาม (พ.ศ. 2541-2543) พบกลุ่มวัยรุ่นใช้ยาเสพติด 3) ระยะยอมแพ้ (พ.ศ. 2544-2545) เป็นระยะที่สมาชิกชุมชนใช้ยาเสพติดสูงมาก และ 4) ระยะต้องสู้ (พ.ศ. 2546-2547) ชุมชนต้องการต่อสู้กับยาเสพติดส่วนลักษณะภูมิคุ้มกันยาเสพติดของสังคมเป็นวิวัฒนาการทางสังคมใน 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 2) การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของประชาชน 3) การมีกิจกรรมพัฒนาความสามารถของชุมชนอย่างต่อเนื่อง 4) การมีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสังคม และ 5) สมาชิกของสังคมไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด นอกจากนั้นชุมชนยังอธิบายเพิ่มว่า มี 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับภูมิคุ้มกันยาเสพติดของสังคม ได้แก่ ปัจจัยบุคคล ครอบครัว และชุมชน รูปแบบที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้ในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่ชุมชน/สังคม คือ “ROAD model” ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การสะท้อนคิด (Reflection) การปฏิบัติ (Operation) การสร้างความประทับใจ (Appreciation building) และ การออกแบบปฏิบัติเพื่อการ ขยายผล (Design outreach) โดยมุ่งเพิ่มความตระหนักและความสามารถในการต่อสู้กับยาเสพติดตามกลวิธีที่เน้นการเผยแพร่ภูมิปัญญาของชุมชน การแลกเปลี่ยนความรู้และแนวปฏิบัติกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การพัฒนาอาสาสมัครเพื่อเป็นตัวอย่างการเลิกบุหรี่ สุรา และยาเสพติด กิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดการรวมกลุ่มในชุมชนมากขึ้นซึ่งไม่จำเพาะในกลุ่มเครือญาติหรือเพื่อนบ้านเท่านั้นการปฏิบัติตาม

ขั้นตอนของ ROAD model ช่วยกระตุ้นให้มีการขับเคลื่อนเพื่อร่วมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่สังคม ได้แก่ ระบบการควบคุมยาเสพติดในชุมชน ระบบการส่งต่อเพื่อรับการบำบัดรักษา และระบบการฟื้นฟูสภาพผู้ที่ผ่านการบำบัดยาเสพติด เมื่อสิ้นสุดโครงการ พบว่า มีการเกิดภูมิคุ้มกันยาเสพติดของสังคม คือ 7 หมู่บ้านที่เคยมีภูมิคุ้มกันในระดับเข้มแข็งในช่วงก่อนการวิจัยนั้นยังคงเข้มแข็งเหมือนเดิม ในขณะที่อีก 7 หมู่บ้านที่เคยอยู่ในระดับปานกลางถึงอ่อนแอได้พัฒนาเป็นระดับเข้มแข็งที่สุด 2 หมู่บ้าน ระดับเข้มแข็ง 3 หมู่บ้าน และอีก 2 หมู่บ้านยังมีภูมิคุ้มกันในระดับปานกลางและอ่อนแอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้ยืนยันข้อค้นพบดังกล่าว โดยพบว่าคะแนนภูมิคุ้มกันยาเสพติดของครอบครัว ชุมชน และสังคมหลังดำเนินการมากกว่าคะแนนก่อนดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ยกเว้นคะแนนภูมิคุ้มกันของบุคคลที่ไม่เปลี่ยนแปลงROAD model จึงเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้เพื่อกระตุ้นให้สังคมร่วมเรียนรู้ ร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีการระดมทุนทางสังคมมาแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและยังย้อนกลับไปเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับทุกส่วนของชุมชน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้ผู้สนใจนำ ROAD model ไปทดลองใช้ในการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่อื่นและการแก้ไขปัญหาอื่น ซึ่งเป็นการพัฒนาวิธีการสร้างความเข้มแข็งและการรวมกลุ่มของชุมชน/สังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

สุภาพร ธนะชานันท์ (2548 : 162-166) ได้ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของมาตรการป้องกันสิ่งเสพย์ติดในโรงเรียน และครอบครัวกับความผูกพันทางสังคม ที่มีต่อการป้องกันสิ่งเสพย์ติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์แบบจำลองฐานพบว่าปัจจัยระดับโรงเรียนและปัจจัยระดับนักเรียนมีอิทธิพลต่อเจตคติต่อสิ่งเสพย์ติดและพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งเสพย์ติดของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญซึ่งแสดงว่าค่าเฉลี่ยเจตคติต่อสิ่งเสพย์ติดและพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งเสพย์ติดของนักเรียนมีความแตกต่างกันระหว่างโรงเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อเจตคติต่อสิ่งเสพย์ติดของนักเรียนประกอบด้วย ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความภาคภูมิใจในตนเอง ความผูกพันกับครอบครัว ความผูกพันกับโรงเรียน ความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ และสัมพันธภาพของคนในครอบครัว ส่วนปัจจัยระดับโรงเรียนไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญภายหลังจากควบคุมความแตกต่างของปัจจัยอื่นๆ เรียบร้อยแล้ว

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งเสพย์ติด ประกอบด้วย ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง ความผูกพันกับครอบครัว ความผูกพันกับโรงเรียน ความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ สัมพันธภาพของคนในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ส่วนปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ มาตรการป้องกันสิ่งเสพย์ติดของโรงเรียน ภายหลังจากควบคุมความแตกต่างของปัจจัยอื่นๆ เรียบร้อยแล้ว

4. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับโรงเรียนกับตัวแปรระดับนักเรียน

4.1 การอบรมสั่งสอนของครูมีผลทางลบต่ออิทธิพลของความภาคภูมิใจในตนเองที่มีต่อเจตคติต่อสิ่งเสพย์ติด

4.2 มาตรการป้องกันสิ่งเสพย์ติด มีผลทางลบต่ออิทธิพลของความผูกพันกับครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งเสพย์ติด

5. สำหรับเจตคติต่อสิ่งเสพย์ติด พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยเจตคติต่อสิ่งเสพย์ติด ที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 57 ลักษณะความผูกพันทางสังคมได้แก่ ความผูกพันกับครอบครัว ความผูกพันกับโรงเรียน และความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยเจตคติต่อสิ่งเสพย์ติด ที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 40 ลักษณะของครอบครัวได้แก่ เศรษฐานะ สัมพันธภาพของคนในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองสามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยเจตคติต่อสิ่งเสพย์ติดที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 37 ส่วนปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหาร การอบรมสั่งสอนของครู มาตรการในการป้องกันสิ่งเสพย์ติดของโรงเรียน สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยเจตคติต่อสิ่งเสพย์ติดที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 3.07

6. สำหรับพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งเสพย์ติด พบว่า ลักษณะความผูกพันทางสังคมได้แก่ ความผูกพันกับครอบครัว ความผูกพันกับโรงเรียน และความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งเสพย์ติดที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 69 ลักษณะของครอบครัวได้แก่ เศรษฐานะ สัมพันธภาพของคนในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองสามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งเสพย์ติด ที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 50 ลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถอธิบาย

ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งเสพย์ติด ที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 38 ส่วนปัจจัยระดับ โรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหาร การอบรมสั่งสอนของครู มาตรการในการป้องกันสิ่งเสพย์ติดของโรงเรียน สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสิ่งเสพย์ติด ที่เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 18.75

หทัยชนก บัวเจริญ (2547 : 200-208) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัด กรณีศึกษาชุมชนแออัดแห่งหนึ่ง เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดและใช้กรณีศึกษาในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยเชื่อว่าการแก้ปัญหาด้านสุขภาพต้องอาศัยความคิดและการกระทำที่เป็นศักยภาพของ “คนใน” เป็นสำคัญ การค้นหาศักยภาพและการนำศักยภาพของ “คนใน” มาใช้ในการจัดการแก้ปัญหาจึงเป็นประเด็นหลักของการวิจัยนี้ กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีที่ใช้ศึกษาปัญหาและสร้างการเข้าถึงศักยภาพของ “คนใน” ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ 1) สถานการณ์การใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดที่สะท้อน วิถีชีวิต ภาวะสุขภาพ และการจัดการด้านสุขภาพตามมุมมองของเด็กวัยรุ่น ครอบครัว องค์กรชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) สังเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดและไม่ใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดเพื่อเป็นฐานคิดในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) สังเคราะห์แนวทางในการป้องกันการใช้สารเสพติดในกลุ่มเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดโดยเน้นการพัฒนาศักยภาพของเด็กและการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน และ 4) สังเคราะห์แนวทางการให้บริการสุขภาพเพื่อป้องกันการใช้สารเสพติดในกลุ่มเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัด โดยอาศัยการทำงานร่วมกับเด็กวัยรุ่น ครอบครัว องค์กรในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษาคือ ชุมชนแออัดแห่งหนึ่งในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ทำการศึกษาในระหว่างเดือนตุลาคม 2543 ถึงเดือนมิถุนายน 2545 ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมซึ่งทำให้เกิดกิจกรรม การสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่ม เพื่อหาข้อความคิดของคนที่เกี่ยวข้องต่อสถานการณ์การใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัด กิจกรรมการเข้าถึงศักยภาพของเด็กวัยรุ่น และกิจกรรมการสำรวจภาวะสุขภาพเด็กวัยรุ่น ทั้งนี้เพื่อชี้ประเด็นปัญหาพฤติกรรมการใช้และไม่ใช้สารเสพติด และการประเมินศักยภาพของเด็กวัยรุ่นในการป้องกันการใช้สารเสพติด โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าในข้อมูลเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ การวิเคราะห์เรื่องราว และการวิเคราะห์แบบเมตริคซ์ ตรวจสอบข้อมูลเชิงปริมาณจากผู้เชี่ยวชาญและการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟ่าครอนบาคของแบบสอบถามการประเมินภาวะสุขภาพได้ 0.82 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าครอนบาคของแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในภายนอกด้านสุขภาพของเด็กวัยรุ่นได้ 0.72 รูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดในงานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์บนฐานการศึกษาสถานการณ์การใช้สารเสพติดที่นำ “ปัญหา” ที่เกิดจากวิถีชีวิตในบริบททางสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของชุมชนแออัด ภาวะสุขภาพ พฤติกรรมการใช้และไม่ใช้สารเสพติดและการร่วมค้นหา“ศักยภาพ” ของเด็กวัยรุ่น ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผู้วิจัยนำข้อความรู้ที่วิเคราะห์ได้เสนอให้ผู้ร่วมวิจัยร่วมคิดร่วมวิเคราะห์สังเคราะห์สถานการณ์ปัจจัย เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้และไม่ใช้สารเสพติดในชุมชนแออัดจนสรุปเป็นข้อความรู้ว่าเด็กวัยรุ่นต้องมีอาชีพจากการได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพจึงจะทำให้ไม่ใช้สารเสพติด สัมพันธภาพในครอบครัวและเพื่อนบ้านที่มีอยู่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันการใช้สารเสพติดได้ โดยการพัฒนาความเข้มแข็งให้ผู้หญิงเป็นแกนนำในการจัดการในครอบครัว และที่สำคัญคือการเสริมพลังให้เครือข่ายช่วยเหลือดูแลกันเมื่อเจ็บป่วยโดยเฉพาะระหว่างเพื่อนบ้านมาใช้ในการป้องกันการใช้สารเสพติดในเด็กวัยรุ่นของชุมชนแออัด พยาบาลและหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการป้องกันการใช้สารเสพติดต้องทำงานอยู่บนฐานในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้คนที่เกี่ยวข้องเห็นปัญหา จัดการปัญหาโดยเน้นที่การพัฒนาศักยภาพและสร้างการมีส่วนร่วมให้ตระหนักในปัญหาและคิดวิเคราะห์หากลยุทธ์และแนวทางในการป้องกันการใช้สารเสพติดเองได้อย่างเป็นรูปธรรม

แสงดาว มาตรนอก (2547 : 101) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนธารปราสาทเพชรวิทยา อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ข้อเข้มแข็งและข้อท้าทาย แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบการบูรณาการระหว่างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย (Case Work) 2) รูปแบบการผสมผสานความร่วมมือในชุมชนกับงานสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน (Groups Work) 3) รูปแบบการผสมผสานความร่วมมือในชุมชนกับงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน (Community Work)

มีข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย คือ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีครู อาจารย์ หรือ บุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการ

ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อาจทำได้ด้วยการส่งบุคลากรไปฝึกอบรมความรู้ทางสังคมสงเคราะห์ เพื่อจะได้ทุ่มเทเวลาในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีนโยบายในการบรรจุแต่งตั้งตำแหน่งครูสังคมสงเคราะห์ประจำโรงเรียน

3. โรงเรียนควรจัดตั้งและพัฒนาเครือข่ายในการเฝ้าระวังต่อปัญหายาเสพติดเพื่อประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

4. โรงเรียนควรให้การสนับสนุนโครงการที่โรงเรียนได้ดำเนินการไปแล้วและได้ผลดีและเสริมความเข้มแข็ง อาทิ โครงการเพื่อนเตือนเพื่อน ซึ่งใช้ประโยชน์จากนักเรียนแกนนำ

5. ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อนำเอารูปแบบและแนวทางที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปพัฒนาและประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

นภวรรณ ทรัพย์ยืนยง (2546 : -131-139) ได้ทำการศึกษาทัศนคติและแนวโน้มพฤติกรรมของนักศึกษาอาชีวะและเทคนิคศึกษาที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมการต่อต้านยาเสพติด พบว่า ทัศนคติและแนวโน้มพฤติกรรมของนักศึกษาอาชีวะและเทคนิคศึกษาที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมการต่อต้านยาเสพติดทั้ง 3 เรื่อง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในเชิงลึก พบว่าภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมการต่อต้านยาเสพติด ที่ใช้ความกลัวในการจูงใจ มีค่าเฉลี่ยด้านทัศนคติและแนวโน้มพฤติกรรมสูงที่สุด ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างทางทัศนคติ และพฤติกรรมของกลุ่มที่เคยมีกับกลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งเพศชายและเพศหญิง พบว่าทางด้านทัศนคติไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัย ส่วนด้านแนวโน้มพฤติกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัย และมีข้อเสนอแนะทั่วไป ดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า รูปแบบการนำเสนอภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมการต่อต้านยาเสพติดควรใช้ความน่ากลัว เป็นการจูงใจผู้ชม เนื่องจากการนำเสนอในลักษณะนี้สามารถสื่อให้เห็นถึงผลร้ายที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด

2. จากการวิจัยพบว่า เนื้อหาของภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมการต่อต้านยาเสพติดควรนำเสนอด้านเนื้อหาที่ง่ายต่อการเข้าใจ เป็นเหตุเป็นผล ไม่ซับซ้อน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ได้ใจความ เพื่อให้ผู้ติดตามชมที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมการต่อต้านยาเสพติดสามารถจดจำได้ง่าย

3. ภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมการต่อต้านยาเสพติด ควรมีการนำเสนอในรูปแบบและเนื้อหาที่ทันสมัย และเหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน

4. ภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมต่อต้านยาเสพติด ควรมีการสร้างเนื้อหาที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ติดตามชมในช่วงแรกของภาพยนตร์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมติดตามจนจบเรื่อง

ชาระวี ศรีนนท์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการฝึกอบรมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาความสามารถในการป้องกันการเสพยาบ้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 วัดบางแพรกเหนือ จังหวัดนนทบุรี มีความมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาความสามารถในการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความสามารถในการป้องกันการเสพยาบ้าให้แก่กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจากผู้วิจัย และเพื่อเปรียบเทียบผลของการฝึกอบรม ความสามารถในการป้องกันการเสพยาบ้า ของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน 1 กลุ่มมีจำนวน 4 คน และนักเรียนกลุ่มเสี่ยง 1 กลุ่ม มีจำนวน 10 คน กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการป้องกันการเสพยาบ้าอยู่ในระดับดี ส่วนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการป้องกันการเสพยาบ้าอยู่ในระดับต่ำ เมื่อนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกอบรมการป้องกันการเสพยาบ้าจากผู้วิจัยแล้ว นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนจะไปทำหน้าที่ในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการป้องกันการเสพยาบ้าให้แก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความสามารถในการป้องกันการเสพยาบ้า ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังจากได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการฝึกอบรมการป้องกันการเสพยาบ้าจากผู้วิจัย นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการป้องกันการเสพยาบ้าเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หลังจากได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการป้องกันการเสพยาบ้าจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีความสามารถในการป้องกันการเสพยาบ้าเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิภาพร เลิศสุขสถาพร (2546 : 75) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ในการป้องกันการเสพสารเสพติดของนักเรียนโรงเรียนศรีธนาพาณิชยการเทคโนโลยี เชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่เข้าร่วมขบวนการวิจัยมีทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพสารเสพติดสูงขึ้น รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถพัฒนากระบวนการทักษะชีวิตดีขึ้น

อมรรัตน์ พรหมศรี (2546 : 97-115) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินการป้องกันการใช้ยาเสพติด

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มภาคเหนือ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วิทยาเขตเชียงราย มีการดำเนินงานสูงสุด อุปสรรคในการดำเนินงานมากที่สุด คือ ด้านนโยบาย การพัฒนาบุคลากร การสร้างชุมชนเข้มแข็ง การจัดองค์กร สร้างสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ ปัญหาอุปสรรคปานกลางคือ ขาด งบประมาณสนับสนุนการจัดองค์กรไม่ชัดเจน

อรรถพล บาลยอ (2546 : 125-129) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่ไม่เคยใช้สารเสพติด ควรดำเนินการจัดกิจกรรม สอนตามหลักสูตร ศึกษาค้นคว้าดูวีดีทัศน์ ทำรายงาน เรียงความ ประกวดคำขวัญ จัดนิทรรศการ เดินรณรงค์แข่งขันกีฬา ร่วมงานกิจกรรมวันสำคัญ อบรมจริยธรรม ส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมลูกเสือ แสดงบทบาทสมมุติ เพื่อนเตือนเพื่อนนักเรียนที่มีประสบการณ์การใช้สารเสพติด ครูให้ความรู้ ควบคุม ดูแลพฤติกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน สุ่มตรวจปัสสาวะ ประสานงานเจ้าหน้าที่ รายงานข้อมูลที่เป็นจริง นักเรียนที่ติดยาประสานงานร่วมมือกับผู้ปกครอง ส่งบำบัดรักษา นักเรียนค้ายาว่ากล่าวตักเตือน ลงโทษ ประสานผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมาย

บุญธรรม บุญหมื่น (2545 : 55-57) ได้วิจัย เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าเด็กและเยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าระดับค่อนข้างดี ทัศนคติต่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับดี การรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับยาบ้าอยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์กับครอบครัวอยู่ในระดับดี ปัจจัยด้านอิทธิพลของเพื่อน มีอิทธิพลในระดับสูงต่อเด็กและเยาวชน

บุญชัย วงศ์เต๋จ๊ะ (2545 : 67-68) ได้วิจัยเรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านบ่อสร้าง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าทัศนคติของประชาชนในในวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม มีการใช้สารเสพติด คือ บุหรี่ สุรา และกัญชา เป็นเรื่องปกติ และถือเป็นลูกผู้ชาย ดังนั้นการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดที่เข้ามาระบาดคือยาบ้า จำเป็นต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของโรงเรียน อนามัย องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลร่วมมือประสานกัน ทำให้การแพร่ระบาดของสารเสพติดลดลง

พรทิพย์ ฉัตรชูเกียรติกุล (2544 : 133-135) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา มีความเห็นโดยรวมว่ามีการปฏิบัติในระดับปานกลางทุกด้าน (ด้านการป้องกัน ด้านการป้องปราม ด้านการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพ) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีการปฏิบัติงานระดับปานกลาง เรียงลำดับได้ดังนี้ด้านการป้องกันสารเสพติด ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ และด้านการป้องปรามสารเสพติด

2. ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นการจัดการเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยรวมระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการปัญหาสารเสพติดด้านการป้องกันสารเสพติด ด้านการป้องปรามสารเสพติด ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการปัญหาสารเสพติดของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ด้านการป้องกันสารเสพติด ได้แก่ ควรจัดให้มีกิจกรรมดนตรี กีฬา ต่อต้านสารเสพติด คิดเป็นร้อยละ 25.69 อาจารย์ผู้สอนถ่ายทอดความรู้เรื่องสารเสพติด คิดเป็นร้อยละ 16.26 ด้านการป้องปรามสารเสพติด ได้แก่ ควรสุ่มตรวจปัสสาวะนักศึกษากลุ่มเสี่ยง คิดเป็นร้อยละ 28.01 ผู้บริหารให้ความสำคัญงานต่อต้านและป้องปรามสารเสพติด คิดเป็นร้อยละ 19.59 ด้านการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ ได้แก่ ควรจัดตั้งความร่วมมือในการบำบัดรักษาระหว่างสถานศึกษากับคลีนิคบำบัด คิดเป็นร้อยละ 6.82 ใช้หลักศาสนาบำบัดรักษา คิดเป็นร้อยละ 4.06

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า แนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนที่มีอยู่ จะต้องสร้างความตระหนัก และความเข้าใจในแก่คนในพื้นที่ และดึงศักยภาพและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่เคยมีประวัติติดยาเสพติดและคนในชุมชนมาเป็นฐานในการวางแผนการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนด้วยตนเอง โดยในแต่ละพื้นที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับสาเหตุที่แท้จริงที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่และการระดมความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่างๆ จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับกับศักยภาพของชุมชน และศักยภาพของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจากมุมมองของคนในและใช้วิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน จะเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดความร่วมมือและกระบวนการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่จะหาแนวทางร่วมกันได้สอดรับกับปรัชญาของงานวิจัยนี้ที่ต้องการทำให้ชุมชนสามารถเกิดกระบวนการเรียนรู้ ความตระหนักถึง

ปัญหา และหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองตามศักยภาพที่มี เพื่อให้แนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง 5 รูปแบบเป็นเพียงกิจกรรมกระตุ้นและพัฒนากิจกรรมต่างๆ ที่เน้นศักยภาพการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและเกิดผลอย่างยั่งยืนต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

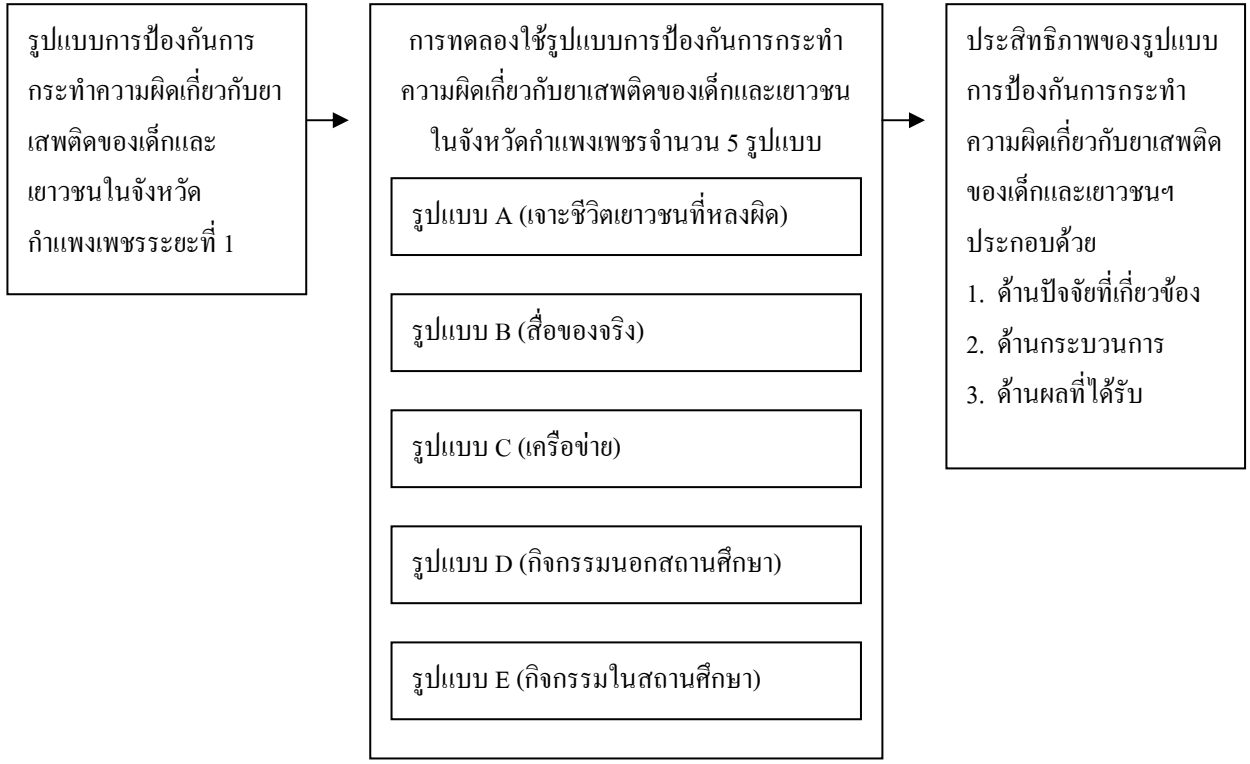

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ภาพประกอบ 3 แสดงขั้นตอนการวิจัย

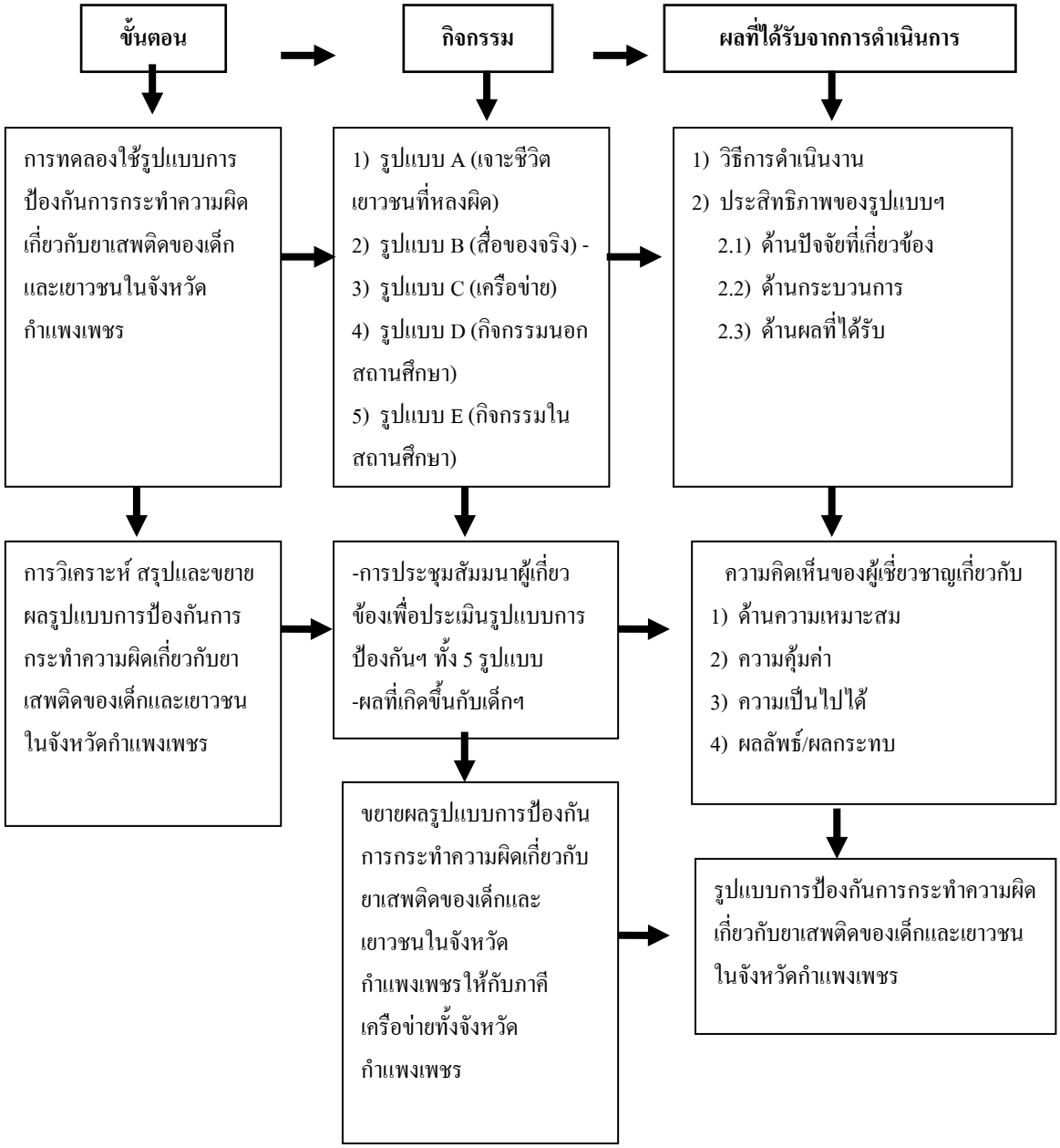

ขั้นตอนที่ 1 การทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มีรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ด้านเนื้อหา

1. การสร้างสื่อภาพยนตร์เจาะชีวิตจริงของเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและที่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 5 กรณีตัวอย่าง ที่เกิดขึ้นจริงภายในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่

1.1 เด็กและเยาวชนหรือ บุคคลที่เคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว จำนวน 2 กรณีตัวอย่าง

1.2 เด็กและเยาวชนหรือ บุคคลที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 3 กรณีตัวอย่าง

2. การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ด้านแหล่งข้อมูล

ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) มีรายละเอียดดังนี้

1. เด็กและเยาวชนหรือบุคคลที่เคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว จำนวน 2 คน เพื่อนำเรื่องราวมาสร้างรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

2. เด็กและเยาวชนหรือบุคคลที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 3 คน เพื่อการสร้างสื่อภาพยนตร์ รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

3. ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ดูแล แก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ นักจิตวิทยา เจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้าราชการครู เจ้าหน้าที่สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร ตัวแทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ตัวแทนสื่อมวลชน ตัวแทนสำนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเด็กจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าหน้าที่ Child Watch รวมทั้งสิ้น 10 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

4. ผู้เชี่ยวชาญในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

2. แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า เพื่อตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ประกอบด้วย ด้านความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้และผลลัพธ์/ผลกระทบ

3. แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) เป็นแบบบันทึกสำหรับผู้จดบันทึกการสนทนา (Note taker) และผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)

ด้านตัวแปร

ความคิดเห็นเกี่ยวของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ประกอบด้วย ด้านความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้และผลลัพธ์/ผลกระทบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวกับข้องการบำบัด การป้องกันและการแก้ปัญหายาเสพติด ในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้าราชการครู เจ้าหน้าที่สถานพินิจ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร และเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้วและเด็กและเยาวชนที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดโดยมีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐรับรอง

2. ดำเนินการคัดเลือกเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว จำนวน 2 คน และเด็กและเยาวชนที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 3 คน

3. ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว และผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อทำบันทึกตกลงยินยอมอนุญาตให้ถ่ายภาพยนตร์ตามความสมัครใจ พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงาน การสัมภาษณ์ประวัติเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับชีวิตจริงใน

ด้านประวัติติดยาเสพติด การหลุดพ้นจากการติดยาเสพติด และการต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

4. นำเรื่องราวและประวัติของเด็กและเยาวชนทั้ง 5 คน มาเขียนบทภาพยนตร์และเสนอให้ทีมวิจัยตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและตรงตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ที่กำหนดไว้

5. นัดหมายการถ่ายสื่อภาพยนตร์กับผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน จำนวน 5 คนและดำเนินการถ่ายภาพยนตร์ตั้งแต่วันที่ 22 – 26 พฤศจิกายน พ.ศ.2552 ณ บ้านที่พักอาศัยของเด็กและเยาวชนทั้ง 5 คน

6. ทีมสร้างสื่อภาพยนตร์ดำเนินการตัดต่อ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของสื่อภาพยนตร์

7. ดำเนินการคัดเลือกเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว (เพิ่มเติม) จำนวน 1 คน เพื่อแทนนายเอ(นามสมมุติ) ซึ่งถูกจับกุมและถูกดำเนินคดีในข้อหาจำหน่ายและมียาเสพติดให้โทษ(ยาบ้า)อยู่ในครอบครองเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ.2552

8. นัดหมายการถ่ายสื่อภาพยนตร์กับผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน(เพิ่มเติม) จำนวน 1 คน และดำเนินการถ่ายภาพยนตร์ครั้งที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2553 ณ บ้านที่พักอาศัยของนายบี (นามสมมติ)

9. ทีมสร้างสื่อภาพยนตร์ดำเนินการตัดต่อ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของสื่อภาพยนตร์

10. จัดประชุมโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) เมื่อวันจันทร์ที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ณ อาคารเรียนรวม ตึก 12 ห้องประชุมชั้น 7 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อตรวจคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)ได้แก่ ความเหมาะสม ความคุ้มค่า ความเป็นไปได้และผลลัพธ์/ผลกระทบโดยผู้เชี่ยวชาญมีรายละเอียด ดังนี้

10.1 ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ดูแล แก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ นักจิตวิทยา เจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้าราชการครู เจ้าหน้าที่สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร ตัวแทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ตัวแทนสื่อมวลชน ตัวแทนสำนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเด็กจังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้งสิ้น 10 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

10.2 ผู้เชี่ยวชาญในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

11. ปรับปรุงรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำคู่มือประกอบรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ได้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)และคู่มือประกอบรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)ฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) โดยนำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) ที่ได้จากการประชุม นำข้อมูลมาใช้เป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

2. การทดลองใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ด้านเนื้อหา

นำรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ไปทดลองใช้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร และประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการและด้านผลที่ได้รับ

ด้านแหล่งข้อมูล

1. สถานที่ในการนำรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ไปใช้ มีดังนี้

1.1 โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 130 แห่ง

1.2 โรงพยาบาลในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 แห่ง

1.3 สถานพินิจ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 แห่ง

1.4 สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 แห่ง

1.5 ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 แห่ง

2. เด็กและเยาวชนพร้อมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ได้มาโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน เพื่อประเมินผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า ประกอบด้วย

1) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ด้านกระบวนการ

3) ด้านผลที่ได้รับ

2. แบบสัมภาษณ์

ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น การนำรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ไปทดลองใช้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับสื่อภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ประกอบด้วย

1. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านกระบวนการ

3. ด้านผลที่ได้รับ

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. จัดการประชุมกลุ่มเป้าหมายในการนำรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ไปใช้ โดยประชุมเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ณ ห้องประชุมคณะวิทยาการจัดการ ชั้น 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2. นำรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)พร้อมคู่มือประกอบการใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ไปทดลองใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรจำนวน 130 โรงเรียน และในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 13 แห่ง รวมทั้งสิ้น 143 แห่ง

3. การติดตามและประเมินเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) จากเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมจากโรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร

จำนวน 130 โรงเรียน และในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 13 แห่ง รวมทั้งสิ้น 143 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

3.1 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 100 ฉบับ เกี่ยวกับ ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการ ด้านผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.2 เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจงโดยเป็นตัวแทนจากเด็กและเยาวชนในกลุ่มเสี่ยง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์แบบสอบถามที่ได้จากเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) และนำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

ตอนที่ 2 รูปแบบ B (สื่อของจริง)

มีรายละเอียดการนำรูปแบบ B (สื่อของจริง) ไปทดลองใช้ ดังนี้

ด้านเนื้อหา

การนำรูปแบบ B (สื่อของจริง) ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เป้าหมาย

ด้านแหล่งข้อมูล

1. สถานที่ในการศึกษาดูงานของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ประกอบด้วย

1.1 สถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี

1.2 เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร

1.3 วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

2. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เป้าหมายได้แก่ ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ได้มาโดยการเลือก

แบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า ประกอบด้วย

1) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ด้านกระบวนการ

3) ด้านผลที่ได้รับ

2. แบบสัมภาษณ์

ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น การนำรูปแบบ B (สื่อของจริง) เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่กำหนดไว้ ไปศึกษาดูงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) ไปใช้ ประกอบด้วย

1. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านกระบวนการ

3. ด้านผลที่ได้รับ

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ประชุมวางแผนร่วมกันของทีมวิจัย ผู้แทนจากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดกำแพงเพชร (ศตส.กพ.) เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องในการทดลองใช้รูปแบบ B (สื่อของจริง) ซึ่งพิจารณาจากสถิติคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในพื้นที่ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ความร่วมมือของผู้นำในชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมาย

2. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2 ของจังหวัดกำแพงเพชร

3. ประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างทีมวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานรูปแบบ B (สื่อของจริง) เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการและ

แนวทางการดำเนินกิจกรรม เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ณ ห้องประชุมคณะวิทยาการจัดการ
ชั้น 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4. เครือข่ายในตำบลท่าขุนราม และตำบลท่าไม้ ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่ต้องการนำเด็กไปศึกษาดูงาน เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร สถาบันธัญญารักษ์ และวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี พร้อมทั้งร่วมกันพิจารณาคัดเลือกเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ ที่เข้าร่วมกิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง) โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 จัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับยาเสพติดแก่เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2552 ณ ห้องประชุมสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกำแพงเพชร โดยมีวิทยากรให้ความรู้ในด้านการบำบัด รักษายาเสพติดจากโรงพยาบาลกำแพงเพชร และให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งผู้ซื้อและผู้ขายโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ

4.2 การศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร โดยเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร และผู้เกี่ยวข้อง เข้าศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2552 โดยมีเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร ให้ความรู้ก่อนการเข้าศึกษาดูงานและสรุปหลังการเข้าศึกษาดูงาน มีนักโทษที่ถูกดำเนินคดีจากการเสพและเป็นผู้ค้ายาเสพติดมาเป็นวิทยากรให้ความรู้และเล่าประสบการณ์ถึงความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในเรือนจำ

4.3 การศึกษาดูงานในสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ในเรื่องเกี่ยวกับความรู้อันตรายและการบำบัด รักษาผู้ที่ติดยาเสพติด แก่เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงพร้อมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่เข้าศึกษาดูงาน จำนวนทั้งหมด 120 คน เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2552 โดยมีเจ้าหน้าที่ของสถาบันธัญญารักษ์ และผู้ที่ได้รับการบำบัดรักษาจากสถาบันธัญญารักษ์มาให้ความรู้

4.4 การศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและได้รับผลกระทบอื่นๆ จากการใช้ยาเสพติดจนถึงการติดเชื้อโรคเอดส์ โดยเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงพร้อมทั้งผู้เกี่ยวข้องเข้าศึกษาดูงาน จำนวนทั้งหมด 120 คน เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2552 โดยมีวิทยากรและผู้ติดเชื้อเอดส์ที่เกิดจากการใช้ยาเสพติดให้ความรู้และบอกเล่าประสบการณ์

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง)และการสัมภาษณ์ เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร หลังการเข้าร่วมกิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้

5.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 90 ฉบับ มีรายละเอียดเกี่ยวกับ ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการ ด้านผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะอื่นๆ

5.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 6 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจงโดยเป็นตัวแทนจากเด็กและเยาวชนในพื้นที่ทั้ง 2 ตำบล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) ที่ได้จากเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นเป้าหมาย หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง) นำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

ตอนที่ 3 รูปแบบ C (เครือข่าย)

มีรายละเอียดการนำรูปแบบ C (เครือข่าย) ไปทดลองใช้ ดังนี้

ด้านเนื้อหา

การนำรูปแบบ C (เครือข่าย) ได้แก่

1. สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย
2. คำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท
3. นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน
4. ศูนย์ให้คำปรึกษา

นำรูปแบบ C (เครือข่าย) ไปใช้ในพื้นที่เป้าหมาย และประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ C (เครือข่าย) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการและด้านผลที่ได้รับ

ด้านแหล่งข้อมูล

1. พื้นที่เป้าหมายในการนำรูปแบบ C (เครือข่าย) ไปใช้ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

    1) พื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

    2) พื้นที่ตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

2. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า ประกอบด้วย

    1) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

    2) ด้านกระบวนการ

    3) ด้านผลที่ได้รับ

2. แบบสัมภาษณ์

ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น การนำรูปแบบ C (เครือข่าย) ไปใช้ในพื้นที่เป้าหมาย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย)

1. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านกระบวนการ

3. ด้านผลที่ได้รับ

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ประชุมวางแผนร่วมกันของทีมวิจัย ผู้แทนจากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดกำแพงเพชร (ศตส.กพ.) เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องในการ

ทดลองใช้รูปแบบ C (เครือข่าย) ซึ่งพิจารณาจากสถิติคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในพื้นที่ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ความร่วมมือของผู้นำในชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมาย

2. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2 ของจังหวัดกำแพงเพชร

3. ประชุมวางแผนระหว่างทีมวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานรูปแบบ C (เครือข่าย) ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการและแนวทางการดำเนินกิจกรรม เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ณ ห้องประชุมคณะวิทยาการจัดการ ชั้น 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

3.1 เครือข่ายตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ได้มาโดยกำนันประจวบ ทองเสน เป็นผู้นำที่ดำเนินการประสานงานกับผู้นำแต่ละหมู่บ้านภายในตำบล เพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการเครือข่ายตำบล

3.2 พื้นที่ตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ได้มาโดยทางปลัดอำเภอที่ดูแลเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดเรียกประชุม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าไม้และผู้นำชุมชนภายในตำบลท่าไม้เพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการเครือข่ายตำบล

4. ดำเนินงานประชุมชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานของรูปแบบ C (เครือข่าย) ให้กับผู้เกี่ยวข้องและเครือข่ายในตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2552 พร้อมทั้งคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม และร่วมกันกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ ปฏิทินการดำเนินงาน ตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2552 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 โดยมีกิจกรรมดังนี้

4.1 สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 กำหนดผู้รับผิดชอบและแต่งตั้งสายตรวจชุมชน

4.1.2 กำหนดพื้นที่ ปฏิทินในการออกตรวจและการแจ้งข่าวสารภายในตำบล

4.2 คำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 จัดการประกวด คัดเลือกคำขวัญต่อต้านยาเสพติดภายในชุมชน

4.2.2 ดำเนินการจัดทำป้ายคำขวัญและการติดตั้งป้ายคำขวัญในชุมชน

4.3 นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 จัดทำข้อมูลสถิติเกี่ยวกับคดีต่างๆ ภายในชุมชน

4.3.2 ดำเนินการจัดทำปฏิทินสายตรวจให้สอดคล้องช่วงเวลาในการเกิดคดีต่างๆ

4.3.3 มอบหมายผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามนาพิกาอาชญากรรม

4.4 ศูนย์ให้คำปรึกษา มีรายละเอียดดังนี้

4.4.1 กำหนดผู้รับผิดชอบการให้คำปรึกษา วิธีการและรูปแบบการให้คำปรึกษา

4.4.2 ดำเนินการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลของศูนย์ให้คำปรึกษา

5. ติดตามผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ C (เครือข่าย) ของผู้เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมกิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้

5.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) จำนวน 100 ฉบับ เกี่ยวกับ ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการ ด้านผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะอื่นๆ

5.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 6 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจงโดยเป็นตัวแทนจากผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ทั้ง 2 ตำบล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

ตอนที่ 4 รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

มีรายละเอียดการนำรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)ไปทดลองใช้ ดังนี้

ด้านเนื้อหา

รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ได้แก่

1. กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี
2. กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา
3. กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน

4. จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน

5. กิจกรรมครอบครัวสีขาว

โดยนำรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)ไปใช้ในพื้นที่เป้าหมาย และประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการและด้านผลที่ได้รับ

ด้านแหล่งข้อมูล

1. พื้นที่เป้าหมายในการนำรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ไปใช้ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1) พื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

2) พื้นที่ตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

2. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

3. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า ประกอบด้วย

1) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ด้านกระบวนการ

3) ด้านผลที่ได้รับ

2. แบบสัมภาษณ์

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น การนำรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ไปใช้ ในพื้นที่เป้าหมาย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ประกอบด้วย

1. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านกระบวนการ

3. ด้านผลที่ได้รับ

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ประชุมวางแผนร่วมกันของทีมวิจัย ผู้แทนจากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดกำแพงเพชร (ศตส.กพ.) เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องในการทดลองใช้รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาถึงความสัมพันธ์และความสอดคล้องกับการทดลองใช้รูปแบบอื่นๆ ในเพื่อที่เป้าหมายและเป็น
ไปตามความสมัครใจ

2. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2 ของจังหวัดกำแพงเพชร

3. ประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผน ร่วมกันกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดการจัดกิจกรรมนอกสถานศึกษา ระหว่างทีมวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย เครือข่ายและ ตัวแทนของเด็ก เยาวชนในพื้นที่เป้าหมาย เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ.2553 เพื่อกำหนดกิจกรรมตามความสนใจของกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยให้เด็ก เยาวชนร่วมกันคิดและหาผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งกำหนดปฏิทินในการดำเนินงานของกิจกรรมต่างๆ การติดตาม ประเมินผล โดยกำหนดช่วงเวลาตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ.2553 ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2553 ในพื้นที่เป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

4. พื้นที่เป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการได้แก่ พื้นที่ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ร่วมกันกำหนดรูปแบบ ขั้นตอน วิธีการในการดำเนินงานรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของชุมชนและความต้องการของเด็กและเยาวชน โดยมีกิจกรรมดังนี้

4.1 จัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรีมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 สำรวจความต้องการและความสนใจของเด็ก/เยาวชน

4.1.2 กำหนดกิจกรรม ระยะเวลา ที่จะดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม

4.1.3 ดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกิจกรรม

4.2 กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน

4.2.1 สำรวจความต้องการในการฝึกอาชีพของเด็กและเยาวชน

4.2.2 จัดหาวิทยากรหรือแหล่งเรียนความรู้

4.2.3 หาตลาดหรือสถานที่ในการแสดงผลงานเพื่อสร้างรายได้

4.3 กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา

4.3.1 สำรวจความต้องการและความสนใจของเด็ก/เยาวชน

4.3.2 กำหนดกิจกรรม ระยะเวลา ที่จะดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม

4.3.3 ดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกิจกรรม

4.4 จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน

4.4.1 สำรวจความต้องการและความสนใจของเด็ก/เยาวชน

4.4.2 กำหนดกิจกรรม ระยะเวลา ที่จะดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม

4.4.3 ดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกิจกรรม

4.5 กิจกรรมครอบครัวสีขาว

4.5.1 จัดให้มีการบรรยายให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัว และรั้วของครอบครัวกับปัญหายาเสพติด

4.5.2 จัดกิจกรรมสายสัมพันธ์ภายในครอบครัว

4.5.3 จัดให้มีการประกาศเจตนารมณ์เป็นครอบครัวสีขาว โดยไม่ใช้วิธีการบังคับ

5. ติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ในพื้นที่เป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) จำนวน 100 ฉบับ จากเด็ก เยาวชนและผู้เกี่ยวข้อง ในด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการ ด้านผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะอื่นๆ

5.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 6 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจงโดยเป็นตัวแทนจากผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ทั้ง 2 ตำบล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)จากกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม นำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

ตอนที่ 5 รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

มีรายละเอียดการนำรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)ไปทดลองใช้ ดังนี้

ด้านเนื้อหา

รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ได้แก่

1. กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ
2. กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน
3. จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน
4. ศูนย์ให้คำปรึกษา
5. กิจกรรมครอบครัวสีขาว

นำรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร และประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการและด้านผลที่ได้รับ

ด้านแหล่งข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมายได้แก่ โรงเรียนในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอพรานกระต่าย และโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1.1 โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอเมือง จำนวน 8 โรงเรียน

1.2 โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่อำเภอพรานกระต่าย จำนวน 8 โรงเรียน

2. เด็กและเยาวชนในโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินผลที่เกิดจากรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

3. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า ประกอบด้วย

1) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ด้านกระบวนการ

3) ด้านผลที่ได้รับ

2. แบบสัมภาษณ์

ด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น การนำรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ไปใช้ ในกลุ่มเป้าหมาย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ประกอบด้วย

1. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านกระบวนการ

3. ด้านผลที่ได้รับ

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ประชุมวางแผนร่วมกันของทีมวิจัย ผู้แทนจากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดกำแพงเพชร (ศตส.) เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องในการทดลองใช้รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาถึงความสัมพันธ์และความสอดคล้องกับการทดลองใช้รูปแบบอื่นๆ ในกลุ่มเป้าหมายและเป็นไปตามความสมัครใจ

2. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2 ของจังหวัดกำแพงเพชร

3. ประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผน ร่วมกันกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา ระหว่างทีมวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย และผู้เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2552 และกำหนดปฏิทินในการติดตาม ประเมินผลในช่วงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2553 โดยมีโรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมการใช้รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ตามความสมัครใจ จำนวนทั้งสิ้น 15 โรงเรียน ประกอบด้วย

3.1 โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จำนวน 8 โรงเรียน

3.2 โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพรานกระต่าย จำนวน 5 โรงเรียน

3.3 โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอไทรงาม จำนวน 2 โรงเรียน

4. โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการกำหนดรูปแบบ ขั้นตอน วิธีการในการดำเนินงานรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของโรงเรียน โดยมีกิจกรรมดังนี้

4.1 กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 สำรวจความถนัดและความสนใจของเด็ก/เยาวชน

4.1.2 จัดกลุ่ม/ชมรมตามความถนัดและความสนใจ

4.1.3 กำหนดกิจกรรม ระยะเวลา ที่จะดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม

4.1.4 ดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกิจกรรม

4.2 กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน

4.2.1 สำรวจความต้องการในการฝึกอาชีพของเด็กและเยาวชน

4.2.2 จัดหาวิทยากรหรือแหล่งเรียนความรู้

4.2.3 หาตลาดหรือสถานที่ในการแสดงผลงานเพื่อสร้างรายได้

4.3 จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน

4.3.1 สร้างกลุ่มอาสาประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน

4.3.2 ให้ความรู้และทักษะในการพูด การออกเสียง การอ่าน และเรียนรู้หลักการเป็นนักประชาสัมพันธ์แก่อาสาประชาสัมพันธ์

4.3.3 ดำเนินรายการเสียงตามสายในโรงเรียนหรือชุมชน

4.4 ศูนย์ให้คำปรึกษา

4.4.1 กำหนดผู้รับผิดชอบการให้คำปรึกษา รูปแบบ และวิธีการให้คำปรึกษา

4.4.2 ดำเนินการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลของศูนย์ให้คำปรึกษา

4.4.3 ดำเนินการให้คำปรึกษา

4.5 กิจกรรมครอบครัวสีขาว

4.5.1 จัดให้มีการบรรยายให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัว และรั้วของครอบครัวกับปัญหายาเสพติด

4.5.2 จัดกิจกรรมสายสัมพันธ์ภายในครอบครัว

4.5.3 จัดให้มีการประกาศเจตนารมณ์เป็นครอบครัวสีขาว โดยไม่มีการบังคับ

5. ติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ของโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 160 ฉบับ เกี่ยวกับ ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการ ด้านผลที่ได้รับและข้อเสนอแนะอื่นๆ

5.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 6 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจงโดยเป็นตัวแทนจากโรงเรียนที่เข้าร่วมใช้รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) นำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ คือ คะแนนเฉลี่ย

ΣX คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนข้อมูล

(อ้างในพิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547 : 267)

2. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ΣX คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$(\Sigma X)^2$ คือ ผลรวมของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

n คือ จำนวนข้อมูล

(อ้างในพิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547 : 276)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรโดยจัดเวทีระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion)

ด้านเนื้อหา

รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 รูปแบบ

ด้านแหล่งข้อมูล ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน ประกอบด้วย

1. ผู้เกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบ A, B, C, D และE รูปแบบ ละ 5 คน
2. อาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 2 คน
3. เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 2 คน
4. ตัวแทนจากสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 2 คน
5. เจ้าหน้าที่สถานพินิจ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 คน
6. เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดฯ จำนวน 1 คน
7. เจ้าหน้าที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 1 คน
8. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อเด็กและเยาวชน จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า แบ่งออกเป็น
    1) ด้านความเหมาะสม
    2) ความคุ้มค่า
    3) ความเป็นไปได้
    4) ผลลัพธ์/ผลกระทบ
2. การจัดเวทีระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion)

ด้านตัวแปร

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย ด้านความเหมาะสม ความคุ้มค่า ความเป็นไปได้และผลลัพธ์/ผลกระทบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. นำเสนอผลการดำเนินงานรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรทั้ง 5 รูปแบบ ต่อที่ประชุม

2. ดำเนินการประเมินรูปแบบโดยให้ผู้เกี่ยวข้องตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อรูปแบบการป้องกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

3. ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันอภิปราย แต่ละหัวข้อที่กำหนดไว้ในแบบประเมิน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ความคุ้มค่า ความเป็นไปได้ ผลลัพธ์/ผลกระทบและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

4. ดำเนินการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อรูปแบบการป้องกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรและสังเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกข้อมูลการจัดการประชุมสนทนากลุ่มของผู้จดบันทึกการสนทนา (Note taker) และแบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม

5. สรุปผลการประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

6. จัดทำรายงานการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร พร้อมทั้งข้อเสนอของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์แบบสอบถามที่ได้จากผู้เกี่ยวข้อง นำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2. นำข้อมูลจากการประชุมมาวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

ตอนที่ 2 ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังจากการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ด้านเนื้อหา

ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย

1. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
2. เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
3. ทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
4. ทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
5. ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
6. พฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
7. เหตุผลเชิงจริยธรรม ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ด้านแหล่งข้อมูล ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำนวนทั้งสิ้น 100 คน จากพื้นที่เป้าหมาย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2 ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 3 แบบวัดทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 4 แบบวัดทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 5 แบบวัดความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 6 แบบวัดพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 7 แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ด้านตัวแปร

1. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

2. เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

3. ทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

4. ทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

5. ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

6. พฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

7. เหตุผลเชิงจริยธรรมที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ประชุมวางแผนร่วมกันของทีมวิจัย เครือข่ายในตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ ที่เข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง 5 รูปแบบ ซึ่งอยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

2. ทีมวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กและเยาวชนกลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 89 คน เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2552 โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

โดยใช้กลุ่มเดียวกันกับการเก็บข้อมูลครั้งแรก จำนวนทั้งสิ้น 89 คน เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2

4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2 และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. แบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2 ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 3 แบบวัดทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 4 แบบวัดทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 5 แบบวัดความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 6 แบบวัดพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 7 แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการปรับแก้ข้อความหรือคำที่ใช้ ให้ชัดเจนและตรงตามองค์ประกอบของเนื้อหาที่ต้องการวัด

2) หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตอนที่ 1-7 ได้แก่ แบบวัดความรู้ แบบวัดเจตคติ แบบวัดทักษะการตัดสินใจ แบบวัดทักษะการปฏิเสธ แบบวัดความคาดหวังในความสามารถของตนเอง แบบวัดพฤติกรรม และแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยนำเครื่องมือที่ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปสอบถามกับกลุ่มที่มี

คุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 15 คน ถึงความเข้าใจในข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ ทำการปรับแก้ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักเรียนชายและหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอไทรงาม จำนวน 60 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดดังนี้

แบบวัดความรู้ แบบวัดทักษะการตัดสินใจ แบบวัดทักษะการปฏิเสธ แบบวัดความคาดหวังในความสามารถของตนเอง แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของเครื่องมือ ระหว่างกลุ่มที่ได้คะแนนสูงและคะแนนต่ำ (จำนวนร้อยละ 25 ต่อกลุ่มของจำนวนทั้งหมด) โดยนำไปหาค่า t ซึ่งค่า t ที่มีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ถือว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนกเหมาะสม จากข้อคำถามในแบบวัดความรู้ จำนวน 18 ข้อ ทีมวิจัยได้คัดเลือกไว้ จำนวน 10 ข้อ และแบบวัดทักษะการตัดสินใจ แบบวัดทักษะการปฏิเสธ แบบวัดความคาดหวังในความสามารถของตนเองและแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ชุดละ 16 ข้อ ทีมวิจัยได้คัดเลือกไว้ชุดละ 12 ข้อ โดยพิจารณาข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อเหมาะสม (t = 4.0-9.5) และครอบคลุมตามองค์ประกอบโครงสร้างของเนื้อหาที่ต้องการวัดแต่ละด้าน จำนวน 4 ด้านๆ ละ 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ1-3 คือ ด้านส่วนบุคคล ข้อ 4-6 คือ ด้านเกี่ยวกับครอบครัว ข้อ 7-9 คือ ด้านเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และข้อ 10-12 คือ ด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน จากนั้นนำไปหาความสอดคล้องภายใน(Internal consistency) ด้วยวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้ แบบวัดทักษะการตัดสินใจ แบบวัดทักษะการปฏิเสธ แบบวัดความคาดหวังในความสามารถของตนเอง แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม เท่ากับ 0.88, 0.89, 0.87,0.81 และ 0.84 ตามลำดับ

แบบวัดเจตคติ และพฤติกรรม วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ค่าความสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของทุกข้อ ตรวจสอบความสอดคล้องของแต่ละข้อกับข้ออื่นๆ โดยค่า r ที่มีค่าตั้งแต่ .30 ขึ้นไป ถือว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนกเหมาะสม จากข้อคำถามในแบบวัดเจตคติจำนวน 16 ข้อ ทีมวิจัยได้คัดเลือกไว้จำนวน 12 ข้อ และแบบวัดพฤติกรรม จำนวน 16 ข้อ ทีมวิจัยได้คัดเลือกไว้จำนวน 12 ข้อ โดยพิจารณาข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อเหมาะสม (r = .54-.73) และครอบคลุมตามองค์ประกอบโครงสร้างของเนื้อหาที่ต้องการวัดแต่ละด้าน จำนวน 4 ด้านๆ ละ 3 ข้อ ได้แก่ ส่วนบุคคล เกี่ยวกับครอบครัว เกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม จากนั้นนำไปหาค่าความสอดคล้องภายใน ด้วยวิธีการสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficiency)ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติเท่ากับ 0.88 และแบบวัดพฤติกรรม เท่ากับ 0.83

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 89 คน หลังการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที (t-value) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์แบบวัดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด แบบวัดทักษะการตัดสินใจ แบบวัดทักษะการปฏิเสธ และแบบวัดความคาดหวังในความสามารถของตนเอง โดยตรวจให้คะแนนแบบวัดความรู้ ให้คะแนนผู้ตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบความมีนัยสำคัญแห่งความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างค่าเฉลี่ยก่อนและค่าเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมโครงการ โดยใช้สูตรในการทดสอบค่า t-test Dependent

2. การวิเคราะห์แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ดำเนินการ โดยนำผลการตอบแบบมาพิจารณาตามการให้คะแนนการตรวจคำตอบของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2541 : 146-152) คือ ถ้าอยู่ในขั้นที่ 1 ได้ 1 คะแนน ถ้าอยู่ในขั้นที่ 4 ได้ 4 คะแนน แต่ละข้อมีคะแนนอยู่ระหว่าง 1-4 คะแนน มีรายละเอียด ดังนี้

1 คะแนน หมายถึง เพื่อประโยชน์ของตนเอง

2 คะแนน หมายถึง เพื่อผู้อื่นในสังคมแคบๆ

3 คะแนน หมายถึง เพื่อสังคมส่วนใหญ่

4 คะแนน หมายถึง เพื่อความถูกต้อง อุดมคติ อุดมการณ์

นำผลการบันทึกมาหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการและค่าที (t-test Dependent) เกณฑ์การพิจารณาได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยนำผลที่ได้มาแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ ภิญโญ แก่งศิริ (2544 : 33) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.26 - 4.00 แปลว่า มีเหตุผลเชิงจริยธรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.25 แปลว่า มีเหตุผลเชิงจริยธรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มาก

คะแนนเฉลี่ย 1.76 - 2.50 แปลว่า มีเหตุผลเชิงจริยธรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.75 แปลว่า มีเหตุผลเชิงจริยธรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ควรปรับปรุง

3. การวิเคราะห์แบบวัดเจตคติและแบบวัดพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้นำผลการตอบแบบวัดเจตคติและแบบวัดพฤติกรรม มาพิจารณาตามเกณฑ์การให้คะแนน และนำผลการบันทึกมาหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ และค่าที (t-test Dependent) เกณฑ์การพิจารณาแบบวัดเจตคติและแบบวัดพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยแปลความหมาย ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	หมายถึง มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	หมายถึง ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายถึง น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรที่พัฒนาขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

ด้านเนื้อหา

รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ด้านแหล่งข้อมูล ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครู
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจ
3. เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ฯลฯ
4. ผู้นำองค์กรในชุมชน เช่น ผู้นำทางศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ
5. ผู้ปกครองเด็กและเยาวชน
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ฝ่ายปกครอง ฯลฯ
8. เจ้าหน้าที่สถานพินิจ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร
9. เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร
10. พัฒนาสังคมและความมั่นของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร

11. Child Watch

12. นักวิชาการ

13. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบบันทึกข้อมูลการจัดการประชุมการสนทนากลุ่ม เป็นแบบบันทึกสำหรับผู้จดบันทึกการสนทนา (Note taker) และผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)

ด้านตัวแปร

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ประชุมขยายผลของตัวแทนผู้ใช้รูปแบบทั้ง 5 รูปแบบและผู้เข้าร่วมประชุมที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน ดูแล แก้ไขปัญหายาเสพติดในอำเภอต่างๆ ทั้ง 11 อำเภอ ของจังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันจันทร์ที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2553 ณ ห้องประชุมคณะวิทยาการจัดการ ชั้น 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้าราชการครู เจ้าหน้าที่สถานพินิจ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชรเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าหน้าที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกำแพงเพชร ตัวแทนของผู้ปกครองเด็กและเยาวชน ตัวแทนของเด็กและเยาวชน และเครือข่ายตำบลท่าไม้และเครือข่ายตำบลท่าขุนราม รวมทั้งสิ้น 140 คน

2. นำเสนอรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 รูปแบบโดยตัวแทนแต่ละรูปแบบต่อที่ประชุม มีรายละเอียดดังนี้

2.1 กิจกรรมรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) โดยโรงเรียนบ้านสุวรรณภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

2.2 กิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง) โดย เครือข่ายตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย

2.3 กิจกรรมรูปแบบ C (เครือข่าย) โดย เครือข่ายตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

2.4 กิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) โดย เครือข่ายตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

2.5 กิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) โดย โรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

3. ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับตัวแทนผู้ใช้รูปแบบทั้ง 5 รูปแบบ เกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

4. ดำเนินการสรุปความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรและสรุปข้อเสนอแนะจากรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง 5 รูปแบบซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกข้อมูลการจัดการประชุมสนทนากลุ่มของผู้จดบันทึกการสนทนา (Note taker) และแบบบันทึกความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม

5. สรุปผลการประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง 5 รูปแบบ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

6. จัดทำรายงานการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร พร้อมทั้งข้อเสนอของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการประชุมรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ คือ คะแนนเฉลี่ย

ΣX คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนข้อมูล

(อ้างในพิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547 : 267)

2. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ΣX คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$(\Sigma X)^2$ คือ ผลรวมของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

n คือ จำนวนข้อมูล

(อ้างในพิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547 : 276)

3. สูตรหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยวิธีของ Kuder-Richardson (KR-20)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1}\left(1-\frac{\sum pq}{S^2}\right)$$

เมื่อ r_{tt} = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n = จำนวนข้อสอบ

p = สัดส่วนของคนทำถูกแต่ละข้อ

q = สัดส่วนของคนทำผิดแต่ละข้อ ($q = 1-p$)

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

(อ้างในพิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547 : 247)

4. สูตรหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (อ้างใน พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547 : 248)

$$\alpha = \frac{K}{K-1}\left(1-\frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right)$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

K = จำนวนข้อสอบ

$\sum S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

5. สถิติที่ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยใช้ t-test จากสูตร ดังนี้

$$t = \frac{\overline{X_H} - \overline{X_L}}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{N}}}$$

เมื่อ t แทนอำนาจจำแนก

$\overline{X_H}$ แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\overline{X_L}$ แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_L^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

N แทนจำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำซึ่งมีจำนวนเท่ากัน

(อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 97)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

1. ผลการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

1.1 ผลการสร้างรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

1.1.1 สื่อรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) จำนวน 1 เรื่อง ความยาว 12 นาที ใช้ชื่อว่า “คุณค่าของชีวิต” ลักษณะสื่อภาพยนตร์ใช้การสัมภาษณ์เรื่องราวต่างๆ ของตัวแสดง พร้อมถ่ายทอดเป็นละครเหตุการณ์จำลองและภาพยนตร์สั้นการดำเนินชีวิตจริงในมุมต่างๆ ของเด็กและเยาวชนซึ่งเคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว และเด็กและเยาวชนที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวนทั้งหมด 5 คน มีรายละเอียดดังนี้

1) นายนิวเป็นเยาวชนที่หลุดพ้นจากการติดยาเสพติดและเป็นแบบอย่างของการช่วยเหลือสังคม

2) นางสาวจอยเป็นเด็กและเยาวชนที่เป็นประธานเยาวชนกลุ่มโครงการ To Be Number One ของบ้านโพธิ์พัฒนา และได้รับรางวัลชนะเลิศโครงการ To Be Number One ในระดับประเทศ

3) นายโอ๋ เป็นเด็กและเยาวชนที่เป็นตัวอย่างของผู้นำเป็นรองประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร

4) นายเป๊าะ เป็นเด็กและเยาวชนที่รักการเล่นกีฬา ดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

5) เด็กหญิงแสตม เป็นเด็กและเยาวชนที่ใช้เวลาว่างในการฝึกซ้อมลิเกในคณะลิเกเด็กของอำเภอคลองขลุงและออกแสดงในงานต่างๆ เพื่อหารายได้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการเรียนของตนเอง

1.1.2 คู่มือประกอบรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) โดยภาพรวม

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านความเหมาะสม	3.62	0.31	มาก
ด้านความคุ้มค่า	3.58	0.26	มาก
ด้านความเป็นไปได้	3.57	0.27	มาก
ด้านผลลัพธ์/ผลกระทบ	4.00	0.24	มาก
รวมเฉลี่ย	3.73	0.14	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ในภาพรวมและรายด้านแบบอยู่ในระดับมาก และสามารถเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านผลลัพธ์/ผลกระทบ ด้านความเหมาะสม ด้านความคุ้มค่า และด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตรวจสอบรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
	ด้านความเหมาะสม			
1	สื่อภาพยนตร์ฯ ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้	4.40	0.51	มาก
2	ภาพ เทคนิคการนำเสนอ เสียงประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องและสื่อความหมายง่ายต่อความเข้าใจ	2.93	0.59	ปานกลาง
3	เนื้อหาของสื่อภาพยนตร์ฯ คู่มือประกอบสื่อภาพยนตร์มีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย	4.20	0.56	มาก
4	ความยาวและตัวละครในสื่อภาพยนตร์ฯ มีความเหมาะสม	2.93	0.70	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.62	0.31	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
5	**ความคุ้มค่า** สื่อภาพยนตร์ฯ มีประโยชน์ต่อการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชน	3.93	0.59	มาก
6	ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำสื่อภาพยนตร์ฯ ไปใช้ในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชน	3.00	0.53	ปานกลาง
7	เนื้อหาที่ได้จากสื่อภาพยนตร์ฯ จะเป็นแนวทางในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนได้	3.93	0.70	มาก
8	สื่อภาพยนตร์ฯ มีความคุ้มค่าในการนำไปใช้	3.47	0.52	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.58	0.26	มาก
9	**ความเป็นไปได้** สื่อภาพยนตร์ฯ สามารถนำไปใช้ได้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง	4.33	0.49	มาก
10	สื่อภาพยนตร์ฯ สามารถสร้างความตระหนักในเรื่องผลกระทบหรือผลร้ายที่เกิดจากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	3.13	0.52	ปานกลาง
11	สื่อภาพยนตร์ฯ สามารถนำไปใช้เพื่อป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนได้จริง	4.00	0.65	มาก
12	สื่อภาพยนตร์ฯ สามารถสื่อความหมายสอดคล้องกับเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด	2.80	0.56	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.57	0.27	มาก
13	**ผลลัพธ์/ผลกระทบ** สื่อภาพยนตร์ฯ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติดอย่างถูกต้อง	4.53	0.52	มากที่สุด
14	สื่อภาพยนตร์ฯ ทำเกิดความตระหนักในเรื่องโทษภัยที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.20	0.68	มาก
15	สื่อภาพยนตร์ฯ มีเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเองได้	4.33	0.42	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
16	สื่อภาพยนตร์ฯ มีเนื้อหาที่จะทำให้ผู้ชมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	3.47	0.52	ปานกลาง
17	สื่อภาพยนตร์ฯ จะทำให้ผู้ชมรู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	3.13	0.74	ปานกลาง
18	ความพึงพอใจในต่อสื่อภาพยนตร์ฯ	4.33	0.58	มาก
เฉลี่ย		4.00	0.24	มาก
รวมเฉลี่ย		3.73	0.14	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) สื่อภาพยนตร์ฯ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติดอย่างถูกต้อง 2) สื่อภาพยนตร์ฯ ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้ และ 3) สื่อภาพยนตร์ฯ สามารถนำไปใช้ได้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง สื่อภาพยนตร์ฯ มีเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ และความพึงพอใจในต่อสื่อภาพยนตร์

1.3 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประชุมผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.3.1 ด้านความเหมาะสม

1) เป็นสื่อภาพยนตร์ ที่เหมาะสมในการนำไปใช้

2) สื่อภาพยนตร์ เป็นเรื่องราวที่มีสิ่งกระตุ้นจิตใจให้เด็กมีสติ

3) สื่อภาพยนตร์ เหมาะสมกับกลุ่มและวัยของเด็ก

4) สื่อภาพยนตร์ สามารถทำให้เด็กได้ดูชีวิตจริง ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของตนเอง

1.3.2 ด้านความคุ้มค่า

1) มีความคุ้มค่าในการที่นำไปใช้และนำไปใช้ในสอดแทรกทุกกลุ่มสาระ

2) ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำสื่อภาพยนตร์ ไปใช้ในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชน

3) เนื้อหาที่ได้จากสื่อเป็นแนวทางในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนได้

4) เป็นสื่อที่กระชากอารมณ์ดี เหมาะที่จะนำไปใช้ในการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน

1.3.3 ด้านความเป็นไปได้

1) สื่อภาพยนตร์สามารถสื่อความเข้าใจให้แก่เด็กและเยาวชนได้และสามารถ

นำไปใช้เพื่อป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนได้จริง

2) เป็นสื่อที่สามารถสร้างความตระหนักในเรื่องผลกระทบหรือผลร้ายที่เกิดจากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่ผู้ชมได้

1.3.4 ด้านผลลัพธ์/ผลกระทบ

1) สื่อภาพยนตร์ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้ ความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติดได้

2) มีเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์และเป็นคติเตือนใจของตนเองได้

3) มีความพอใจเกี่ยวกับสื่อที่สร้างขึ้น

1.3.5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1) ตัวละครบางตัวโดยเฉพาะเด็กดี ควรจะสื่อว่ามีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างไร ควรเจาะลึกมากกว่านี้

2) ควรสื่อในด้านลบให้เป็นรูปธรรม เพื่อเด็กจะได้เห็นว่าเกิดโทษอย่างไร

3) ควรนำเสนอให้กระชับขึ้นและจุดโฟกัสเพื่อให้โดนใจวัยรุ่น

4) ควรสื่อว่าเพื่อนเป็นแรงจูงใจในการติดยาได้อย่างไร

5) ควรชี้ให้เห็นว่า ถ้าติดยาเสพติดสร้างความเดือดร้อนและมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นๆอย่างไร โดยเฉพาะครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดอย่างไร

6) ควรสื่อช่วงในที่ตัวละครติดยาและสามารถปรับตัวได้อย่างไร

7) ควรเจาะเรื่องการใช้ชีวิตที่ลำบากโดยเฉพาะช่วงที่อยู่ในเรือนจำ

8) ควรนำไอดอลของเด็กในด้านต่างๆมานำเสนอ

9) ควรมีกิจกรรมต่อเนื่องจากการดู เช่น วาดภาพ เรียงความ

10) ควรมีเนื้อหาที่กินใจ เสนอแนะให้พูดว่าสาหัสขนาดไหน ให้เห็นเป็นรูปธรรม

11) ควรเพิ่มความรู้สึกของพ่อแม่ที่มีต่อลูกที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือเมื่อลูกทำดีแล้วปลื้มใจจนน้ำตาไหล

12) อยากให้เด็กดูแล้วกลัว/ไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และสอดแทรกในเนื้อหาตามกลุ่มสาระต่างๆ

13) ควรต้องมีกิจกรมกลุ่มตั้งประเด็น สรุป ในเนื้อหาที่ได้ชม

14) ควรตั้งงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของเด็ก เช่น มีรางวัลสำหรับการแต่งเรียงความ ฯลฯให้เป็นกิจกกรมที่ต่อเนื่องจะเป็นการสร้างแรงจูงใจแก่เด็กไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

15) ควรตัดเนื้อหาให้เป็นเรื่องสั้นๆ และสามารถโหลดได้จากอินเตอร์เน็ต

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) จำแนกเป็นรายข้อ (n=100)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	แผ่นวีซีดี/ดีวีดีของภาพยนตร์(เจาะชีวิตเยาวชน) ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้	4.23	0.71	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.72	0.71	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	3.83	0.74	มาก
4	เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย	4.20	0.74	มาก
5	ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด	3.91	0.89	มาก
เฉลี่ย		3.98	0.50	มาก
ด้านกระบวนการ				
6	การนำภาพยนตร์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.19	0.83	มาก
7	มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับโทษภัยจากยาเสพติด	4.36	0.79	มาก
8	มีเนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงผลที่ได้รับจากโทษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.19	0.72	มาก
9	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น	3.90	0.73	มาก
10	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.94	0.96	มาก
เฉลี่ย		4.12	0.55	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านผลที่ได้รับ				
11	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.18	0.80	มาก
12	เกิดความตระหนักในเรื่องโทษภัยที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.29	0.87	มาก
13	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.25	0.77	มาก
14	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.03	0.82	มาก
15	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.17	0.71	มาก
16	ความพึงพอใจในการทดลองใช้สื่อภาพยนตร์ฯ	4.18	0.74	มาก
เฉลี่ย		4.18	0.52	มาก
รวมเฉลี่ย		4.10	0.45	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ A ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับได้แก่ 1) แผ่นวีซีดี/ดีวีดีของภาพยนตร์(เจาะชีวิตเยาวชน) ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้ 2) เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย และ3) ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอดตามลำดับ

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับรูปแบบ A ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับได้แก่ 1) มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับโทษภัยจากยาเสพติด 2) การนำภาพยนตร์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ และมีเนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงผลที่ได้รับจากโทษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง 3) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตามลำดับ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับรูปแบบ A ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับได้แก่ 1) เกิดความตระหนักในเรื่องโทษภัยที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด 2) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง 3) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติดและความพึงพอใจในการทดลองใช้สื่อภาพยนตร์ฯ ตามลำดับ

2.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) จากการสัมภาษณ์

จากการดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ราย ซึ่งได้ให้ข้อเท็จจริงตามประเด็นคำถาม สรุปได้ดังนี้

ความรู้สึกหลังดูสื่อรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

1. ด.ช. เอก (นามสมมติ)เป็นเด็กและเยาวชนที่กล้าแสดงออก มีความสามารถในทางดนตรีโดยเฉพาะการตีกลอง มีเพื่อนส่วนใหญ่ที่อยู่นอกโรงเรียนเป็นเพื่อนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง และเกเร ให้ข้อเท็จจริงว่า เมื่อได้ดูสื่อภาพยนตร์แล้วไม่อยากลอง อยากจะเลิกการสูบบุหรี่ที่ติดอยู่ อยากจะบอกกับแม่ว่า “ขอโทษในสิ่งที่ได้ทำผิดไป” และอยากจะให้เพื่อนๆ ที่อยู่นอกโรงเรียนหรือที่ไม่ได้เรียนได้ดู จะได้รู้และเข้าใจอันตรายจากการติดยาเสพติด

2. ด.ญ.โท (นามสมมติ)นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งหนึ่ง เป็นเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเนื่องจากมีพฤติกรรมการเที่ยวกลางคืน ให้ข้อเท็จจริงว่า ดูแล้วทำให้รู้สึกกลัว และไม่อยากเข้าไปยุ่งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สื่อภาพยนตร์ช่วยให้รู้ว่าจะคบเพื่อนต้องดูให้ดี ว่าเป็นคนดีและมีเจตนาดีต่อเราหรือไม่ และการไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จะทำให้สุขภาพเราแข็งแรง แจ่มใส เข้ากับเพื่อนได้

3. ด.ญ. พรชิตา (นามสมมติ)นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่ง เป็นเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมเรื่องชู้สาว ให้ข้อเท็จจริงว่า ดูสื่อภาพยนตร์แล้วไม่อยากไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะดูแล้วสะเทือนอารมณ์ และเป็นตัวอย่างที่เป็นคนของกำแพงเพชร มีเรื่องราวชีวิตที่ใกล้เคียงกับตนเอง อยากจะบอกกับแม่ว่า “ขอโทษในสิ่งที่ได้ทำผิดไป” อยากจะให้เพื่อนๆ ที่อยู่นอกโรงเรียนหรือที่ไม่ได้เรียนได้ดู จะได้ไม่หลงกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ชอบสื่อภาพยนตร์ให้ข้อคิดและให้โอกาสเมื่อมีการกระทำผิดแล้ว อยากได้โอกาสจากคนรอบข้างเพื่อจะได้มีกำลังใจ และอยากให้ตายายที่บ้านได้ดูและรับรู้ เข้าใจ หันมาดูแลเอาใจใส่ตัวเองให้มากขึ้น

4. ด.ช. สมภพ (นามสมมติ)นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่ง เป็นเด็กและเยาวชนที่สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เป็นประจำ ให้ข้อเท็จจริงว่า ดูสื่อภาพยนตร์แล้วทำให้รู้สึกเศร้าและอยากจะร้องไห้ ได้สติเตือนใจว่าไม่ควรไปเกี่ยวข้องกับกับยาเสพติด ดูแล้วอยากจะเลิกจากการสูบบุหรี่เพื่อพ่อแม่ อยากจะให้เพื่อนๆ ที่อยู่นอกโรงเรียนหรือที่ไม่ได้เรียนได้ดู จะได้ไม่หลงผิดติดยาเสพติด

5. ด.ช. เสกสรร (นามสมมติ)เป็นเยาวชนที่มีเป็นกลุ่มเสี่ยงเนื่องจากมีการสูบบุหรี่เป็นประจำ ให้ข้อเท็จจริงว่า ดูสื่อภาพยนตร์แล้วได้รับความรู้ อยากเลิกสูบบุหรี่ กลัวติดคุก ไม่อยากให้พ่อแม่เสียใจ และอยากจะสัญญากับพ่อแม่ว่า “จะเลิกสูบบุหรี่” ชอบเนื้อหาของการใช้เวลาว่างให้

เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะการเล่นฟุตบอล อยากให้พี่ชายที่บ้านได้ดู เพราะติดยาบ้า จะได้เลิกการเสพยาเสพติด ดูสื่อภาพยนตร์แบบนี้เป็นครั้งแรก รู้สึกทะเทือนใจไม่อยากเป็นอย่างในภาพยนตร์ที่ถูกจับติดคุก

ผลที่ได้รับจากสื่อรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

1. ด.ช. เอก (นามสมมติ)ให้ข้อเท็จจริงว่า สื่อภาพยนตร์ทำให้เกิดความรู้และเข้าใจถึงอันตรายจากการติดยาเสพติดที่มีตัวอย่างจากประสบการณ์จริง และถ้าหากได้ดูภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชน) ก่อนการติดบุหรี่จะไม่เข้าไปยุ่งกับการสูบหรี่แน่นอน

2. ด.ญ. โท (นามสมมติ)ให้ข้อเท็จจริงว่า เมื่อดูสื่อภาพยนตร์สามารถนำความรู้ไปแนะนำเพื่อนได้ และชักชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตนไปในทางที่ดี และรู้ถึงความรักของครอบครัวจะช่วยให้เราไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

3. ด.ญ. พรชิตา (นามสมมติ)ให้ข้อเท็จจริงว่า สื่อภาพยนตร์ให้ความรู้และสามารถใช้ความรู้จากการดูสื่อภาพยนตร์ไปใช้ในการป้องกันตนเองจากการชักชวนจากเพื่อนที่ไม่ดีได้ และมองเห็นโทษของยาเสพติด ทำให้ไม่อยากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะกลัวเหมือนตัวอย่างในสื่อภาพยนตร์ รู้จักโทษของยาเสพติด และเวลาจะเข้าไปยุ่งก็คิดถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง สื่อภาพยนตร์ทำให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่เยาวชน และนำตัวอย่างที่ได้ดูเป็นสิ่งสอนใจและอยากจะให้สัญญากับตายายว่า “หนูจะไม่ไปยุ่งกับยาเสพติด”

4. ด.ช. สมภพ (นามสมมติ)นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่ง เป็นเด็กและเยาวชนที่สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เป็นประจำ ให้ข้อเท็จจริงว่า ประทับใจเนื้อเรื่องที่หนึ่ง เรื่องของคนที่ติดยา สามารถเตือนใจและสามารถทำให้กลัว อยากชักชวนน้องๆ ไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

5. ด.ช. เสกสรร (นามสมมติ)เป็นเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงเนื่องจากมีการสูบบุหรี่เป็นประจำ ให้ข้อเท็จจริงว่า อยากกลับตัวใหม่ อยากเป็นคนดีเพื่อพ่อแม่และพ่อแม่จะได้ไม่เสียใจ สื่อภาพยนตร์ทำให้มองเห็นโทษของยาเสพติด และไม่อยากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การดูสื่อภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนได้เกิดความตระหนักถึงโทษและอันตรายจากยาเสพติด สิ่งที่จะเป็นประโยชน์ก็คือการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นและสร้างกำลังใจที่ดีเพื่อให้เด็กและเยาวชนในกลุ่มเสี่ยงกลับเข้ามาใช้ชีวิตที่เป็นปกติและห้นหลังให้กับยาเสพติดอย่างสิ้นเชิง

ตอนที่ 2 รูปแบบ B (สื่อของจริง)

มีรายละเอียดการนำรูปแบบ B (สื่อของจริง) ไปทดลองใช้ ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) ในภาพรวม (n=90)

ที่	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	การศึกษาดูงานเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร	3.96	0.55	มาก
2	การศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี	3.98	0.57	มาก
3	การศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี	4.04	0.62	มาก
	เฉลี่ย	3.99	0.52	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การศึกษาดูงานเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร	4.05	0.57	มาก
2	การศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี	3.96	0.57	มาก
3	การศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี	4.12	0.88	มาก
	เฉลี่ย	4.04	0.55	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	การศึกษาดูงานเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร	4.15	0.63	มาก
2	การศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี	4.12	0.51	มาก
3	การศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี	4.14	0.49	มาก
	เฉลี่ย	4.14	0.52	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.04	0.50	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) ในภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรมและทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การศึกษาดูงานเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) การศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	4.04	0.76	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.74	0.92	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	3.87	0.75	มาก
4	เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย	3.99	0.77	มาก
5	ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด	4.17	0.78	มาก
เฉลี่ย		3.96	0.55	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.11	0.81	มาก
2	มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติด	4.03	0.77	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากพิษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.13	0.80	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น	3.97	0.84	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.01	0.85	มาก
เฉลี่ย		4.05	0.57	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด	4.29	0.78	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	4.20	0.77	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.26	0.83	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.07	0.88	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.08	0.85	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	3.94	0.85	มาก
เฉลี่ย		4.14	0.63	มาก
รวมเฉลี่ย		4.06	0.52	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกเป็นรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับ การศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากพิษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับ การศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) การศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานีจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	4.09	0.80	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.88	0.78	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	3.88	0.83	มาก
4	เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย	4.04	0.83	มาก
5	ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด	4.02	0.87	มาก
เฉลี่ย		3.98	0.57	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	3.99	0.84	มาก
2	มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติด	3.97	0.76	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากพิษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง	3.97	0.83	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น	3.94	0.83	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.92	0.77	มาก
เฉลี่ย		4.01	0.56	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด	4.32	0.75	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	4.16	0.73	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.22	0.73	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.11	0.84	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.11	0.71	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	3.96	0.85	มาก
เฉลี่ย		4.15	0.51	มาก
รวมเฉลี่ย		4.04	0.48	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี จำแนกเป็นรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับ การศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับ การศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) การศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	4.11	0.84	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.84	0.92	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	4.01	0.79	มาก
4	เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย	4.02	0.87	มาก
5	ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด	4.20	0.80	มาก
เฉลี่ย		4.04	0.62	มาก

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.24	0.85	มาก
2	มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติด	3.98	0.92	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากพิษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.12	0.83	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น	3.97	0.88	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.93	0.87	มาก
เฉลี่ย		4.05	0.67	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด	4.29	0.78	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	4.04	0.76	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.13	0.71	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.08	0.89	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.16	0.87	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	4.02	0.83	มาก
เฉลี่ย		4.12	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย		4.07	0.52	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรีจำแนกเป็นรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด

2.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) จากการสัมภาษณ์

จากการดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ราย ซึ่งได้ให้ข้อเท็จจริงตามประเด็นคำถาม สรุปได้ดังนี้

1. ด.ช. กอ(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า เมื่อได้ไปศึกษาสื่อของจริงแล้วมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากการติดยาเสพติด และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ และอยากจะให้เพื่อนๆ ได้มาเห็นในสิ่งที่ตนเองเห็นจะได้ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

2. ด.ญ.ขอ(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า ไปดูเรือนจำ และวัดพระบาทน้ำพุ แล้วทำให้รู้สึกกลัวโทษและภัยของยาเสพติด และไม่อยากเข้าไปยุ่งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพราะถ้าหากถูกจับก็จะต้องติดคุกตลอดไป แต่ถ้าไม่ระมัดระวังก็จะทำให้ติดโรคได้ หมดอนาคต

3. นางสาว ปอ(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า เข้าไปดูที่วัดพระบาทพบคนป่วยเป็นโรคเอดส์ ดูแล้วสะเทือนอารมณ์ และอยากให้เด็กและเยาวชนได้มาดูก่อนที่จะหลงทำผิดและสายเกินไป ตั้งใจว่าจะไม่ไปยุ่งกับยาเสพติดตลอดชีวิต อยากให้พ่อแม่ที่บ้านได้มาดูและหันมาดูแลเอาใจใส่ตัวเองให้มากขึ้น

4. นาย ช(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า เข้าไปดูในเรือนจำและวัดพระบาทน้ำพุแล้วไม่คิดว่าจะเป็นเรื่องจริง กลัวและไม่อยากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และจะใช้เป็นสิ่งเตือนใจว่าจะไม่เข้าเกี่ยวข้องกับกับยาเสพติด และอยากเลิกจากการสูบบุหรี่เพื่อพ่อแม่ อยากจะให้เพื่อนๆ ที่อยู่นอกโรงเรียนหรือที่ไม่ได้เรียนได้ดู และเห็นความลำบากเมื่อเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

5. นาย ม(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า ได้รับความรู้ และภัยที่เกิดจากการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอยากเลิกสูบบุหรี่ อยากเลิกดื่มสุรา ไม่อยากให้พ่อแม่เสียใจ และอยากจะสัญญากับพ่อแม่ว่า “จะเลิกสูบบุหรี่ เลิกเหล้า” อยากให้จัดกิจกรรมเหล่านี้ให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเข้ามาเห็นของจริง อยากให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงได้เข้ามาดู จะได้เลิกยุ่งเกี่ยวกับเสพยาเสพติด

6. เด็กชาย โต(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า เข้าไปดูสื่อของจริง ได้แก่เรือนจำ สถาบันธัญญารักษ์และวัดพระบาทน้ำพุแล้ว ทำให้ได้ความรู้และโทษของยาเสพติด รู้สึกว่ายาเสพติดน่ากลัวกว่าที่คิดเพราะเคยได้ฟังมาแต่ไม่เคยเห็นถึงความร้ายแรงของคนที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

อยากจะให้เพื่อนๆ ที่อยู่ในชุมชนหรือที่ไม่ได้มาดู เข้ามาดู และจะใช้เป็นสิ่งเตือนใจตนเองและเพื่อนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบ B (สื่อของจริง)

1. เวลาที่ใช้ในการศึกษาดูงานที่เรือนจำกลางกำแพงเพชร ควรใช้สื่อของจริงที่ให้เกิดการกลัวมากกว่านี้ และจัดให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มเด็กดี กลุ่มเสี่ยง ฯลฯ

2. ควรนำเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมาศึกษาดูงานให้มากและมีกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

3. ควรเพิ่มเวลาในการศึกษาดูงานสื่อของจริงให้มากกว่านี้ และกำหนดปฏิทินพร้อมทั้งเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน โดยอาจใช้อาสาสมัครจากรุ่นพี่เป็นพี่เลี้ยงดูแลรุ่นน้อง

4. ควรเพิ่มจำนวนยานพาหนะให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ต้องการศึกษาสื่อของจริงให้มากขึ้น

5. ควรปรับเวลาในการศึกษาดูงานให้สอดคล้องกับสถานที่ในการศึกษาดูงาน

6. ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ควรให้มีเวลาเพิ่มมากขึ้นและให้นำผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

ตอนที่ 3 รูปแบบ C (เครือข่าย)

มีรายละเอียดผลการนำรูปแบบ C (เครือข่าย) ไปทดลองใช้ ดังนี้

3.1. ผลการศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) ในภาพรวม (n=100)

ที่	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย	3.65	0.46	มาก
2	ประกวดคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดฯ	3.63	0.50	มาก
3	นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดฯ	3.64	0.49	มาก
4	ศูนย์ให้คำปรึกษา	3.57	0.57	มาก
	เฉลี่ย	3.62	0.42	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย	3.66	0.50	มาก
2	ประกวดคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดฯ	3.72	0.52	มาก
3	นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดฯ	3.70	0.46	มาก
4	ศูนย์ให้คำปรึกษา	3.61	0.48	มาก
	เฉลี่ย	3.67	0.42	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย	3.89	0.36	มาก
2	ประกวดคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดฯ	3.79	0.37	มาก
3	นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดฯ	3.88	0.37	มาก
4	ศูนย์ให้คำปรึกษา	3.67	0.40	มาก
	เฉลี่ย	3.81	0.35	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.71	0.35	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) ในภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรมและทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ C (เครือข่าย) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่

สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ประกวดคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดฯ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) การจัดกิจกรรมสายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	3.82	0.69	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.71	0.66	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์	3.59	0.75	มาก
4	วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	3.60	0.64	มาก
5	ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม	3.53	0.70	มาก
เฉลี่ย		3.65	0.46	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	3.71	0.64	มาก
2	มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด	3.69	0.68	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด	3.80	0.74	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน	3.56	0.76	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.54	0.78	มาก
เฉลี่ย		3.66	0.50	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	3.78	0.66	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	3.78	0.81	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	3.91	0.71	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.14	0.83	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.09	0.70	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	3.63	0.69	มาก
เฉลี่ย		3.89	0.36	มาก
รวมเฉลี่ย		3.74	0.36	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) การจัดกิจกรรมสายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) การจัดกิจกรรมคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	3.71	0.80	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.67	0.68	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์	3.52	0.75	มาก
4	วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	3.65	0.76	มาก
5	ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม	3.58	0.73	มาก
เฉลี่ย		3.63	0.50	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	3.71	0.69	มาก
2	มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด	3.78	0.73	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด	3.81	0.72	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน	3.69	0.75	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.63	0.77	มาก
เฉลี่ย		3.72	0.52	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	3.72	0.64	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	3.78	0.73	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	3.84	0.65	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	3.79	0.64	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	3.85	0.69	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	3.78	0.58	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
	เฉลี่ย	3.79	0.37	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.72	0.37	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) การจัดกิจกรรมคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท จำแนกเป็นรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชนจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	3.74	0.68	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.60	0.68	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์	3.67	0.65	มาก
4	วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	3.67	0.74	มาก
5	ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม	3.52	0.77	มาก
	เฉลี่ย	3.64	0.49	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	3.80	0.60	มาก
2	มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด	3.72	0.65	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด	3.69	0.73	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน	3.77	0.72	มาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.50	0.70	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.70	0.46	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	3.84	0.71	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	3.88	0.89	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	3.92	0.75	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.00	0.77	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.03	0.56	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	3.63	0.76	มาก
เฉลี่ย		3.88	0.37	มาก
รวมเฉลี่ย		3.75	0.36	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) ศูนย์ให้คำปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	3.70	0.67	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.59	0.75	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์	3.48	0.73	ปานกลาง
4	วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	3.59	0.74	มาก
5	ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม	3.51	0.78	มาก
เฉลี่ย		3.57	0.57	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	3.67	0.68	มาก
2	มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด	3.70	0.66	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด	3.59	0.68	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน	3.58	0.71	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.52	0.75	มาก
เฉลี่ย		3.61	0.48	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	3.73	0.66	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	3.70	0.81	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	3.69	0.60	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	3.56	0.59	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	3.73	0.72	มาก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	3.61	0.71	มาก
เฉลี่ย		3.67	0.40	มาก
รวมเฉลี่ย		3.62	0.41	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) ศูนย์ให้คำปรึกษา จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศูนย์ให้คำปรึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศูนย์ให้คำปรึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศูนย์ให้คำปรึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด และทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด

3.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย) จากการสัมภาษณ์

จากการดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ราย ซึ่งได้ให้ข้อเท็จจริงตามประเด็นคำถาม สรุปได้ดังนี้

1. ด.ช. แดง(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า เมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบ C (เครือข่าย) ได้รับความรู้และสามารถทำประโยชน์ให้กับหมู่บ้านได้โดยเฉพาะการออกตรวจในชุมชน ทำให้รู้จักการป้องกันตนเองจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและสามารถชักจูงเพื่อนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมได้

2. ด.ญ.น้อง(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า กิจกรรมในรูปแบบ C (เครือข่าย) เป็นการให้โอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นของส่วนร่วมและชุมชน เช่น การประกวดคำขวัญเกี่ยวกับยาเสพติด ทำให้ทุกคนได้ใช้ความคิด และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีข้อคติเตือนใจที่เป็นคำขวัญของตำบล

3. นางสาว ปอ(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า กิจกรรมของรูปแบบ C (เครือข่าย) ทำให้เกิดความอบอุ่นและรู้สึกปลอดภัยจากภัยต่างๆ เพราะมีสายตรวจชุมชนคอยดูแลเอาใจใส่เด็กและเยาวชนในชุมชนไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและคอยระวัง หรือเตือนภัยต่างๆ ที่จะเข้ามาในหมู่บ้าน อยากให้พ่อแม่ที่บ้านได้เข้ามาช่วยกันเครือข่ายของชุมชนและเอาใจใส่เด็กๆ ให้มากขึ้น

4. นาย ช้าง(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า กิจกรรมรูปแบบ C (เครือข่าย) ทำให้ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและโทษภัยของยาเสพติดจากเครือข่ายในชุมชนมากขึ้นจากเดิม เครือข่ายเป็นเหมือนรั้วของบ้านที่ทำให้เด็กและเยาวชนไม่ไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด ทำให้คนที่จะทำผิดกลัวและไม่กล้าทำอะไรได้ง่ายๆ อยากจะให้ทุกคนในชุมชนได้เป็นเครือข่าย โดยเฉพาะเพื่อนๆ ที่อยู่นอกโรงเรียนหรือที่ไม่ได้เรียนให้เข้ามาช่วยกันจะได้ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

5. นาย เป็ด(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า กิจกรรมรูปแบบ C (เครือข่าย) ทำให้มีโอกาสได้รับคำแนะนำดีๆ ที่ใช้ในการป้องกันตนเองจากยาเสพติด จากศูนย์ให้คำปรึกษาที่อยู่ในชุมชน ได้รับความรู้ที่ถูกต้องและกำลังใจที่ดีที่จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด อยากให้จัดกิจกรรมเหล่านี้ให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเข้ามาร่วมมากๆ

6. เด็กชายน้อย (นามสมมติ)ให้ข้อเท็จจริงว่า กิจกรรมรูปแบบ C (เครือข่าย) ทำให้เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงไม่ค่อยกล้าทำความผิด เพราะมีสายตรวจคอยดูแลอย่างใกล้ชิดและเป็นคนที่สนิท และเป็นคนโต เพื่อนๆ อยากเข้าเป็นสายตรวจชุมชนเพราะสนุกและได้ทำประโยชน์ให้กับชุมชน เท่ห์และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่คนอื่น ผู้ใหญ่ก็เข้าใจเด็กมากขึ้นและให้โอกาสในการทำงานทำให้ไม่มีโอกาสเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบ C (เครือข่าย)

1. ควรจัดงบประมาณสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายจาก อปท. ซึ่งจะทำให้เกิดความต่อเนื่องและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในท้องถิ่นของตนเอง

2. ควรใช้เครือข่ายของชุมชนที่มีอยู่ เช่น อสม. To Be Number One เข้ามาร่วมมาดำเนินการร่วมกัน

3. ควรสร้างความศรัทธาในตัวของเครือข่ายที่เป็นแกนนำเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่เข้ามาร่วมงานเชื่อถือและไว้วางใจ

4. ควรให้โอกาสทุกคนที่สมัครใจเข้ามาร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะคนที่เคยมีประวัติและเลิกแล้วมาทำประโยชน์ เป็นหูเป็นตาให้กับเครือข่าย

5. ควรมีการติดต่อสื่อสารของเครือข่ายในชุมชนให้หลายช่องทาง เช่น ทางเว็บไซต์ ทางวิทยุชุมชน ทางวิทยุสื่อสาร โทรศัพท์

6. ควรกำหนดผู้ดำเนินงาน/องค์กร/ผู้ประสานงานที่ชัดเจน (เจ้าภาพ)ในการดำเนินงานของเครือข่าย พร้อมทั้งปฏิทินการปฏิบัติงานในรอบปีที่ชัดเจนพร้อมทั้งจัด บุคลากร งบประมาณสนับสนุน

7. ควรสร้างเครือข่ายของกลุ่มย่อยให้กระจายภายในชุมชนให้เป็นตาข่ายและเชื่อมประสานกันเป็นเครือข่ายใหญ่ของชุมชนที่ชัดเจน เช่น กลุ่มเสี่ยงสอนเพื่อน ฯลฯ

ตอนที่ 4 รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

4.1 ผลการศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ในภาพรวม (n=100)

ที่	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี	3.95	0.50	มาก
2	กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา	3.66	0.79	มาก
3	กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน	4.26	0.61	มาก
4	จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน	3.37	0.71	มาก
5	กิจกรรมครอบครัวสีขาว	4.12	0.45	มาก
	เฉลี่ย	3.87	0.28	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี	4.09	0.53	มาก
2	กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา	3.81	0.70	มาก
3	กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน	4.34	0.44	มาก
4	จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน	3.23	0.76	ปานกลาง
5	กิจกรรมครอบครัวสีขาว	4.13	0.52	มาก
	เฉลี่ย	3.92	0.26	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี	3.99	0.55	มาก
2	กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา	3.79	0.65	มาก
3	กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน	4.33	0.46	มาก
4	จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน	3.54	0.93	มาก
5	กิจกรรมครอบครัวสีขาว	4.17	0.55	มาก
	เฉลี่ย	3.96	0.27	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.92	0.19	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)ในภาพรวม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	3.98	0.75	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.00	0.57	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	3.89	0.69	มาก
4	เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย	3.99	0.67	มาก
5	ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด	3.87	0.72	มาก
เฉลี่ย		3.95	0.50	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.25	0.72	มาก
2	มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับกับปัญหายาเสพติด	4.09	0.60	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากปัญหายาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.13	0.73	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น	3.97	0.72	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.99	0.66	มาก
เฉลี่ย		4.09	0.53	มาก

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	3.92	0.66	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	3.89	0.71	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.20	0.72	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	3.89	0.68	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	3.90	0.77	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	4.13	0.63	มาก
เฉลี่ย		3.99	0.55	มาก
รวมเฉลี่ย		4.01	0.41	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมกีฬา จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	4.19	0.79	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.75	0.97	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	3.38	1.05	ปานกลาง
4	เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย	3.65	1.08	มาก
5	ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด	3.32	1.21	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.66	0.79	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	3.82	1.10	มาก
2	มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับกับปัญหายาเสพติด	3.67	0.90	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากปัญหายาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง	3.80	0.92	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น	3.88	1.01	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.90	0.93	มาก
เฉลี่ย		3.81	0.70	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	3.82	0.94	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	3.71	0.97	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	3.98	0.85	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	3.62	0.94	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	3.86	0.94	มาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	3.76	0.92	มาก
เฉลี่ย		3.79	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย		3.76	0.53	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมกีฬา จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมกีฬา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมกีฬา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมกีฬา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	4.29	0.83	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.12	0.79	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	4.29	0.73	มาก
4	เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย	4.22	0.77	มาก
5	ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด	4.36	0.81	มาก
เฉลี่ย		4.26	0.61	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.54	0.67	มากที่สุด
2	มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับกับปัญหายาเสพติด	4.22	0.69	มาก

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากปัญหายาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.37	0.72	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น	4.24	0.71	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.35	0.73	ปานกลาง
เฉลี่ย		4.34	0.44	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	4.24	0.87	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	4.11	0.76	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.52	0.63	มากที่สุด
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.38	0.62	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.26	0.68	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	4.45	0.59	มาก
เฉลี่ย		4.33	0.46	มาก
รวมเฉลี่ย		4.31	0.38	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	3.56	1.12	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.19	0.97	ปานกลาง
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	3.26	0.84	ปานกลาง
4	เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย	3.31	0.96	ปานกลาง
5	ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด	3.53	0.99	มาก
เฉลี่ย		3.37	0.71	ปานกลาง
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	3.62	1.00	มาก
2	มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับกับปัญหายาเสพติด	3.31	0.85	ปานกลาง
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากปัญหายาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง	3.11	0.87	ปานกลาง
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น	3.01	0.81	ปานกลาง
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.11	1.21	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.23	0.76	ปานกลาง
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	3.67	1.20	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	3.41	1.00	ปานกลาง
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	3.62	1.17	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	3.43	1.26	ปานกลาง

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	3.45	1.07	ปานกลาง
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	3.65	1.11	มาก
เฉลี่ย		3.54	0.93	มาก
รวมเฉลี่ย		3.74	0.50	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด

ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมครอบครัวสีขาว จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	4.46	0.66	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.93	0.67	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	4.05	0.72	มาก
4	เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย	4.04	0.70	มาก
5	ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด	4.12	0.64	มาก
เฉลี่ย		4.12	0.45	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.22	0.69	มาก

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
2	มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับกับปัญหายาเสพติด	4.14	0.74	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากปัญหายาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.02	0.67	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น	4.19	0.75	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.09	0.74	มาก
เฉลี่ย		4.13	0.52	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	4.21	0.76	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	4.14	0.82	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.18	0.81	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.16	0.75	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.30	0.75	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	4.03	0.74	มาก
เฉลี่ย		4.17	0.55	มาก
รวมเฉลี่ย		4.14	0.45	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) กิจกรรมครอบครัวสีขาว จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมครอบครัวสีขาว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมครอบครัวสีขาว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมครอบครัวสีขาว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด

4.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) จากการสัมภาษณ์

จากการดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ราย ซึ่งได้ให้ข้อเท็จจริงตามประเด็นคำถาม สรุปได้ดังนี้

1. เด็กชายแดง(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า เกี่ยวกับการจัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน ความรู้สึกก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ยังไม่ค่อยกล้าแสดงออก การพูดยังติดขัดอยู่บ้าง และในส่วนของอาสาสมัครเยาวชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ รู้สึกยังไม่กล้าที่จะพูดกับไมโครโฟน ระหว่างการร่วมกิจกรรม รู้สึกว่าได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถร่วมทำงานกับคนอื่นได้ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ความรู้สึกหลังการร่วมกิจกรรม ได้รับรู้ความรู้และข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับยาเสพติดชนิดต่างๆ ได้ค้นคว้าหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อที่จะมานำเสนอทางวิทยุชุมชน มีความกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม มีความกล้าแสดงออก ไม่ว่าจะเป็นทางความคิด การพูด และการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ก็คือการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้ความสนใจกับกิจกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงจากสิ่งเสพติด การพนัน และอบายมุขต่างๆ มีความกล้าแสดงออกอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ

2. เด็กหญิง ฟาง(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี เกิดประโยชน์มากเพราะทำให้ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถร่วมทำงานกับคนอื่นได้ ได้ค้นพบความสามารถของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง มีเวทีในการแสดงความสามารถและให้แสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ มีความกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถให้ความรู้และโทษภัยของยาเสพติดได้

3. นางสาว สมใจ (นามสมมติ) ได้ให้ข้อเท็จจริงว่า กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน เป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนเกิดความสนใจมากเพราะสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และได้ทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์กับตนเอง ตามความถนัดและความสนใจของตน

4. นายหนุ่ม(นามสมมติ) ได้ให้ข้อเท็จจริงว่า กิจกรรมครอบครัวสีขาวเป็นกิจกรรมที่สามารถลดช่องว่างระหว่างวัยระหว่างผู้สูงอายุกับเด็ก ทำให้พ่อแม่ลูกได้มีโอกาสปรับความเข้าใจและตั้งใจทำดีต่อกัน สร้างภูมิคุ้มกันในครอบครัว จะทำให้เด็กและเยาวชนสามารถเลือกในสิ่งที่ถูกต้องโดยมีครอบครัวเป็นที่ปรึกษา

5. นางสาวหญิง(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงว่า กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมกีฬา เกิดประโยชน์มากเพราะทำเด็กและและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีสนามในการแข่งขันสามารถร่วมกันจัดกิจกรรมกีฬาได้ด้วยตนเอง ฝึกฝนการทำงานร่วมกับคนอื่นได้ ได้ใช้กีฬาเพื่อค้นหาความสามารถของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

6. นาย ดี (นามสมมติ)ให้ข้อเท็จจริงว่า การจัดกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ทำให้เด็กและเยาวชนนอกโรงเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งการเล่นกีฬา การร้องเพลง การฝึกอาชีพที่ตนสนใจ เป็นสิ่งที่ทำรู้ว่าตนเองก็มีความสำคัญกับชุมชน และอยากเข้ามาร่วมทำกิจกรรมเหล่านี้ และอยากให้มีกิจกรรมเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง เป็นประเพณีของหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม

1. ควรจะมีการจัดกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) โดยจัดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีโดยกำหนดให้แต่ละหมู่บ้านหมุนเวียนเป็นเจ้าภาพ
2. ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ
3. ควรกำหนดอายุของเด็กและเยาวชนในการเข้าร่วมการแข่งขันให้มีความใกล้เคียงกัน
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่กิจกรรมต่างๆ ให้คนภายในหมู่บ้านเข้าร่วมอย่างทั่วถึง
5. การจัดกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสร้างทีมในการทำงานและเข้ามาร่วมทุกขั้นตอนและเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ
6. การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรหาผู้นำในชุมชนที่มีความเสียสละ เช่น การสนับสุนนงบประมาณในการส่งเด็กเข้าร่วมกิจกรรม การเป็นผู้ฝึกซ้อม การเสียสละเวลา
7. ควรให้ความสำคัญในกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนขององค์กร หน่วยงานภายในตำบลทั้งของรัฐและเอกชน

ตอนที่ 4 รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

4.1 ผลการศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ในภาพรวม (n=160)

ที่	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ	4.21	0.63	มาก
2	กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน	3.93	0.60	มาก
3	จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน	3.99	0.63	มาก
4	ศูนย์ให้คำปรึกษา	3.92	0.55	มาก
5	กิจกรรมครอบครัวสีขาว	3.93	0.54	มาก
	เฉลี่ย	3.99	0.42	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ	4.29	0.50	มาก
2	กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน	3.99	0.56	มาก
3	จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน	4.02	0.61	มาก
4	ศูนย์ให้คำปรึกษา	4.02	0.56	มาก
5	กิจกรรมครอบครัวสีขาว	4.08	0.54	มาก
	เฉลี่ย	4.09	0.46	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ	4.37	0.43	มาก
2	กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน	4.25	0.52	มาก
3	จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน	4.20	0.54	มาก
4	ศูนย์ให้คำปรึกษา	4.15	0.58	มาก
5	กิจกรรมครอบครัวสีขาว	4.14	0.59	มาก
	เฉลี่ย	4.22	0.44	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.11	0.40	มาก

จากตารางที่ 22 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)ในภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรมและทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	4.45	0.68	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.04	0.81	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์	4.09	0.95	มาก
4	วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.14	0.91	มาก
5	ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม	4.32	0.76	มาก
เฉลี่ย		4.21	0.63	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.31	0.76	มาก
2	มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด	4.39	0.59	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด	4.31	0.70	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน	4.23	0.74	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.18	0.67	มาก
เฉลี่ย		4.29	0.50	มาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	4.41	0.67	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	4.31	0.74	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.40	0.58	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.37	0.71	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.35	0.62	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	4.36	0.70	มาก
เฉลี่ย		4.37	0.43	มาก
รวมเฉลี่ย		4.29	0.36	มาก

จากตารางที่ 23 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ จำแนกเป็นรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด

ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	3.86	0.79	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.93	0.77	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์	3.86	0.78	มาก
4	วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.01	0.71	มาก
5	ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม	3.97	0.83	มาก
เฉลี่ย		3.93	0.60	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.06	0.73	มาก
2	มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด	3.91	0.70	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด	4.02	0.80	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน	3.94	0.69	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.01	0.81	มาก
เฉลี่ย		3.99	0.56	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	4.20	0.73	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	4.28	0.75	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.39	0.73	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.21	0.76	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.20	0.73	มาก

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	4.23	0.78	มาก
เฉลี่ย		4.25	0.52	มาก
รวมเฉลี่ย		4.07	0.48	มาก

จากตารางที่ 24 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง

ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	4.06	0.77	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.98	0.82	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์	3.94	0.83	มาก
4	วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.03	0.73	มาก
5	ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม	3.92	0.80	มาก
เฉลี่ย		3.99	0.63	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.06	0.77	มาก
2	มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด	4.03	0.81	มาก

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด	4.00	0.79	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน	4.01	0.75	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.98	0.75	มาก
เฉลี่ย		4.02	0.61	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	4.13	0.76	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	4.13	0.78	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.16	0.81	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.13	0.77	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.23	0.75	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	4.16	0.77	มาก
เฉลี่ย		4.20	0.54	มาก
รวมเฉลี่ย		4.08	0.52	มาก

จากตารางที่ 25 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ศูนย์ให้คำปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	4.00	0.64	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.84	0.69	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์	3.86	0.83	มาก
4	วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	3.94	0.75	มาก
5	ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม	3.96	0.68	มาก
เฉลี่ย		3.92	0.55	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	3.99	0.70	มาก
2	มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด	3.97	0.70	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด	4.01	0.79	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน	4.08	0.69	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.04	0.74	มาก
เฉลี่ย		4.02	0.56	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	4.13	0.77	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	4.23	0.75	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.16	0.77	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.10	0.75	มาก

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.14	0.74	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	4.14	0.81	มาก
เฉลี่ย		4.15	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย		4.03	0.50	มาก

จากตารางที่ 26 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ศูนย์ให้คำปรึกษา จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ให้คำปรึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับศูนย์ให้คำปรึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับศูนย์ให้คำปรึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ตารางที่ 27 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมครอบครัวสีขาว จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง				
1	สถานที่มีความเหมาะสม	3.96	0.67	มาก
2	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.89	0.71	มาก
3	ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์	3.89	0.74	มาก
4	วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	3.93	0.76	มาก
5	ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม	3.99	0.80	มาก
เฉลี่ย		4.08	0.54	มาก
ด้านกระบวนการ				
1	การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.12	0.67	มาก

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
2	มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด	4.08	0.71	มาก
3	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด	4.09	0.70	มาก
4	มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน	4.09	0.76	มาก
5	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.01	0.71	มาก
เฉลี่ย		4.08	0.54	มาก
ด้านผลที่ได้รับ				
1	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด	4.08	0.77	มาก
2	เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	4.20	0.78	มาก
3	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง	4.12	0.77	มาก
4	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น	4.13	0.76	มาก
5	ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด	4.19	0.79	มาก
6	ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้	4.16	0.77	มาก
เฉลี่ย		4.14	0.59	มาก
รวมเฉลี่ย		4.08	0.57	มาก

จากตารางที่ 27 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมครอบครัวสีขาว จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมครอบครัวสีขาว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมครอบครัวสีขาว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมครอบครัวสีขาว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

4.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)จากการสัมภาษณ์

จากการดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ราย ซึ่งได้ให้ข้อเท็จจริงตามประเด็นคำถาม สรุปได้ดังนี้

1. เด็กชายสามารถ(นามสมมติ)ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากกิจกรรมของรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ความรู้สึกก่อนเข้าร่วมกิจกรรมไม่กล้าเข้าร่วมกิจกรรมกลัวคนอื่นมองว่าเป็นคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ระหว่างการร่วมกิจกรรม รู้สึกว่าได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถร่วมทำงานกับคนอื่นได้ ได้ทำกิจกรรมที่ตนเองชอบ หลังการร่วมกิจกรรม ได้รับรู้ถึงโทษของสารเสพติดแต่ละชนิด ตั้งใจจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด ได้เพื่อนต่างห้องเรียน อยากให้พ่อแม่เลิกดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น_ได้ทำกิจกรรมที่สนใจ ได้ฝึกกิจกรรมที่ตนเองชอบ อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก ทำให้เรามีสมาธิมากขึ้น มีความอดทนสูงขึ้น รู้จักปฏิเสธคนที่จะชวนไปในทางที่ไม่ดี

2. เด็กหญิงสมหญิง(นามสมมติ) ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากกิจกรรมของรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ความรู้สึกก่อนเข้าร่วมกิจกรรมไม่เห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม เสียเวลา ระหว่างการร่วมกิจกรรม รู้สึกว่าได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถร่วมทำงานกับคนอื่นได้ ได้ทำกิจกรรมที่ตนเองชอบ หลังการร่วมกิจกรรม ได้ร่วมกลุ่มที่มีความถนัดและความสนใจเหมือนกัน ทำให้สามารถสร้างชิ้นงานได้อย่างมากมาย สนุก และทำให้ไม่มีเวลาไปทำสิ่งที่ไม่ดี ได้รู้ถึงโทษของสารเสพติด และตั้งใจจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด ได้เพื่อนเยอะ ประโยชน์ที่ได้รับคือ การได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้ฝึกความอดทน ไม่คบคนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะทำให้เราเดือดร้อน ช่วยเหลือเพื่อนให้คำแนะนำกับเพื่อนที่กำลังจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

3. นางสาวสมสมัย(นามสมมติ) ได้ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากกิจกรรมของรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ความรู้สึกก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ไม่อยากเข้าร่วม ถูกบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรม ระหว่างการร่วมกิจกรรม รู้สึกว่าได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้สึกว่าเราสามารถร่วมทำงานกับคนอื่นได้ ได้ทำกิจกรรมที่ตนเองชอบ ได้ฝึกงานอาชีพต่างๆ ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ความรู้สึกหลังการร่วมกิจกรรม ได้รับรู้ถึงโทษของสารเสพติดต่างๆ และตั้งใจจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด _ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ได้ฝึกปฏิบัติจริง ฝึกสมาธิ ทำให้เรามีสมาธิมากขึ้น และมีความอดทนมากขึ้น รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นการสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ได้ฝึกความอดทน ไม่คบคนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะทำให้เราเดือดร้อน ช่วยเหลือเพื่อนให้คำแนะนำกับเพื่อนที่กำลังจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

4. นายสมัย(นามสมมติ) ได้ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากกิจกรรมของรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ความรู้สึกก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ยังไม่ค่อยกล้าแสดงออก เพราะไม่ค่อยมีกิจกรรมให้ทำ และไม่มีกิจกรรมที่ชอบ ระหว่างการร่วมกิจกรรม รู้สึกว่าได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถร่วมทำงานกับคนอื่นได้ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ความรู้สึกหลังการร่วมกิจกรรม ได้ความรู้และข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับยาเสพติดชนิดต่างๆ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางความคิด การพูด และการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้ความสนใจกับกิจกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงจากสิ่งเสพย์ติด การพนัน และอบายมุขต่างๆ มีความกล้าแสดงออกอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ

5. นางสาวสมใจ(นามสมมติ) ได้ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากกิจกรรมของรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) กิจกรรมศูนย์ให้คำปรึกษา มีการดำเนินงานโดย มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่นให้คำปรึกษากับนักเรียนที่มีปัญหาในเรื่องส่วนตัว ครอบครัว เพื่อน เพื่อแนะแนวทางแก้ไขปัญหา หาทางออกให้กับนักเรียนจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษา และพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ดูอบอุ่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ประโยชน์ที่ได้รับ ทำให้มีที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ และสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากยาเสพติด

6. นายสมดุล(นามสมมติ) ได้ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากกิจกรรมของรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ว่ามีประโยชน์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเองและผู้อื่น รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด และรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์กับเพื่อนๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม

1. ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และครูประจำวันต้องประสานความร่วมมือกัน

2. ควรหาแนวทางในการแก้ไขปัญหากรณีนักเรียนขาดความอบอุ่น เนื่องจากบิดามารดาต้องไปประกอบอาชีพต่างจังหวัด และนักเรียนต้องอยู่กับญาติที่มีอายุมากแล้ว ไม่สามารถติดตามดูแลนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด

3. ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยง ขยายผลไปสู่ชุมชน

4. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผลของแต่ละกิจกรรม

5. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ แสดงความสามารถของตนเอง อย่างต่อเนื่อง

6. กิจกรรมชุมนุม/ชมรม ควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการหรือสนใจ และควรมีการสานต่อโดยให้มีการสนับสนุนจากผู้ใหญ่

ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง โดยแบบสอบถาม

ตารางที่ 28 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านความเหมาะสม	4.16	0.54	มาก
ด้านความคุ้มค่า	4.21	0.58	มาก
ด้านความเป็นไปได้	3.94	0.64	มาก
ด้านผลลัพธ์/ผลกระทบ	3.93	0.55	มาก
รวมเฉลี่ย	4.06	0.50	มาก

จากตารางที่ 28 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมและรายด้านแบบอยู่ในระดับมาก และสามารถเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความคุ้มค่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และ ด้านผลลัพธ์/ผลกระทบ ตามลำดับ

2.2 ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังจากการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ตารางที่ 29 แสดงการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ ของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง มีดังนี้

การทดสอบ	N	$\overline{X}$	S.D.	t- value
ก่อนการเข้าร่วมโครงการ	89	6.91	1.75	11.12**
หลังการเข้าร่วมโครงการ	89	8.09	1.14	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 29 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 30 แสดงการเปรียบเทียบเจตคติการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย

ด้าน	ก่อนการเข้าร่วมโครงการ		หลังการเข้าร่วมโครงการ		t- value
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
ส่วนบุคคล	3.99	0.70	4.14	0.65	3.86*
เกี่ยวกับครอบครัว	4.05	0.75	4.23	0.58	3.63*
เกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา	3.96	0.76	4.26	0.55	5.34*
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม	3.14	0.69	3.82	0.62	9.89*
เฉลี่ยรวม	3.78	1.18	4.11	0.90	11.76*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 30 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า เจตคติการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านส่วนบุคคล หลังการเข้าร่วมโครงการ มีเจตคติอยู่ในระดับมาก สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีเจตคติอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ด้านเกี่ยวกับครอบครัวหลังการเข้าร่วมโครงการ มีเจตคติอยู่ในระดับมาก สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีเจตคติอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ด้านเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษาหลังการเข้าร่วมโครงการ มีเจตคติอยู่ในระดับมาก สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีเจตคติอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมหลังการเข้าร่วมโครงการ มีเจตคติอยู่ในระดับมากสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 31 แสดงการเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย มีดังนี้

ด้าน	ก่อนการเข้าร่วมโครงการ		หลังการเข้าร่วมโครงการ		t- value
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
ส่วนบุคคล	2.16	1.15	2.44	0.80	4.27*
เกี่ยวกับครอบครัว	2.47	0.93	2.90	0.34	4.66*
เกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา	2.45	0.91	2.82	0.47	4.36*
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม	1.94	0.84	2.23	0.75	4.88*
เฉลี่ยรวม	9.02	2.95	10.38	1.52	7.63*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 31 เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังการเข้าร่วมโครงการ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 32 แสดงการเปรียบเทียบทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย มีดังนี้

ด้าน	ก่อนการเข้าร่วมโครงการ		หลังการเข้าร่วมโครงการ		t- value
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
ส่วนบุคคล	2.38	0.92	2.56	0.70	4.27*
เกี่ยวกับครอบครัว	2.29	1.00	2.90	0.65	4.66*
เกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา	2.24	0.98	2.74	0.51	4.36*
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม	2.33	0.97	2.45	0.82	4.88*
เฉลี่ยรวม	9.24	3.34	10.44	1.87	5.79*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 32 เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังการเข้าร่วมโครงการ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 33 แสดงการเปรียบเทียบความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย มีดังนี้

ด้าน	ก่อนการเข้าร่วมโครงการ		หลังการเข้าร่วมโครงการ		t- value
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
ส่วนบุคคล	1.67	1.14	2.15	0.87	5.51*
เกี่ยวกับครอบครัว	1.46	1.09	2.36	0.71	7.77*
เกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา	1.52	1.11	2.33	0.75	7.21*
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม	1.53	1.15	1.83	1.04	3.95*
เฉลี่ยรวม	6.18	3.64	8.66	2.13	9.75*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 33 เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังการเข้าร่วมโครงการ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 34 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย มีดังนี้

ด้าน	ก่อนการเข้าร่วมโครงการ		หลังการเข้าร่วมโครงการ		t- value
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
ส่วนบุคคล	4.20	0.72	4.33	0.64	3.19*
เกี่ยวกับครอบครัว	4.12	0.83	4.37	0.62	4.23*
เกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา	3.83	0.79	4.27	0.65	7.01*
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม	3.57	0.66	3.82	0.68	4.68*
เฉลี่ยรวม	3.93	1.17	4.20	1.04	8.10*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 34 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า พฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับมาก สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านส่วนบุคคล หลังการเข้าร่วมโครงการ มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ด้านเกี่ยวกับครอบครัวหลังการเข้าร่วมโครงการ มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ด้านเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษาหลังการเข้าร่วมโครงการ มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมหลังการเข้าร่วมโครงการ มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 35 แสดงการเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย มีดังนี้

ด้าน	ก่อนการเข้าร่วมโครงการ		หลังการเข้าร่วมโครงการ		t- value
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
ส่วนบุคคล	2.45	0.85	2.78	0.66	7.35*
เกี่ยวกับครอบครัว	2.48	0.71	2.90	0.52	9.85*
เกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา	2.79	0.69	3.00	0.52	5.42*
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม	2.57	0.70	2.86	0.55	7.20*
เฉลี่ยรวม	2.57	0.57	2.88	0.45	12.91*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 35 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังการเข้าร่วมโครงการเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านส่วนบุคคล หลังการเข้าร่วมโครงการ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับพอใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ด้านเกี่ยวกับครอบครัวหลังการเข้าร่วมโครงการ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมากสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับพอใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ด้านเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษาหลังการเข้าร่วมโครงการ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมหลังการเข้าร่วมโครงการ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมากสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับพอใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 การสรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ของผู้เกี่ยวข้อง

1) การสรุปรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

การดำเนินการพัฒนารูปแบบทั้ง 5 รูปแบบให้สมบูรณ์โดยนำผลการดำเนินงานที่ได้ปฏิบัติจริง ข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง มาปรับปรุง เพิ่มเติมรายละเอียดในรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร สามารถสรุปผลการพัฒนารูปแบบทั้ง 5 รูปแบบ ดังรายละเอียดดังนี้

รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ความเป็นมาและเหตุผล

รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้ประชุมร่วมกันและสรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ที่กลุ่มเด็กและเยาวชนคิดว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกันปัจจัยส่วนบุคคล เรื่อง การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ซึ่งเป็นสาเหตุ หรือ แนวโน้ม ที่สำคัญที่สุดของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด โดยใช้การนำเสนอเรื่องจริงของเยาวชนที่หลงผิดไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในมุมต่างๆ โดยละเอียด

เนื้อหา

1. เด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว จำนวน 2 คน
2. เด็กและเยาวชนที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 3 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและโทษภัยของยาเสพติด
2. เพื่อปรับวิธีคิดและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษ ภัยของยาเสพติด
3. เพื่อให้ความรู้เรื่องการดูแล อบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนแก่ครอบครัว

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง
2. เด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติ
3. ผู้ปกครอง ชุมชน

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

กิจกรรมหลัก

1. การศึกษาเรียนรู้ชีวิตจริงของเด็กและเยาวชนเคยที่มีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดและเด็กและเยาวชนที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

2. การประเมินผลเด็กและเยาวชนหลังจากการใช้สื่อภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

3. การประยุกต์ใช้สื่อภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ในกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

4. การเผยแพร่สื่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ทางเว็บไซต์ของ สกว.

การนำรูปแบบไปใช้

1. ใช้ประกอบกิจกรรมการอบรม ประชุม สัมมนา
2. ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
3. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ผู้สนใจ
4. เผยแพร่สู่ชุมชนหรือเครือข่ายผู้ปกครอง
5. เผยแพร่ผ่านสื่ออินเตอร์เน็ต

ผลที่ได้รับ

1. เด็กและเยาวชนได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายจากการติดยาเสพติดที่มีตัวอย่างจากประสบการณ์จริง

2. เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักเกี่ยวปัญหายาเสพติด

3. เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ไปแนะนำเพื่อนได้ และชักชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตนไปในทางที่ดี และรู้ถึงความรักของครอบครัวจะช่วยให้เราไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

4. เด็กและเยาวชนสามารถใช้ความรู้จากการดูสื่อภาพยนตร์ไปใช้ในการป้องกันตนเองจากการชักชวนจากเพื่อนที่ไม่ดีได้

5. เด็กและเยาวชนมองเห็นโทษของยาเสพติด ทำให้ไม่อยากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะกลัวเหมือนตัวอย่างในสื่อภาพยนตร์

6. เด็กและเยาวชนรู้จักโทษของยาเสพติด และเวลาจะเข้าไปยุ่งก็คิดถึงพ่อแม่ ผู้ปกครองสื่อภาพยนตร์

7. เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

8. เด็กและเยาวชนเกิดจิตสำนึกที่ดีและนำตัวอย่างที่ได้ดูเป็นสิ่งสอนใจ

9. เด็กและเยาวชนสามารถนำตัวอย่างที่ได้ดูมาเตือนใจและไม่กล้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

10. สำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงอยากกลับตัวใหม่ อยากเป็นคนดีเพื่อพ่อแม่และพ่อแม่จะได้ไม่เสียใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม

การดูสื่อภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนได้เกิดความตระหนักถึงโทษและอันตรายจากยาเสพติด สิ่งที่จะเป็นประโยชน์ก็คือการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นและสร้างกำลังใจที่ดีเพื่อให้เด็กและเยาวชนในกลุ่มเสี่ยงกลับเข้ามาใช้ชีวิตที่เป็นปกติและห้นหลังให้กับยาเสพติดอย่างสิ้นเชิง

รูปแบบ B (สื่อของจริง)

ความเป็นมาและเหตุผล

รูปแบบ B (สื่อของจริง) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูผู้บริหาร รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด ได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน ปัจจัยส่วนบุคคล เรื่อง การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิดความเครียดง่าย ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา เรื่องโรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป ซึ่งทั้งหมดเป็นสาเหตุ หรือแนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้สื่อของจริงทั้งจากสถานที่ในการควบคุม คุมขังผู้กระทำผิด สถานที่ในการบำบัดรักษา และบุคคลที่เคยมีประวัติในการติดยาเสพติดจะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับประสบการณ์ตรง

เนื้อหา

การศึกษาแหล่งเรียนรู้และสถานที่จริง

1. สถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี
2. เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร
3. วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยและอันตรายของยาเสพติด
2. เพื่อสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดให้กับเยาวชน

3. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กและเยาวชนในสิ่งที่ถูกต้อง

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็ก และเยาวชน กลุ่มเสี่ยง
2. เด็ก และเยาวชน กลุ่มเคยมีประวัติ
3. ผู้ปกครอง ชุมชน

กิจกรรมหลัก

1. ศึกษาจากสถานที่จริงแบ่งออกเป็น 3 ระดับ

1.1 การศึกษาดูงาน ณ สถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีจุดประสงค์เพื่อบอกกับเด็กและเยาวชนว่าถ้าหากติดยาเสพติดแล้วต้องการบำบัดรักษาทั้งกรณีสมัครใจและบังคับบำบัดที่นี้คือสถานที่ที่ทุกคนจะต้องมา

1.2 การศึกษาดูงาน ณ เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร มีจุดประสงค์เพื่อบอกกับเด็กว่าถ้าหากไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแล้วและถูกจับได้จะต้องเข้าไปอยู่ในเรือนจำ โดยการบอกเล่าประสบการณ์จากนักโทษที่อยู่ในเรือนจำ

1.3 การศึกษาดูงาน ณ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี มีจุดประสงค์เพื่อบอกกับเด็กว่าถ้าหากไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและติดเชื้อโรคเอดส์แล้วช่วงชีวิตที่เหลืออยู่จะมีสภาพอย่างไร โดยการบอกเล่าประสบการณ์จากผู้ป่วยที่เป็นโรคเอดส์

การนำรูปแบบไปใช้

1. ใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆของชุมชนและโรงเรียน โดยใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ประกอบการศึกษาดูงานของครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลที่ได้รับ

1. เด็กและเยาวชนได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายจากการติดยาเสพติดและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเองได้
2. เด็กและเยาวชนไม่อยากเข้าไปยุ่งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพราะถ้าหากถูกจับก็จะต้องติดคุกตลอดไป แต่ถ้าไม่ระมัดระวังก็จะทำให้ติดโรคได้ หมดอนาคต
3. เด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์ และอยากให้เด็กและเยาวชนคนอื่นๆได้มาดูก่อนที่จะหลงทำผิดและก่อนจะสายเกินไป
4. เด็กและเยาวชนตั้งใจว่าจะไม่ไปยุ่งกับยาเสพติดตลอดชีวิตและอยากให้พ่อแม่ที่บ้านได้มาดูและหันมาดูแลเอาใจใส่ตัวเองให้มากขึ้น
5. เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักและไม่เคยคิดว่าจะเป็นเรื่องจริง กลัวและไม่อยากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และจะใช้เป็นสิ่งเตือนใจว่าจะไม่เข้าเกี่ยวข้องกับกับยาเสพติด

6. เด็กและเยาวชนอยากจะให้เพื่อนๆ ที่อยู่นอกโรงเรียนหรือที่ไม่ได้เรียนได้ดู และเห็นความลำบากเมื่อเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

7. เด็กและเยาวชนอยากให้จัดกิจกรรมเหล่านี้ให้เด็กและเยาวชนคนอื่นๆ ได้มีโอกาสเข้ามาเห็นของจริง อยากให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงได้เข้ามาดู จะได้เลิกยุ่งเกี่ยวกับเสพยาเสพติด

8. เด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกว่ายาเสพติดน่ากลัวกว่าที่คิดเพราะเคยได้ฟังมาแต่ไม่เคยเห็นถึงความร้ายแรงของคนที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม

1. เวลาที่ใช้ในการศึกษาดูงานที่เรือนจำกลางกำแพงเพชร ควรใช้สื่อของจริงที่ให้เกิดการกลัวมากกว่านี้ และจัดให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มเด็กดี กลุ่มเสี่ยง ฯลฯ

2. ควรนำเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมาศึกษาดูงานให้มากและมีกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

3. ควรเพิ่มเวลาในการศึกษาดูงานสื่อของจริงให้มากกว่านี้ และกำหนดปฏิทินพร้อมทั้งเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน โดยอาจใช้อาสาสมัครจากรุ่นพี่เป็นพี่เลี้ยงดูแลรุ่นน้อง

4. ควรเพิ่มจำนวนยานพาหนะให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ต้องการศึกษาสื่อของจริงให้มากขึ้น

5. ควรปรับเวลาในการศึกษาดูงานให้สอดคล้องกับสถานที่ในการศึกษาดูงาน

6. ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ควรให้มีเวลาเพิ่มมากขึ้นและให้นำผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

รูปแบบ C (เครือข่าย)

ความเป็นมาและเหตุผล

รูปแบบ C (เครือข่าย) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง และครูผู้บริหาร ได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิด ความเครียดง่าย ชอบแสดงความเป็นผู้นำ ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนที่เด็กอาศัย เด็กมีเพื่อนนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและมีแหล่งซื้อ-ขายยาเสพติดบริเวณที่พักอาศัยของเด็ก ซึ่งทั้งหมดเป็นสาเหตุ หรือแนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของ

เด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้เครือข่ายจะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดความตระหนักและร่วมมือกันอย่างแท้จริง

เนื้อหา

1. สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย
2. คำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท
3. นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน
4. ศูนย์ให้คำปรึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน
2. เพื่อใช้มาตรการทางสังคมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ปกครอง ตำรวจ สาธารณสุข ครู เด็กและเยาวชนในชุมชน

กิจกรรมหลัก

ประชุมสัมมนาสร้างเครือข่าย แจ้งบทบาทหน้าที่ของเครือข่าย และดำเนินการจัดกิจกรรม

1. สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย
2. คำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท
3. นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน
4. ศูนย์ให้คำปรึกษา

การนำรูปแบบไปใช้

1. ใช้ในรูปแบบที่เป็นทางการโดยสั่งการเป็นหนังสือของทางราชการ โดยตรงจากจังหวัด อำเภอ ตำบล โดยผู้มีอำนาจและรับผิดชอบ โดยมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) เป็นเจ้าภาพ
2. ใช้กับรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มแม่บ้าน ชมรมในหมู่บ้าน ฯลฯ
3. ใช้แบบความเป็นผู้นำของชุมชน ความสัมพันธ์ส่วนตัวและมีแนวคิดอุดมการณ์เหมือนกันในการขับเคลื่อนร่วมกันระหว่าง หมู่บ้านและโรงเรียน

ผลที่ได้รับ

1. เด็กและเยาวชนได้รับความรู้และสามารถทำประโยชน์ให้กับหมู่บ้านได้โดยเฉพาะการออกตรวจในชุมชน ทำให้รู้จักการป้องกันตนเองจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและสามารถชักจูงเพื่อนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมได้

2. เด็กและเยาวชนมีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นของส่วนร่วมและชุมชน และรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3. เด็กและเยาวชนเกิดความอบอุ่นและรู้สึกปลอดภัยจากภัยต่างๆ

4. เด็กและเยาวชนได้ร่วมกันดูแลเอาใจใส่กลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชนไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและคอยระวัง หรือเตือนภัยต่างๆ ที่จะเข้ามาในหมู่บ้าน

5. เด็กและเยาวชนได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและโทษภัยของยาเสพติดอย่างถูกต้องจากเครือข่ายในชุมชนมากขึ้นจากเดิม

6. เด็กและเยาวชนมีโอกาสได้รับคำแนะนำดีๆ ที่ใช้ในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดจากศูนย์ให้คำปรึกษาที่อยู่ในชุมชน ได้รับความรู้ที่ถูกต้องและกำลังใจที่ดีที่จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

7. เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงไม่ค่อยกล้าทำความผิด เพราะมีสายตรวจคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

8. เด็กและเยาวชนได้ทำประโยชน์ให้กับชุมชน รู้สึกเท่ห์และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่คนอื่น

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม

1. ควรจัดงบประมาณสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายจาก อปท. ซึ่งจะทำให้เกิดความต่อเนื่องและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในท้องถิ่นของตนเอง

2. ควรใช้เครือข่ายของชุมชนที่มีอยู่ เช่น อสม. To Be Number One เข้ามาร่วมมาดำเนินการร่วมกัน

3. ควรสร้างความศรัทธาในตัวของเครือข่ายที่เป็นแกนนำเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่เข้ามาร่วมงานเชื่อถือและไว้วางใจ

4. ควรให้โอกาสทุกคนที่สมัครใจเข้ามาร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะคนที่เคยมีประวัติและเลิกแล้วมาทำประโยชน์ เป็นหูเป็นตาให้กับเครือข่าย

5. ควรมีการติดต่อสื่อสารของเครือข่ายในชุมชนให้หลายช่องทาง เช่น ทางเว็บไซต์ ทางวิทยุชุมชน ทางวิทยุสื่อสาร โทรศัพท์

6. ควรกำหนดผู้ดำเนินงาน/องค์กร/ผู้ประสานงานที่ชัดเจน (เจ้าภาพ)ในการดำเนินงานของเครือข่าย พร้อมทั้งปฏิทินการปฏิบัติงานในรอบปีที่ชัดเจนพร้อมทั้งจัด บุคลากร งบประมาณสนับสนุน

7. ควรสร้างเครือข่ายของกลุ่มย่อยให้กระจายภายในชุมชนให้เป็นตาข่ายและเชื่อมประสานกันเป็นเครือข่ายใหญ่ของชุมชนที่ชัดเจน เช่น กลุ่มเสี่ยงสอนเพื่อน ฯลฯ

รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

ความเป็นมาและเหตุผล

รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูผู้บริหาร รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติดได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ความคาดหวังของผู้ปกครอง การเลี้ยงดูแบบตามใจ ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง บุคลิกของเพื่อนในชั้นเรียนมุ่งเน้นการแข่งขัน โรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนที่เด็กอาศัย และมีแหล่งซื้อ-ขายยาเสพติดบริเวณที่พักอาศัยของเด็ก ซึ่งทั้งหมดเป็นสาเหตุหรือ แนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้กิจกรรมนอกสถานศึกษาจะทำเพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการปฏิเสธยาเสพติด

เนื้อหา

1. กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี
2. กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา
3. กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน
4. จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน
5. กิจกรรมครอบครัวสีขาว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์
2. เพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพื่อให้เด็ก/เยาวชนมีทักษะในการปฏิเสธ

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็กและเยาวชน นอกสถานศึกษา
2. ชุมชน / ผู้ปกครอง

กิจกรรมหลัก

จัดกิจกรรมการให้กับเด็กและเยาวชน โดยเด็กและเยาวชนเป็นผู้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำและมีเครือขาย (รูปแบบ C) เป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงานและเป็นที่ปรึกษา ประกอบด้วย

1. จัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรีมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สำรวจความต้องการและความสนใจของเด็ก/เยาวชน

1.2 กำหนดกิจกรรม ระยะเวลา ที่จะดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม

1.3 ดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกิจกรรม

2. กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน

2.1 สำรวจความต้องการในการฝึกอาชีพของเด็กและเยาวชน

2.2 จัดหาวิทยากรหรือแหล่งเรียนความรู้

2.3 หาตลาดหรือสถานที่ในการแสดงผลงานเพื่อสร้างรายได้

3. กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา

3.1 สำรวจความต้องการและความสนใจของเด็ก/เยาวชน

3.2 กำหนดกิจกรรม ระยะเวลา ที่จะดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม

3.3 ดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกิจกรรม

4. จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน

4.1 สำรวจความต้องการและความสนใจของเด็ก/เยาวชน/กำหนดสถานีวิทยุชุมชน

4.2 กำหนดกิจกรรม ระยะเวลา ที่จะดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม

4.3 ดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกิจกรรม

5. กิจกรรมครอบครัวสีขาว

5.1 จัดให้มีการบรรยายให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัว และรั้วของครอบครัวกับปัญหายาเสพติด

5.2 จัดกิจกรรมสายสัมพันธ์ภายในครอบครัว

5.3 จัดให้มีการประกาศเจตนารมณ์เป็นครอบครัวสีขาว โดยไม่ใช้วิธีการบังคับ

การนำรูปแบบไปใช้

1. ให้เครือข่ายเป็นผู้ประสานงาน โดยมีเด็กและเยาวชนทั้งกลุ่มเสี่ยง กลุ่มปกติเป็นผู้คิดกิจกรรม รับผิดชอบกิจกรรมและร่วมกิจกรรมตามที่ได้ตกลงกันไว้อย่างสร้างสรรค์ โดยการจัดเวทีทางความคิด/ดนตรี/กีฬา /จัดรายการวิทยุ ฯลฯ

2. พัฒนาเยาวชนให้เกิดทักษะในการปฏิเสธ

ผลที่ได้รับ

1. เด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถร่วมทำงานกับคนอื่นได้ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

2. เด็กและเยาวชนได้รับความรู้และข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับยาเสพติด

3. เด็กและเยาวชนได้แสดงออกในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

4. เด็กและเยาวชนสามารถร่วมทำงานกับคนอื่นได้ ได้ค้นพบความสามารถของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

5. เด็กและเยาวชนมีเวทีในการแสดงความสามารถและได้แสดงออกในเชิงสร้างสรรค์

6. เด็กและเยาวชนมีความรู้ทางอาชีพและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

7. เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์กับตนเอง ตามความถนัดและความสนใจ

8. เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวสามารถลดช่องว่างระหว่างวัย ระหว่างผู้สูงอายุกับเด็ก ทำให้พ่อแม่ลูกได้มีโอกาสปรับความเข้าใจ และตั้งใจทำดีต่อกัน

9. เด็กและเยาวชนมีโอกาสค้นหาความสามารถของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม

1. ควรจะมีการจัดกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) โดยจัดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีโดยกำหนดให้แต่ละหมู่บ้านหมุนเวียนเป็นเจ้าภาพ

2. ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ

3. ควรกำหนดอายุของเด็กและเยาวชนในการเข้าร่วมการแข่งขันให้มีความใกล้เคียงกัน

4. ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่กิจกรรมต่างๆ ให้คนภายในหมู่บ้านเข้าร่วมอย่างทั่วถึง

5. การจัดกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสร้างทีมในการทำงานและเข้ามาร่วมทุกขั้นตอนและเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

6. การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรหาผู้นำในชุมชนที่มีความเสียสละ เช่น การสนับสุนนงบประมาณในการส่งเด็กเข้าร่วมกิจกรรม การเป็นผู้ฝึกซ้อม การเสียสละเวลา

7. ควรให้ความสำคัญในกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนขององค์กร หน่วยงานภายในตำบลทั้งของรัฐและเอกชน

รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

ความเป็นมาและเหตุผล

รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูผู้บริหาร รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด ได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิดความเครียดง่าย ชอบแสดงความเป็นผู้นำ ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง บุคลิกของเพื่อนในชั้นเรียนมุ่งเน้นการแข่งขัน โรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป ซึ่งเป็นสาเหตุ หรือแนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้กิจกรรมในสถานศึกษาจะทำเพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวทีในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการปฏิเสธยาเสพติด โดยมีกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ

เนื้อหา

1. กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ
2. กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน
3. จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน
4. ศูนย์ให้คำปรึกษา
5. กิจกรรมครอบครัวสีขาว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา
2. เพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพื่อให้เด็ก/เยาวชนมีทักษะในการปฏิเสธ

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา
2. ครู / ผู้ปกครอง

กิจกรรมหลัก

ดำเนินการจัดกิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) โดยใช้คณะกรรมการนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นที่ปรึกษา โดยกิจกรรมต่างๆ เกิดจากความสนใจของนักเรียน ได้แก่

1. กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ
2. กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน
3. จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน
4. ศูนย์ให้คำปรึกษา
5. กิจกรรมครอบครัวสีขาว

การนำรูปแบบไปใช้

1. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนรวมกลุ่มกันเพื่อคิดวิธีการ การดำเนินงานและเปิดโอกาสเด็กและ เยาวชนทุกกลุ่มได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ตามกิจกรรมที่สนใจ ฯลฯ

2. พัฒนาเยาวชนให้เกิดทักษะในการปฏิเสธ

ผลที่ได้รับ

1. เด็กและเยาวชนได้รู้ถึงโทษของสารเสพติดแต่ละชนิด

2. เด็กและเยาวชนตั้งใจจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด

3. เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมที่สนใจ ได้ฝึกกิจกรรมที่ตนเองชอบ ทำเกิดสมาธิ ฝึกความอดทนและรู้จักปฏิเสธคนที่จะชวนไปในทางที่ไม่ดี

4. เด็กและเยาวชนได้ร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความถนัดและความสนใจเหมือนกัน ทำให้สามารถสร้างชิ้นงานได้อย่างมากมาย สนุก และทำให้ไม่มีเวลาไปทำสิ่งที่ไม่ดี

5. เด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. เด็กและเยาวชนได้ช่วยเหลือเพื่อนให้คำแนะนำกับเพื่อนที่กำลังจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

7. เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมที่ตนเองชอบ ได้ฝึกงานอาชีพต่างๆ ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้

8. เด็กและเยาวชนได้สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

9. เด็กและเยาวชนรู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด และรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์กับเพื่อนๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม

1. ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และครูประจำวันต้องประสานความร่วมมือกัน

2. ควรหาแนวทางในการแก้ไขปัญหากรณีนักเรียนขาดความอบอุ่น เนื่องจากบิดามารดาต้องไปประกอบอาชีพต่างจังหวัด และนักเรียนต้องอยู่กับญาติที่มีอายุมากแล้ว ไม่สามารถติดตามดูแลนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด

3. ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยง ขยายผลไปสู่ชุมชน

4. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผลของแต่ละกิจกรรม

5. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ แสดงความสามารถของตนเอง อย่างต่อเนื่อง

6. กิจกรรมชุมนุม/ชมรม ควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการหรือสนใจ และควรมีการสานต่อโดยให้มีการสนับสนุนจากผู้ใหญ่

ตารางที่ 36 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการป้องกันฯ กับสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจำแนกตามรายปัจจัย

รูปแบบ	**ปัจจัย**											
	ส่วนบุคคล			**ครอบครัว**			**การเรียนและสถานศึกษา**			**สิ่งแวดล้อม/สังคม**		
	การเป็นคนอยากรู้ฯ	การเป็นเด็กเก็บกด	ชอบแสดงความเป็นผู้นำ	ผู้ปกครองคาดหวังสูงเกินไป	ประสบปัญหา ศก.	เลี้ยงดูแบบตามใจ	ผลการเรียนไม่เป็นไปตามคาด	มุ่งเน้นการแข่งขัน	จัดกิจกรรมน้อยเกินไป	มีการกระทำความผิดในชุมชน	มีแหล่งซื้อขายบริเวณที่พัก	มีเพื่อนนอกสถานศึกษา
รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) 1. สื่อภาพยนตร์	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓
รูปแบบ B (สื่อของจริง) 1. สถาบันธัญญารักษ์	✓	✓	✓	✓					✓	✓	✓	✓
2. เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร	✓	✓	✓	✓					✓	✓	✓	✓
3. วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี	✓	✓	✓	✓					✓	✓	✓	✓
รูปแบบ C (เครือข่าย) 1. สายตรวจชุมชน ฯ	✓	✓	✓				✓			✓	✓	✓
2. คำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท	✓		✓									

ตารางที่ 36 (ต่อ)

รูปแบบ	ปัจจัย											
	ส่วนบุคคล			ครอบครัว			การเรียนและสถานศึกษา			สิ่งแวดล้อม/สังคม		
	การเป็นคนอยากรู้ฯ	การเป็นเด็กเก็บกด	ชอบแสดงความเป็นผู้นำ	ผู้ปกครองคาดหวังสูงเกินไป	ประสบปัญหา ศก.	เลี้ยงดูแบบตามใจ	ผลการเรียนไม่เป็นไปตามคาด	มุ่งเน้นการแข่งขัน	จัดกิจกรรมน้อยเกินไป	มีการกระทำความผิดในชุมชน	มีแหล่งซื้อขายบริเวณที่พัก	มีเพื่อนนอกสถานศึกษา
3. นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน										✓		
4. ศูนย์ให้คำปรึกษา	✓	✓										
รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) 1. กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี	✓	✓	✓				✓	✓	✓			
2. กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3. กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน					✓		✓	✓				
4. จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน	✓		✓	✓		✓						
5. กิจกรรมครอบครัวสีขาว	✓			✓	✓	✓						

ตารางที่ 36 (ต่อ)

แนวทางการป้องกัน	ปัจจัย											
	ส่วนบุคคล			ครอบครัว			การเรียนและสถานศึกษา			สิ่งแวดล้อม/สังคม		
	การเป็นคนอยากรู้ฯ	การเป็นเด็กเก็บกด	ชอบแสดงความเป็นผู้นำ	ผู้ปกครองคาดหวังสูงเกินไป	ประสบปัญหา ศก.	เลี้ยงดูแบบตามใจ	ผลการเรียนไม่เป็นไปตามคาด	มุ่งเน้นการแข่งขัน	จัดกิจกรรมน้อยเกินไป	มีการกระทำความผิดในชุมชน	มีแหล่งซื้อขายบริเวณที่พัก	มีเพื่อนนอกสถานศึกษา
รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) 1. กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓			
2. กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓			
3. จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน	✓	✓	✓				✓	✓	✓			
4. ศูนย์ให้คำปรึกษา	✓	✓										
5. กิจกรรมครอบครัวสีขาว						✓						

2) การขยายผลโดยการนำเสนอแต่ละรูปแบบบนเวที

รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

นำเสนอโดยโรงเรียนบ้านสุวรรณภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร นำสื่อภาพยนตร์รูปแบบ A เรื่องเล่าจากเยาวชนที่หลงผิดไปใช้ในโรงเรียนและในหมู่บ้าน 3 รูปแบบ ได้แก่

1. กิจกรรมเดินสายฉายหนังของสภานักเรียน โรงเรียนบ้านสุวรรณภูมิ เด็ก ๆ จะประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักเรียนไปชมภาพยนตร์สั้นซึ่งเป็นเรื่องของคนที่เคยติดยาเสพติด ที่ห้องสภานักเรียน มีการจับหางบัตรชิงรางวัล ตอบปัญหาชิงรางวัล โดยตั้งคำถามจากเรื่อง กิจกรรมนี้นักเรียนให้ความสนใจอย่างมาก และตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดเพราะเห็นตัวอย่างจากตัวละครที่ได้รับผลร้ายแรง ทั้งด้านร่างกายและสังคม

2. นำสื่อดังกล่าวไปใช้สอนผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ต เพราะโรงเรียนในฝันมีความพร้อมด้านสื่อที่นักเรียนจะเข้าไปเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

3. นำสื่อไปใช้ในการอบรมแก่เด็กและเยาวชนในกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ที่เป็นโครงการของตำรวจ จัดอบรมแก่เด็กและเยาวชนในท้องถิ่น สื่อดังกล่าวได้ผลในด้านการสร้างความตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด ให้แก่เยาวชน

รูปแบบ B (สื่อของจริง)

นำเสนอโดยโรงเรียนบ้านท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการโดยนำนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าไม้ บ้านวังชะโอน เรืองวิทย์พิทยาคม และเยาวชนนอกโรงเรียนไปดูของจริงตามสถานที่ต่าง ๆ ผลของกิจกรรมมีดังนี้

1. ดูสภาพเรือนจำกลางกำแพงเพชร ผู้ต้องขังคดียาเสพติดมาบรรยายให้ฟัง 3 คน เด็ก ๆ ไม่ได้เห็นภาพที่แท้จริงมากนัก เพราะจะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องขัง แต่บรรยากาศของเรือนจำที่ขาดอิสรภาพ ทำให้นักเรียนที่เข้าไปดูเกิดความตระหนักและกลัว เพราะเห็นตัวอย่างแล้วว่าถ้าเข้าไปเกี่ยวข้องจะได้รับผลอย่างไร

2. ดูการบำบัดรักษาที่สถาบันธัญญารักษ์ ได้ดูห่างๆ เพราะจะเป็นการละเมิดสิทธิของคนไข้ที่เข้าไปรับการบำบัดรักษา แต่เยาวชนได้รับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์การระบาด พิษภัย และขั้นตอนการบำบัดรักษา

3. ดูการบำบัดรักษาผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ที่วัดพระบาทน้ำพุ จ.ลพบุรี เยาวชนได้เห็นความทุกข์ทรมานของผู้ติดเชื้อเอดส์ ซึ่งส่วนหนึ่งติดเชื้อจากการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน เกิดความหวาดกลัว ระวังตัวและคิดไตร่ตรองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะของรูปแบบนี้ควรเพิ่มการดูตัวอย่างที่ดีบ้าง เช่น เด็กที่ทำดี จะได้ผลตอบแทนที่ดีอย่างไร กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ไม่ควรดูแต่สิ่งที่ไม่ดี

รูปแบบ C (เครือข่าย)

นำเสนอโดย ตัวแทนจากเครือข่ายตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร การต่อสู้กับเครือข่ายยาเสพติดที่เข้มแข็ง ต้องต่อสู้ด้วยเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งเช่นเดียวกัน กิจกรรมของเครือข่ายชุมชน ตำบลท่าขุนราม ที่ดำเนินการได้แก่

1. กิจกรรมสายตรวจชุมชน โดยการนำผู้ปกครองที่เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และเด็กกลุ่มเสี่ยงที่รู้ข้อมูลเกี่ยวกับจุดมั่วสุม สถานที่อันตรายต่างๆ มาเป็นสายตรวจ ทำให้แหล่งมั่วสุมต่าง ๆ น้อยลง

2. กิจกรรมการประกวดคำขวัญรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด มีผู้เข้าประกวดกว่า 100 คำขวัญ ทุกคำขวัญจะทำเป็นป้ายติดในชุมชน คำขวัญชนะเลิศ ได้แก่ มีเสน่ห์ เท่สมวัย ไม่ใส่ใจยาเสพติด กิจกรรมนี้ทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด มีความภาคภูมิใจที่คำขวัญของตนเองได้เผยแพร่

3. กิจกรรมนาฬิกาอาชญากรรม ดำเนินการโดยประชุมระดมความคิดว่าเวลาไหน สถานที่ใดที่เยาวชนมักจะก่อเหตุกระทำผิด แล้วส่งสายตรวจชุมชน ออกตรวจในเวลาและสถานที่นั้น ทำให้ปัญหาลดลงมาก นอกจากนี้ยังร่วมมือกับศูนย์อนามัยประจำตำบลให้ความรู้กับเยาวชน ทำให้สามารถป้องกันแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ได้อีก เช่น ปัญหาเรื่องเพศ การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

4. กิจกรรมศูนย์ให้คำปรึกษาหรือศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น ดำเนินการในสถานศึกษา

กิจกรรมในรูปแบบนี้ได้ผลดี เพราะเป็นความร่วมมือกันของทุกหน่วยงาน แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ และทุกเวลา เด็กได้รับการดูแลทั้งในและนอกสถานศึกษา

รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

นำเสนอโดยตัวแทนจากเครือข่ายตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

1. กิจกรรมชวนพ่อเข้าเธค ชวนเด็กเข้าคุก ร่วมสนุกเข้าวัดทั้งครอบครัว เน้นการร่วมกิจกรรมของสมาชิกในครอบครัว ให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

2. กิจกรรมการประกวดการแสดงดนตรีพร้อมหางเครื่อง เยาวชนได้ฝึกซ้อมแสดงออกซึ่งความสามารถ ครอบครัวมาให้กำลังใจ ทำให้เด็กไม่มีเวลาไปแสดงพฤติกรรมไม่ดีครอบครัวได้ใกล้ชิดกัน

3. กิจกรรมแข่งขันกีฬาในชุมชน เยาวชนได้แสดงความสามารถและใช้พละกำลังในการเล่นกีฬา ไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด

4. กิจกรรมฝึกอาชีพ ตัดผม ทำขนม กลุ่มแม่บ้านเป็นวิทยากร ทำให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5. การจัดรายการวิทยุชุมชน เยาวชนชอบกิจกรรมนี้มาก แต่ยังขาดทักษะการนำเสนอความรู้ ควรมีนักจัดรายการดูแลใกล้ชิด และฝึกทักษะให้

6. กิจกรรมสายใยรักครอบครัว เปิดโอกาสให้พ่อแม่ลูกได้พูดคุยปัญหา กอด กราบแสดงความรักกัน ได้ผลในระยะสั้น คือเกิดความเข้าใจกันในครอบครัว แต่ยังไม่ได้ติดตามผลระยะยาว

กิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

นำเสนอโดย โรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร กิจกรรมเด่น ๆ ได้แก่

1. กิจกรรมชุมนุม ทุกวันอังคารเด็กจะได้ทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ เช่น การแสดงดนตรี ทำอาหาร ประดิษฐ์จรวดขวดน้ำ ฯลฯ

2. กิจกรรมฝึกอาชีพ เป็นอาชีพง่าย ๆ ที่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ห่อสตางค์ที่ใช้โปรยทาน

3. กิจกรรมเผยแพร่สาระความรู้ผ่านเสียงตามสาย ให้นักเรียนแกนนำต่อต้านยาเสพติดที่ไปดูงานมาจัดรายการเพื่อเผยแพร่สิ่งที่พบเห็นมา

4. กิจกรรมครอบครัวสีขาว ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน ทำให้เห็นสภาพที่แท้จริง เพราะพฤติกรรมของเด็กที่บ้านกับโรงเรียนไม่เหมือนกัน

กิจกรรมที่กล่าวมาทั้งหมดสำคัญได้ผลในการป้องกันปัญหาเพราะสามารถลดเวลาว่างของเด็กและเยาวชนลงได้ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออก และเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่าง เด็กกับเด็ก เด็กกับครู ครูกับผู้ปกครอง และผู้ปกครองกับเด็ก

ข้อเสนอแนะจากการประชุม

กลุ่มผู้ร่วมใช้รูปแบบ

1. การดำเนินในการป้องกันปัญหายาเสพติจะได้ผลถ้าทุกฝ่ายประสานความร่วมมือกันและทำงานด้วยใจ เพื่อเด็ก เพื่อประเทศชาติ

2. เด็กจะเป็นคนดีของประเทศชาติได้ ต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายในการพัฒนาเยาวชน ได้แก่ บ้าน (ครอบครัว) ผู้นำชุมชน ครูอาจารย์

3. อยากให้มีการสานต่อโครงการนี้ต่อไป

4. ถ้าทุกคนทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าปัญหาจะหมดไป

5. ทุกฝ่าย ทุกหน่วยงานควรทำภาระหน้าที่ให้ดำเนินไป ไม่ต้องรอโครงการ หรือนโยบายจากรัฐ แต่โครงการนี้ดีควรมีการต่อยอดไปอีก

กลุ่มเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

1. ควรมีการนำทั้ง 5 รูปแบบไปทดลองใช้ในพื้นที่เดียวกันเพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิพลของรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

2. ปัจจัยในการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมที่จะทำให้เกิดความสำเร็จน่าจะเกิดจากผู้ใหญ่ในพื้นที่ที่สามารถดูแลและสนับสนุนในการดำเนินงานทุกอย่างโดยผู้มีอำนาจต้องให้ความสนใจสนับสนุนจะเกิดผลในทางปฏิบัติ

3. ควรมีการศึกษาผลที่เกิดขึ้นหลังจากการติดยาเสพติดว่าก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างไรและมีปัญหาอะไรบ้าง เช่น การมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งควรมีการวางแผนแก้ไขหรือป้องกันปัญหาเหล่านี้ไปพร้อมๆ กัน

4. ควรเน้นการป้องกันและปราบปรามมากกว่า เพราะการบำบัดมันเป็นปลายเหตุ ควรศึกษาผลจากการใช้รูปแบบการป้องกันทั้ง 5 รูปแบบนี้ว่าปัญหามันลดลงหรือไม่ ถ้าไม่ลดเป็นเพราะอะไร

5. ควรนำทั้ง 5 รูปแบบไปใช้ในพื้นที่เดียวกันจึงจะเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งและศึกษาปัญหาที่มาพร้อมกับปัญหายาเสพติด เช่น ปัญหาเอดส์ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ควรแก้ปัญหาควบคู่กันไป

กลุ่มเจ้าหน้าที่สถานพินิจ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร

1. ควรมีการดูแลเด็กโดยจัดกลุ่มเด็กออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่

1.1 กลุ่มใส หมายถึง การหาวัคซีนเพื่อใช้ในการป้องกัน

1.2 กลุ่มเสี่ยง หมายถึง การหาสิ่งป้องกัน กิจกรรมในการป้องกันเพื่อไม่ให้กลุ่มเสี่ยงเข้าไปสู่อบายมุข

1.3 กลุ่มเสีย หมายถึง จะต้องซ่อมแซม รักษา ให้มีสภาพที่คงเดิมและเป็นคนที่ดีของสังคมโดยผ่านกระบวนการต่างๆ ที่ถูกต้อง

2. ควรหาสื่อน้ำดีมาให้เด็กได้เสพมากกว่าสื่อที่นำให้เด็กไปสู่ความเสื่อม

กลุ่มเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร

1. ควรสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการทำหน้าที่ของเรือนจำที่ต้องมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อประโยชน์ ดังนี้

1.1 ให้คนทั่วไปมองว่าเรือนจำไม่ใช่นรก

1.2 ให้นักโทษหรือคนที่จะทำผิดมองว่าเรือนจำไม่ใช่สวรรค์

กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ

1. ผู้นำในท้องถิ่นควรจะเป็นผู้ริเริ่มและประสานงานในการจัดกิจกรรมดูแลความสงบและความเรียบร้อยภายในชุมชนด้วยตนเอง เช่น สายตรวจเพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน

2. ควรมีการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต. เทศบาล ให้แก่ผู้ที่เป็นอาสาสมัครที่มีจิตอาสา เพื่อแบ่งเบาภาระและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่างๆ

3. ควรแก้ไขกฎหมายที่เป็นช่องว่างในการจำหน่ายยาเสพติดให้หมดไป เช่น การกำหนดว่าผู้ขายต้องมียาเสพติด จำนวน 5 หน่วยขึ้นไป ผู้ค้าก็แบ่งขายครั้งละไม่เกิน 5 หน่วยเพื่อจะได้เป็นแค่ผู้ป่วย และการค้ายาเสพติดก็มีเครือข่ายที่สลับซับซ้อนจนยากที่จะจับเจ้าของที่แท้จริง

4. ควรแก้ไขวิธีการประเมินผลงานของเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติดที่กำหนดว่าพื้นที่ใดไม่มีคดียาเสพติดถือว่าไม่มีผลงาน ควรจะมีการประเมินผลงานด้วยแนวทางอื่นๆ

กลุ่มครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. การนำเสนอกิจกรรมหรือสถานที่ต่างๆ เพื่อการสร้างความตระหนักให้แก่เด็กควรมีการนำเสนอทั้งสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดีโดยให้สอดคล้องสนใจกับกลุ่มของเด็กแต่ละกลุ่มฯ

2. การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่กับสุรา บุหรี่ ที่จะเป็นสิ่งชักนำเด็กและเยาวชนไปสู่ปัญหายาเสพติด เช่น การขายบุหรี่ การขายสุราให้กับเด็กและเยาวชน ควรทำอย่างจริงจัง

กลุ่มพัฒนาสังคมและความมั่นของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร

1. เยาวชนในกลุ่มเสี่ยงที่อยู่ในชุมชนและไม่ได้อยู่ในโรงเรียนยังขาดความเชื่อมโยงในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทำควรจะมีหน่วยงานในท้องถิ่นที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงและเป็นตัวประสานงานการดำเนินกิจกรรม

2. การจัดตั้งสภาเด็กในแต่ละตำบลจะเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนและสร้างเวทีให้เด็กได้ใช้ในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องโดยให้ อบต.รับผิดชอบ

3. การสร้างเครือข่ายก็คือการสร้างเครือข่ายเพื่อต่อสู้กับเครือข่ายยาเสพติดโดยให้เด็กและผู้ปกครองร่วมมือกัน

ผู้ประสานงาน สกว.

1. รูปแบบ A เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด ควรเผยแพร่ไปให้กว้างขวางมากที่สุด เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อเยาวชน ควรนำไปเผยแพร่ในโรงเรียนพร้อมแผนการสอนที่ครูจะนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

2. รูปแบบ B สื่อของจริง การนำเยาวชนไปดูงานที่ต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล เรือนจำ วัด ทำให้เห็นตัวอย่างที่ชัดเจน ส่งผลต่อเจตคติของเยาวชน ควรให้องค์ท้องถิ่นนำแนวทางนี้ไปดำเนินการต่อกับเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น

3. รูปแบบ C การใช้เครือข่าย ฯ วิทยุชุมชนเป็นกิจกรรมที่ดี ควรให้เด็กได้ทำต่อเนื่อง แต่ควรต้องมีนักสื่อสารมวลชนมาดูแลด้านคุณภาพ วิทยุชุมชนเป็นแนวทางที่จะแก้ปัญหาได้หลายเรื่องไม่เฉพาะยาเสพติด แต่จะรวมถึงปัญหาอื่น ๆ เช่น เด็กติดเกม ได้ ส่วนกิจกรรมในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาหลากหลายดีแล้ว

3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในแต่ละรูปแบบ

รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ที่มาของรูปแบบ

ปัญหา/ ความต้องการ รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่ได้ประชุมร่วมกันและสรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ที่กลุ่มเด็กและเยาวชนคิดว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน

ปัจจัยส่วนบุคคล เรื่อง การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ซึ่งเป็นสาเหตุ หรือแนวโน้ม ที่สำคัญที่สุดของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด โดยใช้การนำเสนอเรื่องจริงของเยาวชนที่หลงผิดไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในมุมต่างๆ โดยละเอียด

เทคนิคการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ

แนวคิดในการดำเนินงาน รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) นั้น มีหลากหลายมิติ สามารถจำแนกออกได้เป็นมิติต่างๆ ประกอบด้วย

มิติแรก ร่วมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา

ระดับจังหวัด เป็นการดำเนินงานที่เก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชน ประชาชนและภาคีต่างๆ เพื่อศึกษาปัญหาของเด็กและเยาวชนฯ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ ค้นหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาภายในพื้นที่ร่วมกัน เนื้อหาของรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มาจากการคัดเลือกเด็กและเยาวชนที่เคยหลงผิดและเด็กที่ต่อสู้ชีวิตด้วยความอยากลำบากที่พร้อมและสมัครใจในการให้ความร่วมมือ และผ่านความเห็นของจากผู้ปกครอง มาถ่ายทอดประสบการณ์ในมุมต่างๆ นำมาผลิตสื่อภาพยนตร์เรื่องสั้นเพื่อนำเสนอเรื่องจริงของเด็กและเยาวชนที่หลงผิดไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและเด็กและเยาวชนที่ต่อสู้ชีวิตด้วยความอยากลำบากในมุมต่างๆ โดยละเอียด เพื่อเป็นข้อคิดเตือนใจแก่เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงได้ใช้เป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิต โดยนำไปใช้กับเด็กและเยาวชนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนโดยผู้ปกครอง หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ในพื้นที่

ระดับพื้นที่ นำสื่อภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ที่ได้สร้างขึ้นไปใช้ในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของหน่วยงาน

มิติที่สอง ร่วมวางแผน

เป็นการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) หลังจากได้ดำเนินการผลิตและผ่านการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว และดำเนินการประชุมภาคีผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมกันอภิปรายและหาแนวทางในการนำรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

มิติที่สาม ร่วมดำเนินการ

เป็นการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่นำรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ไปใช้โดยนำแนวทางที่ได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปไว้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมความต้องการและมีลักษณะการใช้งาน ดังนี้

1) ใช้เป็นสื่อโดยตรงกับเด็กและเยาวชน โดยดำเนินการตามขั้นตอนที่อธิบายไว้ในคู่มือกาทำให้ผู้ใช้งานสามารถใช้ได้สะดวก แต่เนื่องจากรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มีความยาวประมาณ 12 นาที จึงต้องมีการสร้างความตระหนักให้เด็กและเยาวชนและให้ข้อมูลเบื้องต้นก่อนที่จะชมสื่อภาพยนตร์เกี่ยวกับปัญหาของยาเสพติดและชีวิตของตัวละครที่เป็นเรื่องจริง เป็นปัญหาที่ใกล้ตัวและหลังชมจะต้องร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับและข้อคิดที่ได้จากการชมของเด็กและเยาวชนที่ร่วมกิจกรรม

2) ใช้เป็นสื่อประกอบกิจกรรม/ประกอบการเรียนการสอน ฯลฯ เป็นการประยุกต์ใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) บูรณาการให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดขึ้น โดยสามารถให้เด็กและเยาวชนฯ ได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่เน้นการมีส่วนร่วม เชื่อมั่นในความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน สามารถจัดกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน โดยผู้นำทั้งในโรงเรียนและในชุมชนต้องช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์และให้กำลังใจแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนเหล่านี้ วิธีการนี้จะทำให้ผู้ที่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของผลงานที่กิจกรรมได้ดำเนินการอยู่และจะสืบทอดไปยังรุ่นต่างๆ อย่างยั่งยืน การให้เด็กเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมจะสามารถสร้างเครือข่ายระหว่างเพื่อนได้ง่ายเพราะ วัยใกล้เคียงกัน พูดภาษาเดียวกันและวัยรุ่นย่อมเข้าใจวัยเดียวกัน

มิติที่สี่ ร่วมรับผลประโยชน์

ประโยชน์โดยตรง เป็นผลที่เกิดจากการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมในกิจกรรมรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)ที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น

ประโยชน์โดยอ้อม เป็นการสร้างทีมงานของเด็กและเยาวชนในชุมชนให้เป็นเครือข่ายของชุมชน ให้รู้จักการทำงานเป็นทีม ในการรู้จักการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนฯใน

พื้นที่ การรู้จักการแก้ปัญหาของพื้นที่ โดยให้เด็กและเยาวชนฯ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง ตรงกับความต้องการ ตรงตามปัญหา เกิดองค์ความรู้และวิธีการในการดำเนินงานที่มีกิจกรรมเฉพาะพื้นที่และสามารถจะเกิดขึ้นเป็นกิจกรรมของพื้นที่ต่อไป

มิติที่ห้า การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

การดำเนินงานและผลของการดำเนินการรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ใช้การประชุม สรุปและประเมินผลร่วมกันของคณะกรรมการเครือข่าย เด็กและเยาวชนฯ ที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมซึ่งเป็นการประเมินโดยคนในเพื่อยืนยันผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นไปแล้วว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันที และนำข้อผิดพลาดไปเป็นบทเรียนในการดำเนินการต่อไป วิธีการที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นการเปิดให้เด็กและเยาวชนฯ ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมกระบวนการดำเนินงาน การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by doing) จะก่อให้เกิดรากฐานแห่งความยั่งยืนของการพัฒนาต่อไป

ข้อจำกัดของจากการนำรูปแบบไปใช้ในพื้นที่

1) การจัดกิจกรรมของรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) จะต้องควบคู่กับการอธิบายและสร้างความตระหนักจากผู้นำรูปแบบไปใช้อย่างถูกต้อง เพราะถ้าผู้นำรูปแบบไปใช้ขาดทักษะในการสื่อสารจะทำให้ประสิทธิภาพของรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ลดลง

2) รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) นั้นเป็นภาพยนตร์เรื่องสั้นๆ ถ้าหากดูซ้ำๆ จะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ผู้นำไปใช้จะต้องหาภาพยนตร์ที่มีลักษณะเช่นนี้มาให้เด็กและเยาวชนได้มีทางเลือกมากขึ้น

3) รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ควรจะเป็นสื่อประกอบกิจกรรมที่ทางหน่วยงานจัดขึ้น จะทำให้ประสิทธิภาพมากที่สุด

รูปแบบ B (สื่อของจริง)

ที่มาของรูปแบบ

ปัญหา/ ความต้องการ รูปแบบ B (สื่อของจริง) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูผู้บริหาร รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด ได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน

ปัจจัยส่วนบุคคล เรื่อง การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิดความเครียดง่าย

ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา เรื่องโรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป

ซึ่งทั้งหมดเป็นสาเหตุ หรือ แนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้สื่อของจริงทั้งจากสถานที่ในการควบคุม คุมขังผู้กระทำผิด สถานที่ในการบำบัดรักษา และบุคคลที่เคยมีประวัติในการติดยาเสพติดจะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้เด็กเกิดความเกรงกลัวและตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นหากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งถือเป็นการป้องปรามและสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อพิษภัยของยาเสพติดได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้การศึกษาดูงานจากสื่อของจริงนั้น ยังมุ่งเน้นให้เยาวชนได้เรียนรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดตามลำดับความร้ายแรง จากขั้นที่ต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นพิษภัยขั้นต่ำสุด และหากยังไม่เลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ก็จะต้องได้รับการบำบัดทั้งทางร่างกายและจิตใจ จนกระทั่งถึงโทษภัยขั้นสูงสุดคือเสียชีวิตในที่สุด

เทคนิคการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ

แนวคิดในการดำเนินงาน รูปแบบ B (สื่อของจริง) นั้น มีหลากหลายมิติ สามารถจำแนกออกได้เป็นมิติต่างๆ ประกอบด้วย

มิติแรก ร่วมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา

ระดับจังหวัด เป็นการดำเนินงานที่เก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชน ประชาชนและภาคีต่างๆ เพื่อศึกษาปัญหาของเด็กและเยาวชนฯ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ ค้นหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาภายในพื้นที่ร่วมกัน มีข้อสรุปว่าการใช้กิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง) จะทำเพื่อให้เด็กและเยาวชน เกรงกลัวและเกิดความตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด กำหนดวิธีการให้เด็กและเยาวชนต้องได้รับการอบรมก่อนเข้าศึกษาดูงานเพื่อให้ความรู้เบื้องต้นก่อนการศึกษาดูงานในสถานที่จริง การศึกษาดูงานจะแสดงให้เห็นถึงโทษภัยของยาเสพติดที่เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับสิ่งที่ได้จากการอบรมจึงเสมือนการที่เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติ ในการเลือกสถานที่ในการศึกษาดูงานสำหรับรูปแบบ B (สื่อของจริง) นั้นมีแนวคิดในการเลือกสถานที่โดยคำนึงถึงสถานที่ที่มีอยู่ในพื้นที่และเป็นเครือข่ายในการดำเนินโครงการวิจัย และมีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือก ดังนี้

1. สถานที่สำหรับผู้ที่ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อสะท้อนถึงโทษทางกฎหมายและการถ่ายทอดประสบการณ์จากผู้ถูกดำเนินคดี ใช้ เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร
2. สถานที่สำหรับผู้ที่ใช้ยาเสพติดเพื่อสะท้อนถึงกระบวนการบำบัดรักษา ความทุกข์ทรมานของการใช้ยาเสพติดและการถ่ายทอดประสบการณ์จากอาสาสมัครที่กำลังบำบัดรักษา ใช้ สถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี

3. สถานที่สำหรับผู้ที่เคยใช้ยาเสพติดและติดโรคร้ายจนหมดหนทางเยียวยาแก้ไข เพื่อสะท้อนการสูญเสียอนาคต ความทุกข์ทรมานของการหลงผิดเมื่อใช้ยาเสพติด ใช้ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

ระดับพื้นที่ นำผลที่ได้จากการศึกษาในระดับจังหวัด มากำหนดกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของคนในพื้นที่ โดยใช้การประชุม อภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและสะท้อนถึงระดับพิษภัยของยาเสพติดที่จะแสดงได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงร่วมกันกำหนดสถานที่ศึกษาดูงานตามระดับโทษภัยของยาเสพติด โดยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องได้กำหนดระดับโทษภัยของยาเสพติด เป็นระดับถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย (เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร) ระดับที่ต้องเข้ารับการบำบัดทั้งทางร่างกายและจิตใจ (สถาบันธัญญารักษ์) ระดับขั้นเสียชีวิต (วัดพระบาทน้ำพุ)

มิติที่สอง ร่วมวางแผน

เป็นการวางในการดำเนินกิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง) หลังจากได้ข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่แล้ว และนำข้อมูลมากำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับรูปแบบ B (สื่อของจริง) และกำหนดทรัพยากรต่างๆ ที่จะนำใช้สำหรับการดำเนินงานรูปแบบ B (สื่อของจริง) พร้อมผู้รับผิดชอบ โดย

1) ประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างคณะกรรมการเครือข่ายตำบลและผู้เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดปฏิทินการศึกษาดูงาน กำหนดสถานที่ศึกษาดูงาน ติดต่อประสานงานสถานที่ที่จะเข้าศึกษาดูงาน

2) คณะกรรมการเครือข่ายตำบลร่วมกันพิจารณาคัดเลือกเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ ที่เข้าร่วมศึกษาดูงาน การพิจารณาคัดเลือกเด็กและเยาวชนเข้าร่วมโครงการจะต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับผู้ปกครองและผู้นำชุมชนก่อนโดยการเปิดใจคุยกันระหว่างผู้นำและผู้ปกครองในชุมชน เนื่องจากการระบุว่าเด็กและเยาวชนคนใดเป็นกลุ่มเสี่ยงฯ จะทำให้เกิดผู้ปกครองไม่อนุญาตให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมโครงการวิจัย

3) ดำเนินการจัดการอบรมให้ความรู้เด็กและเยาวชนก่อนจะเข้าไปในสถานที่ที่กำหนดไว้และเชิญวิทยากรหรือผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้นให้ความรู้พร้อมการเข้าศึกษาดูงาน

มิติที่สาม ร่วมดำเนินการ

เป็นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการดำเนินงาน และประชาชนในพื้นที่ในการดำเนินงานกิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง) ตามแผนงานที่ได้วางไว้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่คณะกรรมการดำเนินงาน ประชาชนและกลุ่มเด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ โดยในส่วนของคณะกรรมการดำเนินงานจะเกิดการเรียนรู้ การทำงาน ตั้งแต่การวางแผน

การคัดเลือกเด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างบูรณาการและการติดต่อประสานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงาน องค์กรจากภายนอกพื้นที่ โดยใช้หน่วยงานวิชาการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรเป็นหน่วยงานในการประสานงานกับหน่วยงานที่เข้าไปศึกษาดูงาน

มิติที่สี่ ร่วมรับผลประโยชน์

ประโยชน์โดยตรง เป็นผลที่เกิดจากการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมในกิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง) ที่สอดคล้องกับปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้นและป้องปราบเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในชุมชนให้เกิดความตระหนักในเรื่องยาเสพติด

ประโยชน์โดยอ้อม เป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับผู้ปกครอง และสร้างเครือข่ายการทำงานของชุมชน ให้รู้จักการทำงานเป็นทีม ในการรู้จักการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำในชุมชน ผู้ปกครองและเด็กและเยาวชนฯในพื้นที่ การรู้จักการแก้ปัญหาของพื้นที่โดยใช้โดยคณะกรรมการเครือข่ายตำบล ลดบทบาทภาระหน้าที่การทำงานของภาครัฐ โดยให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง ตรงกับความต้องการ ตรงตามปัญหา เกิดองค์ความรู้และการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมไปสู่เด็กและเยาวชนอื่นๆ ในชุมชนที่ไม่ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม

มิติที่ห้า การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

การดำเนินงานและผลของการดำเนินการรูปแบบ B (สื่อของจริง) ใช้การสอบถาม และสัมภาษณ์ ประกอบการประชุม ระดมความคิดเห็น สรุปและประเมินผลร่วมกันของคณะกรรมการดำเนินงาน และเด็กและเยาวชนฯ ที่ร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นการประเมินโดยคนในเพื่อยืนยันผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นไปแล้วว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันที และนำข้อผิดพลาดไปเป็นบทเรียนในการดำเนินการต่อไป วิธีการที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นการเปิดให้เด็กและเยาวชนฯ ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมกระบวนการดำเนินงาน จะก่อให้เกิดรากฐานแห่งความยั่งยืนของการพัฒนาต่อไป

ข้อจำกัดของจากการนำรูปแบบไปใช้ในพื้นที่

1) การจัดกิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง) อาจจำเป็นต้องจัดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เพราะถ้าขาดความต่อเนื่อง จะทำให้เด็กขาดการเกรงกลัว ซึ่งส่งผลให้ขาดความตระหนักที่ยั่งยืน การศึกษาดูงานไม่ควรกระทำเพียงครั้งเดียว อาจดูงานในแหล่งเรียนรู้หลายแหล่งแต่เว้นระยะช่วงเวลาออกไป

2) การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมจะต้องเพียงพอ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

3) การชี้ให้เห็นถึงระดับโทษของยาเสพติด ประกอบการศึกษาดูงานจากสถานที่จริง จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมองเห็นโทษตามลำดับขั้นหนักเบาที่แท้จริง ซึ่งช่วยให้เกิดความตระหนักต่อโทษภัยของยาเสพติดอย่างยั่งยืนได้

4) การจัดกิจกรรมต่างๆ จะต้องหาผู้นำในชุมชนที่มีความเสียสละ เช่น การสนับสุนนงบประมาณในการส่งเด็กเข้าร่วมกิจกรรม การคัดเลือกเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม

5) การคัดเลือกเด็กเข้าร่วมกิจกรรมอาจไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองบางคน เนื่องจากถูกมองว่าสถานที่ศึกษาดูงานเป็นสถานที่น่ากลัว และอาจได้รับอันตรายได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง

6) แหล่งเรียนรู้บางแหล่งมีความเหมาะสมอย่างยิ่งกับเฉพาะเด็กกลุ่มเสี่ยง เพราะทำให้เด็กเกิดความเกรงกลัว และตัดสินใจไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

รูปแบบ C เครือข่าย

ที่มาของรูปแบบ

ปัญหา/ ความต้องการ รูปแบบ C (เครือข่าย) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชนทั้งกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่เคยมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกับยาเสพติด ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องและครู ผู้บริหาร ทั้งหมดเรียกว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิด ความเครียดง่าย ชอบแสดงความเป็นผู้นำ

ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนที่เด็กอาศัย เด็กมีเพื่อนนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและมีแหล่งซื้อ-ขายยาเสพติดบริเวณที่พักอาศัยของเด็ก ซึ่งทั้งหมดเป็นสาเหตุ หรือแนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้เครือข่ายจะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดความตระหนักและร่วมมือกันอย่างแท้จริง

เทคนิคการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ

แนวคิดในการดำเนินงาน รูปแบบ C (เครือข่าย) นั้น มีหลากหลายมิติ สามารถจำแนกออกได้เป็นมิติต่างๆ ประกอบด้วย

มิติแรก ร่วมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา

ระดับจังหวัด เป็นการดำเนินงานที่เก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชน ประชาชนและภาคีต่างๆ เพื่อศึกษาปัญหาของเด็กและเยาวชนฯ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ ค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาภายในพื้นที่ร่วมกัน โดยผู้เกี่ยวข้องและภาคีต่างๆ มีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการในการแก้ไขปัญหา เป็นการกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เรียนรู้สภาพของปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่ วิถีชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้หน่วยงานทางวิชาการที่เป็นที่ยอมรับได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นหน่วยงานประสานงาน มีนักวิจัยเป็นผู้ประสานงานเครือข่ายที่เป็น หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ที่ดูและปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดและปัญหาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เป็นการมองปัญหาแบบองค์รวม (Holistic Approach)

ระดับพื้นที่ นำผลที่ได้จากการศึกษาในระดับจังหวัด มาวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหาที่สอดคล้องกับพื้นที่อีกครั้ง นำมาอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและสะท้อนแนวคิดในการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับสภาพบริบท ความเชื่อของพื้นที่ การประชุมร่วมกันของภาคีและผู้เกี่ยวข้องในพื้นจะต้องเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงให้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง ซึ่งจะทำให้เห็นคำตอบที่ตรงกับประเด็นปัญหา

มิติที่สอง ร่วมวางแผน

เป็นการวางแผนการพัฒนาหลังจากได้ข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่แล้ว และนำข้อมูลมากำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับรูปแบบ C (เครือข่าย) และกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้สำหรับการดำเนินงานของรูปแบบ C (เครือข่าย) โดยผู้นำชุมชนในพื้นที่ได้แก่ กำนัน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ดำเนินการประสานงานกับผู้นำแต่ละหมู่บ้านภายในตำบล ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน อสม. อพปร. และผู้ปกครองที่มีสมัครใจเข้าเป็นคณะกรรมการ เพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการเครือข่ายตำบล ประกาศรายชื่อคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ โดยอาศัยคำสั่งของจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันและการสร้างความภูมิใจให้กับคณะกรรมการและคณะกรรมการเครือข่ายตำบล ประชุมร่วมกันเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงาน ที่เต็มใจ เสียสละและพร้อมรับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม ร่วมกันกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ ปฏิทินการดำเนินงาน โดยมีนักวิจัยร่วมกิจกรรม วิธีการนี้จะเป็นการสนับสนุนให้ชาวบ้านหรือตัวแทนในพื้นที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับตนเองและชุมชน โดยการศึกษาเรียนรู้หาข้อมูล การศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหา รวมทั้งการแก้ไขปัญหาที่กำลังประสบอยู่ โดยการร่วมกันวางแผน และกำหนดการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการ พร้อมทั้งการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องตรงตามความต้องการ

ประกอบกับการใช้ภูมิปัญญาและทุนที่มีอยู่ในชุมชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมระบบการสร้างความรู้

มิติที่สาม ร่วมดำเนินการ

เป็นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการดำเนินงาน และประชาชนในพื้นที่ในการดำเนินงานรูปแบบ C (เครือข่าย) ตามแผนงานที่ได้วางไว้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่คณะกรรมการดำเนินงาน และประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน โดยการสนับสนุนด้านเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน รวมทั้งการเข้าร่วมในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างบูรณาการและการประสานขอความช่วยเหลือจากภายนอกพื้นที่

มิติที่สี่ ร่วมรับผลประโยชน์

ประโยชน์โดยตรง เป็นผลที่เกิดจากการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมในรูปแบบ C (เครือข่าย) ที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น

ประโยชน์โดยอ้อม เป็นการสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งภายในชุมชน และทีมงานในการทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหาของพื้นที่โดยใช้คณะกรรมการดำเนินงาน ลดภาระหน้าที่การทำงานของภาครัฐ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง ตรงกับความต้องการ ตรงตามปัญหา เกิดองค์ความรู้และวิธีการในการดำเนินงานเฉพาะพื้นที่

มิติที่ห้า การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

การดำเนินงานและผลของการพัฒนาจากการดำเนินการรูปแบบ C (เครือข่าย) ใช้การประชุม สรุปและประเมินผลร่วมกันของคณะกรรมการเครือข่ายและผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม ซึ่งถือว่าเป็นการประเมินโดยคนใน และมีการติดตามประเมินผลโดยคนนอก ได้แก่ หน่วยงานในระดับจังหวัดเพื่อยืนยันผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ไปแล้วว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันที และนำข้อผิดพลาดไปเป็นบทเรียนในการดำเนินการต่อไป วิธีการที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นการเปิดให้ประชาชนหรือชาวบ้านที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมกระบวนการดำเนินงาน จะก่อให้เกิดรากฐานแห่งความยั่งยืนของการพัฒนา การพัฒนาโดยใช้เครือข่ายการมีส่วนร่วมนี้จะปลดปล่อย สร้างกำลังอำนาจในการคิดและต่อรองให้สำเร็จในสิ่งที่ได้กระทำ โดยมีแรงจูงใจคือความภูมิใจในศักดิ์ศรีของตน และเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมการพึ่งพาตนเอง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต้องไม่เน้นวัตถุ แต่เน้นความสามารถของชุมชน เน้นการเรียนรู้ ความพอใจ ความหลากหลาย กำลังใจและแรงใจของประชาชน

ข้อจำกัดของจากการนำรูปแบบไปใช้ในพื้นที่

1) ด้านงบประมาณสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย จะต้องได้รับการสนับสนุนจาก อปท.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้เกิดความต่อเนื่องและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันใน

ท้องถิ่นของตนเอง

2) การหาผู้ประสานงานระหว่างเครือข่ายของชุมชนที่มีอยู่ เช่น อสม. ชมรม To Be Number One เข้ามาร่วมมาดำเนินการร่วมกัน

3) ความความศรัทธาในตัวของเครือข่ายที่เป็นแกนนำเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่เข้ามาร่วมงานเชื่อถือและไว้วางใจ

4) ผู้ดำเนินงาน/องค์กร/ผู้ประสานงานจะต้องมีความชัดเจน (เจ้าภาพ)ในการดำเนินงานของเครือข่าย พร้อมทั้งปฏิทินการปฏิบัติงานในรอบปีที่ชัดเจนพร้อมทั้งจัด บุคลากร งบประมาณสนับสนุน

5) การสร้างเครือข่ายของกลุ่มย่อยจะต้องเกิดการกระจายเครือข่ายภายในชุมชนให้เป็นตาข่ายและเชื่อมประสานกันเป็นเครือข่ายใหญ่ของชุมชนที่ชัดเจน เช่น กลุ่มเสี่ยงสอนเพื่อน ฯลฯ

รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

ที่มาของรูปแบบ

ปัญหา/ ความต้องการ รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูผู้บริหาร รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติดหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง

ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ความคาดหวังของผู้ปกครอง การเลี้ยงดูแบบตามใจ

ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง บุคลิกของเพื่อนในชั้นเรียนมุ่งเน้นการแข่งขัน โรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนที่เด็กอาศัยและมีแหล่งซื้อ-ขายยาเสพติดบริเวณที่พักอาศัยของเด็ก

ซึ่งทั้งหมดเป็นสาเหตุ หรือ แนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้กิจกรรมนอกสถานศึกษาจะทำเพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการปฏิเสธยาเสพติด

เทคนิคการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ

แนวคิดในการดำเนินงาน รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) นั้น มีหลากหลายมิติ

สามารถจำแนกออกได้เป็นมิติต่างๆ ประกอบด้วย

มิติแรก ร่วมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา

ระดับจังหวัด เป็นการดำเนินงานที่เก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชน ประชาชนและภาคีต่างๆ เพื่อศึกษาปัญหาของเด็กและเยาวชนฯ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ ค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาภายในพื้นที่ร่วมกัน โดยสรุปว่าการใช้กิจกรรมนอกสถานศึกษาจะทำเพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการปฏิเสธยาเสพติด โดยคัดเลือกกิจกรรมที่หน่วยงานต่างๆ ได้ดำเนินการไว้แล้วมาปรับและประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับสภาพบริบทของแต่ละพื้นที่ ขับเคลื่อนกิจกรรมโดยคณะกรรมการเครือข่ายตำบล รูปแบบ C เป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมและประสานความร่วมมือกับเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ในพื้นที่

ระดับพื้นที่ นำผลที่ได้จากการศึกษาในระดับจังหวัด มากำหนดกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของคนในพื้นที่ โดยใช้การประชุม อภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและสะท้อนแนวคิดจากบุคคล 2 กลุ่ม ได้แก่

1) คณะกรรมการเครือข่ายตำบล ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรม คอยสนับสนุนการจัดกิจกรรมของกลุ่มเด็กและเยาวชนฯ

2) เด็กและเยาวชนในพื้นที่ เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมและเข้าร่วมกิจกรรม โดยคิดกิจกรรมให้ตรงความต้องการและความสนใจของตนเอง ครอบคลุมทุกกลุ่มทั้งกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด

มิติที่สอง ร่วมวางแผน

เป็นการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) หลังจากได้ข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่แล้ว และนำข้อมูลมากำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) และกำหนดทรัพยากรต่างๆที่จะนำใช้สำหรับการดำเนินงานรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) พร้อมผู้รับผิดชอบ โดยทั้ง 2 ตำบล (ตำบลท่าขุนรามและตำบลท่าไม้) ที่มีความเหมือนกันได้แก่

1) มีการร่วมกันวางแผนการกำหนดกิจกรรมระหว่างคณะกรรมการเครือข่ายตำบลและกลุ่มตัวแทนเด็กและเยาวชนฯ โดยเด็กและเยาวชนได้แสดงออกเกี่ยวกับ กิจกรรมต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ประเภทของกิจกรรมที่ชัดเจน และใช้กลุ่มเด็กและเยาวชนฯ เป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม และดึงเพื่อนๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนมาเป็นเครือข่าย

2) การกำหนดกิจกรรมเป็นไปตามความต้องการของเด็กและเยาวชนในพื้นที่อย่างแท้จริง เน้นการแสดงออกในด้านต่างๆ การแสดงความสามารถและความกล้าแสดงออกของเด็กและเยาวชนในสิ่งที่ถูกต้อง วิธีการนี้จะเป็นการสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง

3) ชาวบ้านหรือตัวแทนในพื้นที่ได้มองเห็นศักยภาพของคณะกรรมการเครือข่ายและการยอมรับความสามารถของเด็กและเยาวชน ทำให้สามารถเปิดใจคุยกันได้และเข้าใจกันระหว่างเด็กและเยาวชนกับผู้ใหญ่ในชุมชนมากขึ้น

4) การใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการดำเนินกิจกรรม ประสานงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกิจกรรม

ความแตกต่างระหว่าง 2 ตำบล ได้แก่

1) ประเภทของกิจกรรมที่จัดขึ้นมีความแตกต่างกันตามสภาพบริบทของพื้นที่

2) การเริ่มดำเนินการมีจุดเด่นที่ต่างกัน คือ

ตำบลท่าไม้ เริ่มต้นจากหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเจ้าภาพ มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ประสานงานซึ่งทำให้สามารถขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ได้ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่มีงบประมาณที่สามารถสนับสนุนองค์กรต่างๆ ได้

ตำบลท่าขุนราม เริ่มต้นจาก บุคคลที่เป็นผู้นำในชุมชนเป็นเจ้าภาพ ได้แก่ กำนัน ซึ่งมีความคล่องตัวแตกต่างกัน และใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้นำในหมู่บ้านทำให้การดำเนินงานต่างๆ คล่องตัว และไม่ยึดติดอยู่กฎระเบียบของทางราชการแต่มีเป้าหมายที่ชัดเจน

มิติที่สาม ร่วมดำเนินการ

เป็นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการดำเนินงาน และประชาชนในพื้นที่ในการดำเนินงานกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ตามแผนงานที่ได้วางไว้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่คณะกรรมการดำเนินงาน ประชาชนและกลุ่มเด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ เรียนรู้การทำงาน ตั้งแต่การวางแผน การแก้ปัญหาร่วมกัน โดยการสนับสนุนด้านเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน รวมทั้งการเข้าร่วมในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างบูรณาการและการประสานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงาน องค์กรจากภายนอกพื้นที่

มิติที่สี่ ร่วมรับผลประโยชน์

ประโยชน์โดยตรง

1) เป็นผลที่เกิดจากการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมในกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น

2) เป็นการสร้างเวทีสร้างสรรค์และดึงเวลาที่จะนำเด็กและเยาวชนไปเล่นเกมหรือไปทำกิจกรรมที่ไม่เป็นประโยชน์ให้เข้ามาสู่เวทีของชุมชนที่ดำเนินการโดยเด็กและเพื่อเด็ก

3) เป็นกิจกรรมหลักที่ใช้บูรณาการระหว่างกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้แก่รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) รูปแบบ B (สื่อของจริง) และรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) เพื่อสร้างเวทีให้เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษาได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

ประโยชน์โดยอ้อม เป็นการสร้างทีมงานของเด็กและเยาวชนในชุมชนให้เป็นเครือข่ายของชุมชน ให้รู้จักการทำงานเป็นทีม ในการรู้จักการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชนฯ ในพื้นที่ การรู้จักการแก้ปัญหาของพื้นที่โดยใช้โดยคณะกรรมการเครือข่าย ลดบทบาทภาระหน้าที่การทำงานของภาครัฐ โดยให้เด็กและเยาวชนฯ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง ตรงกับความต้องการ ตรงตามปัญหา เกิดองค์ความรู้และวิธีการในการดำเนินงานที่มีกิจกรรมเฉพาะพื้นที่และสามารถจะเกิดขึ้นเป็นกิจกรรมของพื้นที่

มิติที่ห้า การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

การดำเนินงานและผลของการดำเนินการรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ใช้การประชุม สรุปและประเมินผลร่วมกันของคณะกรรมการเครือข่ายและเด็กและเยาวชนฯ ที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมซึ่งเป็นการประเมินโดยคนในเพื่อยืนยันผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นไปแล้วว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันที และนำข้อผิดพลาดไปเป็นบทเรียนในการดำเนินการต่อไป วิธีการที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นการเปิดให้เด็กและเยาวชนฯ ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมกระบวนการดำเนินงาน จะก่อให้เกิดรากฐานแห่งความยั่งยืนของการพัฒนาต่อไป

ข้อจำกัดของจากการนำรูปแบบไปใช้ในพื้นที่

1) การจัดกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) จะต้องจัดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำโดยมีเจ้าภาพหลักในการสนับสนุนและดำเนินการติดตามประเมินผลสำเร็จเป็นระยะ เพราะถ้าขาดความต่อเนื่อง จะทำให้การฝึกซ้อมของเด็กและเยาวชนขาดความต่อเนื่อง

2) การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมจะต้องเพียงพอ

3) การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในการสร้างทีมในการทำงานและเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน และจะต้องเพิ่มมากขึ้นจนสามารถดำเนินการโดยเด็กและเยาวชนเองทั้งหมด

4) การจัดกิจกรรมต่างๆ จะต้องสร้างเครือข่ายในชุมชนและหาผู้นำในชุมชนที่มี

ความเสียสละ เช่น การสนับสุนนงบประมาณในการส่งเด็กเข้าร่วมกิจกรรม การเป็นผู้ฝึกซ้อม การเสียสละเวลา

รูปแบบ E กิจกรรมในสถานศึกษา

ที่มาของรูปแบบ

รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูผู้บริหาร รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด ได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิดความเครียดง่าย ชอบแสดงความเป็นผู้นำ

ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง บุคลิกของเพื่อนในชั้นเรียนมุ่งเน้นการแข่งขัน โรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป ซึ่งเป็นสาเหตุ หรือแนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้กิจกรรมในสถานศึกษาจะทำให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการปฏิเสธยาเสพติดโดยมีกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ ซึ่งจะทำให้เด็กนักเรียนเกิดความตระหนัก เห็นโทษภัยของยาเสพติด

เทคนิคการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ

แนวคิดในการดำเนินงาน รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) นั้น มีหลากหลายมิติ สามารถจำแนกออกได้เป็นมิติต่างๆ ประกอบด้วย

มิติแรก ร่วมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา

ระดับจังหวัด เป็นการดำเนินงานที่เก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ครู และภาคีต่างๆ เพื่อศึกษาปัญหาของเด็กและเยาวชนฯ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ ค้นหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาภายในพื้นที่ร่วมกัน โดยผู้เกี่ยวข้องและภาคีต่างๆ มีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการในการแก้ไขปัญหา เป็นการกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เรียนรู้สภาพของปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่ วิถีชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้หน่วยงานทางวิชาการที่เป็นที่ยอมรับได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นหน่วยงานประสานงาน มีนักวิจัยเป็น

ผู้ประสานงานเครือข่ายที่เป็น หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ที่ดูและปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดและปัญหาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เป็นการมองปัญหาแบบองค์รวม (Holistic Approach)

ระดับพื้นที่ นำผลที่ได้จากการศึกษาในระดับจังหวัด มาวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหาของเด็กนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัยอีกครั้ง นำมาอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและสะท้อนแนวคิดในการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาที่สอดคล้องสภาพบริบทและปัญหาของเด็กนักเรียนของแต่ละโรงเรียน การประชุมร่วมกันของคณะครู นักเรียนที่เป็นผู้นำและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนจะต้องเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงให้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง ซึ่งจะทำให้เห็นคำตอบที่ตรงกับประเด็นปัญหา

มิติที่สอง ร่วมวางแผน

เป็นการวางแผนการพัฒนาหลังจากได้ข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่แล้ว และนำข้อมูลมากำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) และกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้สำหรับการดำเนินงานของรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) โดยมีผู้นำนักเรียน ครูผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครอง และชุมชน ได้ร่วมกันศึกษาเรียนรู้หาข้อมูล ศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหา รวมทั้งการแก้ไขปัญหาที่กำลังประสบอยู่ โดยการร่วมกันวางแผน และกำหนดการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการ พร้อมทั้งการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องตรงตามความต้องการ โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงานและเป็นผู้รับผิดชอบในกิจกรรมจะช่วยให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และดำเนินการด้วยความเต็มใจ การร่วมกันวางแผนและความสำเร็จของกิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) มีปัจจัยที่สำคัญที่สุดได้แก่ การให้ความสำคัญและการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา

มิติที่สาม ร่วมดำเนินการ

เป็นการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ จะรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ และคณะกรรมการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมจะสร้างเครือข่ายเพื่อให้เด็กนักเรียนในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้ความชอบและความสนใจของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ส่วนการสนับสนุนของครูและผู้บริหารจะเป็นพี่เลี้ยงในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนตามความจำเป็น ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ทำให้นักเรียนได้เป็นทั้งผู้แสดงและผู้กำกับ ทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามความต้องการและความสนใจของเด็กและเยาวชนจริงๆ สร้างความเข้าใจและความรักใคร่กันในหมู่คณะ

มิติที่สี่ ร่วมรับผลประโยชน์

ประโยชน์โดยตรง เป็นผลที่เกิดจากการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมในรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นและการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กและเยาวชนเป็นการดึงเวลาที่จะนำเด็กและเยาวชนไปทำกิจกรรมที่ไม่เป็นประโยชน์ให้เข้ามาสู่เวทีที่มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ซึ่งจัดขึ้นภายในโรงเรียน นอกจากนี้รูปแบบและวิธีการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียนยังสามารถนำวิธีการที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษาได้

ประโยชน์โดยอ้อม เป็นการสร้างทีมงานของเด็กและเยาวชนในโรงเรียน ให้รู้จักการทำงานเป็นทีม และรู้จักการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่และเด็กนักเรียน การรู้จักการแก้ปัญหาของเด็กในแต่ละโรงเรียน ลดบทบาทภาระหน้าที่การทำงานของคณะครูภายในโรงเรียน โดยให้เด็กและเยาวชนฯ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง ตรงกับความต้องการ ตรงตามปัญหา เกิดองค์ความรู้และวิธีการในการดำเนินงานที่มีกิจกรรมเฉพาะโรงเรียนและสามารถจะเกิดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ดีเด่นของโรงเรียน(Best practices) และเป็นต้นแบบให้แก่โรงเรียนอื่นๆ ได้ต่อไป

มิติที่ห้า การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

การดำเนินงานและผลของการพัฒนาจากการดำเนินการรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ใช้การประชุม สรุปและประเมินผลร่วมกันของคณะกรรมการดำเนินงานและเด็กนักเรียน ที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมซึ่งเป็นการประเมินเพื่อยืนยันผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นไปแล้วว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดอย่างไร เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันที และนำข้อผิดพลาดไปเป็นบทเรียนในการดำเนินการต่อไป วิธีการที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นการเปิดให้เด็กและเยาวชนฯ ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมกระบวนการดำเนินงาน จะก่อให้เกิดรากฐานแห่งการเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อไป

ข้อจำกัดของจากการนำรูปแบบไปใช้ในพื้นที่

1) การจัดกิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)จะต้องจัดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เพราะถ้าขาดความต่อเนื่อง จะทำให้เด็กใช้เวลาว่างไปในทางที่ไม่เหมาะสมได้ หากจะให้ได้ผลเป็นรูปธรรม ควรกำหนดกิจกรรมไว้ตลอดทั้งปี

2) การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมจะต้องเพียงพอ

3) การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในการสร้างทีมในการทำงานและเข้ามาร่วมทุกขั้นตอน จะต้องเพิ่มมากขึ้นจนสามารถดำเนินการโดยเด็กและเยาวชนเองทั้งหมด

4) กิจกรรมฝึกงานอาชีพ อาจจำเป็นต้องหาตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกงานอาชีพของนักเรียน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามาดูแลเนื่องจากเด็กนักเรียนยังขาดความรู้และทักษะด้านการตลาด

5) กิจกรรมเสียงตามสายในโรงเรียน สามารถพัฒนาผู้จัดรายงานไปสู่การเป็นผู้จัดรายการวิทยุชุมชนได้ หากได้รับการสนับสนุนจากสถานีวิทยุชุมชน

ภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านผู้ปกครอง นักวิจัย เด็กและเยาวชนในพื้นที่ หน่วยงานหรือองค์กรในพื้นที่ ก่อนและหลังทำโครงการวิจัยฯ

ก่อนทำโครงการวิจัยฯ

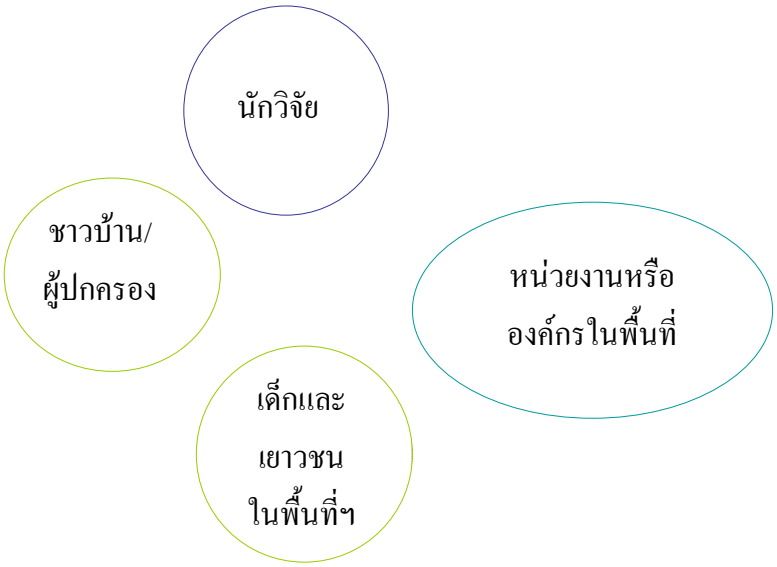

หลังทำโครงการวิจัยฯ

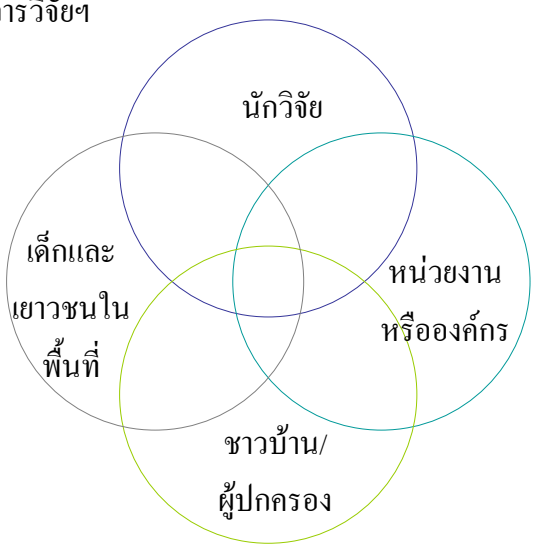

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร สามารถสรุปขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินการ ผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

2. เพื่อวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 5 ตอน

ตอนที่ 1 การทดลองใช้ รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบ B (สื่อของจริง)

ตอนที่ 3 การทดลองใช้ รูปแบบ C (เครือข่าย)

ตอนที่ 4 การทดลองใช้ รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

ตอนที่ 5 การทดลองใช้ รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรโดยจัดเวทีระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion)

ตอนที่ 2 ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังจากการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ตอนที่ 3 สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรที่พัฒนาขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 5 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ผลการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) พบว่าได้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) จำนวน 1 เรื่อง ความยาว 12 นาที ใช้ชื่อว่า “คุณค่าของชีวิต” ลักษณะสื่อภาพยนตร์ใช้การสัมภาษณ์เรื่องราวต่างๆ ของตัวแสดง พร้อมถ่ายทอดเป็นละครเหตุการณ์จำลองและภาพยนตร์สั้นการดำเนินชีวิตจริงในมุมต่างๆ ของเด็กและเยาวชนซึ่งเคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว และเด็กและเยาวชนที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวนทั้งหมด 5 คน และผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ความคุ้มค่า ความเป็นไปได้ และผลลัพธ์/ผลกระทบ มีผลการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

ผลการทดลองใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มีผลการประเมินรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) อยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) แผ่นวีซีดี/ดีวีดีของภาพยนตร์(เจาะชีวิตเยาวชน) ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้

2) เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย

3) ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด

ด้านกระบวนการ ได้แก่

1) มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับโทษภัยจากยาเสพติด

2) การนำภาพยนตร์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ และมีเนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงผลที่ได้รับจากโทษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง

3) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

ด้านผลที่ได้รับ ได้แก่

1) เกิดความตระหนักในเรื่องโทษภัยที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด

2) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง

3) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติดและความพึงพอใจในการทดลองใช้สื่อภาพยนตร์

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบ B (สื่อของจริง) มีรายละเอียดดังนี้

ผลการทดลองใช้รูปแบบ B (สื่อของจริง) มีผลการประเมินรูปแบบ B (สื่อของจริง) อยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นรายกิจกรรมได้ดังนี้

การศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด

ด้านกระบวนการ ได้แก่ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากพิษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง

ด้านผลที่ได้รับ ได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด

การศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับ ได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด

การศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด

ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับ ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบ C (เครือข่าย) มีรายละเอียดดังนี้

ผลการทดลองใช้รูปแบบ C (เครือข่าย) มีผลการประเมินรูปแบบ C (เครือข่าย) อยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นรายกิจกรรมได้ดังนี้

การจัดกิจกรรมสายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการได้แก่ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด

ด้านผลที่ได้รับได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น

การจัดกิจกรรมค่ายวัฒนรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการได้แก่ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด

ด้านผลที่ได้รับได้แก่ ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด

การจัดกิจกรรมนาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับ ได้แก่ ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด

การจัดกิจกรรมศูนย์ให้คำปรึกษา มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการได้แก่ มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด

ด้านผลที่ได้รับ ได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด และทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด

ตอนที่ 4 ผลการทดลองใช้รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) มีรายละเอียดดังนี้

ผลการทดลองใช้รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) มีผลการประเมิน D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) อยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นรายกิจกรรมได้ดังนี้

กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง

การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมกีฬา มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการ ได้แก่ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

ด้านผลที่ได้รับ ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง

การจัดกิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด

ด้านกระบวนการได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง

การจัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด

การจัดกิจกรรมครอบครัวสีขาว มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับได้แก่ ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด

ตอนที่ 5 ผลการทดลองใช้รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) มีรายละเอียดดังนี้

ผลการทดลองใช้รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) มีผลการประเมิน E (กิจกรรมในสถานศึกษา) อยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นรายกิจกรรมได้ดังนี้

การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการได้แก่ มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด

ด้านผลที่ได้รับได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด

การจัดกิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย

ด้านกระบวนการ ได้แก่ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด

ด้านผลที่ ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง

การจัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง

ศูนย์ให้คำปรึกษา มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานที่มีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการ ได้แก่ มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน

ด้านผลที่ได้รับ ได้แก่ เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

การจัดกิจกรรมครอบครัวสีขาว มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม

ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ

ด้านผลที่ได้รับ ได้แก่ เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรโดยจัดเวทีระดมความคิดเห็น (Focus Group Discussion)

ผลการประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความคุ้มค่า ด้านความเป็นไปได้ และด้านผลลัพธ์/ผลกระทบ มีผลการประเมินทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังจากการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบเจตคติการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังการเข้าร่วมโครงการเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 การสรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ของผู้เกี่ยวข้อง

รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

เนื้อหา เป็นเรื่องราวชีวิตของเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว จำนวน 2 คน และเรื่องราวชีวิตของเด็กและเยาวชนที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 3 คน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและโทษภัยของยาเสพติด ปรับวิธีคิดและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษ ภัยของยาเสพติดและให้ความรู้เรื่องการดูแล อบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนแก่ครอบครัว

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติ ผู้ปกครอง ชุมชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

กิจกรรมหลัก ได้แก่ การศึกษาเรียนรู้ชีวิตจริงของเด็กและเยาวชนเคยที่มีประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดและเด็กและเยาวชนที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การประเมินผลเด็กและเยาวชนหลังจากการใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)และการประยุกต์ใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ในกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และการเผยแพร่สื่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ทางเว็บไซต์ของ สกว.

การนำรูปแบบไปใช้ ได้แก่ ใช้ประกอบกิจกรรมการอบรม ประชุม สัมมนา เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ผู้สนใจ ฯลฯ

ผลที่ได้รับ เด็กและเยาวชนได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายจากการติดยาเสพติดที่มีตัวอย่างจากประสบการณ์จริง เกิดความตระหนักเกี่ยวปัญหายาเสพติด สามารถนำความรู้ไปแนะนำเพื่อนได้ และชักชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตนไปในทางที่ดี และรู้ถึงความรักของครอบครัวจะช่วยให้เราไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สามารถใช้ความรู้จากการดูสื่อภาพยนตร์ไปใช้ในการป้องกันตนเองจากการชักชวนจากเพื่อนที่ไม่ดีได้ มองเห็นโทษของยาเสพติด ทำให้ไม่อยากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะกลัวเหมือนตัวอย่างในสื่อภาพยนตร์ รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดจิตสำนึกที่ดีและนำตัวอย่างที่ได้ดูเป็นสิ่งสอนใจ สามารถนำตัวอย่างที่ได้ดูมาเตือนใจและไม่กล้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงอยากกลับตัวใหม่ อยากเป็นคนดีเพื่อพ่อแม่และพ่อแม่จะได้ไม่เสียใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนได้เกิดความตระหนักถึงโทษและอันตรายจากยาเสพติด สิ่งที่จะเป็นประโยชน์ก็คือการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นและสร้างกำลังใจที่ดีเพื่อให้เด็กและเยาวชนในกลุ่มเสี่ยงกลับเข้ามาใช้ชีวิตที่เป็นปกติและหันหลังให้กับยาเสพติดอย่างสิ้นเชิง

รูปแบบ B (สื่อของจริง)

เนื้อหา เป็นการศึกษาแหล่งเรียนรู้และสถานที่จริง ได้แก่ สถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร และวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยและอันตรายของยาเสพติด สร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดให้กับเยาวชน และสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กและเยาวชนในสิ่งที่ถูกต้อง

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็ก และเยาวชน กลุ่มเสี่ยง เด็ก และเยาวชน กลุ่มเคยมีประวัติ และผู้ปกครอง ชุมชน

กิจกรรมหลัก ได้แก่ การศึกษาจากสถานที่จริงแบ่งออกเป็น 3 ระดับ

- การศึกษาดูงาน ณ สถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี มีจุดประสงค์เพื่อบอกกับเด็กและเยาวชนว่าถ้าหากติดยาเสพติดแล้วต้องการบำบัดรักษาทั้งกรณีสมัครใจและบังคับบำบัดที่นี้คือสถานที่ที่ทุกคนจะต้องมา

- การศึกษาดูงาน ณ เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร มีจุดประสงค์เพื่อบอกกับเด็กว่าถ้าหากไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแล้วและถูกจับได้จะต้องเข้าไปอยู่ในเรือนจำ โดยการบอกเล่าประสบการณ์จากนักโทษที่อยู่ในเรือนจำ

- การศึกษาดูงาน ณ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี มีจุดประสงค์เพื่อบอกกับเด็กว่าถ้าหากไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและติดเชื้อโรคเอดส์แล้วช่วงชีวิตที่เหลืออยู่จะมีสภาพอย่างไร โดยการบอกเล่าประสบการณ์จากผู้ป่วยที่เป็นโรคเอดส์

การนำรูปแบบไปใช้ ได้แก่ ใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆของชุมชนและโรงเรียน โดยใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ประกอบการศึกษาดูงานของครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลที่ได้รับ เด็กและเยาวชนได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายจากการติดยาเสพติด สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ ไม่อยากเข้าไปยุ่งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์ และอยากให้เด็กและเยาวชนคนอื่นๆได้มาดูก่อนที่จะหลงทำผิดและก่อนจะสายเกินไป ตั้งใจจะไม่ไปยุ่งกับยาเสพติดตลอดชีวิตและ

อยากให้พ่อแม่ที่บ้านได้มาดูและหันมาดูแลเอาใจใส่ตัวเองให้มากขึ้น เกิดความตระหนักและไม่เคยคิดว่าจะเป็นเรื่องจริง กลัว จะใช้เป็นสิ่งเตือนใจว่าจะไม่เข้าเกี่ยวข้องกับกับยาเสพติด

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม ได้แก่ เวลาที่ใช้ในการศึกษาดูงานที่เรือนจำกลางกำแพงเพชร ควรใช้สื่อของจริงที่ให้เกิดการกลัวมากกว่านี้ และจัดให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มเด็กดี กลุ่มเสี่ยง ฯลฯ ควรนำเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมาศึกษาดูงานให้มากและมีกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ควรเพิ่มเวลาในการศึกษาดูงานสื่อของจริงให้มากกว่านี้ และกำหนดปฏิทินพร้อมทั้งเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน โดยอาจใช้อาสาสมัครจากรุ่นพี่เป็นพี่เลี้ยงดูแลรุ่นน้อง ควรปรับเวลาในการศึกษาดูงานให้สอดคล้องกับสถานที่ในการศึกษาดูงาน และให้นำผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

รูปแบบ C (เครือข่าย)

เนื้อหา ประกอบด้วย สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย คำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน และศูนย์ให้คำปรึกษา

วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนและใช้มาตรการทางสังคมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ปกครอง ตำรวจ สาธารณสุข ครู เด็กและเยาวชนในชุมชน

กิจกรรมหลัก ได้แก่ ประชุมสัมมนาสร้างเครือข่าย แจ้งบทบาทหน้าที่ของเครือข่าย และดำเนินการจัดกิจกรรม สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย คำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน และศูนย์ให้คำปรึกษา

การนำรูปแบบไปใช้ ได้แก่ ใช้ในรูปแบบที่เป็นทางการโดยสั่งการเป็นหนังสือของทางราชการ โดยตรงจากจังหวัด อำเภอ ตำบล โดยผู้มีอำนาจและรับผิดชอบ โดยมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) เป็นเจ้าภาพ ใช้กับรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มแม่บ้าน ชมรมในหมู่บ้าน ฯลฯ ใช้แบบความเป็นผู้นำของชุมชน ความสัมพันธ์ส่วนตัวและมีแนวคิดอุดมการณ์เหมือนกันในการขับเคลื่อนร่วมกันระหว่าง หมู่บ้านและโรงเรียน

ผลที่ได้รับ เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ สามารถทำประโยชน์ให้กับหมู่บ้าน รู้จักการป้องกันตนเองจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สามารถชักจูงเพื่อนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นของส่วนร่วมและชุมชน และรู้จักการใช้เวลาว่าง

ให้เป็นประโยชน์ เกิดความอบอุ่นและรู้สึกปลอดภัยจากภัยต่างๆ ได้ร่วมกันดูแลเอาใจใส่กลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชนไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด คอยระวัง หรือเตือนภัยต่างๆ ที่จะเข้ามาในหมู่บ้าน มีโอกาสได้รับคำแนะนำดีๆ ที่ใช้ในการป้องกันตนเองจากยาเสพติด จากศูนย์ให้คำปรึกษาที่อยู่ในชุมชน ได้รับความรู้ที่ถูกต้องและกำลังใจที่ดีที่จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ได้ทำประโยชน์ให้กับชุมชน รู้สึกเท่ห์และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่คนอื่น

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม ได้แก่ ควรจัดงบประมาณสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายจาก อปท. ซึ่งจะทำให้เกิดความต่อเนื่องและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในท้องถิ่นของตนเอง ใช้เครือข่ายของชุมชนที่มีอยู่ เช่น อสม. To Be Number One เข้ามาร่วมมาดำเนินการร่วมกัน สร้างความศรัทธาในตัวของเครือข่ายที่เป็นแกนนำเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่เข้ามาร่วมงานเชื่อถือและไว้วางใจ ให้โอกาสทุกคนที่สมัครใจเข้ามาร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะคนที่เคยมีประวัติและเลิกแล้วมาทำประโยชน์ เป็นหูเป็นตาให้กับเครือข่าย มีการติดต่อสื่อสารของเครือข่ายในชุมชนให้หลายช่องทาง เช่น ทางเว็บไซต์ ทางวิทยุชุมชน ทางวิทยุสื่อสาร โทรศัพท์ กำหนดผู้ดำเนินงาน/องค์กร/ผู้ประสานงานที่ชัดเจน (เจ้าภาพ)ในการดำเนินงานของเครือข่าย พร้อมทั้งปฏิทินการปฏิบัติงานในรอบปีที่ชัดเจนพร้อมทั้งจัด บุคลากร งบประมาณสนับสนุน และสร้างเครือข่ายของกลุ่มย่อยให้กระจายภายในชุมชนให้เป็นตาข่ายและเชื่อมประสานกันเป็นเครือข่ายใหญ่ของชุมชนที่ชัดเจน เช่น กลุ่มเสี่ยงสอนเพื่อน ฯลฯ

รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

เนื้อหา ได้แก่ กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน และกิจกรรมครอบครัวสีขาว

วัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการปฏิเสธ

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กและเยาวชน นอกสถานศึกษา ชุมชน / ผู้ปกครอง

กิจกรรมหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการให้กับเด็กและเยาวชน โดยเด็กและเยาวชนเป็นผู้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำและมีเครือขาย (รูปแบบ C) เป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงานและเป็นที่ปรึกษา ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน และกิจกรรมครอบครัวสีขาว

การนำรูปแบบไปใช้ โดยให้เครือข่ายเป็นผู้ประสานงาน มีเด็กและเยาวชนทั้งกลุ่มเสี่ยง กลุ่มปกติเป็นผู้คิดกิจกรรม รับผิดชอบกิจกรรมและร่วมกิจกรรมตามที่ได้ตกลงกันไว้อย่าง สร้างสรรค์ โดยการจัดเวทีทางความคิด/ดนตรี/กีฬา /จัดรายการวิทยุ ฯลฯ

ผลที่ได้รับ เด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถร่วมทำงานกับคนอื่นได้ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ได้รับความรู้และข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แสดงออกในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ได้ค้นพบความสามารถของตนเอง มีเวทีสำหรับการแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ มีความรู้ทางอาชีพและสามารถนำไปประกอบอาชีพ ได้ทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์กับตนเอง ตามความถนัดและความสนใจ ได้ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวสามารถลดช่องว่างระหว่างวัยระหว่างผู้สูงอายุกับเด็ก ทำให้พ่อแม่ลูกได้มีโอกาสปรับความเข้าใจ และตั้งใจทำดีต่อกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม ควรจะมีการจัดกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) โดยจัดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีโดยกำหนดให้แต่ละหมู่บ้านหมุนเวียนเป็นเจ้าภาพ ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ กำหนดอายุของเด็กและเยาวชนในการเข้าร่วมการแข่งขันให้มีความใกล้เคียงกัน มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่กิจกรรมต่างๆ ให้คนภายในหมู่บ้านเข้าร่วมอย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสร้างทีมในการทำงานและเข้ามาร่วมทุกขั้นตอนและเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ควรหาผู้นำในชุมชนที่มีความเสียสละ เช่น การสนับสนุนงบประมาณในการส่งเด็กเข้าร่วมกิจกรรม การเป็นผู้ฝึกซ้อม การเสียสละเวลา และให้ความสำคัญในกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนขององค์กร หน่วยงานภายในตำบลทั้งของรัฐและเอกชน

รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

เนื้อหา ได้แก่ กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน ศูนย์ให้คำปรึกษา และกิจกรรมครอบครัวสีขาว

วัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการปฏิเสธ

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา ครู / ผู้ปกครอง

กิจกรรมหลัก การดำเนินงานจัดกิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) โดยใช้คณะกรรมการนักเรียนซึ่งมีครูเป็นที่ปรึกษา โดยกิจกรรมต่างๆ เกิดจากความสนใจของนักเรียน

ได้แก่ กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน ศูนย์ให้คำปรึกษา และกิจกรรมครอบครัวสีขาว

การนำรูปแบบไปใช้ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนรวมกลุ่มกันเพื่อคิดวิธีการการดำเนินงานและเปิดโอกาสเด็กและ เยาวชนทุกกลุ่มได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ตามกิจกรรมที่สนใจ ฯลฯ

ผลที่ได้รับ เด็กและเยาวชนได้รู้ถึงโทษของสารเสพติดแต่ละชนิด ตั้งใจจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด ได้ทำกิจกรรมที่สนใจ ได้ฝึกกิจกรรมที่ตนเองชอบ ทำเกิดสมาธิ ฝึกความอดทน และรู้จักปฏิเสธคนที่จะชวนไปในทางที่ไม่ดี ได้ร่วมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความถนัดและความสนใจเหมือนกัน ทำให้สามารถสร้างชิ้นงานได้อย่างมากมาย สนุก และทำให้ไม่มีเวลาไปทำสิ่งที่ไม่ดี ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักการช่วยเหลือเพื่อนให้คำแนะนำกับเพื่อนที่กำลังจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ได้ฝึกงานอาชีพต่างๆ ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพ ได้สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว และรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์กับเพื่อนๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และครูประจำวันต้องประสานความร่วมมือกัน และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหากรณีนักเรียนขาดความอบอุ่น เนื่องจากบิดามารดาต้องไปประกอบอาชีพต่างจังหวัด และนักเรียนต้องอยู่กับญาติที่มีอายุมากแล้ว ไม่สามารถติดตามดูแลนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยง ขยายผลไปสู่ชุมชน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผลของแต่ละกิจกรรม ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ แสดงความสามารถของตนเอง อย่างต่อเนื่อง และกิจกรรมชุมนุม/ชมรม ควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการหรือสนใจ และควรมีการสานต่อโดยให้มีการสนับสนุนจากผู้ใหญ่

การอภิปรายผล

การทดลองใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 5 ตอน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการทดลองใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มีรายละเอียดดังนี้

ผลการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) พบว่าได้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) จำนวน 1 เรื่อง ความยาว 12 นาที ใช้ชื่อว่า “คุณค่าของชีวิต” ลักษณะสื่อภาพยนตร์ใช้การสัมภาษณ์เรื่องราวต่างๆ ของตัวแสดง พร้อมถ่ายทอดเป็นละครเหตุการณ์จำลองและภาพยนตร์สั้นการดำเนินชีวิตจริงในมุมต่างๆ ของเด็กและเยาวชนซึ่งเคยมี

ประวัติติดยาเสพติดและหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดแล้ว และเด็กและเยาวชนที่ต่อสู้ชีวิตจนได้รับการยอมรับและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวนทั้งหมด 5 คน ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่ได้ประชุมร่วมกันและสรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ในระยะที่ 1 ที่กลุ่มเด็กและเยาวชนคิดว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกันปัจจัยส่วนบุคคล เรื่อง การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ซึ่งเป็นสาเหตุ หรือ แนวโน้ม ที่สำคัญที่สุดของที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรได้ โดยเป็นรูปแบบที่มีเนื้อหาและนำเสนอเป็นภาพยนตร์เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิดหรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดในช่วงหนึ่งของชีวิตโดยใช้เยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติดเป็นอาสาสมัครถ่ายทอดเรื่องราวความน่ากลัวของยาเสพติด นอกจากนี้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ยังนำเสนอเรื่องราวอีกด้านหนึ่งของเยาวชนที่ประสบความสำเร็จโดยไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด สื่อภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นได้เสนอเรื่องราวทั้งด้านบวกและด้านลบ มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด โดยมีการนำเสนอสื่อภาพยนตร์ ที่มีการดำเนินเรื่องราวต่างๆ ที่โดนใจ มีความแรงที่สะท้อนใจและเรียกสติของผู้ชมรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของนภวรรณ ทรัพย์ยืนยง (2546 : -131-139) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่า เนื้อหาของภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมการต่อต้านยาเสพติดควรนำเสนอด้านเนื้อหาที่ง่ายต่อการเข้าใจ เป็นเหตุเป็นผล ไม่ซับซ้อน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ได้ใจความ เพื่อให้ผู้ติดตามชมที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมการต่อต้านยาเสพติดสามารถจดจำได้ง่าย และสอดคล้องกับผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านความเหมาะสม ความคุ้มค่า ความเป็นไปได้ และผลลัพธ์/ผลกระทบ ซึ่งมีผลการประเมินรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) อยู่ในระดับมาก

ผลการทดลองใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า แผ่นวีซีดี/ดีวีดีของภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้ มีเนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย และผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด ด้านกระบวนการ พบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับโทษภัยจากยาเสพติด การนำภาพยนตร์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ และมีเนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงผลที่ได้รับจากโทษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริงและ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านผลที่ได้รับ พบว่า เด็กและเยาวชน เมื่อได้ใช้รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลง

ผิด) จะทำให้เกิดความตระหนักในเรื่องโทษภัยที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ถึงความรู้สึกและผลที่ได้รับหลังดูสื่อรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)ของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ที่พบว่า สื่อภาพยนตร์ทำให้เกิดความรู้และเข้าใจถึงอันตรายจากการติดยาเสพติดที่มีตัวอย่างจากประสบการณ์จริง การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่ตนเองและสามารถนำตัวอย่างที่ได้ดูเป็นสิ่งสอนใจ อยากกลับตัวใหม่ อยากเป็นคนดีเพื่อพ่อแม่ และพ่อแม่จะได้ไม่เสียใจ อยากจะบอกพ่อแม่ว่า “หนูจะไม่ไปยุ่งกับยาเสพติด” ทั้งนี้อาจจะเกิดจากการสร้างรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) นั้น สอดคล้องกับแนวทางของทฤษฎีติดดิน (Grounded Theory) (อ้างใน หทัยชนก บัวเจริญ, 2547 : 25) ที่ชี้ให้เห็นว่า การเอาเรื่องราวสถานการณ์ชีวิต เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนมาวิเคราะห์ตามบริบทของข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่เพื่อสร้างรูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัด ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการใช้สารเสพติดทั้งสภาพครอบครัวที่อยู่อาศัย และปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ มาวิเคราะห์เรื่องราวของชีวิต และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติดอย่างลึกซึ้ง จะทำให้ทุกคนในชุมชนเข้าใจเรื่องราวชีวิตพอที่จะตัดสินใจจำแนกแยกแยะและคัดเลือกปัญหาที่สำคัญที่สุดเพิ่มมิติในการมองสมรรถนะทางสังคมได้รอบด้าน ซึ่งจะช่วยในการป้องกันการใช้สารเสพติดได้

ผลการทดลองใช้รูปแบบ B (สื่อของจริง) มีรายละเอียดดังนี้

ผลการทดลองใช้รูปแบบ B (สื่อของจริง) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม การศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร การศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ การศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี พบว่า มีผลการประเมินรูปแบบ B (สื่อของจริง) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด สถานที่มีความเหมาะสม ด้านกระบวนการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากพิษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจและด้านผลที่ได้รับ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ทำให้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการใช้รูปแบบ B (สื่อของจริง) ที่พบว่า รูปแบบ B (สื่อของจริง) ทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากการติดยาเสพติด สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง รูปแบบ B (สื่อของจริง) ทำให้รู้สึกกลัวโทษและภัยของยาเสพติด ไม่

อยากเข้าไปยุ่งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ดูแล้วสะเทือนอารมณ์ อยากให้เด็กและเยาวชนได้มาดูก่อนที่จะหลงทำผิดก่อนที่จะสายเกินไป และตั้งใจว่าจะไม่ไปยุ่งกับยาเสพติดตลอดชีวิต อยากให้พ่อแม่ที่บ้านได้มาดูและหันมาดูแลเอาใจใส่บุตรหลานตัวเองให้มากขึ้น และเมื่อดูสื่อของจริงแล้วอยากเลิกดื่มสุรา ไม่อยากให้พ่อแม่เสียใจ และอยากจะสัญญากับพ่อแม่ว่า “จะเลิกสูบบุหรี่ เลิกเหล้า” อยากให้เพื่อนๆ ที่อยู่ในชุมชนได้เข้ามาดูรูปแบบ B (สื่อของจริง) เพื่อจะใช้เป็นสิ่งเตือนใจตนเองและเพื่อนไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก ซึ่งอาจจะเกิดจากรูปแบบ B (สื่อของจริง) มีวิธีการดำเนินงานโดยพาเด็กและเยาวชนเยี่ยมชมสถานที่จริง ทำให้ผู้เข้าชมได้มองเห็นภาพน่ากลัวของยาเสพติดและผลที่ได้รับจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดผ่านการเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ ในขณะที่เข้าเยี่ยมชมสถานที่จริง ก็มีวิทยากรอธิบายและให้ความรู้ในระหว่างเยี่ยมชมอย่างละเอียดสร้างความกระจ่างและความเข้าใจที่ถูกต้อง และมีอาสาสมัครในสถานที่ต่างๆ ที่เข้าเยี่ยมชมมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์อันเลวร้าย ความน่ากลัวของยาเสพติด ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กและเยาวชนในสิ่งที่ถูกต้อง และสร้างสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจและเป้าหมายที่ถูกต้องให้กับเด็ก ได้รับรู้ว่าชีวิตยังมี “เป้าหมาย” มีทางที่จะต้องเลือกเดินจะต้องเดินทาง เพื่อฝ่าฝันไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมถึงการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ที่อาจหันเหชีวิตให้ออกจากเป้าหมายที่ตั้งไว้ การที่เด็กได้พบเห็นสิ่งต่างๆที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดหรือจากการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของคนที่กำลังได้รับความทุกข์ยากจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักและจะใช้เป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตอย่างระมัดระวังพร้อมกับความเข้าใจของครอบครัว

ผลการทดลองใช้รูปแบบ C (เครือข่าย) มีรายละเอียดดังนี้

ผลการทดลองใช้รูปแบบ C (เครือข่าย) ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมสายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย กิจกรรมคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท กิจกรรมนาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน และกิจกรรมศูนย์ให้คำปรึกษา มีผลการประเมินรูปแบบ C (เครือข่าย) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก สถานที่มีความเหมาะสม ด้านกระบวนการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด และ ด้านผลที่ได้รับ เนื่องจาก สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด และ

ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการใช้รูปแบบ C (เครือข่าย) ที่พบว่า รูปแบบ C (เครือข่าย) มีกิจกรรมที่ทำให้ได้รับความรู้ สามารถทำประโยชน์ให้กับหมู่บ้านได้โดยเฉพาะการออกตรวจในชุมชน ทำให้รู้จักการป้องกันตนเองจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สามารถชักจูงเพื่อนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ เป็นการให้โอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นของส่วนร่วมและชุมชน ทำให้เกิดความอบอุ่น รู้สึกปลอดภัยจากภัยต่างๆ เพราะมีสายตรวจชุมชนคอยดูแลเอาใจใส่เด็กและเยาวชนในชุมชนไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและคอยระวัง หรือเตือนภัยต่างๆ ที่จะเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้คนที่จะทำผิดกลัวและไม่กล้าทำอะไรได้ง่ายๆ ทำให้มีโอกาสได้รับคำแนะนำดีๆ ที่ใช้ในการป้องกันตนเองจากยาเสพติด จากศูนย์ให้คำปรึกษาที่อยู่ในชุมชน ได้รับความรู้ที่ถูกต้องและกำลังใจที่ดีที่จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ได้ทำประโยชน์ให้กับชุมชน เท่ห์และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่คนอื่น ผู้ใหญ่ก็เข้าใจเด็กมากขึ้นและให้โอกาสในการทำงาน ทั้งนี้อาจจะเกิดจากรูปแบบ C (เครือข่าย) เน้นการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนและการสร้างความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง ทั้งรูปแบบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการและรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น เครือข่ายภาคประชาชน เครือข่ายเด็กและเยาวชน เครือข่ายบ้าน กลุ่ม ชมรม ฯลฯ และมีวัตถุประสงค์ของเครือข่ายเพื่อกำหนดมาตรการทางสังคมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชน ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจตรงกัน เกิดความตระหนักและร่วมมือกันอย่างแท้จริงในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสัมพันธ์ รอดพึ่งครุฑ (2551 : 41) ที่สรุปเกี่ยวกับเครือข่ายไว้ว่า “เครือข่าย” สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งบทเรียน และประสบการณ์กับบุคคล หรือองค์กรที่อยู่นอกหน่วยงานของตน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายสามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่องค์กร/หน่วยงานต่างๆ เช่น เป็นเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาสนับสนุนซึ่งกันและกัน สร้างการทำงานเป็นทีม ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่สนใจ เกิดพลังที่เข้มแข็ง สามารถผลักดันเรื่องที่เครือข่ายสนใจให้ประสบผลสำเร็จได้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างเครือข่ายเพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนจะทำให้สมาชิกของชุมชนและหรือองค์กรที่เป็นเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชนได้ร่วมมือกันเพื่อการแก้ปัญหาพัฒนาชุมชนได้ตามความต้องการของชุมชนและสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่เครือข่ายกำหนดไว้

ผลการทดลองใช้รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) มีรายละเอียดดังนี้

ผลการทดลองใช้รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน การจัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน และกิจกรรมครอบครัวสีขาว มีผลการประเมิน D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม สถานที่มีความเหมาะสม ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด ด้านกระบวนมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านผลที่ได้รับมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการใช้รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ที่พบว่า รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถร่วมทำงานกับคนอื่นได้ ได้ค้นพบความสามารถของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง มีเวทีในการแสดงความสามารถและให้แสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ ได้ฝึกความกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ได้รับความรู้และโทษภัยของยาเสพติด ได้ทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์กับตนเอง ตามความถนัดและความสนใจของตน สามารถลดช่องว่างระหว่างวัยระหว่างผู้สูงอายุกับเด็ก ทำให้พ่อแม่ลูกได้มีโอกาสปรับความเข้าใจ และตั้งใจทำดีต่อกัน สร้างภูมิคุ้มกันในครอบครัว รู้จักการฝึกฝนการทำงานร่วมกับคนอื่น ได้ใช้กีฬาเพื่อค้นหาความสามารถของตนเอง และทำให้มีโอกาสทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งการเล่นกีฬา การร้องเพลง การฝึกอาชีพที่ตนสนใจ เป็นสิ่งที่ทำรู้ว่าตนเองก็มีความสำคัญกับชุมชน ทั้งนี้อาจจะเกิดจากกิจกรรมของรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน การจัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน และกิจกรรมครอบครัวสีขาว ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นความต้องการและความสนใจที่มอบให้เด็กมีส่วนร่วมรับผิดชอบและเป็นพื้นที่สำหรับเด็กและเยาวชน มาทำกิจกรรมตั้งแต่วางแผน ลงมือปฏิบัติและเข้าร่วมกิจกรรม จึงทำให้การใช้รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ทำให้เด็กและเยาวชนได้มีพื้นที่หรือมีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยที่ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน ให้โอกาสและเป็นที่ปรึกษา จึงทำให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น ได้ร่วมร่วมมือกันในการทำงานตามแนวทางของตน ได้ทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและ

ความสนใจของเด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2551 : 17-24) ที่ได้เสนอแนะว่า การให้โอกาสเชิงความคิดและการกระทำ เป็นการสร้างพื้นที่เชิงบวกในทางปัญญาและพื้นที่ทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีตัวตน มีสำนึกในความเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชน/สังคม โดยการสร้างพื้นที่เชิงบวกในทางปัญญาและพื้นที่ทางสังคมนี้ มิใช่พื้นที่ทางกายภาพที่มีลักษณะเป็นลานหรือเป็นพื้นที่ที่จับต้องได้ หากแต่เป็นพื้นที่/เวทีทางสังคมที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมกับกิจกรรมของสังคม หรือได้ทำกิจกรรมและแสดงออกตามความสนใจของเด็กและเยาวชนในทางที่สร้างสรรค์ โดยตามธรรมชาติของเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่มีพลังและความสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว หากได้รับโอกาสให้แสดงพลังนั้นทั้งในเชิงความคิดและการกระทำ ก็จะเป็นการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนได้นำพลังไปใช้ในทางที่ถูก ได้แสวงหาความสามารถในตัวเอง เกิดสำนึกความเป็นส่วนหนึ่งและเกิดการมีส่วนร่วมในสังคม อย่างไรก็ตาม ข้อพึงระวังในการให้โอกาสทางความคิดและการกระทำของเยาวชน คือ ผู้ใหญ่จำเป็นต้องเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่น พร้อมที่จะเปิดใจสื่อสารและรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากความคิด ความเชื่อของตนเองและไม่ครอบงำความคิดและการกระทำของเด็กและเยาวชน ตัวอย่างกิจกรรมในการให้โอกาสเชิงความคิดและการกระทำ เช่น การส่งเสริม พัฒนาศักยภาพแกนนำเด็กและเยาวชน การเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ใหญ่และเยาวชน การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ดำเนินการเป็นประจำในชุมชน และการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เสนอความคิดและร่วมกำหนดทิศทางความเป็นไปของชุมชน เป็นต้น

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) ถ้าหากได้จัดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีโดยกำหนดให้แต่ละหมู่บ้านหมุนเวียนเป็นเจ้าภาพ มีสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่กิจกรรมต่างๆ ให้คนภายในหมู่บ้านเข้าร่วมอย่างทั่วถึง และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสร้างทีมในการทำงานและเข้ามาร่วมทุกขั้นตอนและเพิ่มมากขึ้นตามลำดับก็จะทำให้เกิดความแข็งแข็งภายในชุมต่อไป

ผลการทดลองใช้รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) มีรายละเอียดดังนี้

ผลการทดลองใช้รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน การจัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน ศูนย์ให้คำปรึกษาและกิจกรรมครอบครัวสีขาว มีผลการประเมิน E (กิจกรรมในสถานศึกษา) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก สถานที่มีความเหมาะสม

วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย และความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม ด้านกระบวนการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน ด้านผลที่ได้รับมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการใช้รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ที่พบว่า รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ทำให้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ทำกิจกรรมที่สนใจ ได้ฝึกกิจกรรมที่ตนเองชอบ ทำให้เกิดสมาธิ รู้จักปฏิเสธคนที่จะชวนไปในทางที่ไม่ดี รับรู้ถึงโทษของสารเสพติดแต่ละชนิด ตั้งใจจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้ฝึกความอดทนไม่คบคนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ช่วยเหลือเพื่อนให้คำแนะนำกับเพื่อนที่กำลังจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ได้ฝึกปฏิบัติ สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว มีความกล้าแสดงออกอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันสำหรับตนเองและผู้อื่น รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด และรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์กับเพื่อนๆ ทั้งนี้อาจจะเกิดจากรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูผู้บริหาร รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด ที่สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งสอดคล้องกับสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร โดยมีกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชน ได้มีเวทีในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการปฏิเสธยาเสพติด กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างหลากหลาย ตามความถนัดและสนใจ ดำเนินการโดยเด็กและเยาวชน เป็นผู้กำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมและดึงเครือข่ายผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน จึงทำให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลดีต่อการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ แสงดาว มาตรนอก (2547 : 101) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ว่าโรงเรียนควรจัดตั้งและพัฒนาเครือข่ายในการเฝ้าระวังต่อปัญหายาเสพติดเพื่อประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ควรให้การสนับสนุนโครงการที่โรงเรียนได้

ดำเนินการไปแล้วได้ผลดีและเสริมความเข้มแข็ง อาทิ โครงการเพื่อนเตือนเพื่อน ซึ่งใช้ประโยชน์จากนักเรียนแกนนำในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชน

การวิเคราะห์ สรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ผลการประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 รูปแบบ โดยผู้เข้าร่วมประชุมได้แก่ ด้านความเหมาะสม ความคุ้มค่า ความเป็นไปได้ และผลลัพธ์/ผลกระทบ พบว่า ผลการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้เข้าร่วมประชุมมองว่ารูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรที่ได้ทดลองใช้แล้วนั้น เป็นรูปแบบที่มีความชัดเจน สอดคล้องและครอบคลุมต่อการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบฯ ไปใช้ในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนได้ และสามารถนำไปใช้เพื่อป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรได้จริง โดยสามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรมและบูรณาการให้สอดคล้องกับกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นทั้งในและนอกสถานศึกษาและมองว่าการนำรูปแบบไปใช้จะช่วยให้ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรลดลง เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีขั้นตอนในการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ตั้งแต่ การวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผล จึงสามารถดำเนินงานได้ครอบคลุมทุกรูปแบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของ สัมพันธ์ รอดพึ่งครุฑ (2551 : 41)ที่สรุปไว้ว่า การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะเป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชน โดยที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น การพัฒนาแบบนี้จะทำให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องตามความต้องการของชุมชนก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและสร้างสันติสุขในชุมชน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จะทำให้ประชาชนได้ศึกษาเรียนรู้ปัญหาของชุมชน รับทราบปัญหาและผลกระทบของปัญหา แสวงหาแนวทางแก้ปัญหา ร่วมกันรับผลประโยชน์ และร่วมกันประเมินผลอันจะมีผลให้เป็นการพัฒนาที่ประชาชนสามารถช่วยตนเองป้องกัน และแก้ปัญหายาเสพติดได้ดียิ่งขึ้น และยั่งยืนตลอดไป

นอกจากนี้ผลการประเมินยังสอดคล้องกับสถิติของข้อมูลเด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี ที่ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดของ ตำบล ท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย และ ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเก็บข้อมูลระหว่างตุลาคม 2550–กันยายน 2553 ซึ่งมีแนวโน้มลดลง

ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังจากการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก กิจกรรมที่ได้พัฒนาขึ้นในรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง 5 รูปแบบ มีทั้งกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ การถ่ายทอดจากวิทยากร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงได้ร่วมกันอภิปราย ได้สรุปความหมาย ได้เรียนรู้ร่วมกันผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงมองเห็นความสำคัญ จึงน่าจะทำให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังเข้าร่วมโครงการฯ สูงขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า เจตคติการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นการรับรู้ของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อยาเสพติด ที่แสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี ต่อยาเสพติด และความโน้มเอียงเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่จะกระทำหรือจะปฏิบัติต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจะอาจเกิดจากการจัดประสบการณ์ให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงได้รับรู้ถึงความหมาย คุณค่า และความสำคัญ ผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น รูปแบบ B (สื่อของจริง) รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) หรือรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) ที่จัดอย่างเป็นระบบและมีกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ได้ลงมือปฏิบัติจริงหรือได้รับประสบการณ์ตรง นอกจากนี้การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางเครือข่ายจัดขึ้น จากการสังเกตพบว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงมีความกระตือรือร้น และเอาใส่ใจในทุกกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งน่าจะเกิดจากความรู้สึกที่ดี ที่มีต่อกิจกรรม และการมองเห็นประโยชน์ของกิจกรรม จึงทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงร่วมปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจและมีพฤติกรรมไปในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เทธและบูรเนธ (Tett, R.P., & Burnett, D.D., 2005 : 500-517)

ที่พบว่า สาเหตุด้านจิตใจ เป็นสาเหตุหนึ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคล ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม จึงน่าจะทำให้เจตคติการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้อาจจะเกิดจาก ทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นความสามารถในการประเมินการแก้ปัญหาและการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดของเด็กและเยาวชน ภายใต้เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจนำเด็กและเยาวชนไปสู่พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งอาจจะเกิดจากการจัดกิจกรรมของแต่ละรูปแบบมีการกำหนดให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงได้ทำงานร่วมกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจร่วมกันดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นก็มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับอันตรายของยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงน่าจะส่งผลต่อทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังการเข้าร่วมโครงการ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้อาจจะเกิดจาก รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง 5 รูปแบบ มีกิจกรรมที่สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้รับประสบการณ์ตรงจากของจริง และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด เช่น การศึกษาดูงาน ณ สถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นสถานที่ในการบำบัดรักษาผู้ที่ติดยาเสพติดทั้งกรณีสมัครใจและบังคับบำบัด การศึกษาดูงาน ณ เรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร ที่ต้องการจะสื่อความหมายให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงรู้ว่าถ้าหากไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแล้วและถูกจับได้จะต้องเข้าไปอยู่ในเรือนจำ โดยการบอกเล่าประสบการณ์จากนักโทษที่อยู่ในเรือนจำหรือการศึกษาดูงาน ณ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี ที่ต้องการจะสื่อให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงรู้ว่าถ้าหากไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและติดเชื้อโรคเอดส์แล้วช่วงชีวิตที่เหลืออยู่จะมีสภาพอย่างไร โดยมีการบอกเล่าประสบการณ์จากผู้ป่วยที่เป็นโรคเอดส์ กิจกรรมเหล่านี้น่าจะทำให้เด็กและเยาวชนมีทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงสูงขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังการเข้าร่วมโครงการ สูงกว่าก่อนการ

เข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้อาจจะเกิดจาก ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็น ความเชื่อมั่นในความสามารถตนเองของเด็กและเยาวชนว่าจะสามารถแสดงพฤติกรรมหรือกระทำเพื่อไม่ให้ตนเองไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ภายใต้สาเหตุ หรือสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ ที่อาจชักนำไปสู่การการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งอาจจะเกิดจากเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ได้จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ตนเองถนัดและสนใจ ทำให้เกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลงานที่เกิดขึ้น เช่น กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน และกิจกรรมครอบครัวสีขาว กิจกรรมเหล่านี้น่าจะทำให้ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงสูงขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการทั้งนี้อาจจะเกิดจาก การจัดกิจกรรมต่างๆ จะทำให้เด็กและเยาวชน ในพื้นที่ได้มีเวที ในการสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการปฏิเสธยาเสพติด โดยที่ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน ให้โอกาสและเป็นที่ปรึกษา และเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงได้แสดงความคิดเห็น การร่วมมือกันทำงานตามแนวทางของตน จะทำให้ได้กิจกรรมที่ดำเนินการสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ประกอบด้วย กิจกรรมนอกสถานศึกษา เช่น กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน และกิจกรรมครอบครัวสีขาว และกิจกรรมในสถานศึกษา เช่น กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน ศูนย์ให้คำปรึกษา และกิจกรรมครอบครัวสีขาว กิจกรรมเหล่านี้น่าจะทำให้พฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการสูงขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง หลังการเข้าร่วมโครงการเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้อาจจะเกิดจาก เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งอาจจะเกิดจาก กิจกรรมที่จัดขึ้นสอดคล้องกับชีวิตประจำวันเด็กและเยาวชน มีเนื้อหาที่น่าสนใจ เช่น รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ซึ่งเป็นสื่อภาพยนตร์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ของตัวแสดง เป็น

ละครเหตุการณ์จำลองและภาพยนตร์สั้นการดำเนินชีวิตจริงในมุมต่างๆ ของเด็กและเยาวชน จึงทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงได้เรียนรู้และสามารถใช้เป็นตัวอย่างและคติเตือนใจในการดำเนินชีวิต ใช้เป็นเหตุผลในการดำเนินชีวิตให้แก่ตนเอง นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงได้ร่วมปฏิบัติ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น เช่น การสร้างเครือข่ายการดำเนินการจัดกิจกรรม สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน และศูนย์ให้คำปรึกษา กิจกรรมเหล่านี้น่าจะทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังการเข้าร่วมโครงการเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในสูงขึ้น

การสรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ของผู้เกี่ยวข้อง

ผลการสรุปและขยายผลรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า รูปแบบทั้ง 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) รูปแบบ B (สื่อของจริง) รูปแบบ C (เครือข่าย) รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) และรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรได้จริงและสอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิดความเครียดง่าย และเด็กชอบแสดงความเป็นผู้นำ ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ที่มีสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ผู้ปกครองคาดหวังในตัวเด็กสูงเกินไป ครอบครัวประสบปัญหาเศรษฐกิจ และ ผู้ปกครองเลี้ยงดูท่านแบบตามใจ ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา ที่มีสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง บุคลิกของเพื่อนในชั้นเรียนมุ่งเน้นการแข่งขัน และโรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม ที่มีสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนที่เด็กอาศัย มีแหล่งซื้อ-ขายยาเสพติดบริเวณที่พักอาศัยของเด็กและเด็กมีเพื่อนนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมากทุกรูปแบบ สามารถเรียงตามลำดับตามผลการประเมินได้ดังนี้ รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) รูปแบบ B (สื่อของ

จริง) รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) และรูปแบบ C (เครือข่าย) ตามลำดับ และผลการประชุมร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องที่ได้สรุปหัวข้อของรูปแบบทั้ง 5 รูปแบบ ได้แก่ ความเป็นมาและเหตุผล เนื้อหา วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมหลัก การนำรูปแบบไปใช้ ผลที่ได้รับ และข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรม ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกิดจากการนำรูปแบบไปใช้ในพื้นที่จริงและมีแบบอย่างของความสำเร็จในการนำแต่ละรูปแบบไปใช้จนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) นำเสนอโดยโรงเรียนบ้านสุวรรณภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่ได้นำรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ไปใช้ในกิจกรรมเดินสายฉายหนังของสภานักเรียน ใช้สอนผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ต และ นำสื่อไปใช้ในการอบรมแก่เด็กและเยาวชนในกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ที่เป็นโครงการของตำรวจ จัดอบรมแก่เด็กและเยาวชนในท้องถิ่น รูปแบบ B (สื่อของจริง) นำเสนอโดยโรงเรียนบ้านท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานนำเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงภายในตำบลท่าไม้ ศึกษาของจริงตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ เรือนจำกลางกำแพงเพชร สถาบันธัญญารักษ์ และวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี รูปแบบ C (เครือข่าย) และรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) นำเสนอโดยตัวแทนจากเครือข่ายตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการโดยการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการดำเนินงานจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มปกติในชุมชน ได้แก่ กิจกรรมสายตรวจชุมชน กิจกรรมการประกวดคำขวัญรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมนาฬิกาอาชญากรรม กิจกรรมศูนย์ให้คำปรึกษาหรือศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น กิจกรรมชวนพ่อเข้าเธค ชวนเด็กเข้าคุก ร่วมสนุกเข้าวัดทั้งครอบครัว กิจกรรมการประกวดการแสดงดนตรีพร้อมหางเครื่อง กิจกรรมแข่งขันกีฬาในชุมชน กิจกรรมฝึกอาชีพ ตัดผม ทำขนม การจัดรายการวิทยุชุมชน กิจกรรมสายใยรักครอบครัว กิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) นำเสนอโดยโรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จัดกิจกรรมต่างๆ โดยเด็กเพื่อเด็ก เช่น กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ เช่น การแสดงดนตรี ทำอาหาร ประดิษฐ์จรวดขวดน้ำ กิจกรรมฝึกอาชีพ เป็นอาชีพง่าย ๆ ที่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ห่อสตางค์ที่ใช้โปรยทาน กิจกรรมเผยแพร่สาระความรู้ผ่านเสียงตามสาย และกิจกรรมครอบครัวสีขาว

จะพบรูปแบบทั้ง 5 รูปแบบมีกิจกรรมที่เป็นวิธีการในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สอดคล้องในแต่ละพื้นที่ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพได้ เนื่องจากสามารถลดเวลาว่างของเด็กและเยาวชนลงได้ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออก และเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่าง เด็กกับเด็ก

เด็กกับครู ครูกับผู้ปกครอง และผู้ปกครองกับเด็ก ซึ่งเป็นแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงาน องค์กร หรือชุมชน สามารถนำรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 5 รูปแบบไปใช้ โดยเริ่มต้นจากรูปแบบ C (เครือข่าย) แล้วเชื่อมโยงกับรูปแบบอื่นๆ (A,B,D และ E) โดยสามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสมตามบริบทและความพร้อมของแต่ละพื้นที่

2. การนำรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 5 รูปแบบ (A,B,C,D และ E) ไปใช้เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ควรมีการดำเนินงานแบบเครือข่าย หาเจ้าภาพหลักและผู้นำที่มีจิตสาธารณะ ที่พร้อมจะเป็นผู้ประสานงานกับทุกภาคส่วนทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน ชุมชน โรงพยาบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบทั้งเป็นการทางและไม่เป็นทางการ

3. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำชุมชน ควรจะดำเนินการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสารตั้งต้น เช่น การขายสุรา บุหรี่ให้กับเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งที่จะชักนำเด็กและเยาวชนไปสู่ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง

4. ผู้นำในท้องถิ่นควรจะเป็นผู้ริเริ่มและประสานงานในการจัดกิจกรรมดูแลความสงบและความเรียบร้อยภายด้วยตนเอง เช่น สายตรวจเพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน

5. หน่วยงาน องค์กร หรือชุมชน สามารถนำผลการศึกษา เช่น ปัจจัยของการกระทำความผิด สาเหตุของการกระทำความผิด กิจกรรมต่างๆ ในรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาที่แท้จริงและการแก้ไขปัญหาแบบยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยประสิทธิภาพของรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร โดยนำไปทดลองใช้ในพื้นที่เดียวกันทั้ง 5 รูปแบบ

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาอื่นๆ ที่เชื่อมโยงจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อการพัฒนารูปแบบการป้องปัญหาของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในจังหวัดกำแพงเพชรให้เป็นรูปแบบใหม่

3. ควรมีศึกษาปัญหาและพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในชุมชนที่ไม่ได้อยู่ในโรงเรียนที่สอดคล้องกับปัญหาของพื้นที่

4. ควรมีการพัฒนารูปแบบความร่วมมือของเครือข่ายชุมชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในชุมชน

5. ควรศึกษาแนวทางหรือรูปแบบในการป้องกันสารตั้งต้นที่จะเป็นสิ่งชักนำเด็กและเยาวชนไปสู่ปัญหายาเสพติด เช่น การขายบุหรี่ การขายสุราให้กับเด็กและเยาวชน

บรรณานุกรม

กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือวิทยากรฝึกอบรมเรื่องการสอนเจตคติและทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2538.

จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. **รายงานการประชุม สัมมนา และอบรม โครงการพัฒนาระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา, 2543.

ชาระวี ศรีนนท์. **ผลของการฝึกอบรมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาความสามารถในการป้องกันการเสพยาบ้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 วัดบางแพรกเหนือ จังหวัดนนทบุรี.** สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.

ณัฐพงศ์ พุดหล้า. **การประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

ธารทิพย์ แก้วเหลี่ยม. **แนวทางในการสร้างและพัฒนาชุดสื่อนิเทศสำหรับศึกษาด้วยตนเอง**. สืบค้นเมื่อวันที่30มกราคม 2553 จาก http://gotoknow.org/blog/thanthip2010/233025, 2553.

นภวรรณ ทรัพย์ยืนยง. **ทัศนคติและแนวโน้มพฤติกรรมของนักศึกษาอาชีวะและเทคนิคศึกษาที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมการต่อต้านยาเสพติด.** วิทยานิพนธ์ คณะเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2546.

บุญชม ศรีสะอาด. **วิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.

บุญชัย วงศ์เต๋จ๊ะ. **การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

บุญธรรม บุญหมื่น. **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

บุญศรี พรหมาพันธ์ และคณะ. **การประเมินผลครึ่งแผนของแผนป้องกันยาเสพติด พ.ศ. 2535-2539** ม.ป.ท. 2540**.**

พรทิพย์ ฉัตรชูเกียรติกุล. **การจัดการเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : เฮ้า ออฟ เคอร์มีสท์, 2547.

ภิญโญ แก่งศิริ. **รายงานผลการปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนาบ่อคำวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร.** ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2544.

พิศมัย สุขอมรรัตน์. **การประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับพิเคชั่น, 2546.

วิภาพร เลิศสุขสถาพร. **กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพสารเสพติด ของนักเรียนโรงเรียนศรีธนาพาณิชยการเทคโนโลยีเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิจัยและสถิติการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร(ศตส.จ.กพ.). **รายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร ปีงบประมาณ 2552.** กำแพงเพชร : คัดสำเนา, 2552.

_____**รายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร ปีงบประมาณ 2553.** กำแพงเพชร : คัดสำเนา, 2553.

ศักดินา บุญเปี่ยม. **การศึกษาการเปลี่ยนแปลงจิตลักษณะของผู้ติดยาบ้า (เมทแอมเฟตามีน) ในระหว่างกระบวนการบำบัดตามแนวจิตบำบัดในระบบบังคับแบบผู้ป่วยใน.**ปริญญานิพนธ์ วท.ด.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.

สมจิต แดนสีแก้ว. **การขับเคลื่อนชุมชนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่สังคม.**วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.

สัมพันธ์ รอดพึ่งครุฑ. **การพัฒนารูปแบบการป้องกันปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์.** ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาพัฒนา

สังคม) มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551.

สุบัน พรเวียงและคณะ. **การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 1.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ วิจัย (สกว.), 2552.

สุพรรณี ปานดี. **การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคและแรงสนับสนุนทางทางสังคมเพื่อพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จังหวัดสุราษฎร์ธานี.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาธารณสุขศาสตร์).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.

สุภาพร ธนะชานันท์. **อิทธิพลของมาตรการป้องกันสิ่งเสพย์ติดในโรงเรียน และครอบครัวกับความผูกพันทางสังคม ที่มีต่อการป้องกันสิ่งเสพย์ติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต กรุงเทพมหานคร.** ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (พฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.

สุรพล โพธิสังขหิรัญ. **ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์.** วิทยานิพนธ์. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏพระนคร, 2547.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. **คู่มือและสื่อการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทักษะความคิดระดับสูง.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.onec.go.th. วันที่สืบค้น 20 กันยายน 2553.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. **คู่มือประกอบการปฏิบัติการแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียน.** กรุงเทพฯ : อัดสำเนา, 2542.

_____. **แนวทางดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2541.

_____. **ความรู้เกี่ยวกับยาและสารเสพติด.**สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2552 จาก http://www.oncb.go.th/PortalWeb/appmanager/Portal/InternetNew.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. **รวมกฎหมายยาเสพติด.** โรงพิมพ์ตำรวจ. กรุงเทพฯ, 2547.

สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. **คู่มือแนวทางการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยง** สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม, 2551.

สุภาพร ธนะชานันท์. **อิทธิพลของมาตรการป้องกันสิ่งเสพย์ติดในโรงเรียน และครอบครัวกับความผูกพันทางสังคมที่มีต่อการป้องกันตนเองจากสิ่งเสพย์ติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์. ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต : สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.

แสงดาว มาตรนอก. **การพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนธารปราสาทเพชรวิทยา อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

หทัยชนก บัวเจริญ. **การพัฒนารูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัด กรณีศึกษาชุมชนแออัดแห่งหนึ่ง เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต : สาขาวิชาการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.

อมรรัตน์ พรหมศรี. **การดำเนินกิจกรรมการใช้สารเสพติด สถาบันเทคโนโลยีกลุ่มภาคเหนือ.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

อรรถพล บาลยอ. **แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

Gordon, J.R. **A Diagnostic Approach to Organization Behavior.** 2nd ed.Boston: Boston College, 1991.

Klitzner**. Integrating Environment Change Theory into Prevention Practice.**(Online). Available: http://www.golsandiego.net/does/pdf/integration.pdf. Retrieved March 12, 2010.

Tett, R.P., & Burnett, D.D. A personality trait – based interactionist model of job performance. **Journal of Applied Psychology**. 88(3) : 500-517, 2005.

WHO. **Life Skills for Health and Development.** Geneva: WHO, 1993.

_____**Life Skills Education for Children and Adolescents in Schools**. Geneva: WHO, 1994.

ภาคผนวก ก

คู่มือประกอบรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

คู่มือ

ประกอบรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

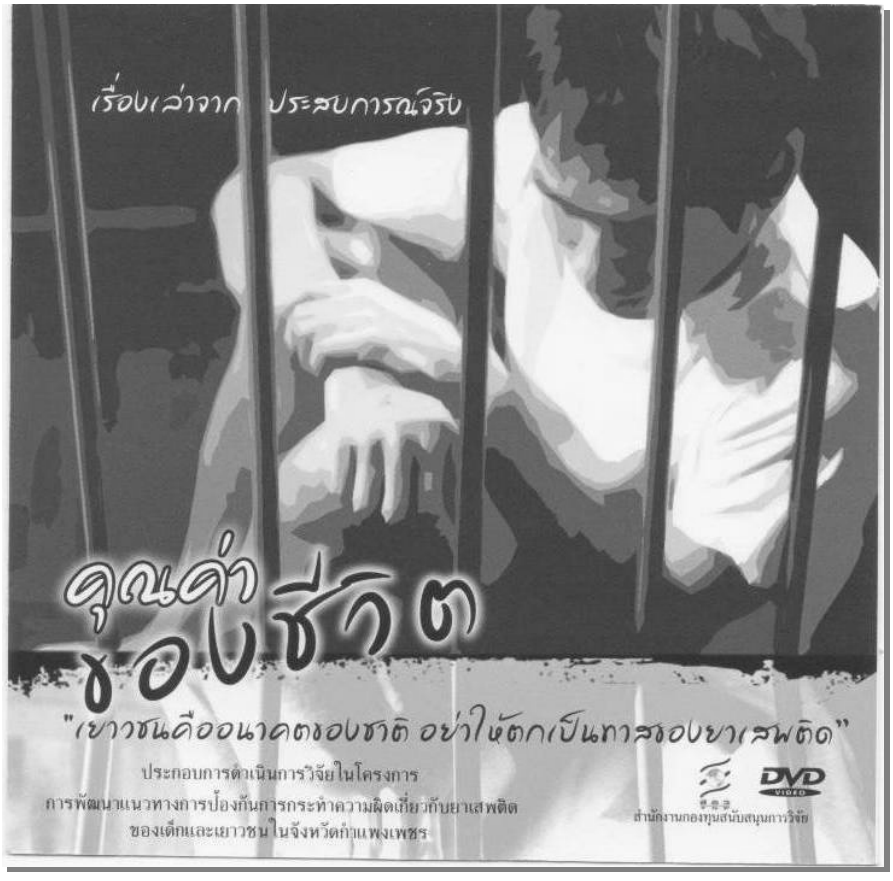

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2
ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คำนำ

ปัญหายาเสพติดถือเป็นปัญหาทางสังคมซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลในสังคมไทยในปัจจุบันเป็นอย่างมาก สาเหตุใหญ่ของการเริ่มเข้าไปใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นยังเป็นเรื่องของความ "อยากลอง" ความเป็นวัยรุ่นของเขาทำให้เขาอยากลองในสิ่งแปลกใหม่ ร่วมกับอีกปัญหาหนึ่งคือการ "ตามเพื่อน" นอกจากนี้สภาพแวดล้อม ก็มีส่วนเอื้อให้มีปัญหายาเสพติดขึ้น เดิมทียาเสพติดเป็นสิ่งที่จะมีในสถานที่หรือแหล่งที่มีลักษณะจำเพาะในการระบาดของยาเสพติดเท่านั้น แต่ปัจจุบันยาเสพติดได้แพร่ระบาดมาถึงในโรงเรียนแล้ว เด็กๆ สามารถหายาเสพติดได้ในโรงเรียน และแม้แต่รอบรั้วโรงเรียนเองก็กลายเป็นที่ไม่ปลอดภัยสำหรับเด็กของเราไปเสียแล้ว ดังนั้นการแก้ปัญหาดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องเข้ามีบทบาทและร่วมมือกันอย่างจริงจัง

คู่มือประกอบรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานด้านการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ได้นำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้เพื่อสร้างความตระหนักและชี้ให้เห็นถึงโทษภัยของยาเสพติด อันจะช่วยให้เยาวชนได้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ห่างไกลจากยาเสพติด เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติสืบไป โดยคณะผู้วิจัยหวังอย่างยิ่งว่าคู่มือนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจทั่วไป ที่จะนำไปประยุกต์ใช้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการรณรงค์ป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้ให้โอกาสโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบภาพยนตร์เจาะชีวิตเยาวชน และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ได้ให้การอนุเคราะห์และสนับสนุนการดำเนินงานทุกด้าน คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากคู่มือนี้ คงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งได้นำคู่มือไปใช้เพื่อการจัดกิจกรรมป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ต่างๆ ต่อไป

นายสุบัน พรเวียง หัวหน้าโครงการวิจัย
นายวรวิทย์ สิทธิโสภณ คณะวิจัย
นายมีชัย พลทองมาก คณะวิจัย
นายบัณฑิต สิริธุวานนท์ คณะวิจัย

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทที่ 1 บทนำ.....1

ความสำคัญและความเป็นมาของโครงการพัฒนาแนวทางการป้องกัน
การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร.....1

วัตถุประสงค์ของคู่มือ.....3

ขอบข่าย.....3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....4

บทที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด.....5

ความหมายของสิ่งเสพติด.....6

ประเภทของยาเสพติด.....7

ลักษณะของผู้ติดยาเสพติด.....8

บทที่ 3 รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด).....13

บทที่ 4 แนวทางการใช้ภาพยนตร์เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด.....16

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่สร้างความเสียหายให้กับประเทศไทยอย่างมากมายจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของการใช้สารเสพติด แสดงให้เห็นว่าปัญหาการใช้สารเสพติดในประเทศไทย ได้ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ โดยที่มีปริมาณการเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนผู้กระทำผิดและเพิ่มชนิด ประเภท และจำนวนของสารเสพติด สถานการณ์เช่นนี้ย่อมส่งผลร้ายต่อทรัพยากรบุคคลของชาติ และส่งผลกระทบต่อสังคม และระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ แม้ว่ารัฐบาลจะมีการดำเนินนโยบายที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างมากมาย การแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ยังคงมีอยู่ เนื่องจากให้ผลตอบแทนสูง มีการใช้ยาเสพติดกันอย่างแพร่หลายในทุกกลุ่มชนแทบทุกกลุ่ม และผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ พบว่า ความผิดเกี่ยวกับการเสพและจำหน่ายยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น (สุรพล โพธิสังขหิรัญ, 2547 : 2)

ในพื้นที่ของจังหวัดกำแพงเพชรมีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ในความดูแลขององค์กรต่างๆ เช่น สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกำแพงเพชร สถานพินิจจังหวัดกำแพงเพชร โรงพยาบาลต่างๆ ในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งทุกหน่วยงานต้องมีภาระที่จะต้องทำหน้าที่ดูแลแก้ไขช่วยเหลือตามภารกิจขององค์กรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับสถิติจำนวนเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดกำแพงเพชรมีแนวโน้มที่สูงขึ้น โดยในปี พ.ศ.2550 มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน จำนวน 126 ราย และในปี พ.ศ.2551 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 169 ราย และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดกำแพงเพชร, 2552)

ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรที่มีแนวโน้มสูงขึ้น จึงได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ระยะที่ 1 ซึ่งเป็นการศึกษาสาเหตุที่เป็นสาเหตุเฉพาะในพื้นที่ของจังหวัดกำแพงเพชร ว่าสาเหตุปัญหาต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรเกิดจากสาเหตุและปัจจัยใดบ้าง และนำสาเหตุและปัจจัยเหล่านั้นมาหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาซึ่งจะสอดคล้องกับสาเหตุและปัจจัยที่แท้จริง การศึกษาในครั้งนี้เป็นความร่วมมือกันของภาคีที่มาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาแนวทางป้องกันการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การศึกษาในระยะที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร โดยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน 1) การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร รวม 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา และปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม ใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง 2) หาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร โดยจัดเวทีระดมความคิดเห็น จัดการประชุมพิจารณารูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรของผู้เชี่ยวชาญ และจัดประชุมเพื่อประเมินรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรที่พัฒนาขึ้นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาระยะที่ 1 (สุบัน พรเวียงและคณะ,2552 : 130-131) พบว่า

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล มีสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิดความเครียดง่าย และเด็กชอบแสดงความเป็นผู้นำ

1.2 ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว มีสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ผู้ปกครองคาดหวังในตัวเด็กสูงเกินไป ครอบครัวประสบปัญหาเศรษฐกิจ และผู้ปกครองเลี้ยงดูท่านแบบตามใจ

1.3 ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนและสถานศึกษา มีสาเหตุ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง บุคลิกของเพื่อนในชั้นเรียนมุ่งเน้นการแข่งขัน และโรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป

1.4 ปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม มีสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนที่เด็กอาศัย

มีแหล่งซื้อ-ขายยาเสพติดบริเวณที่พักอาศัยของเด็ก และเด็กมีเพื่อนนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2. แนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร สามารถสรุปเป็นรูปแบบในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) รูปแบบ B (สื่อของจริง) รูปแบบ C (เครือข่าย) รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) และรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) (สุบัน พรเวียงและคณะ, 2552 : 131-134)

จากข้อค้นพบของการวิจัยในระยะที่1 พบว่า รูปแบบหนึ่งซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด คือ การให้เด็กได้เรียนรู้แนวทางการดำเนินชีวิตของเยาวชน ซึ่งเป็นตัวอย่าง (รูปแบบA) รวมทั้งการให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงของผู้ที่เคยเข้าไปเกี่ยวข้อง และได้กลับตัวมาดำเนินชีวิตตามวิถีแห่งสุจริตชนแล้ว ดังนั้นคู่มือฉบับนี้จึงจัดทำขึ้นให้เยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เรียนตามนัยแห่งผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

1. เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นคู่มือในการใช้ VCD เพื่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนสำหรับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

2. เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในรายวิชาและสาระที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

3. เพื่อให้ผู้ที่มีความสนใจนำคู่มือและVCD ไปปรับใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน

ขอบข่าย

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของโครงการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

ขอบข่าย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ความหมายของสิ่งเสพย์ติด

ประเภทของยาเสพย์ติด

ลักษณะของผู้ติดยาเสพติด

บทที่ 3 รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

บทที่ 4 แนวทางการใช้ภาพยนตร์เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด

ภาคผนวก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสามารถนำคู่มือไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติตนในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สามารถนำคู่มือไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อการป้องกันเยาวชนให้หลีกเลี่ยงการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

3. ผู้ปกครอง ชุมชน สื่อมวลชน และผู้สนใจ สามารถนำคู่มือไปใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมหรือเผยแพร่เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้เยาวชน บุตรหลาน และบุคคลในชุมชนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

บทที่ 2
ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เป็นภัยร้ายแรงต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ บั่นทอนความเจริญของประเทศชาติ หากประเทศใดมีประชาชนติดยาเสพติดจำนวนมาก ก็ไม่สามารถพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้ ปัจจุบัน มีผู้ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนจะติดยาเสพติดมากกว่ากลุ่มคนกลุ่มอื่น และที่น่าเป็นห่วงกำลังแพร่ระบาดสู่เด็กนักเรียนวัย 9 ขวบ 10 ขวบ สาเหตุอาจเป็นเพราะถูกเพื่อนชักจูงให้ลองเสพ อยากรู้ อยากลอง ถูกล่อลวง และสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งคือการขาดความอบอุ่นในครอบครัว ปัญหาพ่อแม่หย่าร้างกัน ผู้ใหญ่ไม่ได้สนใจดูแลหรือเป็นที่พึ่งของเด็กได้ เด็กเกิดความว้าเหว่ไม่รู้จะปรึกษาใคร เลยหันไปหายาเสพติด หรือเป็นเป้าล่อให้กับผู้ไม่ปรารถนาดีอย่างพอดี

ยาเสพติดมีมากมายหลายชนิด ได้แก่ ฝิ่น เฮโรอีน ทินเนอร์ กัญชา ยาบ้า ยาอี สาระเหย กระท่อม และยากระตุ้นประสาทเป็นต้น แต่ละชนิดก่อให้เกิดผลร้ายแก่ร่างกายทั้งสิ้น ทำให้สุขภาพทรุดโทรมอ่อนแอ ความจำเสื่อม เสียบุคลิกภาพ และปัญหาสำคัญที่ตามมาอีกประการหนึ่ง ก็คือผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นมีโอกาสติดเชื้อไวรัสเอดส์และแพร่กระจายไปยังกลุ่มผู้ผลิตยาเสพติดด้วยกัน รวมไปถึงคนกลุ่มอื่น ๆ ด้วย

แม้รัฐบาลจะประกาศสงครามกับยาเสพติดก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่าการป้องกัน การปราบปรามยาเสพติดจะเป็นหน้าที่ของรัฐบาลเท่านั้น การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะต้องร่วมมือกัน การปราบปรามเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ การป้องกันยังเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยการให้การศึกษาและความรู้เรื่องพิษภัยและโทษของยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง แก่ประชาชน ครู พ่อแม่ผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง จะต้องเอาใจใส่ดูแลลูกหลาน ให้ความรักความอบอุ่นแก่ครอบครัว เป็นที่พึ่งของเด็กได้ เมื่อเด็กมีปัญหาสามารถจะพูดคุย ช่วยกันแก้ปัญหาให้เด็กใช้เหตุผลกับเด็ก ไม่ใช้อารมณ์ เพราะการใช้อารมณ์อาจทำให้เด็กเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ กลุ้มใจ และเตลิดออกจากบ้านไปพึ่งยาเสพติดและเสียอนาคตได้ในที่สุด "เยาวชนคืออนาคตของชาติ อย่าให้ตกเป็นทาสของยาเสพติด"

ความหมายของสิ่งเสพติด

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 900) ให้ความหมายว่ายาเสพติดให้โทษ คือ สารเคมี หรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนพิษยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพยาทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับรวมตลอดถึงพืช หรือส่วนของพืชที่เป็น หรือให้ผลผลิตเป็นสารเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2541: 13) ได้ให้ความหมายว่ายาเสพติด คือ ยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือสารสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อร่างกายได้รับเข้าไปช่วงระยะ หรือนานติดต่อกัน จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้สุขภาพของผู้เสพนั้นเสื่อมโทรมลง เมื่อไม่ได้เสพถึงเวลาอยากเสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (มาตรา 4) ให้ความหมายยาเสพติดให้โทษว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือโดยวิธีการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรม (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542 : 222)

บุญศรี พรหมมาพันธ์ และคณะ (2540 : 8) ให้ความหมาย ยาเสพติดว่า หมายถึง สารใดก็ตามที่เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายทางใดทางหนึ่งแล้วเกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ ทำให้ผู้เสพมีความต้องการอย่างแรงกล้าในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น หยุดได้ยาก และทำให้ร่างกายจิตใจทรุดโทรม

จากความหมายของยาเสพติดดังกล่าวสรุปได้ว่า หมายถึง ยา วัตถุ หรือสารที่เมื่อเสพ (กิน สูบ ฉีด ดม) แล้วทำให้เกิด อาการ 3 ประการ คือ ทำให้ผู้เสพเกิดความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะต้องเสพยานั้นอีก ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ จะต้องเพิ่มปริมาณการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ผู้เสพตกอยู่ภายใต้บังคับของยา ทั้งจิตใจและร่างกาย หากหยุดเสพยาจะเกิดอาการลงแดง คือมีอาการคลื่นไส้ทุรนทุราย อาเจียน และทำให้ผู้เสพมีสุขภาพร่างกายทรุดโทรมอย่างมาก หากไม่รับการรักษาอาจถึงแก่ชีวิต

ประเภทของยาเสพติด

ยาเสพติดสามารถจัดแบ่งได้หลายประเภท ได้แก่ การแบ่งตามการออกฤทธิ์ แบ่งตามแหล่งที่มา แบ่งตามกฎหมาย และแบ่งตามองค์การอนามัยโลกได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2541: 24-25)

1. แบ่งตามการออกฤทธิ์ของสิ่งเสพย์ติดต่อระบบประสาทส่วนกลาง สิ่งเสพย์ติดมีคุณสมบัติสำคัญ คือ สามารถออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง สามารถแบ่งสิ่งเสพย์ติดออกเป็น 4 ประเภท คือ

1.1 ประเภทกดประสาท เช่น กลุ่มฝิ่น (ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคอีน เฮโรอีน ฯลฯ) ยาระงับประสาทและยานอนหลับ (เซโคบาร์บิตาล อะโมบาร์บิตาล ฯลฯ) ยากล่อมประสาท (เมโปรบาเมท ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์ ฯลฯ) สารระเหย (ทินเนอร์ แลกเกอร์ กาว น้ำมันเบนซิน ฯลฯ) เครื่องดื่มมึนเมา (เหล้า เบียร์ วิสกี้ ฯลฯ)

1.2 ประเภทกระตุ้น เช่น แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน อีเฟดริน กระท่อม โคเคอีน (โคเคน) กาแฟ ฯลฯ

1.3 ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี เห็ดขี้ควาย ฯลฯ

1.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน อาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาทผสมร่วมกัน เช่น กัญชา ฯลฯ

2. แบ่งตามแหล่งที่มา แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ประเภทที่ได้จากธรรมชาติ ได้แก่ ฝิ่น กระท่อม กัญชา

2.2 ประเภทที่ได้จากการสังเคราะห์ ได้แก่ เฮโรอีน แอมเฟตามีน เซโคบาร์มิดาล

3. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 7 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530 ได้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท คือ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 2547, หน้า 236)

ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ฝิ่นยา (Medicinal Opium)

ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติคแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซติลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มิได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม

ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา 8 (1) เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ว่า คำว่า “ฝิ่นยา” (Medicinal Opium) หมายถึง ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่ง โดยมีความ มุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

นอกจากนี้ด้านการแพทย์ยังได้จัดให้ยาและสารเคมีอีกหลายอย่างเป็นสิ่งเสพติดให้โทษ โดยแบ่งตามคุณสมบัติของยาเสพติดได้ 7 ประเภท ดังนี้

พวกที่ 1 ฝิ่นหรือสารที่มีส่วนประกอบของฝิ่น เช่น มอร์ฟีน เฮโรอีน โคเคอีน เพทีดีนไฟ เซฟโตน เป็นต้น

พวกที่ 2 ยานอนหลับชนิดต่างๆ เช่น ฟีโนบาร์บิตาล เซโคนัล โบรไมด์ พาราดีไฮด์ กลูติตาไมด์ เป็นต้น

พวกที่ 3 ยากล่อมประสาท เช่น ไดอะซีแพม (Diazepam) เมโปรบาเมต (Meprobamate) เป็นต้น

พวกที่ 4 ยากระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน โคเดอีน และใบกระท่อม เป็นต้น

พวกที่ 5 ยาที่ทำให้ประสาทหลอน เช่น กัญชา แอล.เอส.ดี ดี.เอ็ม.ที. เอส.ที.พี. และพวกเห็ดบางชนิด เป็นต้น

พวกที่ 6 สารระเหยต่างๆ เช่น เบนซิน และกาวติดเครื่องบิน

พวกที่ 7 แอลกอฮอล์ ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกได้จัดให้แอลกอฮอล์เป็นสารเสพติดอย่างหนึ่งด้วย เพราะแอลกอฮอล์เมื่อดื่มจนติดแล้วจะมีโทษเช่นเดียวกับยาเสพติดชนิดอื่นๆ

สรุปได้ว่า ยาเสพติดมีการแบ่งได้หลายประเภท แต่ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากกลุ่มเด็กและเยาวชน จึงศึกษาการหาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทผิดกฎหมายที่เด็กและเยาวชนไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง

ลักษณะของผู้ติดยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2552) ได้สรุปลักษณะของผู้ติดยาเสพติดโดย อาจสังเกตได้จาก

1. การใช้เงินสิ้นเปลืองโดยเด็กจะใช้เงินเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ภายในไม่เกิน 1 ปี ซึ่งผู้ปกครองสามารถตรวจสอบ หรือควบคุมการใช้เงินของเด็กได้

2. อุปกรณ์การเสพอาจพบบุหรี่ที่มีรอยยับ และมักจะเก็บไว้ต่างหาก หรือพบกระดาษฟรอยด์ ไฟแช็ค และหลอด

3. มีนิสัยโกหก เด็กจะเริ่มโกหกจากเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เช่น เสพยาในห้องน้ำนานแต่โกหกว่าท้องผูก เป็นต้น จนกระทั่งเรื่องที่โกหกจะมีความสำคัญมากขึ้น เช่น โกหกว่าเครื่องประดับหาย หรือ โรงเรียนบังคับให้ซื้อเครื่องมือที่ราคาแพงๆ เป็นต้น

4. มีนิสัยลักขโมย มีนิสัยเกียจคร้าน และไม่รับผิดชอบหลังจากที่เสพยาเสพติดแล้ว ผู้เสพจะมีอาการเมายา ทำให้ลดความตั้งใจ และลดพฤติกรรมต่างๆ ลง ไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว

5. ร่างกายไม่แข็งแรง ผอมแห้งแรงน้อย เนื่องจากไม่มีอาการอยากรับประทานอาหาร เพราะอยู่ในอาการเมายา หรือต้องการพยายามเก็บเงินไว้ เพื่อซื้อยาเสพติดในครั้งต่อไป

6. ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สกปรก อารมณ์ฉุนเฉียว หงุดหงิดง่าย เอาแต่ใจตัวเอง ในการตรวจสอบหัวข้อนี้ ผู้ปกครองจะต้องมีความหนักแน่น มีเหตุผล และตั้งอยู่บนพื้นฐานความรักและความเข้าใจในครอบครัว

7. เก็บตัว ไม่สุงสิงกับคนอื่นไม่รับรู้ปัญหาภายในบ้าน และใช้ห้องน้ำนาน

8. ติดต่อกับคนแปลกหน้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกที่เสพยาเสพติดเหมือนกัน

จากหัวข้อดังกล่าว ถ้าพบว่ามีลักษณะสัมพันธ์กับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง หรือหลายหัวข้อ ก็พิจารณาได้ว่า สมาชิกในครอบครัวมีแนวโน้ม พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง สมควรแก้ไข ซึ่งยังไม่จำเป็นว่าต้องให้เห็นชัดเจนว่า ใช้ยาเสพติดแล้วจึงต้องแก้ไข เพราะปัญหาจากการใช้ยาเสพติดจะค่อยๆ ก่อตัวจากเล็กไปสู่ใหญ่ ถ้ารอให้ชัดว่ามีการใช้ยาเสพติด โดยผู้ใช้ยาเสพติดไม่สนใจคำแนะนำคำสั่งสอนอบรม ของคนในครอบครัวแล้ว นับว่าเป็นเรื่องยากต่อการแก้ไขอย่างมาก สำหรับการติดยาเสพติดบางชนิด ผู้เสพอาจมีลักษณะและความประพฤติที่อาจสังเกตเห็นได้ ดังนี้

การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดยาบ้า

การเสพยาบ้า ผู้เสพอาจจะไม่เกิดอาการเสพติดในครั้งหรือสองครั้งแรกที่เสพ เหมือนเช่นการเสพเฮโรอีน แต่เมื่อใช้ไปเป็นระยะเวลานาน จะทำให้ร่างกายเสื่อมโทรมลง เนื่องจากร่างกายไม่ได้รับการพักผ่อน และยังไปทำลายระบบประสาทอีกด้วย การสังเกตอาการของผู้ติดยาสามารถสังเกตได้ดังนี้

1. อาการทางร่างกาย

1.1 ผู้ป่วยมักจะผอมลง น้ำหนักลดโดยเฉพาะรายที่ใช้มากและใช้มาเป็นเวลานาน

1.2 การดูแลความสะอาดร่างกายมักจะลดลง

1.3 มีการเคลื่อนไหวเพิ่มมากขึ้น เช่น แขนขา ใบหน้า บางรายชอบกัดกราม บางรายไม่อยู่นิ่งเดินไปเดินมา

2. เรื่องของจิตใจ และอารมณ์

2.1 เวลาไม่ได้รับยา มักจะมีความซึมเศร้าหรือหงุดหงิดง่าย

2.2 อุปนิสัยเปลี่ยนไป เช่น จากเป็นคนเรียบร้อย เชื่อฟังกลายเป็นคนก้าวร้าว ดุดัน หงุดหงิดโมโหง่าย

3. เรื่องการหลับการตื่น

3.1 มักจะดึกมาก และมักชอบฟังเพลงเสียงดังแล้วตื่นสายมาก เห็นได้ชัดในวันสุดสัปดาห์ (มักจะมั่วสุมใช้ยาในเย็นวันศุกร์)

3.2 มักจะหลับในห้องเรียน หรือง่วงนอน ขาดสมาธิ

4. ผลการเรียน

4.1 ผลการเรียนโดยรวมมักจะลดลงเพราะขาดสมาธิ และความจำมักจะมีประสิทธิภาพลดลง

4.2 ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนลดลง ขาดเรียนบ่อยและมักมาสาย

5. การคบเพื่อน

5.1 คบเพื่อนที่ใช้ยาด้วยกันซึ่งมักจะเป็นกลุ่มเพื่อนที่ไม่ค่อยสนใจเรียน

5.2 เมื่อผู้ป่วยรับโทรศัพท์ มักจะระมัดระวังในการพูดเหมือนมีความลับ หรือเมื่อมีโทรศัพท์เข้ามา ถ้าคนอื่นรับสายมักจะเงียบไป ไม่ยอมพูดหรือสั่งข้อความไว้

5.3 การคบเพื่อนมักจะมีลักษณะพากันเที่ยวกลางคืนและกลับดึก มีการใช้เหล้าบุหรี่ด้วย

5.4 บางรายอาจจะมีเงินทองใช้จ่ายมากกว่าผิดปกติ โดยไม่มีแหล่งที่มาของเงินชัดเจน อาจเป็นไปได้ผู้ป่วยอาจจะเริ่มกลายเป็นผู้ค้ารายย่อย

6. อุปกรณ์การเสพ มักจะมีกระดาษฟรอยที่พับเป็นกรวยหรือกระทง พร้อมเทียนหรือไฟเช็คสำหรับเผายา และหลอดดูด ซึ่งอาจจะพบในห้องน้ำหรือกระเป๋า นอกจากนั้นการเข้าใจธรรมชาติของผู้เสพติดหรือผู้ติดยา การมีความสันพันธ์ที่ดีมีความเอื้อเฟื้ออาทร ของผู้ที่ที่ป่วยเคารพรัก หรือคนที่รักเรา จะเป็นเหตุให้เขายอมเล่าความจริง โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกตำหนิอย่างรุนแรง และควรนำความจริงและข้อผิดพลาดนั้น มาวิเคราะห์แล้วหาวิธีการช่วยเหลือ จะเป็นการป้องกันการกลับไปติดยาซ้ำ (Relapses prevention) เพราะผู้ติดยามีโอกาสผิดพลาดอีก แม้จะเลิกได้เป็นเวลานานแล้วก็ตาม ผู้ปกครองควรสังเกตอาการ และเข้าใจธรรมชาติของผู้เสพติด มากกว่าเป็นการจับผิด ซึ่งการมีความสัมพันธ์ที่ดีมีความเอื้ออาทร จะทำให้เขายอมเล่าความจริง โดยไม่ต้องเกรงกลัวว่าจะถูกตำหนิอย่างรุนแรง และนำข้อผิดพลาดเหล่านั้นมาวิเคราะห์หาวิธีการช่วยเหลือ ซึ่งจะเป็นการป้องกันการกลับไปติดยาซ้ำ (Relapses prevention) อย่างไรก็ตามหากผู้ปกครองไม่แน่ใจ อาจจะใช้วิธีการ

ตรวจสอบปัสสาวะก็ได้ แต่ต้องระวังเรื่องของผลบวกปลอม ซึ่งเกิดจากการผิดพลาดของการใช้ยาแก้หวัดบางตัว อาจทำให้เข้าใจผิดกันได้

การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน

ผู้ที่เสพยาเสพติด ประเภทนี้ จะมีลักษณะที่สังเกตได้ชัด คือ ร่างกายซูบซีดผอมเหลือง นัยน์ตาเหลืองซีด ม่านตาหรี่ไม่กล้าสู้แสง (จึงสวมแว่นกันแดด) ริมฝีปากเขียวคล้ำ ง่วงเหงาหาวนอนตลอดเวลา และส่วนใหญ่จะมีอาการเฉยเมยต่อสิ่งแวดล้อม และสภาพการณ์ของตัวเอง หลายคนกลายเป็นคนฟุ้งซ่าน เกียจคร้าน หรือไม่อารมณ์เปลี่ยนแปลง ถ้าสังเกตตามร่างกายอาจพบร่องรอยบางอย่าง เช่น จมูกแดง มีผงติดตามจมูก(ถ้าสูดเฮโรอีนผง) มีรอยเข็มด้านในท้องแขน (ถ้าฉีดเฮโรอีนเข้าเส้น) มักจะใส่เสื้อแขนยาว เพื่อปกปิดร่องรอยการฉีด ยาบริเวณแขน หรือหลังมือทั้งสองข้าง และ หลังจากใช้เฮโรอีนแล้ว จะมีอารมณ์ดียิ้มง่าย ครื้นเครง ปากหวาน ถ้าใช้มากอาจนั่งสัปหงก นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์การเสพ เช่น กล้องฝิ่น ก้อนฝิ่นดำ ผงสีขาวในถุงในแคปซูล ช้อนคีบกระบอกและเข็มฉีดยา ฯลฯ ซุกซ่อนอยู่ตามที่ปกปิดมิดชิด

การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดยาหลอนประสาท

ผู้เสพติดมันจะนอนหรือนั่งสลึมสลือ บางรายมีอาการเปลี่ยนแปลงทางด้านสายตาการรับรู้และการสัมผัสทางตาทำให้กลายเป็นคนขี้ตระหนกตกใจ หวาดกลัว นอกจากนี้ยังมีน้ำลายออกมาก ฝ่ามือมีเหงื่อออกอารมณ์ และนิสัยเปลี่ยนแปลงจากเดิมจนเห็นได้ชัด

การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดกัญชา

ผู้เสพติดมักมีความคิดเลื่อนลอย สับสน อ่อนไหวจะควบคุมตัวเองไม่ได้ บางครั้ง แสดงอาการแปลกๆเพราะการรับรู้ภาพผิดปกติ บางรายที่เสพมากๆอาจมีอาการตื่นเต้น กระสับกระส่ายตลอดเวลา กล้ามเนื้อลีบ มือเท้าเย็น และหายใจขัดบ่อยๆ ในส่วนที่ตัวอาจพบว่าผู้เสพซุกซ่อนบ้องกัญชา หรือซุกซ่อนบุหรี่ ที่มีมวนบุหรี่รูปทรงผิดแปลกจากปกติ เช่น มวนหนาขึ้น กระดาษมีสีน้ำตาลเกือบขาว กระดาษมวนยับ (ไม่เรียบ) ปลายมวนบุหรี่ทั้งสองข้างจะถูกพับไว้ ไส้ในมวลบุหรี่ จะมีสีเขียวกว่าปกติ เป็นต้น ในกรณี ที่เห็นผู้สูบบุหรี่ที่ยัดไส้กัญชา จะได้กลิ่นเหม็นเหมือนหญ้าหรือเชือกไหม้ไฟ

การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดสาระเหย

ผู้เสพติดจะมีกลิ่นสาระเหยทางลมหายใจ และตามเสื้อผ้า มักง่วงเหงาหาวนอน ขาดสติสัมปชัญญะ มีอาการเหมือนคนเมาเหล้า พูดจาอ้อแอ้ เดินโซเซ น้ำมูกไหล มักมีแผลในปาก ในที่ส่วนตัว อาจพบภาชนะ หรือวัสดุใส่สาระเหยซุกซ่อนไว้ หากพบขณะ กำลังเสพอาจเห็นที่นิ้วมือมีผ้าสำลีซึ่งชุบสาระเหยพันอยู่และผู้เสพยกนิ้วนั้นขึ้นสูดดมอยู่ตลอดเวลา หรืออาจพบว่า กำลังดมถุงพลาสติกที่ใส่สาระเหย

บทที่ 3

รูปแบบA (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ความเป็นมาและเหตุผล

รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้ประชุมร่วมกันและสรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ที่กลุ่มเด็กและเยาวชนคิดว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกันปัจจัยส่วนบุคคล เรื่อง การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ซึ่งเป็นสาเหตุ หรือ แนวโน้ม ที่สำคัญที่สุดของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด โดยใช้การนำเสนอเรื่องจริงของเยาวชนที่หลงผิดไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในมุมต่างๆ โดยละเอียด

เนื้อหา

1. ภาพยนตร์เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิดและคนที่ประสบความสำเร็จโดยไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนำเสนอทั้งด้านบวกและด้านลบ มีเนื้อหาที่โดนใจ มีความแรงที่สะท้อนใจและเรียกสติของผู้ชม
2. จัดทำภาพยนตร์เป็นซีรี่ ที่สามารถนำไปใช้ได้ดังนี้
    1) ใช้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง
    2) ใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติ
    3) ใช้กับครอบครัว
    4) ใช้กับชุมชน
    5) ใช้กับคนทั่วไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและโทษภัยของยาเสพติด
2. เพื่อปรับวิธีคิดและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษ ภัยของยาเสพติด
3. เพื่อให้ความรู้เรื่องการดูแล อบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนแก่ครอบครัว

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็กและเยาวชน กลุ่มเสี่ยง
2. เด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติ
3. ผู้ปกครอง ชุมชน
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

กิจกรรมหลัก

1. การศึกษาเรียนรู้ชีวิตจริงของผู้ติดยาจากคลิปวิดีโอ วีดีทัศน์ หรือสารคดี
2. การประเมินผลเด็กและเยาวชนหลังจากการใช้คลิปวิดีโอ วีดีทัศน์ หรือสารคดี
3. การประยุกต์ใช้คลิปวิดีโอ วีดีทัศน์ หรือสารคดีในกิจกรรมต่างๆ
4. การเผยแพร่สื่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น โหลดคลิปไว้ในมือถือ ทางเว็บไซต์

แนวทางในการนำรูปแบบไปใช้

1. ใช้ประกอบกิจกรรมการอบรม ประชุม สัมมนา
2. ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
3. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ผู้สนใจ
4. เผยแพร่สู่ชุมชนหรือเครือข่ายผู้ปกครอง
5. เผยแพร่ผ่านสื่อท้องถิ่น เช่น โทรทัศน์ท้องถิ่น สถานีวิทยุ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กและเยาวชนมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด
2. เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด
3. ครอบครัว และชุมชนมีความตระหนักเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในครอบครัวและชุมชน

ข้อเสนอแนะที่จะทำให้รูปแบบเกิดความสมบูรณ์

1. ควรจัดทำและนำเสนอตัวอย่างความล้มเหลวของเยาวชนที่ติดยากับเยาวชนที่หลุดพ้นจนประสบความสำเร็จมาเป็นภาพยนตร์
2. หลังการใช้สื่อทุกครั้งต้องมีคนคอยชี้แนวทางให้ความรู้เพิ่ม
3. ต้นแบบควรเป็นฮีโร่ของเด็กที่เคยมีประวัติติดยาแล้วปัจจุบันเป็นคนดี
4. ควรศึกษาต้นทางของสาเหตุที่แท้จริงเพื่อนำไปสู่การป้องกันอย่างถูกต้อง
5. มีเพลงที่โดนใจเข้ากับวัยรุ่น

6. กลุ่มเคยมีประวัติเมื่อดูสื่อที่ทำจะต้องไม่อยากกลับไปทำความผิดอีกและต้องไม่ใช่การประจาน

7. สื่อต้องกระจายไปสู่ทุกเพศ ทุกวัย

8. การใช้ฮีโร่ควรระวังอย่าให้กลายเป็นต้นแบบในการกระทำความผิด (เนื่องจากต้นแบบเคยลองมาก่อน)

9. ภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นควรมีเนื้อหาที่แสดงถึงความรัก ความอ่อนโยน

10. ควรอบรมสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารในหน่วยงานต่างๆ

ภาคีที่เกี่ยวข้อง

ภาคีหลัก : ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร (ศตส.จ.กพ.)

ภาคีรอง : เครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียน สื่อมวลชนจังหวัดกำแพงเพชร

บทที่ 4
แนวทางการใช้ภาพยนตร์เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด

แนวทางในการนำภาพยนตร์ไปใช้

1. ใช้ประกอบกิจกรรมการอบรม ประชุม สัมมนา
2. ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
3. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ผู้สนใจ
4. เผยแพร่สู่ชุมชนหรือเครือข่ายผู้ปกครอง
5. เผยแพร่ผ่านสื่อท้องถิ่น เช่น โทรทัศน์ท้องถิ่น สถานีวิทยุ

ข้อเสนอแนะที่จะทำให้การใช้สื่อเกิดความสมบูรณ์

เนื่องจากภาพยนตร์ที่จัดทำขึ้นนี้เป็นเรื่องราวชีวิตจริงของบุคคล ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำสื่อไปใช้จึงควรได้มีการแนะนำ ชี้แนวทางหรือมีการอธิบายประกอบการดูภาพยนตร์ไปด้วย โดยผู้ใช้อาจดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ใช้ควรดูภาพยนตร์ล่วงหน้าก่อนที่จะนำไปเปิดให้กลุ่มเป้าหมายดู ทั้งนี้เมื่อทราบเนื้อหาเรื่องราวแล้ว จะได้กำหนดวิธีการหรือขั้นตอนของการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายไว้ล่วงหน้าว่าจะอธิบายเพิ่มเติมจุดใด ควรหยุดภาพยนตร์จุดใดเพื่อให้เด็กที่ดูแสดงความเห็น หรือควรถามคำถามอย่างไรเพื่อให้เด็กได้หาแนวทางออกสำหรับเหตุการณ์ในภาพยนตร์ร่วมกัน เป็นต้น

2. ก่อนการชมภาพยนตร์ ควรมีการพูดคุยกับเด็กเพื่อเป็นการเกริ่นนำ และตั้งคำถามนำเพื่อให้เด็กได้เกิดความสนใจ โดยครูอาจมอบหมายเป็นใบงาน

3. หลังการชมภาพยนตร์ต้องมีคนคอยชี้แนวทางให้ความรู้เพิ่มเติมซึ่งอาจเป็นวิธีการปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงยาเสพติด ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยอาจให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

4. ผู้ดำเนินการและผู้ชมภาพยนตร์ร่วมกันสรุปข้อคิดต่าง ๆ ที่ได้จากการชมภาพยนตร์ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

5. การใช้ภาพยนตร์อาจใช้ในโอกาสหรือจัดกิจกรรม ดังต่อไปนี้ (ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ)

1. นำไปเป็นสื่อการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา

2. นำไปใช้ในห้องกิจกรรม TO BE NO.1

3. นำไปใช้ในห้องสมุด

4. นำไปเป็นสื่อในชั่วโมงจริยธรรม

5. นำไปเปิดประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย

6. นำไปให้นักเรียนและผู้ปกครองดู และควรจะให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือบทลงโทษต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

7. ให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์สาเหตุของเด็กที่หลงผิดใน VCD

8. ให้นักเรียนได้คิดหาวิธีป้องกันการติดยาเสพติดในหลายๆ วิธีและถ้านักเรียนเป็นตัวละครใน VCD น่าจะปฏิบัติตนอย่างไร

9. ให้นักเรียนคิดหาวิธีการช่วยเหลือผู้หลงผิด ถ้าเรามีโอกาสช่วยเหลือเขา (ผู้หลงผิด)ได้อย่างไรบ้าง

10. ให้ ผอ.โรงเรียนกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน ว่าให้ใช้ในรายชั่วโมงตามตารางเรียน หรือจัดเป็นสาระเพิ่มเติมหรือจัดในชั่วโมงซ่อมเสริม หรือนอกเวลาเรียน

11. มีแผนจัดการเรียนรู้ บันทึกหลักฐานการสอนให้ชัดเจน

12. นำไปให้นักเรียนดูในชั่วโมงแนะแนว และให้ผู้ปกครองได้ดูในการประชุมผู้ปกครอง การประชุม อสม.

13. ทำเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในชั่วโมงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ชุมนุมลูกเสือ เนตรนารีและอื่นๆ

14. ระดมความคิดในการทำเป็นแนวทางป้องกันอย่างยั่งยืนและจัดตั้งเครือข่ายภายในสถานศึกษา เฝ้าระวังติดตามทุกระยะ

15. จัดให้ดูในสัปดาห์นิทรรศการ วันสำคัญต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น

16. สอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา

17. นำแผ่น VCD ไปให้เครือข่ายชุมชน คือ สถานีอนามัย ผู้ใหญ่บ้าน อสม. เพื่อกระจายไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกสถานศึกษา

18. ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในกลุ่มศาสนาและวัฒนธรรม, วิทยาศาสตร์

19. ใช้ประกอบการอบรมนักเรียนวันศุกร์ (วันสุดสัปดาห์)

20. ใช้เผยแพร่ให้ความรู้ในวันต่อต้านยาเสพติดโลก

21. นำเสนอวิทยุชุมชนที่อยู่ในอำเภอใกล้บ้าน

22. นำไปเปิดให้นักเรียนดูช่วงพักกลางวัน

23. ควรให้นักเรียนได้ดูบ่อยๆ และติดตามประเมินผลโดยทีมงานของ YC และคณะกรรมการนักเรียนหรือเพื่อนสนิทช่วยครูสังเกตและติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

24. ดำเนินการคัดแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ปกติ เสี่ยง มีปัญหา แล้วให้ศึกษาVCD ซึ่งในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา ให้แยกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละไม่เกิน 10 คน มีครูที่ปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิด จัดตั้งกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มละไม่เกิน 10 คนต่อครูที่ปรึกษา 1-2 คน ส่วนในกลุ่มปกติให้ศึกษาเยาวชนที่หลงผิดเพื่อทำการช่วยเหลือ

25. นำไปให้เคเบิลท้องถิ่นเปิดเพื่อขยายกลุ่มเสี่ยง

26. แจก VCD ให้กับเด็กนักเรียน เพื่อนำกลับไปดูที่บ้านและกลุ่มเพื่อนเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในสถานศึกษา

27. นำลงบนเว็บไซต์ โดยใช้คีเวอร์ด (Key words)

28. ควรจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อยให้เด็กและเยาวชน ไม่ควรจัดเป็นกลุ่มใหญ่เพราะจะทำให้เด็กขาดความสนใจ และควรชี้แนะถึงผลดี-เสียของตัวละครในเรื่อง

29. นำไปใช้ในโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมการเข้าค่ายต่างๆ

30. ใช้ในการเปิดประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน

31. ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรมอบรมทักษะชีวิต และงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

32. นำบทความ รูปภาพจาก VCD มาจัดเป็นป้าย (บอร์ด) ให้ความรู้แก่นักเรียน

33. จัดตอบปัญหาชิงรางวัลเพื่อเป็นทุนอาหารกลางวันประจำเดือน, สัปดาห์หลังจากได้ดู VCD จัดตั้งชมรมโดยกำหนดจำนวนสมาชิกเป็นกลุ่ม

บรรณานุกรม

บุญศรี พรหมาพันธ์ และคณะ. **การประเมินผลครึ่งแผนของแผนป้องกันยาเสพติด พ.ศ. 2535-2539** ม.ป.ท. 2540**.**

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับพิเคชั่น, 2546.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร(ศตส.จ.กพ.). **รายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร ปีงบประมาณ 2552.** กำแพงเพชร : คัดสำเนา, 2552.

สุบัน พรเวียงและคณะ. **การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 1.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ วิจัย (สกว.), 2552.

สุรพล โพธิสังขหิรัญ. **ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์.** วิทยานิพนธ์. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏพระนคร, 2547.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. **คู่มือประกอบการปฏิบัติการแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียน.** กรุงเทพฯ : อัดสำเนา, 2542.

_____. **แนวทางดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2541.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. **รวมกฎหมายยาเสพติด.** โรงพิมพ์ตำรวจ. กรุงเทพฯ, 2547

ภาคผนวก

บทความพิเศษ

วัยรุ่นกับยาเสพติด

พญ.พรรณพิมล หล่อตระกูล

ปัญหาวัยรุ่นกับยาเสพติดเป็นเรื่องใหญ่มากในขณะนี้ หลายท่านอาจจะสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมในปัจจุบันวัยรุ่น ถึงหันเข้าไปหายาเสพติดกันมากอย่างนี้
เท่าที่ได้มีการสำรวจมา สาเหตุใหญ่ของการเริ่มเข้าไปใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นยังเป็นเรื่องของความ " อยากลอง" ความเป็นวัยรุ่นของเขาทำให้เขาอยากลองในสิ่งแปลกใหม่ ร่วมกับอีกปัญหาหนึ่งคือการ "ตามเพื่อน" ความจริงแล้วเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น ไม่ว่าจะในยุคใดสมัยใด ที่จะสนใจเพื่อน อยากจะลอง อยากจะเป็นอย่างคนนั้นคนนี้ หรืออยากจะทำอย่างที่เพื่อนทำ จนกระทั่งกลายมาเป็นแฟชั่น ปัจจุบันมีเด็กบางคนหันเข้าไปหายาเสพติด เพียงเพราะรู้สึกว่า ใครๆ เขาก็ทำกัน เป็นเรื่องธรรมดา ไม่เห็นจะแปลกอะไร ถ้าถามว่ารู้โทษของยาเสพติดไหม เด็กๆ ก็รู้ แต่เพียงเพราะอยากที่จะตามเพื่อนๆ ไป ทำให้ตัดสินใจผิดพลาด กลายไปเป็นเหยื่อของสารเสพติด

นอกจากนี้สภาพแวดล้อม ก็มีส่วนเอื้อให้มีปัญหายาเสพติดขึ้น เดิมทียาเสพติดเป็นสิ่งที่จะมีในสถานที่หรือแหล่งที่มีลักษณะจำเพาะในการระบาดของยาเสพติดเท่านั้น แต่ปัจจุบันยาเสพติดได้แพร่ระบาดมาถึงในโรงเรียนแล้ว เด็กๆ สามารถหายาเสพติดได้ในโรงเรียน และแม้แต่รอบรั้วโรงเรียนเองก็กลายเป็นที่ไม่ปลอดภัยสำหรับเด็กของเราไปเสียแล้ว

ปัญหาอีกประการหนึ่งที่ทำให้เด็กบางคนเข้าไปสู่การใช้ยาเสพติด ก็คือปัญหาเรื่องของการต่อต้านผู้ใหญ่ อันนี้เป็นเรื่องตามวัยของเขาด้วย ด้วยความที่เขาอยากเป็นตัวของเขาเองทำให้เด็กบางทีรู้สึกไม่อยากเชื่อฟังสิ่งที่ผู้ใหญ่พูด บางทีก็แสดงความก้าวร้าวออกมา ถ้าคุณพ่อคุณแม่หรือคุณครูไม่เข้าใจ ก็จะมีปฏิกิริยาโต้ตอบที่รุนแรงกับเด็ก หรือพยายามเข้าไปควบคุมหรือจัดการกับเขา เด็กก็จะยิ่งต่อต้านมากขึ้น อะไรที่เรารู้สึกว่าไม่ดี อะไรที่เราห้ามเขา อะไรที่เราบอกว่าอย่าทำ เด็กก็จะยิ่งอยากทำ

เหมือนจะประชดผู้ใหญ่ไปทางหนึ่งด้วย แต่ด้วยประสบการณ์ที่ยังอ่อนอยู่ ทำให้ไม่ทราบว่าการประชดด้วยการใช้ยาเสพติดนั้นเป็นสิ่งที่มีอันตรายต่อตัวเองเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนปัจจัยต่อไปที่จะทำให้เด็กบางคนที่เมื่อหันเข้าไปลองแล้ว เกิดการติดยาเสพติดค่อนข้างจริงจัง คือปัญหาในเรื่องของภาวะทางอารมณ์ เด็กๆ หลายคนไม่มีความสุข เขารู้สึกเศร้าใจ รู้สึกทุกข์ใจ มีปัญหาต่างๆ รอบตัวโดยเฉพาะเรื่องในครอบครัว ความไม่ลงรอยกันในครอบครัว ความขัดแย้งกันของคุณพ่อคุณแม่ การทะเลาะเบาะแว้งกันที่บางทีถึงขนาดทำร้ายร่างกายกัน ทำให้เด็กรู้สึกไม่มีความสุข ความกลัดกลุ้มใจ ทุกข์ใจเช่นนี้แหละที่ทำให้เขาจมอยู่กับยาเสพติด บางคนอาจลองด้วยความตั้งใจ เพราะรู้สึกว่าในขณะที่ชีวิตไม่มีความสุขนั้น มีบางสิ่งบางอย่างที่ให้ความสุขกับเขาได้ ทำให้เขาลืมความทุกข์ต่างๆ เหล่านี้ไปได้ หากครอบครัวมีความสุข เด็กจะไม่คิดสนใจพึ่งยาเสพติดเช่นนี้

ปัจจุบันยาเสพติดได้เปลี่ยนรูปแบบของการระบาดไปมาก จากเดิมเคยพบเป็นเฮโรอีน ก็กลายเป็นยาบ้า ตัวยานี้ออกฤทธิ์ต่อสมองโดยเข้าไปปรับหรือเปลี่ยนแปลงสารเคมีบางตัว ทำให้มีฤทธิ์ที่ทำให้ผู้เสพรู้สึกคึกคัก มีพลัง หรือเพลิดเพลินค่อนข้างมาก เราจึงได้ยินข่าวบ่อยๆ ว่า วัยรุ่นไปจัดปาร์ตี้กันเพื่อความสนุก แล้วมียาเสพติดเข้ามามีส่วนประกอบ เด็กหลายคนชอบใจติดใจความสนุกสนานที่ได้รับจากฤทธิ์ของยาที่ตัวเองใช้กับเพื่อน ก็มาเล่าให้เพื่อนฟัง ชักจูงกันว่าสนุกสนานดีกว่าที่ไปปาร์ตี้กันเฉยๆ หรือในหลายครั้งก็มีลักษณะของการมอมเมา คือมีการแอบปนยาเสพติดในงานที่จัด หรือเพื่อนบางคนอาจจะไม่รู้แต่พอได้รับผลที่เกิดความสนุกขึ้นมา ก็เกิดความติดใจแล้วอยากจะใช้อีก จึงทำให้เกิดยาแพร่ระบาดไปได้เร็ว

ยาเสพติดมีผลกระทบต่อตัวเด็กในหลายด้าน

ผลกระทบอันแรกที่เราอาจจะสังเกตได้อย่างชัดเจนก็คือผลการเรียน ยาเสพติดเป็นสารที่ออกฤทธิ์ต่อสมอง ฉะนั้นความสามารถในการเรียน ความตั้งใจ สมาธิในการเรียนของเขาจะลดลง ผลการเรียนก็เริ่มตกลง เด็กจะเริ่มมีปัญหาในการฝ่าฝืนกฎระเบียบ เพราะอยากจะใช้ยา บางทีอาจเห็นเด็กอยากโดดเรียน ออกจากโรงเรียนก่อนเวลาโรงเรียนเลิก เพราะว่าอยากจะไปใช้ยาเสพติด หรืออาจพบมีปัญหาเที่ยวกลางคืนมากขึ้น

ผลกระทบต่อไป คือ ผลกระทบต่อร่างกาย ตัวยาเสพติดเองมีฤทธิ์โดยตรงต่อการทำงานของสมองของเราหรือมีฤทธิ์โดยตรงต่อทางร่างกาย การที่เราไม่หลับไม่นอนเอาแต่สนุกสนานนั้น ร่างกายเราสู้ไม่ไหว ก็จะทรุดโทรมลง เหนื่อย อ่อนเพลีย รู้สึกอยากจะนอนมากขึ้น เด็กอาจจะง่วงเหงาหาวนอนมากขึ้นในชั้นเรียน

ภาวะทางจิตใจเองก็มีผลให้เกิดความรู้สึกวิตกกังวล เกิดความรู้สึกก้าวร้าวมากขึ้น เพราะเมื่อมีความต้องการใช้ยา เด็กก็จะกระวนกระวาย เวลาใครเข้ามาขัดขวาง เด็กก็จะรู้สึกหงุดหงิด อาจจะทำ

อะไรลงไปที่รุนแรงมากขึ้น ที่สำคัญคือในบางรายอาจเกิดอาการทางจิตขึ้นอย่างที่เราเห็นข่าวกัน โดยยาบ้าอาจทำให้เกิดอาการหลอนทางประสาท ทำให้เกิดความรู้สึกหวาดระแวงว่าจะมีคนทำร้าย ดังนั้นเขาอาจทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้น เนื่องจากอาการทางจิตของเขา เช่น ใช้มีดจับคนเข้ามาเป็นตัวประกัน หรือกังวลว่าเขาจะทำร้ายตัวเอง ก็จะแสดงอาการก้าวร้าวต่อคนอื่นได้

ยาบ้ายังทำให้เด็กมีโอกาสทำผิดกฎหมายได้มาก ด้วยความที่อยากได้ยามาใช้ เด็กอาจจะเริ่มลักขโมยขโมยของ หรือว่าทำผิดกฎหมายอื่นๆ เช่น ขู่กรรโชกเพื่อที่จะได้เงินมา นอกจากนี้มีผลกระทบอีกอันหนึ่งซึ่งทำให้คุณพ่อคุณแม่ไม่สบายใจทีเดียว คือ เด็กกลายเป็นผู้ขายยาเสพติดเสียเอง เพื่อเอาเงินบางส่วนไปซื้อยามาเสพ ซึ่งตรงนี้เป็นผลกระทบซึ่งรุนแรงทีเดียวสำหรับเด็ก

การป้องกัน

ทำอย่างไรเด็กของเราจึงจะไม่หันมาใช้ยาเสพติดอย่างนี้ ความใกล้ชิดในครอบครัวนี่แหละคือภูมิคุ้มกันที่ดีที่สุดในเรื่องปัญหายาเสพติด ความเอาใจใส่กับลูกไม่ได้เริ่มที่วัยรุ่น จริงๆ แล้ว เราเอาใจใส่รักใคร่กับเขามาโดยตลอด ความผูกพันอย่างนี้ ทำให้เด็กรับรู้และเข้าใจตระหนักดีว่า การหันเข้าไปหายาเสพติดทำให้ครอบครัวของเขาเกิดปัญหาขึ้น เขาจึงมีแรงยึดเหนี่ยวจากความรักความเอาใจใส่จากครอบครัว ทำให้ไม่หันเข้าไปหายาเสพติด

การพูดคุยกับลูกวัยรุ่นก็เป็นเรื่องจำเป็น แต่ว่าจะพูดอย่างไรจึงจะพอเหมาะ ด้วยความกังวลใจคุณพ่อคุณแม่อาจจะเข้าไปวุ่นวายกับชีวิตเขามากขึ้น เข้าไปควบคุมเขา เข้าไปกำกับดูแล เข้าไปดูว่าเขาคุยโทรศัพท์กับใคร ในกระเป๋าเขามีอะไรบ้าง เข้าไปค้นในห้องนอนของเขา ลักษณะเช่นนี้ต้องระวังในเด็กวัยรุ่น เขาไม่ชอบให้เราเข้าไปวุ่นวายกับชีวิตของเขา การใช้วิธีพูดคุยกันในทำนองของการไถ่ถามถึงเรื่องราวทั่วๆ ไป เปิดโอกาสให้เขาปรึกษาหารือ พร้อมที่จะรับฟังเขา จะทำให้ความรู้สึกต่อต้านของเด็กลดลง เมื่อเขาเห็นว่าเราวางใจเขา ก็จะยินดีให้ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาว่าเวลานี้ เขาคิดอย่างไร เขารู้สึกอย่างไร คุณพ่อคุณแม่อาจลองถามไถ่ต่อไปว่า มีบ้างไหม เขาบังเอิญเข้าไปใกล้ชิดกับปัญหาเรื่องยาเสพติด เขาคิดว่าเขาจะป้องกันตัวเองอย่างไร ถ้าเราพูดกับลูกอย่างนี้ เราจะได้แนวคิดว่าจริงๆ แล้วลูกเรามีความพร้อมในเรื่องการดูแลตัวเองจากยาเสพติดไหม ถ้าเขามีแนวคิดที่ดีอยู่แล้ว เขาป้องกันตัวเองอยู่แล้ว เราก็ให้เพียงแค่การสนับสนุน ชื่นชมเขา หรืออาจเสนอข้อมูลที่เราได้รับรู้มาใหม่ๆ เพื่อเขาจะได้ระมัดระวังตัวเขาเองมากขึ้น

อีกประการหนึ่ง คือเรื่องการสังเกตพฤติกรรม โดยเมื่อเริ่มมีปัญหาแล้วเรารีบเข้าไปแก้ปัญหาโดยเร็ว ก็ย่อมจะดีกว่าปล่อยให้เขาติดยาเสพติดจนเรื้อรังจนแก้ไขได้ยาก การสังเกตพฤติกรรมช่วงแรกๆ จะพบว่าเด็กเริ่มมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอารมณ์หงุดหงิดและก้าวร้าว เด็กบางคนอาจเก็บตัวมากขึ้น หรือมีพฤติกรรมที่แอบซ่อน เพราะว่าเขาคงไม่อยากเปิดเผยถึงการใช้ยาของเขาให้เราทราบ ถ้าเขามีปัญหาของการแอบซ่อนอย่าใช้วิธีค้นอย่างที่ว่า เพราะยิ่งหาเด็กก็ยิ่งพยายามซ่อน

ระยะนี้อาจเพียงแต่เฝ้ามองพฤติกรรมอยู่ห่างๆ ดูซิว่าลูกเริ่มโกหก ลูกเริ่มแสดงพฤติกรรมหลอกลวงหรือเปล่า แล้วก็ดูด้านอื่นร่วมกันด้วย เช่น เรื่องการเรียน คุณพ่อคุณแม่อาจจะประสานกับคุณครูที่ดูแลลูกว่าขณะนี้ลูกมีปัญหาในชั้นเรียนอย่างไรไหม มีผลการเรียนตกลงไหมเพราะอะไร

กลุ่มเพื่อนของลูกก็เป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเรายอมรับเพื่อนของลูก เราก็สามารถติดตามได้ว่าเขาไปทำอะไรกันที่ไหนบ้าง แต่ถ้าเราปฏิเสธไม่ยอมรับเพื่อน ลูกก็จะเริ่มไม่บอกกับเราอย่างตรงไปตรงมา อาจยังแอบคบหาสมาคมกันโดยที่เราไม่รู้ ซึ่งข้อนี้จะเป็นอันตรายมากกว่า เพราะเราไม่มีทางทราบว่าเขาไปทำอะไร ที่ไหน เมื่อไรบ้าง แต่ถ้าคุณพ่อคุณแม่เปิดใจรับให้เพื่อนของลูกเข้ามาในบ้าน เข้ามาพูดคุยกัน ทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกันที่บ้าน ซึ่งดูแล้วอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม เช่น เขาอาจจะอยากขอมาเล่นดนตรีด้วยกันที่บ้าน คุณพ่อคุณแม่ก็ควรอนุญาตหรือยอมให้เขาทำอะไรบางอย่างร่วมกันบ้าง คุณจะได้เห็นลูกกับเพื่อนในสายตาอยู่เกือบตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยได้มากทีเดียวว่า ขณะนี้เขาไปทำอะไรที่ไหนบ้าง และการที่เราเปิดเผยกับลูก ยอมรับลูกในเรื่องต่างๆ เช่นนี้ จะทำให้ลูกเองก็พร้อมที่จะเปิดเผยกับเราด้วยเช่นกัน เพราะฉะนั้นเรามาร่วมมือกันอย่างนี้ก็คงช่วยกันไม่ให้ลูกเราหันเข้าไปหายาเสพติดกันได้

บทความสุขภาพจิตจากพญ.พรรณพิมล หล่อตระกูล

<u>แบบประเมินผลเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)</u>

<u>คำชี้แจง</u> แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามความพึงพอใจของท่านเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับท่านมากที่สุด

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

1.1 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

1.2 สถานภาพ ☐ 1. เด็กและเยาวชน ☐ 2. ผู้ปกครอง/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/อื่นๆ.....

<u>ตอนที่ 2</u> ความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง					
1) แผ่นวีซีดี/ดีวีดีของภาพยนตร์(เจาะชีวิตเยาวชน) ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้					
2) เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3) ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์					
4) เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย					
5) ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด					
ด้านกระบวนการ					
1) การนำภาพยนตร์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
2) มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับโทษภัยจากยาเสพติด					
3) มีเนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงผลที่ได้รับจากโทษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง					
4) มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น					
5) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านผลที่ได้รับ					
1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
2) เกิดความตระหนักในเรื่องโทษภัยที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
3) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง					
4) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น					
5) ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
6) ความพึงพอใจในการใช้ภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชน)					

<u>ตอนที่ 3</u> ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.1 สิ่งที่ท่านประทับใจมากที่สุดในรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

.....

.....

.....

3.2 สิ่งที่ท่านคิดว่าควรปรับปรุงมากที่สุดในรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

.....

.....

.....

3.3 ความคิดเห็นและแนวทางพัฒนารูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาพประกอบกิจกรรม

รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ภาคผนวก ข
รูปแบบ B (สื่อของจริง)

กิจกรรมศึกษาดูงาน

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. ประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดปฏิทินการศึกษาดูงาน กำหนดสถานที่ศึกษาดูงาน ติดต่อประสานงานสถานที่ที่จะเข้าศึกษาดูงาน

2. เครือข่ายในตำบลร่วมกันพิจารณาคัดเลือกเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ ที่เข้าร่วมศึกษาดูงาน

3. ดำเนินการจัดการอบรมให้ความรู้เด็กและเยาวชนฯ ก่อนจะเข้าไปในสถานที่ที่กำหนดไว้ และเชิญวิทยากรหรือผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้นให้ความรู้พร้อมการเข้าศึกษาดูงาน

4. ประเมินผลการเข้าศึกษาดูงาน

กำหนดการอบรมและศึกษาดูงาน

วันพฤหัสบดีที่ 17 ธันวาคม พ.ศ.2552 เวลา 08.30-15.30 น.

ณ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกำแพงเพชรและเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร

เวลา 07.30-08.30 น. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงขึ้นรถ ณ จุดนัดหมาย

- เด็กและเยาวชนตำบลท่าขุนราม รายงานตัวและขึ้นรถ ณ หน้าบ้านนายก อบต.ท่าขุนราม
- เด็กและเยาวชนตำบลท่าไม้ รายงานตัวและขึ้นรถ ณ ป้อมสายตรวจท่าไม้

เวลา 08.30-09.00 น. เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงลงทะเบียน ณ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกำแพงเพชร

เวลา 09.00-09.45 น. กล่าวต้อนรับโดยคณะทีมวิจัย/และตอบแบบสอบถาม

เวลา 09.45-10.45 น. ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ ภัย อันตรายและการบำบัดรักษายาเสพติดโดยวิทยากร ช่วงที่ 1

เวลา 10.45-11.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง

เวลา 11.00-12.15 น. ให้ความรู้เกี่ยวกับความผิดทางกฎหมาย บทลงโทษเกี่ยวกับยาเสพติดโดยวิทยากร ช่วงที่ 2

เวลา 12.15-13.15 น. รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.15-13.50 น. เด็กและเยาวชนเดินทางเข้าศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร

เวลา 13.50-15.30 น. เด็กและเยาวชนศึกษาดูงานในเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร

- แบ่งเด็กและเยาวชนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เด็กและเยาวชนในตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จำนวน 50 คน

กลุ่มที่ 2 เด็กและเยาวชนในตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จำนวน 50 คน

เวลา 15.30 น. เด็กและเยาวชนเดินทางออกจากเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชรถึงภูมิลำเนา

กำหนดการศึกษาดูงาน

ณ สถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานีและวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

วันจันทร์ที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2552

เวลา 02.00-02.30 น. เด็กและเยาวชน ลงทะเบียน รายงานตัว

- เด็กและเยาวชนตำบลท่าขุนราม รายงานตัวและขึ้นรถ ณ หน้าบ้านนายก อบต.ท่าขุนราม
- เด็กและเยาวชนตำบลท่าไม้ รายงานตัวและขึ้นรถ ณ ป้อมสายตรวจท่าไม้

เวลา 02.30-08.30 น. ออกเดินทางจากจังหวัดกำแพงเพชรถึงสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี

-รถคันที่ 1 เด็กและเยาวชนในตำบลท่าขุนราม/คณะกรรมการฯ/ทีมวิจัย/นักจิตวิทยา จำนวน 55 คน

-รถคันที่ 2 เด็กและเยาวชนในตำบลท่าไม้/คณะกรรมการฯ/ทีมวิจัย/นักจิตวิทยา จำนวน 55 คน

เวลา 08.30-11.00 น. เข้าศึกษาดูงาน ณ สถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี

เวลา 11.00-14.00 น. เดินทางจาก จังหวัดปทุมธานี ถึง วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

เวลา 14.00-16.00 น. ศึกษาดูงาน ณ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

เวลา 16.00 น. เดินทางกลับจังหวัดกำแพงเพชร

<u>หมายเหตุ</u>

กำหนดการนี้เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ภาพประกอบกิจกรรม

รูปแบบ B (สื่อของจริง)

ภาคผนวก ค

รูปแบบ C (เครือข่าย)

กิจกรรมคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. แต่งตั้งเครือข่ายรับผิดชอบการประกวดคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติด
2. คัดเลือกคณะกรรมการตัดสินคำขวัญและประชาสัมพันธ์ให้เด็กและเยาวชนภายในตำบลส่งคำขวัญเข้าประกวดฯ
3. ดำเนินการตัดสิน และประชาสัมพันธ์คำขวัญที่ชนะการประกวดให้ประชาชนได้ทราบ
4. จัดทำป้ายคำขวัญติดไว้ในชุมชน

(ตัวอย่างประกาศ)

คำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท

คำขวัญ.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....

ที่อยู่.....

บ้าน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัดกำแพงเพชร

นามแฝง.....

<u>กติกาผู้ส่งเข้าประกวด</u>

1. มีที่อยู่และทะเบียนบ้านในเขตตำบลท่าขุนราม อำเภอเมืองหรือตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
2. มีอายุตั้งแต่ 12 – 18 ปี นับถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2552
3. คำขวัญที่ส่งเข้าประกวด ต้องกะทัดรัด มีความหมายต่อต้านยาเสพติดทุกประเภท ไม่เป็นคำหยาบ ไม่เอ่ยอ้างถึง หรือระบุชื่อบุคคลอื่นๆ
4. ต้องส่งคำขวัญถึงตู้รับคำขวัญ ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ได้ตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2552 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2552 ก่อนเวลา 16.00 น.

กิจกรรมสายตรวจชุมชน

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

ตามที่ คณะกรรมการดำเนินงานการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ได้กำหนดให้มีกิจกรรมสายตรวจชุมชนขึ้น เพื่อเป็นการดำเนินการตามโครงการเครือข่ายเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ดังนั้นสายตรวจตำบลท่าไม้ซึ่งรับผิดชอบกิจกรรมดังกล่าว ได้กำหนดแผนการดำเนินงาน ดังนี้

1. กำหนดให้มีการตั้งจุดตรวจ จุดสกัดชั่วคราวในทุกหมู่บ้านจำนวน 13 จุด
2. จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการตั้งจุดตรวจ จุดสกัดชั่วคราว
3. จัดเตรียมผู้ปฏิบัติงาน ประกอบด้วย
   - เจ้าหน้าที่ตำรวจ
   - เจ้าหน้าที่ตำรวจอาสา
   - สมาชิก อปพร.ประจำตำบล
   - ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน
   - เยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง
4. จัดเตรียมรถยนต์พร้อมสัญญาณไฟวับวาบ สำหรับการออกตรวจตามเส้นทางในเขตพื้นที่และตรวจจุดสกัดแต่ละหมู่บ้าน
5. จัดเตรียมสมุดบันทึกการปฏิบัติและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ฉะนั้น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จสายตรวจตำบลจึงได้ทำตารางการออกตรวจและการตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวแต่ละหมู่บ้านไว้ ดังนี้

ตารางการออกตรวจและการตั้งจุดตรวจของสายตรวจชุมชน เดือน มกราคม 2553

วันที่	หมู่ที่	เวลา	การปฏิบัติ	หมายเหตุ
5,11,17,23,29	1	18.00-20.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
3,9,15,21,27	2	09.00-10.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	

ตารางการออกตรวจและการตั้งจุดตรวจของสายตรวจชุมชน เดือน มกราคม 2553

วันที่	หมู่ที่	เวลา	การปฏิบัติ	หมายเหตุ
1,7,13,19,25,31	3	09.00-10.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23,29	4	22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
1,7,13,19,25,31	5	09.00-10.00 น. 15.30-16.30 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23,29	6	09.00-10.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
1,7,13,19,25,31	7	18.00-20.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
3,9,15,21,27	8	15.30-16.30 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	

วันที่	หมู่ที่	เวลา	การปฏิบัติ	หมายเหตุ
1,7,13,19,25,31	9	22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร., เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
3,9,15,21,27	10	18.00-20.00 น. 22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร., เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23,29	11	18.00-20.00 น. 22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร., เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23,29	12	15.30-16.30 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร., เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
3,9,15,21,27	13	22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร., เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	

เดือน กุมภาพันธ์ 2553

วันที่	หมู่ที่	เวลา	การปฏิบัติ	หมายเหตุ
3,9,15,21,27	1	18.00-20.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
1,7,13,19,25	2	09.00-10.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23	3	09.00-10.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
3,9,15,21,27	4	22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23	5	09.00-10.00 น. 15.30-16.30 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
3,9,15,21,27	6	09.00-10.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23	7	18.00-20.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	

วันที่	หมู่ที่	เวลา	การปฏิบัติ	หมายเหตุ
1,7,13,19,25	8	15.30-16.30 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23	9	22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
1,7,13,19,25	10	18.00-20.00 น. 22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
3,9,15,21,27	11	18.00-20.00 น. 22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
3,9,15,21,27	12	15.30-16.30 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
1,7,13,19,25	13	22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	

เดือน มีนาคม 2553

วันที่	หมู่ที่	เวลา	การปฏิบัติ	หมายเหตุ
5,11,17,23,29	1	18.00-20.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
3,9,15,21,27	2	09.00-10.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
1,7,13,19,25,31	3	09.00-10.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23,29	4	22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
1,7,13,19,25,31	5	09.00-10.00 น. 15.30-16.30 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23,29	6	09.00-10.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
1,7,13,19,25,31	7	18.00-20.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา, ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	

วันที่	หมู่ที่	เวลา	การปฏิบัติ	หมายเหตุ
3,9,15,21,27	8	15.30-16.30 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา , ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
1,7,13,19,25,31	9	22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา , ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
3,9,15,21,27	10	18.00-20.00 น. 22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา , ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23,29	11	18.00-20.00 น. 22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา , ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
5,11,17,23,29	12	15.30-16.30 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา , ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	
3,9,15,21,27	13	22.00-24.00 น.	- ร่วมกับสายตรวจตำบลฯ, ตำรวจอาสา , ชุด ชรบ.,อปพร.,เยาวชนฯ ออกตรวจและตั้งจุดตรวจจุดสกัดชั่วคราวภายในหมู่บ้าน	

สมุดบันทึกการปฏิบัติ

ว/ด/ป	เวลา	สถานที่	การปฏิบัติ/เหตุการณ์	หมายเหตุ

ลงชื่อ.....ผู้ปฏิบัติ
ลงชื่อ.....ผู้ปฏิบัติ
ลงชื่อ.....ผู้ปฏิบัติ
ลงชื่อ.....ผู้ปฏิบัติ
ลงชื่อ.....ผู้ปฏิบัติ

ลงชื่อ.....ผู้ปฏิบัติ
ลงชื่อ.....ผู้ปฏิบัติ
ลงชื่อ.....ผู้ปฏิบัติ
ลงชื่อ.....ผู้ปฏิบัติ
ลงชื่อ.....ผู้ปฏิบัติ

กิจกรรมนาพิกาอาชญากรรม

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

ตามที่ คณะกรรมการดำเนินงานการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ได้กำหนดให้ตำบลท่าขุนรามเป็นพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน นั้น สายตรวจตำบลท่าขุนราม ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานในครั้งนี้และได้มอบหมายให้จัดทำกิจกรรมนาพิกาอาชญากรรมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ ดังนี้

- จัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับคดีต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่
- สาเหตุความน่าจะเป็นในการก่อเหตุกระทำความผิด
- ช่วงเวลาที่กลุ่มวัยรุ่นก่อเหตุกระทำความผิด
- แนวทางในการปฏิบัติ
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ในการดำเนินการดังกล่าวนั้น สายตรวจตำบลท่าขุนรามได้รวบรวมข้อมูลจากสถิติคดีที่เกิดขึ้นและจากการออกตรวจตราในเขตรับผิดชอบ จึงได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นระยะเวลา 3 เดือน หลังจากนั้นจะมีการสรุปผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ และจากการตรวจสอบสถิติข้อมูลการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลท่าขุนราม ส่วนมากมาจากการที่กลุ่มวัยรุ่นชอบจับกลุ่มรวมตัวกันดื่มสุราตามจุดเสี่ยงต่างๆ หรือตามแหล่งที่อาจก่อให้เกิดปัญหายาเสพติด เช่น โต๊ะสนุ๊กเกอร์, ร้านเกมอินเตอร์เน็ต ฯลฯ โดยมีวัยรุ่นบางคนมีการชักชวนให้เพื่อนๆ ในกลุ่มเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งอาจกลายเป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินต่อไป และนอกจากนั้นการรวมตัวกันขับขี่รถจักรยานยนต์ของกลุ่มวัยรุ่นก็อาจก่อให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นได้ เมื่อได้พบกลุ่มวัยรุ่นต่างถิ่นปัญหาการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายกันก็จะเกิดขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำผิดของกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนที่มีความเสี่ยง สายตรวจตำบลท่าขุนรามได้จัดทำข้อมูลช่วงเวลาที่จะเกิดเหตุ, สถานที่ที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการกระทำความผิด และแนวทางในการปฏิบัติ รวมไปถึงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานไว้ ปรากฏตามรายละเอียดดังนี้

1. ช่วงเวลาที่น่าจะเกิดการกระทำความผิด

การประเมินกำหนดช่วงเวลาในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้น สายตรวจตำบลท่าขุนรามได้ประเมินจากข้อมูลและสถิติคดีหรือตามที่ได้รับแจ้งการเกิดเหตุขึ้น ซึ่งบางเหตุหรือบางคดีอาจจะมีการตกลงยอมความกันเอง โดยไม่มีการแจ้งความร้องทุกข์หรือบางคดีอาจดำเนินการร้อง

ทุกข์ตามกฎหมาย และช่วงเวลาการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ จะเพิ่มความเสี่ยงมากขึ้นเมื่อตรงกับวันหยุดราชการหรือในช่วงงานเทศกาลต่างๆ ซึ่งเป็นเวลาที่เด็กและเยาวชนมีการจับกลุ่มรวมตัวกันมาก โดยในช่วงเวลาดังที่ได้กล่าวมานั้นปรากฏดังนี้

- ช่วงเวลา 09.00 – 10.00 น.
- ช่วงเวลา 15.30 – 16.30 น.
- ช่วงเวลา 18.00 – 20.00 น.
- ช่วงเวลา 22.00 – 24.00 น.

2. สถานที่ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

การประเมินสถานที่ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้น สายตรวจตำบลท่าขุนรามได้ประเมินจากสถิติการเกิดเหตุและค่าความเสี่ยงของสถานที่นั้นๆ ซึ่งส่วนมากสถานที่ที่มีความเสี่ยงจะเป็นสถานที่รวมตัวกันของเด็กและเยาวชน ดังนั้นค่าความเสี่ยงในการเกิดการกระทำความผิดจึงสูง สถานที่ดังกล่าวได้แก่

- บริเวณด้านหน้าหรือใกล้ๆ กับสถานศึกษา
- ร้านเกม, อินเทอร์เน็ต
- ร้านจำหน่ายยาดองเหล้า
- สถานที่เปิดบริการเล่นสนุกเกอร์
- ร้านขายของชำที่มีการจำหน่ายสุราหรือที่ที่เป็นแหล่งจับกลุ่มรวมตัวโดยง่าย

3. ความน่าจะเป็นในการเกิดเหตุ

การประเมินความน่าจะเป็นในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้น สายตรวจตำบลท่าขุนรามได้ประเมินจากสถิติการเกิดเหตุตามช่วงเวลาและสถานที่ที่มีความเสี่ยง อาทิเช่น

- ที่บริการเล่นสนุกเกอร์หรือร้านเกม ความน่าจะเป็นในการกระทำความผิดได้แก่ การมั่วสุมดื่มสุราและการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติด

- ร้านจำหน่ายสุรา, ยาดองเหล้า, ขายของชำ เป็นสถานที่ที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดหากไม่มีการกำหนดมาตรการควบคุม เนื่องจากเด็กและเยาวชนเมื่อดื่มสุรายาดองแล้วมักจะเกิดความคึกคะนอง โอกาสในการกระทำความผิดเกี่ยวกับร่างกายและทรัพย์สินจึงมีสูง โดยเฉพาะในช่วงงานเทศกาลต่างๆ กลุ่มวัยรุ่นจะรวมตัวกันดักทำร้ายกลุ่มวัยรุ่นต่างถิ่นที่ใช้เส้นทางผ่านตำบลท่าขุนราม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดคดีทำร้ายร่างกายขึ้น

4. แนวทางในการปฏิบัติ

จากการประเมินช่วงเวลาในการกระทำความผิดตามสถานที่ที่มีความเสี่ยงและความน่าจะเป็นในการเกิดการกระทำความผิดแล้ว สายตรวจตำบลท่าขุนรามได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติไว้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันกับช่วงเวลาที่จะเกิดและสถานที่ที่จะเกิดเหตุ อาทิเช่น

- จัดให้มีสายตรวจฯ เฝ้าระวังหน้าสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบและผลักดันกลุ่มวัยรุ่นนอกสถานศึกษาไม่ให้เข้ามาชักชวนหรือชักจูง นักเรียนในสถานศึกษาให้ไปมั่วสุมหรือประพฤติในสิ่งที่ไม่ควร

- ประสานกับอาจารย์ฝ่ายปกครองของโรงเรียนให้ติดตามความประพฤติของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โดยแนะนำให้จัดทำประวัติไว้ทุกราย

- ออกตรวจตามสถานที่ที่มีความเสี่ยงเพื่อเป็นการป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

- จัดทำโครงการ"ส่งน้องกลับสถานศึกษา" หากพบว่ามีเด็กนักเรียนหลบหนีจากโรงเรียนเข้าไปมั่วสุมอยู่ในสถานที่ที่ไม่สมควร

- ประชาสัมพันธ์ให้แก่ร้านจำหน่ายสุราและยาดองที่จำหน่ายให้แก่เด็กและเยาวชนทราบถึงโทษตามกฎหมาย และให้ช่วยตักเตือนเด็กและเยาวชนที่มาใช้บริการ

- สืบสวนหาข่าวบุคคลผู้ที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อได้ดำเนินการตามแนวทางที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ความคาดหวังถึงผลที่ได้รับในส่วนการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนทั้งปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ปัญหาการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จะมีสถิติของการเกิดเหตุลดลง ทั้งนี้ทุกฝ่ายจำเป็นต้องร่วมมือกันทั้งฝ่ายปกครอง, สาธารณสุข หรือจะเป็นองค์กรในส่วนของชุมชนเอง

เห็นได้ว่าตามที่ได้กล่าวในโครงการมาข้างต้นเป็นการดำเนินการตามกิจกรรมนาฬิกาอาชญากรรมของตำบลท่าขุนราม ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในส่วนของการดำเนินการพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ที่สายตรวจตำบลท่าขุนรามรับผิดชอบและนอกจากนี้ยังมีรายละเอียดเกี่ยวกับตารางนาฬิกาอาชญากรรม ซึ่งได้ระบุสถานที่ที่มีความเสี่ยงไว้เพื่อดำเนินการตามแผน ปรากฏตามตารางแนบท้ายมาด้วยนี้

นาพิกาอาชญากรรมพื้นที่

ช่วงเวลา	สถานที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง	ความน่าจะเป็นในการเกิดเหตุ	แนวทางการปฏิบัติ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
09.00-10.00 น.	- ทางแยกไปบ้านยางเรียงใกล้โรงเรียนบ้านสุวรรณภูมิ ตั้งอยู่ที่เขตติดต่อระหว่างหมู่ 1 และหมู่ 11	- กลุ่มวัยรุ่นนอกสถานศึกษาจับกลุ่มรวมตัวใกล้โรงเรียนเพื่อทำร้ายร่างกายหรือชักจูงนักเรียนไปกระทำการในทางที่ไม่สมควร	- จัดสายตรวจฯ ออกตรวจป้องกันเหตุและผลักดันกลุ่มวัยรุ่นนอกสถานศึกษาไม่ให้มีการรวมกลุ่มใกล้สถานศึกษา - ประสานอาจารย์ฝ่ายปกครองของโรงเรียนให้ติดตามพฤติกรรมเด็กนักเรียนที่น่าจะอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือน่าจะถูกชักจูงไปกระทำในสิ่งที่ไม่สมควร	- ป้องกันเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย - ป้องกันการชักจูงไปกระทำในสิ่งที่ไม่ควรจากวัยรุ่นนอกสถานศึกษา
15.30-16.30 น.	- บริเวณด้านหน้าโรงเรียนบ้านสุวรรณภูมิ หมู่ 5	- ปัญหาการทะเลาะวิวาทระหว่างกลุ่มวัยรุ่นในสถานศึกษากับกลุ่มวัยรุ่นนอกสถานศึกษา	- จัดสายตรวจฯ ออกตรวจและเฝ้าระวังหน้าสถานศึกษา ผลักดันกลุ่มวัยรุ่นนอกสถานศึกษาไม่ให้มาก่อเหตุหน้าโรงเรียน	- ป้องกันปัญหาการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย

ช่วงเวลา	สถานที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง	ความน่าจะเป็นในการเกิดเหตุ	แนวทางการปฏิบัติ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
18.00-20.00 น.	- ร้านเกม, อินเทอร์เน็ต ตั้งอยู่ที่หมู่ 10, หมู่ 2 - โต๊ะสนุกเกอร์ ที่หมู่ 10 จำนวน 2 โต๊ะ และหมู่ 2 จำนวน 1 โต๊ะ - ร้านน้ำปั่นหน้าทางเข้าวัดบ้านใหม่สุวรรณภูมิ หมู่ 5 - ร้านจำหน่ายยาดองเหล้าบริเวณข้างทาง หมู่ 11	- เป็นสถานที่ที่วัยรุ่นมีการรวมตัวจับกลุ่มกันมากและน่าจะเป็นจุดเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ เช่น 1. ปัญหาการทะเลาะวิวาท 2. ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด 3. ปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์	- จัดสายตรวจฯ ร่วมกับฝ่ายปกครองออกตรวจสอบและจัดทำแบบประวัติกลุ่มบุคคล (วัยรุ่น) ตามสถานที่ที่มีความเสี่ยงต่างๆ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น - กำชับเจ้าของสถานที่ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงให้ดูแลและควบคุมการให้บริการแก่กลุ่มวัยรุ่น หากเกิดปัญหาสามารถที่จะประสานกับสายตรวจฯ ได้อย่างรวดเร็ว - สืบสวนหาข่าวผู้ที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	- ป้องกันการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน - ป้องกันปัญหาทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย - ป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์
22.00-24.00 น.	- บริเวณหน้าร้านขายของชำตรงข้ามทางเข้าวัดบ้านใหม่สุวรรณภูมิ หมู่ 5 - ร้านจำหน่ายยาดองเหล้าบริเวณข้างทาง หมู่ 11	- เป็นสถานที่ที่วัยรุ่นมีการรวมตัวกันดื่มสุราและน่าจะเป็นจุดเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการกระทำความผิด เช่น 1. ปัญหาทะเลาะวิวาท 2. ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด	- จัดสายตรวจฯ ออกตรวจป้องกันเหตุสถานที่ที่วัยรุ่นจับกลุ่มรวมตัวกันดื่มสุรา - ตรวจค้นกลุ่มวัยรุ่นต้องสงสัยที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	- ป้องกันการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติด - ป้องกันปัญหาทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย

ศูนย์ให้คำปรึกษา

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. กำหนดผู้รับผิดชอบการให้คำปรึกษา วิธีการและรูปแบบการให้คำปรึกษา
2. ติดป้ายประชาสัมพันธ์บริการให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ แก่เด็กและเยาวชนในตำบล
3. เผยแพร่ข้อมูลของศูนย์ให้คำปรึกษา
4. กำหนดขั้นตอนในการให้บริการ ดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมในการให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ และทำความเข้าใจกับญาติ และผู้มารับบริการในการให้คำปรึกษา การส่งต่อ การปฏิบัติตนของผู้รับบริการหรือของญาติ

2) การซักประวัติ พูดคุยให้คำปรึกษา

3) เจ้าหน้าที่ประเมินและคัดกรองผู้มารับบริการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มบุคคลทั่วไป กลุ่มผู้เสพสารเสพติด และกลุ่มผู้ติดยาเสพติดที่ต้องส่งต่อโรงพยาบาล

4) การออกตรวจเยี่ยมและประเมินผล

ผลการดำเนินงาน

1. ผลการจัดกิจกรรมภายในตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง และตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

1.1 สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย มีผลการดำเนินงานดังนี้

1.1.1 ผู้รับผิดชอบและสายตรวจชุมชน

1) ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง ได้แก่ นายประจวบ ทองเสน ดาบตำรวจประเทือง เครือยา ประธาน อปพร.ตำบลท่าขุนราม เจ้าหน้าที่ตำรวจอาสา ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

2) ตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย ได้แก่ นายชวน แพงมี ดาบตำรวจเฉลิม ศรีชมภู ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่

1.1.2 มีการตั้งจุดสกัดชั่วคราวในทุกหมู่บ้าน กำหนดตารางการออกตรวจของสายตรวจชุมชน จัดเตรียมรถยนต์พร้อมไฟสัญญาณ สำหรับการออกตรวจ บันทึกการปฏิบัติและเหตุการณ์

1.1.3 กำหนดปฏิทินในการออกตรวจและการดำเนินงานภายในตำบล

1) จัดให้มีสายตรวจดำเนินการออกตรวจและเฝ้าระวังให้สอดคล้องกับช่วงเวลาที่มีโอกาสในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

2) ประสานงานกับครูฝ่ายปกครองของโรงเรียนในตำบลให้ติดตามความประพฤติของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงของโรงเรียน

3) จัดทำโครงการ “ส่งน้องกลับสถานศึกษา” หากพบว่ามีเด็กนักเรียนหลบหนีจากโรงเรียนเข้าไปมั่วสุมอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม

4) ประชาสัมพันธ์ให้ร้านเกมส์ ร้านอินเตอร์เน็ต ร้านจำหน่ายยาดองเหล้า สถานที่เปิดบริการสนุกเกอร์ ร้านขายของชำที่มีการจำหน่ายสุราปฏิบัติตามกฎหมายและตักเตือนเด็กและเยาวชนที่มาใช้บริการ

1.1.4 ดำเนินงานออกตรวจให้สอดคล้องช่วงเวลาในการเกิดคดีต่างๆ

4.2 คำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดทุกประเภท มีผลการดำเนินงานดังนี้

4.2.1 ผลการประกวด คัดเลือกคำขวัญต่อต้านยาเสพติดภายในชุมชน

1) ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง มีรายละเอียด ดังนี้

1.1) รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ **“มีเสน่ห์ เท่ห์สมวัย ไม่ใส่ใจยาเสพติด”**

1.2) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ได้แก่ **“พึ่งพ่อพึ่งแม่ท่านเต็มใจ ชีวิตวอดบรรลัยถ้าพึ่งพายาเสพติด”**

1.3) รางวัลชนะเลิศรองชนะเลิศอันดับ 2 ได้แก่ **“ชาวท่าขุนรามจงรวมใจร่วมต้านภัยยาเสพติด”**

2) ตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย มีรายละเอียด ดังนี้

2.1) รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ **“เล่นกีฬาใฝ่ศึกษา ไม่พึ่งพายาเสพติด”**

2.2) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ได้แก่ **“วัยรุ่นสมัยใหม่ รู้จักภัยยาเสพติด”**

2.3) รางวัลชนะเลิศรองชนะเลิศอันดับ 2 ได้แก่ **“ฉลาดรู้ ฉลาดคิด ห่างไกลยาเสพติด แล้วชีวิตจะสดใส”**

4.2.2 ดำเนินการจัดทำป้ายคำขวัญและการติดตั้งป้ายคำขวัญในชุมชน

4.3 นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดในชุมชน มีผลการดำเนินงานดังนี้ 4.3.1 จัดทำข้อมูลสถิติช่วงเวลาที่เด็กและเยาวชน มีโอกาสในการกระทำผิด

1) ช่วงเวลา 09.00 น. – 10.00 น. เป็นเวลาของกลุ่มเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษาที่รวมกลุ่มกันใกล้โรงเรียนเพื่อทำร้ายร่างกายและชักจูงเด็กนักเรียนให้ไปกระทำในสิ่งที่ไม่สมควร

2) ช่วงเวลา 15.30 น. – 16.30 น. เป็นช่วงเวลาที่กลุ่มเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษามักจะทะเลาะวิวาทกับเด็กนักเรียนในโรงเรียนที่กำลังเลิกเรียน

3) ช่วงเวลา 18.00 น. – 20.00 น. เป็นช่วงเวลาที่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เข้าไปใช้บริการในร้านเกมส์ ร้านอินเตอร์เน็ต

4) ช่วงเวลา 22.00 น. – 24.00 น. เป็นช่วงเวลาที่มักมีคดีต่างๆ เกิดขึ้น

4.3.2 กำหนดพื้นที่ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในชุมชน ได้แก่ บริเวณด้านหน้าหรือใกล้กับสถานศึกษา ร้านเกมส์ ร้านอินเตอร์เน็ต ร้านจำหน่ายยาดองเหล้า สถานที่เปิดบริการสนุกเกอร์ ร้านขายของชำที่มีการจำหน่ายสุรา ที่พักผู้โดยสารริมทาง

4.3.3 ดำเนินการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและมอบหมายหน้าที่ในการดำเนินงานตามนาฬิกาอาชญากรรม

1) ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง ได้แก่ ดาบตำรวจประเทือง เครือยา ประธาน อปพร.ตำบลท่าขุนรามและ ผู้ใหญ่บ้าน 13 หมู่

2) ตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย ได้แก่ นายชวน แพงมี ดาบตำรวจเฉลิม ศรีชมภู ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่

4.4 ศูนย์ให้คำปรึกษา มีรายละเอียดดังนี้

4.4.1 กำหนดผู้รับผิดชอบการให้คำปรึกษา

1) ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง ได้แก่ อนามัยน้ำโท้ง หมู่ 8 และอนามัยบ้านใหม่ หมู่ 2 และโรงพยาบาลกำแพงเพชร

2) ตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย ได้แก่ อนามัยท่าไม้

4.4.2 วิธีการและรูปแบบการให้คำปรึกษา ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่อนามัยในแต่ละแห่ง ร่วมกับ อสม. ร่วมกันติดป้ายประชาสัมพันธ์บริการให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ แก่เด็กและเยาวชนในตำบล เผยแพร่ข้อมูลของศูนย์ให้คำปรึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมในการให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ และทำความเข้าใจกับญาติ และผู้มารับบริการในการให้คำปรึกษา การส่งต่อ การปฏิบัติตนของผู้รับบริการหรือของญาติ

2) การซักประวัติ พูดคุยให้คำปรึกษา

3) เจ้าหน้าที่ประเมินและคัดกรองผู้มารับบริการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่กลุ่มบุคคลทั่วไป กลุ่มผู้เสพสารเสพติด และกลุ่มผู้ติดยาเสพติดที่ต้องส่งต่อโรงพยาบาล

4) การออกตรวจเยี่ยมและประเมินผล

ภาพประกอบกิจกรรม

รูปแบบ C (เครือข่าย)

ภาคผนวก ง

รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. จัดการประชุมเครือข่ายชุมชนและผู้นำเยาวชนเพื่อวางแผนในการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี ประกอบด้วย

1.1 ประชุมร่วมกันของผู้นำเยาวชนในตำบล จำนวน 30 คน

1.2 ประชุมคณะกรรมการเครือข่ายภายในตำบลท่าขุนราม จำนวน 10 คนเพื่อคัดเลือกที่ปรึกษาแต่ละกิจกรรม

2. นำข้อเสนอและความต้องการจากการประชุมร่วมกันของผู้นำเยาวชนในตำบลเพื่อเสนอคณะกรรมการเครือข่ายภายในตำบล และมีข้อสรุปในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี ได้แก่ การประกวดร้องเพลง คาราโอเกะ พร้อมหางเครื่อง

3. ดำเนินการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบพร้อมคณะ

4. กำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี โดยการประกวดร้องเพลงคาราโอเกะ พร้อมหางเครื่อง

4.1 รอบคัดเลือกแข่งขันวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2553 ณ อบต.ท่าขุนราม/โรงเรียนบ้านท่าไม้

4.2 รอบชิงชนะเลิศ แข่งขันวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ณ โรงเรียนบ้านสุวรรณภูมิ/โรงเรียนบ้านท่าไม้

5. ประกาศรับทีมเข้าร่วมการแข่งขันในแต่ละหมู่บ้าน เตรียมสถานที่ เครื่องเสียงและคณะกรรมการสำหรับการตัดสินที่เป็นคนกลาง

6. ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี โดยการประกวดร้องเพลงคาราโอเกะ พร้อมหางเครื่องและมีกิจกรรมประกอบรายการ เช่น การแสดงของเด็กและเยาวชนประกอบบทเพลง

7. ประเมินผลการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี โดยการประกวดร้องเพลงคาราโอเกะ พร้อมหางเครื่องโดยการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม จากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

8. สรุป และรายงานผลการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี โดยการประกวดร้องเพลงคาราโอเกะ พร้อมหางเครื่อง

ผลการดำเนินงาน

1. มีทีมเข้าร่วมการแข่งขันจำนวน 6 ทีม โดยเป็นทีมที่ส่งมาจากหมู่บ้านต่างๆ จำนวน 6 หมู่บ้าน

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี โดยการประกวดร้องเพลงคาราโอเกะ พร้อมหางเครื่อง

2.1 รอบคัดเลือกแข่งขันวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2553 ณ อบต.ท่าขุนราม ได้ทีมที่ได้รับการคัดเลือก จำนวน 3 ทีม ประกอบด้วย

1) ทีมทุ่งเศรษฐีซิตี้ ตัวแทนจากหมู่ 4
2) ทีมสวรรณภูมิ 2 ตัวแทนจากหมู่ 5
3) ทีมเยาวชน หมู่ 7 ตัวแทนจากหมู่ 7

2.2 รอบชิงชนะเลิศ แข่งขันวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ณ โรงเรียนบ้านสุวรรณภูมิ ผลการประกวดมีดังนี้

1) รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ ทีมเยาวชน หมู่ 7
2) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ได้แก่ ทีมสวรรณภูมิ 2
3) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ได้แก่ ทีมสวรรณภูมิ 2

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี โดยการประกวดร้องเพลงคาราโอเกะ พร้อมหางเครื่อง

3.1 รอบคัดเลือกแข่งขันวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2553 ณ โรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม ได้ทีมที่ได้รับการคัดเลือก จำนวน 3 ทีม ประกอบด้วย

1) ตัวแทนจากหมู่ 5
2) ตัวแทนจากหมู่ 8
3) ตัวแทนจากหมู่ 4

3.2 รอบชิงชนะเลิศ แข่งขันวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ณ โรงเรียนบ้านท่าไม้ มีผลการประกวดมีดังนี้

1) รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ น.ส.สุพัตรา ยิ้มบุญเกิด เยาวชน หมู่ 8
2) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ได้แก่ น.ส.ปรียานุช หนุนยศ เยาวชน หมู่ 4
3) รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ได้แก่ น.ส.มาริสา ตุงคะศิริ หมู่ 5

กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมทางกีฬา

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. จัดการประชุมเครือข่ายชุมชนและผู้นำเยาวชนเพื่อวางแผนในการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมทางกีฬา ประกอบด้วย

1.1 ประชุมร่วมกันของผู้นำเยาวชนในตำบล จำนวน 30 คน

1.2 ประชุมคณะกรรมการเครือข่ายภายในตำบล จำนวน 10 คนเพื่อคัดเลือกที่ปรึกษาแต่ละกิจกรรม

2. นำข้อเสนอและความต้องการจากการประชุมร่วมกันของผู้นำเยาวชนในตำบลเพื่อเสนอคณะกรรมการเครือข่ายภายในตำบล และมีข้อสรุปในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมทางกีฬา ได้แก่ เซปักตะกร้อ ฟุตบอล เปตอง และวอลเลย์บอล

3. ดำเนินการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบพร้อมคณะ

4. กำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมทางกีฬา โดยจัดการแข่งขัน กีฬาได้แก่ เซปักตะกร้อ ฟุตบอล เปตอง และวอลเลย์บอล

4.1 กำหนดรอบคัดเลือก สนามกีฬาโรงเรียนบ้านสุวรรณภูมิ/สนามกีฬาโรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม

4.2 รอบชิงชนะเลิศ ณ โรงเรียนบ้านสุวรรณภูมิ/โรงเรียนบ้านท่าไม้

5. ประกาศรับทีมเข้าร่วมการแข่งขันในแต่ละหมู่บ้าน เตรียมสถานที่ เครื่องเสียงและคณะกรรมการสำหรับการตัดสินที่เป็นคนกลาง

6. ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมทางกีฬา

7. ประเมินผลการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมทางกีฬา โดยการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม จากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

8. สรุป และรายงานผลการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดกิจกรรมทางกีฬา

ผลการดำเนินงาน

1. ตำบลท่าไม้

ฟุตบอล 7 คน จำนวน 6 ทีม

รางวัลชนะเลิศ	โรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1	โรงเรียนบ้านวังชะโอน
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2	โรงเรียนบ้านท่าไม้
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 3	โรงเรียนบ้านท่าไม้

เปตองทีมละ 3 คน จำนวน 30 ทีม

รางวัลชนะเลิศ โรงเรียนบ้านท่าไม้
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 โรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 โรงเรียนบ้านท่าไม้
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 3 โรงเรียนบ้านวังชะโอน

ตะกร้อชาย จำนวน 4 ทีม

รางวัลชนะเลิศ โรงเรียนบ้านท่าไม้
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 โรงเรียนบ้านท่าไม้
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 โรงเรียนบ้านวังชะโอน
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 3 โรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม

2. ตำบลท่าขุนราม

ฟุตบอล 7 คน จำนวน 6 ทีม

รางวัลชนะเลิศ ตัวแทนจากหมู่ 3
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 ตัวแทนจากหมู่ 6
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 ตัวแทนจากหมู่ 8
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 3 ตัวแทนจากหมู่ 1

เปตองทีมละ 3 คน จำนวน 30 ทีม

รางวัลชนะเลิศ ตัวแทนจากหมู่ 6
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 ตัวแทนจากหมู่ 3
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 ตัวแทนจากหมู่ 8
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 3 ตัวแทนจากหมู่ 1

ตะกร้อชาย จำนวน 4 ทีม

รางวัลชนะเลิศ ตัวแทนจากหมู่ 3
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 ตัวแทนจากหมู่ 8
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 ตัวแทนจากหมู่ 6
รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 3 ตัวแทนจากหมู่ 1

กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม (ตัดผมชาย)

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชน ในตำบลท่าไม้และตำบลท่าขุนราม

การคัดเลือก

เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในตำบลท่าไม้และตำบลท่าขุนราม

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 15 คน (โดยประมาณ)

ผู้ดำเนินการ

เครือข่ายในตำบลร่วมกับ วิทยากรท้องถิ่น ได้แก่ นางฐิติมา พิริยะ / นางนันทา แพงมี

ลักษณะการดำเนินงาน

แนวทางคือ นำนักเรียนที่เป็นรุ่นพี่และมีความเสี่ยง โดยการเชิญวิทยากรภายนอก (กศน.) มาทำการฝึกสอน เพื่อที่ให้นักเรียนได้ตัดผมน้อง ๆ เพื่อน ๆ ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

ช่วงเวลาที่ปฏิบัติการ

ช่วงเย็นทุกวันอังคาร

อุปกรณ์

1. แบตเตอร์เลี่ยน
2. น้ำมันจักร (เพื่อรักษาอุปกรณ์)
3. แป้งเด็ก
4. กรรไกร
5. กระบอกฉีดน้ำ
6. ผ้าคลุมกันเปื้อน
7. หวี

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม (ขนมปังเบเกอรี่)

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนในตำบลและประชาชนทั่วไป

การคัดเลือก

เด็กและเยาวชนในตำบลและประชาชนทั่วไป

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 30 คน (โดยประมาณ)

ผู้ดำเนินการ

นางสังวาล คงเนียม ผู้ดำเนินโครงการ

ลักษณะการดำเนินงาน

แนวทางคือ ให้ความรู้และวิธีการแก่เด็กและเยาวชนในตำบลและประชาชนทั่วไปโดยการเชิญวิทยากรภายนอก (กศน.) มาทำการฝึกสอน และฝึกปฏิบัติจริงทำขนมปังเบเกอรี่

ช่วงเวลาที่ปฏิบัติการ

1 มิถุนายน 2533 ถึง 31 กรกฎาคม 2533

จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. จัดการประชุมเครือข่ายชุมชนเพื่อวางแผนในการดำเนินกิจกรรมวิทยุ
2. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ
3. ประกาศรับสมัครอาสาสมัครเยาวชนในการจัดวิทยุชุมชน ในแต่ละหมู่บ้าน
4. ดำเนินการอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครในการจัดวิทยุชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้อำนวยการสถานีวิทยุ FM. 101.25 MHz / FM. 107.50 MHz

4.1 ขั้นตอนการจัดรายการ

1) ทักทาย แนะนำรายการ และเปิดเพลง 2 เพลง
2) พูดสาระ เรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นมาในช่วงแรก
3) เปิดเพลง 2 เพลง
4) พูดสาระ เรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องของยาเสพติด โทษภัย อันตราย การป้องกันตัวเอง
5) เปิดเพลง 2 เพลง
6) รับสายหน้าไมค์และพูดคุยเกี่ยวกับยาเสพติด และจบรายการ
7) เปิดเพลง 1 เพลง

4.2 ทีมอาสาสมัครเยาวชนในการจัดวิทยุชุมชน ประกอบด้วย

1) ผู้จัด
2) ผู้หาข้อมูล/เนื้อหาสาระ
3) ผู้เก็บข้อมูล

4.3 ช่วงเวลาในการจัด ได้แก่ จันทร์-ศุกร์ เวลา 18.00-19.00 น.

5. ดำเนินการเลือกตั้งประธานอาสาสมัครเยาวชนในการจัดวิทยุชุมชน กำหนดผู้จัดแต่ละทีมและกำหนดตารางในการจัดรายการ
6. ดำเนินการจัดรายการตาราง
7. ประเมินผลการจัดวิทยุชุมชนโดยการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยผู้ฟัง
8. สรุป และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรมครอบครัวสีขาว

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. เครือข่ายในตำบลประชุมวางแผนร่วมกันกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินงานครอบครัวสีขาว

2. ประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างคณะกรรมการเครือข่ายและตัวแทนกลุ่มเด็กและเยาวชน จำนวน 30 คน คัดเลือกครอบครัวในชุมชนเข้าร่วมโครงการ

3. ดำเนินการจัดครอบครัวสีขาว

3.1 ตำบลท่าไม้ ดำเนินการโดยจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักและให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกันภัยจากยาเสพติดโดยใช้วิทยากรจากหัวหน้าสถานีอนามัยบ้านท่าไม้ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าอาวาสวัดอินทาราม วัดของบ้านท่าไม้ แก่ เด็กและผู้ปกครอง

1) เจ้าอาวาสวัดอินทาราม บ้านท่าไม้ ตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย เทศน์อบรมสั่งสอนในเรื่อง “ครอบครัวกับการป้องกันภัยของยาเสพติด”

2) หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านท่าไม้ ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและอันตรายของยาเสพติดทุกประเภท” และการขอความร่วมมือเพื่อสร้างประกาศครอบครัวสีขาวที่ปลอดจากยาเสพติดในชุมชนโดย ใช้วันพระเป็นการสร้างสายใยกันภายในชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก จำนวน 40 ครอบครัว

ผู้ดำเนินการ นายชวน แพงมี และเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินโครงการ

ลักษณะการดำเนินงาน นำครอบครัวภายในตำบล จำนวน 40 ครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก มาเข้าร่วมทำบุญในวันพระ ณ วัดอินทาราม บ้านท่าไม้ ตำบลท่าไม้ โดยวิธีการคัดเลือกมาจากผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่

3.2 ตำบลท่าขุนราม ดำเนินการจัดกิจกรรมครอบครัวสีขาวโดยมีภาคีเข้าร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ในประเด็นต่างๆ ได้แก่

1) หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านใหม่และผู้ช่วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ให้ความรู้เรื่อง“กลไกลการติดยาเสพติดและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด”

2) สารวัตรป้องกันและปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองกำแพงเพชร เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทุกประเภท”

3) ทีมสัมพันธ์ชุมชนของอนามัย ให้ความรู้เรื่อง เรื่อง “กิจกรรมสายใยรักแห่งครอบครัว” โดยใช้กิจกรรมการเล่นเกม การละลายพฤติกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว มีการจัดกิจกรรมเพื่อเปิดใจและได้มีโอกาสกอดกันของพ่อแม่ลูก

กลุ่มเป้าหมาย ครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก จำนวน 13 หมู่บ้านๆ ละ 3 ครอบครัว

ผู้ดำเนินการ นายประจวบ ทองเสน ผู้ดำเนินโครงการ

ลักษณะการดำเนินงาน นำครอบครัวภายในตำบล จำนวน 39 ครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก มาเข้าร่วมประชุม ณ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าขุนราม โดยวิธีการคัดเลือกมาจากผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่

ภาพประกอบกิจกรรม

รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

ภาคผนวก จ
รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมชุมนุมที่สามารถเปิดได้ให้นักเรียนทราบครูและนักเรียน มีความประสงค์จัดตั้งชุมชน เขียนโครงการเสนอหัวหน้ากิจกรรมชุมนุมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพิจารณาและนักเรียนเลือกชุมนุมตามความถนัดและความสนใจ

2. จัดทำโครงการ และเสนอขออนุมัติโครงการต่อผู้อำนวยการโรงเรียน กิจกรรมชุมนุมที่อนุญาตต้องมีครูที่ปรึกษาชุมนุมอย่างน้อย 1 คน แต่ไม่เกิน 3 คน

3. ขนาดของชุมนุมประกอบด้วยสมาชิกอัตราส่วน 25 : 1 (ยืดหยุ่นได้ที่อัตรา 20-30 : 1)

4. ปฐมนิเทศให้นักเรียนเข้าใจเป้าหมายและวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมชุมนุม

5. เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมในชุมนุม

- สำรวจความถนัดและความสนใจของนักเรียน
- รับสมัครนักเรียนตามชุมนุมต่างๆ
- นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดของตนเอง
- จัดตั้งชุมนุมตามความถนัดและสนใจ
- กำหนดกิจกรรมชุมนุม เวลาดำเนินกิจกรรมชุมนุมทุกวันพฤหัสบดี เวลา 14.30 – 15.00 น.

6. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของกิจกรรมชุมนุม

7. ประสานงานกับผู้อำนวยความสะดวกในด้านทรัพยากรตามความเหมาะสม ครูจัดหาวัสดุอุปกรณ์ตามความต้องการของนักเรียน

8. ให้คำปรึกษา ดูแล ติดตามการจัดกิจกรรมของนักเรียนให้เป็นไปตามแผนงานด้วยความเรียบร้อย นักเรียนลงมือทำชิ้นงานตามความสนใจและความถนัด

9. ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นักเรียนนำเสนอชิ้นงานของตนเอง นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

10. สรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผลการดำเนินงาน

1. นักเรียนเลือกกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน และได้แสดงออกตามความสามารถและความสนใจของแต่ละชุมนุม

2. นักเรียนมีทักษะทางวิชาการและทักษะทางอาชีพ

3. นักเรียนมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

4. นักเรียนใช้เวลาว่างอย่างเกิดประโยชน์ มีทักษะในการปฏิเสธ และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

5. มีการประชุมวางแผนการดำเนินงานมีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.5

6. ความร่วมมือของคณะครู ผู้บริหาร และผู้ร่วมกิจกรรม มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88

7. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมได้เลือกเรียนตามความถนัดของตนเองมากน้อยเพียงใด มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89

8. ผู้ร่วมกิจกรรมชุมนุมเกิดการเรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมชุมนุมมากน้อยเพียงใดมีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.50

9. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมมีความสุขกับการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85

10. ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85 ได้แก่ โครงการสืบสานศิลปะพื้นบ้าน โครงการกีฬาต้านยาเสพติด โครงการลูกเสือแกนนำ โครงการกิจกรรมคณะสี โครงการสำรวจผลกระทบของลุ่มแม่น้ำปิงที่มีต่อวิถีชีวิตชุมนุม กิจกรรมการวาดภาพตามจินตนาการ

11. นักเรียนได้ส่งผลงานของตนเองเข้าประกวดและได้รับรางวัลต่างๆ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง และมีความสุขที่ได้ทำงานที่ตนเองชอบ นักเรียนบางคนไม่ค่อยชอบการวาดภาพแต่ต้องการแสดงออกในการต่อต้านยาเสพติด ก็ส่งผลงานของตนเอง ซึ่งเป็นการแสดงออกที่ดีอีกอย่างหนึ่ง

13. กิจกรรมการแสดง นักเรียนที่เลือกกิจกรรมนี้ส่วนใหญ่จะได้แสดงในงานต่างๆ เช่น กิจกรรมของโรงเรียน และงานที่ได้รับการติดต่อจากหน่วยงานอื่น โดยใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนฝึกซ้อม ซึ่งกิจกรรมนี้มีทั้งการแสดง การเล่นดนตรีไทย การร้องเพลง การรำ นักเรียนที่เลือกกิจกรรมนี้ ต้องทุ่มเทเวลาฝึกซ้อมไม่ว่าจะเป็นช่วงพักกลางวัน และหลังเลิกเรียน จึงทำให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

14. กิจกรรมเยื่อกระดาษ ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัยศึกษาปีที่ 2,3 และนักเรียนได้ช่วยกันสร้างสรรค์ผลงานจากเยื่อกระดาษ และได้นำจัดแสดงในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ซึ่งได้รับความสนใจจากบุคคลภายนอกเป็นทั้งกิจกรรมที่ฝึกสมาธิ และเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้รับทั้งความเพลิดเพลิน และเมื่อผลงานตนเองสำเร็จ นักเรียนทุกคนจะมีความภาคภูมิใจ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นของขวัญเนื่องในโอกาสต่างๆ ได้

15. กิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้ฝึกทั้งร่างกายให้แข็งแรง และได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬา วอลเลย์บอลในกิจกรรมต่างๆ และยังสร้างชื่อเสียงให้กับทางโรงเรียน โดยได้รับรางวัลต่างๆ เป็นเครื่องพิสูจน์ นักกีฬาวอลเลย์บอลกลุ่มนี้ได้ทุ่มเทการฝึกซ้อมตั้งแต่ 06.00 น. จนถึงเวลาประมาณ 08.30 น. และฝึกซ้อมอีกช่วงในเวลาหลังเลิกเรียนเวลาประมาณ 16.00 น. ถึงเวลาประมาณ 18.00 น. จะเห็นได้ว่านักเรียนได้ใช้เวลาว่างของตนให้เป็นประโยชน์ ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด

16. กิจกรรมปลูกผักสวนครัว นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมนี้เป็นนักเรียนที่มีใจรักการทำเกษตร ได้ปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานและได้เก็บขายให้กับคณะครู ซึ่งได้เงินเป็นค่าเหนื่อยจำนวนหนึ่ง แต่ก็ไม่เท่ากับความภาคภูมิใจของนักเรียนที่เฝ้าคอยรดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ย จนพืชผักสามารถเก็บมารับประทานได้ ทั้งยังปลอดสารพิษและยาฆ่าแมลงต่างๆ ผักที่นักเรียนได้ร่วมกันปลูก เช่น ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง ผักบุ้งจีน และถั่วฝักยาว เป็นต้น

กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. ประชุมชี้แจงการดำเนินกิจกรรมการฝึกอาชีพ สำรวจความถนัดและความสนใจของเด็กนักเรียนและจัดกิจกรรมที่นักเรียนให้ความสนใจ จัดทำโครงการ และเสนอขออนุมัติโครงการต่อผู้อำนวยการโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการ และประชุมคณะกรรมการ โดยมีการเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการ

2. นักเรียนศึกษาทฤษฎีความรู้เกี่ยวกับการฝึกอาชีพและการหารายได้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ (อินเตอร์เน็ต) และคัดเลือกอาชีพที่สนใจ จัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

3. นักเรียนแบ่งหน้าที่งานรับผิดชอบในการดำเนินการฝึกอาชีพ นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. ดำเนินการตามกิจกรรม

- น้ำมะตูม
- น้ำเก็กฮวย
- น้ำกระเจี๊ยบ
- น้ำลำไย ฯลฯ

} การทำน้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

- กิจกรรมกลุ่มปลูกพืช
- กิจกรรมกลุ่มประมง
- กิจกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์
- ชุมนุมฝึกงานอาชีพเพล็นแก้ว เพล็นกระจก โดยกำหนดกิจกรรมฝึกงานอาชีพทุกวันพฤหัสบดี เวลา 14.30 – 15.30 น.

5. จัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย

6. ครูจัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในงานอาชีพตามความต้องการ

7. นำเสนอผลงานต่อครูผู้รับผิดชอบเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ

8. สรุปผลการดำเนินงานและประเมินผล และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุง

ผลการดำเนินงาน

1. นักเรียนมีความรู้และเกิดทักษะที่จะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้

2. นักเรียนรู้จักการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมการฝึกอาชีพ และรู้จักการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย

3. นักเรียนสามารถแสดงผลงานการฝึกอาชีพและเสริมสร้างรายได้

4. นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการปฏิบัติกิจกรรมและรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีทักษะในการปฏิเสธ และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

5. กิจกรรมเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า นำนักเรียนไปเรียนรู้ยังแหล่งการเรียนรู้ โดยนำกลุ่มสนใจไปเข้ารับการฝึกอบรมการผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า เป็นเวลา 2 วันโดยมีวิทยากร คือ นายธนพล ดีสอน และได้นำก้อนเห็ดนางฟ้าที่นักเรียนผลิตกลับมาเพาะเลี้ยงที่โรงเรียน และขาดดอกเห็นนางฟ้าให้แก่ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และแม่ค้าที่ขายผักที่ตลาดนัด โดยรายได้จากการขายเห็นยังสามารถนำไปเปิดบัญชีเพื่อเป็นการออมเงินเป็นทุนในการดำเนินงานครั้งต่อไป

6. กิจกรรมพับเหรียญโปรยทาน จัดฝึกสอนการพับเหรียญโปรยทาน โดยคณะครูที่รับผิดชอบโครงการ ได้แก่ นางจีรภา ดีสอน, นางจำนง แจ่มหม้อ, นางวันเพ็ญ องอาจ และนางสาวศิริพร วงษ์สกุลพิน หลังจากที่นักเรียนฝึกกิจกรรมเสร็จแล้ว สามารถประดิษฐ์เหรียญโปรยทานเพื่อจัดทำตามที่มีผู้สนใจสั่งทำ เพื่อใช้ตามงานพิธีต่างๆ เช่น งานบวช, งานศพ และงานที่ได้รับการติดต่อจากหน่วยงานอื่น โดยใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนฝึกซ้อม

7. กิจกรรมถักผ้าพันคอ กิจกรรมถักผ้าพันคอเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ใช้ช่วงเวลาว่างกลางวัน และชั่วโมงชุมนุม โดยได้รับการฝึกอบรม จากคณะครูที่รับผิดชอบโครงการ หลังการฝึกนักเรียนสามารถถักผ้าพันคอใช้เองและยังสามารถถักขายให้แก่ผู้ที่สนใจสั่งทำ เพื่อเป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

8. กิจกรรมเย็บหมอนฟักทอง นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมนี้เป็นนักเรียนที่มีใจรักการทำงานประดิษฐ์ และกำลังจะจบการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งการประดิษฐ์หมอนฟักทองนี้ สามารถสร้างงานและอาชีพต่อไปในอนาคตและเป็นความภาคภูมิใจของนักเรียนที่สามารถทำหมอนฟักทอง ซึ่งมีความยุ่งยากในการทำ หมอนนี้สามารถนำไปใช้ในงานพิธีต่างๆ ประดับตกแต่งห้องนอน ห้องรับแขก และเป็นของฝากได้อีกด้วย

9. กิจกรรมดอกไม้จากริบบิ้น นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมนี้เป็นนักเรียนที่มีใจรักการทำงานประดิษฐ์ และกำลังจะจบการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งการประดิษฐ์ดอกไม้จากริบบิ้นนี้สามารถสร้างงานและอาชีพต่อไปในอนาคตและเป็นความภาคภูมิใจของนักเรียนที่สามารถนำไปใช้ในการประดับตกแต่งอาคารสถานที่ และเป็นของฝากได้อีกด้วย

10. กิจกรรมดอกลิลลี่จากกระดาษ นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมนี้เป็นนักเรียนที่มีใจรักการทำงานประดิษฐ์ และกำลังจะจบการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งการประดิษฐ์ดอกลิลลี่จากกระดาษนี้สามารถสร้างงานและอาชีพต่อไปในอนาคตและเป็นความภาคภูมิใจของนักเรียนที่สามารถนำไปใช้ในการประดับตกแต่งอาคารสถานที่ ประดับเสื้อ และเป็นของฝากได้อีกด้วย

11. โครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.08

12. โครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมกลุ่มปลูกพืช มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.12

13. โครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมกลุ่มประมง มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.31

14. โครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85

จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. ประชุมชี้แจง เสนอกิจกรรม จัดทำโครงการ และเสนอขออนุมัติโครงการต่อผู้อำนวยการโรงเรียน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการ
3. รับสมัครนักเรียนเข้าร่วมโครงการ
4. สอบคัดเลือกผู้ที่จะเป็นดีเจ
5. ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือก
6. ประชุมวางแผนการปฏิบัติงานและปรับปรุงงาน
7. ปฏิบัติงาน (ตามวันที่รับผิดชอบ)
   - ทุกวันจันทร์ – วันศุกร์ เว้นวันหยุดราชการ
   - เวลา 12.00 – 12.50 น.

     วันจันทร์ ข่าวสารเกี่ยวกับ ยาเสพติด

     วันอังคาร ข่าวสารเกี่ยวกับ การศึกษา

     วันพุธ ข่าวสารเกี่ยวกับ สังคม การเมือง

     วันพฤหัสบดี ข่าวสารเกี่ยวกับ กีฬา

     วันศุกร์ ข่าวสารเกี่ยวกับ โทษของสารเสพติด

   กิจกรรมสภา Radio จัดขึ้นในตอนเช้าของทุกวันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 07.30 – 08.15 น. และพักกลางวัน เว้นวันหยุดราชการ ลักษณะของรายการจะเป็นเปิดเพลง แล้วสอดแทรกข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย เป็นแหล่งประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ให้ได้รับทราบทั่วกัน

   ชุมนุม “จิตอาสาต้นกล้าสื่อสาร” โดยกำหนดกิจกรรมจัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน ทุกวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 12.00 – 12.30 น.

   จัดนักประชาสัมพันธ์รุ่นเยาว์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

   - กิจกรรมตอบปัญหาจากเสียงตามสาย
   - กิจกรรมประกวดบทกลอนต้านยาเสพติด
8. จัดทัศนศึกษานอกสถานที่
9. กำกับ ติดตาม และประเมินผลการทำงาน
10. สรุป และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

ผลการดำเนินงาน

1. นักเรียนได้รับฟังข่าวด้านต่างๆ
2. นักเรียนกล้าแสดงออกในด้านการพูด
3. นักเรียนอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง
4. ผลการดำเนินกิจกรรมสภา Radio นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 79.68
5. โครงการพระพุทธศาสนาน่ารู้

โครงการภาษาอังกฤษวันละคำ (One Day One Word)

โครงการสันทนาการ (เสียงตามสาย)

- ข่าวภาคเช้า
- ประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ
- เพลงพักเที่ยง
- พิษภัยสารเสพติด

6. กิจกรรมจัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียนช่วงพักกลางวัน เพื่อให้ความรู้ประชาสัมพันธ์โครงการ รณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

- กิจกรรมนักประชาสัมพันธ์รุ่นเยาว์
- กิจกรรมตอบปัญหาเสียงตามสาย
- กิจกรรมประกวดบทกลอนต้านยาเสพติด

จากการดำเนินกิจกรรม นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะช่วงพักกลางวัน ทำให้นักเรียนไม่ใช้เวลาว่างไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และหลีกเลี่ยงการเล่นการพนัน นักเรียนได้ให้ความสนใจกับกิจกรรมจากเสียงตามสายเป็นอย่างมาก มีรางวัลต่างๆ ให้ถ้าตอบปัญหาได้ ทำให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงออกมากขึ้น ในกิจกรรมประกวดบทกลอนมีนักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดและได้รับรางวัลต่างๆ ทำให้นักเรียนมีความสนใจและเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

ศูนย์ให้คำปรึกษา

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. จัดตั้งชมรมเพื่อนใจวัยรุ่น (TO BE NUMBER ONE FRIEND CORNER)

เปิดศูนย์ให้คำปรึกษาแนะแนว

ทำแบบสอบถาม

จัดกิจกรรมให้คำปรึกษา ⟶ บำบัด ⟶ ส่งต่อ

- จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน
- จัดกิจกรรมเกมการศึกษา เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ
- จัดกิจกรรมกีฬา ส่งเสริมนักเรียนออกกำลังกาย หลีกเลี่ยงยาเสพติด
- จัดกิจกรรมมุมบันเทิง ⟶ คาราโอเกะ
- จัดกิจกรรมมุมนักอ่าน

2. เลือกตั้งประธานชมรมฯ ประธานเครือข่าย รองประธานชมรม รองประธานเครือข่าย และผู้รับผิดชอบในฝ่ายๆ

3. จัดตกแต่ง ออกแบบ สำนักงานศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น (TO BE NUMBER ONE FRIEND CORNER)

4. จัดประชุมชี้แจง การดำเนินกิจกรรมภายใต้แนวคิด “ปรับทุกข์ สร้างสุข แก้ปัญหา พัฒนา EQ”

5. ประชุมปรึกษาหารือ วางแผนการ ดำเนินงานศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น (TO BE NUMBER ONE FRIEND CORNER)

6. ดำเนินงานตามแผน/กิจกรรม

สำรวจปัญหา

คัดกรองนักเรียน

ให้คำปรึกษา

แนะแนว/ช่วยเหลือ

ประสานงานกับสถานศึกษาต่างๆ

7. ประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน

ติดตามนักเรียนที่สมัครเรียนในสถานศึกษาต่างๆ และที่ไม่ได้ศึกษาต่อ

ผลการดำเนินงาน

1. ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อนักเรียน

2. การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตให้แก่นักเรียน

3. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายในการต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียนและเขตชุมชน

4. ผลการดำเนินงานกิจกรรมแนะแนวและช่วยเหลือนักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.58

5. โครงการศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น

โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน

โครงการประชุมผู้ปกครอง

โครงการ อย. น้อย

โครงการจับไม่ปรับส่งกลับโรงเรียน

6. นักเรียนได้ศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น และนักเรียนรุ่นหลังเห็นความสำคัญของการศึกษาต่อ

กิจกรรมครอบครัวสีขาว

สรุปรายละเอียดของกิจกรรม

1. ประชุมวางแผนการดำเนินการ
2. จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน
3. จัดกิจกรรมประกาศเจตนารมณ์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด
4. จัดกิจกรรมสายสัมพันธ์ในครอบครัว
5. ประเมินความพึงพอใจการจัดกิจกรรมครอบครัวสีขาว

ภาพประกอบกิจกรรม

รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

ภาคผนวก ฉ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

<u>แบบประเมินคุณภาพสื่อภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)</u>

<u>คำชี้แจง</u> แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อสื่อภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่เหลงผิด) โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับท่านมากที่สุด

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

1.1 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

1.2 สถานภาพ ☐ 1. เด็กและเยาวชน ☐ 2. ผู้ปกครอง/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/อื่นๆ...

<u>ตอนที่ 2</u> ความคิดเห็นต่อสื่อภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่เหลงผิด)

รายการประเมิน	**ระดับความคิดเห็น**				
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
ด้านความเหมาะสม 1. สื่อภาพยนตร์ฯ ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้					
2. ภาพ เทคนิคการนำเสนอ เสียงประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องและสื่อความหมายง่ายต่อความเข้าใจ					
3. เนื้อหาของสื่อภาพยนตร์ฯ คู่มือประกอบสื่อภาพยนตร์มีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย					
4. ความยาวและตัวละครในสื่อภาพยนตร์ฯ มีความเหมาะสม					
ความคุ้มค่า 5. สื่อภาพยนตร์ฯ มีประโยชน์ต่อการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชน					
6. ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำสื่อภาพยนตร์ฯ ไปใช้ในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชน					
7. เนื้อหาที่ได้จากสื่อภาพยนตร์ฯ จะเป็นแนวทางในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนได้					
8. สื่อภาพยนตร์ฯ มีความคุ้มค่าในการนำไปใช้					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความเป็นไปได้ 9. สื่อภาพยนตร์ฯ สามารถนำไปใช้ได้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง					
10. สื่อภาพยนตร์ฯ สามารถสร้างความตระหนักในเรื่องผลกระทบหรือผลร้ายที่เกิดจากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด					
11. สื่อภาพยนตร์ฯ สามารถนำไปใช้เพื่อป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนได้จริง					
12. สื่อภาพยนตร์ฯ สามารถสื่อความหมายสอดคล้องกับเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด					
ผลลัพธ์/ผลกระทบ 13. สื่อภาพยนตร์ฯ ทำเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
14. สื่อภาพยนตร์ฯ ทำเกิดความตระหนักในเรื่องโทษภัยที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
15. สื่อภาพยนตร์ฯ มีเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเองได้					
16. สื่อภาพยนตร์ฯ มีเนื้อหาที่จะทำให้ผู้ชมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น					
17. สื่อภาพยนตร์ฯ จะทำให้ผู้ชมรู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
18. ความพึงพอใจในต่อสื่อภาพยนตร์ฯ					

<u>ตอนที่ 3</u> ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสื่อภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่เหลงผิด)

.....

.....

<u>แบบประเมินผลเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)</u>

<u>คำชี้แจง</u> แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามความพึงพอใจของท่านเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับท่านมากที่สุด

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

1.1 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

1.2 สถานภาพ ☐ 1. เด็กและเยาวชน ☐ 2. ผู้ปกครอง/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/อื่นๆ.....

<u>ตอนที่ 2</u> ความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง					
1) แผ่นวีซีดี/ดีวีดีของภาพยนตร์(เจาะชีวิตเยาวชน) ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้					
2) เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3) ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์					
4) เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย					
5) ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด					
ด้านกระบวนการ					
1) การนำภาพยนตร์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
2) มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับโทษภัยจากยาเสพติด					
3) มีเนื้อหาที่ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงผลที่ได้รับจากโทษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง					
4) มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น					
5) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านผลที่ได้รับ					
1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
2) เกิดความตระหนักในเรื่องโทษภัยที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
3) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง					
4) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น					
5) ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
6) ความพึงพอใจในการใช้ภาพยนตร์รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชน)					

<u>ตอนที่ 3</u> ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.1 สิ่งที่ท่านประทับใจมากที่สุดในรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

.....

.....

.....

3.2 สิ่งที่ท่านคิดว่าควรปรับปรุงมากที่สุดในรูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

.....

.....

.....

3.3 ความคิดเห็นและแนวทางพัฒนารูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฉบับที่.....

<u>แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง)</u>

<u>คำชี้แจง</u> แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามความพึงพอใจของท่านที่มีต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง)ฝึกอบรม โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับท่านมากที่สุด

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

1.1 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

1.2 สถานภาพ ☐ 1. เด็กและเยาวชน ☐ 2. ผู้ปกครอง/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/อื่นๆ.....

<u>ตอนที่ 2</u> กิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง)

☐ การศึกษาดูงานเรือนจำกลางจังหวัดกำแพงเพชร

☐ การศึกษาดูงานสถาบันธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี

☐ การศึกษาดูงานวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

<u>ตอนที่ 3</u> ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ B (สื่อของจริง)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง					
1) สถานที่มีความเหมาะสม					
2) เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3) ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์					
4) เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย					
5) ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด					
ด้านกระบวนการ					
1) การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
2) มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติด					
3) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากพิษภัยของยาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง					
4) มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน					
ด้านผลที่ได้รับ 1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด					
2) เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด					
3) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง					
4) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น					
5) ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
6) ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้					

<u>ตอนที่ 4</u> ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4.1 สิ่งที่ท่านประทับใจมากที่สุดในการจัดกิจกรรมนี้

.....

.....

.....

4.2 สิ่งที่ท่านคิดว่าควรปรับปรุงมากที่สุดในการจัดกิจกรรมนี้

.....

.....

.....

4.3 ความคิดเห็นและแนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมนี้

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฉบับที่.....

<u>แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ C (เครือข่าย)</u>

<u>คำชี้แจง</u> แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามความพึงพอใจของท่านที่มีต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ C (เครือข่าย) โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับท่านมากที่สุด

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

1.1 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

1.2 สถานภาพ ☐ 1. เด็กและเยาวชน ☐ 2. ผู้ปกครอง/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/อื่นๆ.....

<u>ตอนที่ 2</u> กิจกรรมรูปแบบ C (เครือข่าย)

☐ สายตรวจชุมชน เวรยามชุมชนโดยเครือข่าย

☐ ประกวดคำขวัญรณรงค์ต่อต้านการใช้ยาเสพติดฯ

☐ นาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปรามยาเสพติดฯ

☐ ศูนย์ให้คำปรึกษา

<u>ตอนที่ 3</u> ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ C (เครือข่าย)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง					
1) สถานที่มีความเหมาะสม					
2) เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3) ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์					
4) วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย					
5) ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม					
ด้านกระบวนการ					
1) การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
2) มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด					
3) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด					
4) มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน					
5) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านผลที่ได้รับ 1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด					
2) เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด					
3) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง					
4) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น					
5) ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
6) ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้					

<u>ตอนที่ 4</u> ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4.1 สิ่งที่ท่านประทับใจมากที่สุดในการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

4.2 สิ่งที่ท่านคิดว่าควรปรับปรุงมากที่สุดในการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

4.3 ความคิดเห็นและแนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฉบับที่.....

<u>แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)</u>

<u>คำชี้แจง</u> แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามความพึงพอใจของท่านที่มีต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับความคิดเห็นท่านมากที่สุด

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

1.1 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

1.2 สถานภาพ ☐ 1. เด็กและเยาวชน ☐ 2. ผู้ปกครอง/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ อื่นๆ.....

<u>ตอนที่ 2</u> กิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

☐ กิจกรรมสร้างสรรค์โดยการจัดเวทีทางดนตรี

☐ กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา

☐ กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน

☐ จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน

☐ กิจกรรมครอบครัวสีขาว

<u>ตอนที่ 3</u> ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง					
1) สถานที่มีความเหมาะสม					
2) เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3) ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์					
4) เนื้อหามีเหมาะสม ชัดเจน และทำให้เข้าใจง่าย					
5) ผู้ให้ความรู้/วิทยากร มีความรู้ในเรื่องที่ถ่ายทอด					
ด้านกระบวนการ					
1) การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
2) มีการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับกับปัญหายาเสพติด					
3) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดตระหนักถึงผลที่ได้รับจากปัญหายาเสพติดและสามารถนำไปใช้ได้จริง					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4) มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา ทั้งของตนเองและของผู้อื่น					
5) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน					
ด้านผลที่ได้รับ					
1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด					
2) เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด					
3) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง					
4) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น					
5) ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
6) ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมรูปแบบ D (กิจกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมกีฬา)					

<u>ตอนที่ 4</u> ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4.1 สิ่งที่ท่านประทับใจมากที่สุดในการจัดกิจกรรม.....

.....

.....

4.2 สิ่งที่ท่านคิดว่าควรปรับปรุงมากที่สุดในการจัดกิจกรรม

.....

.....

4.3 ความคิดเห็นและแนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฉบับที่.....

<u>แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)</u>

<u>คำชี้แจง</u> แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามความพึงพอใจของท่านที่มีต่อการจัดกิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับท่านมากที่สุด

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

1.1 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

1.2 สถานภาพ ☐ 1. เด็กและเยาวชน ☐ 2. ผู้ปกครอง/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/อื่นๆ.....

<u>ตอนที่ 2</u> กิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

☐ กิจกรรมสร้างสรรค์ตามความถนัดและความสนใจ

☐ กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเด็กและเยาวชน

☐ จัดรายการเสียงตามสายในโรงเรียน

☐ ศูนย์ให้คำปรึกษา

☐ กิจกรรมครอบครัวสีขาว

<u>ตอนที่ 3</u> ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง					
1) สถานที่มีความเหมาะสม					
2) เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3) ความพร้อมของสถานที่วัสดุ/อุปกรณ์					
4) วิธีการดำเนินงานเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย					
5) ความพร้อมของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม					
ด้านกระบวนการ					
1) การจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ					
2) มีวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปัญหายาเสพติด					
3) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันภัยที่เกิดจากยาเสพติด					
4) มีวิธีการที่ส่งเสริมให้รู้จักการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน					
5) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน					
ด้านผลที่ได้รับ 1) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยยาเสพติด					
2) เกิดความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดและเกิดความรู้สึกไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด					
3) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนเอง					
4) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้อื่น					
5) ทำให้รู้จักแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด					
6) ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมนี้					

<u>ตอนที่ 4</u> ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4.1 สิ่งที่ท่านประทับใจมากที่สุดในการจัดกิจกรรม.....

.....

.....

.....

4.2 สิ่งที่ท่านคิดว่าควรปรับปรุงมากที่สุดในการจัดกิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

.....

.....

.....

4.3 ความคิดเห็นและแนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมรูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

คณะผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความเหมาะสม 1. รูปแบบมีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร					
2. รูปแบบมีความชัดเจน สอดคล้องและครอบคลุมต่อการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร					
3. รูปแบบมีความเหมาะสมกับนโยบายและภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
ความคุ้มค่า 4. รูปแบบมีประโยชน์และคุ้มค่าในการนำไปใช้					
5. ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบฯ ไปใช้ในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนได้					
6. ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานตามรูปแบบฯ จะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนได้					
ความเป็นไปได้ 7. รูปแบบสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้					
8. รูปแบบมีความครอบคลุม เพียงพอต่อการตัดสินใจนำไปใช้					
9. รูปแบบสามารถนำไปใช้เพื่อป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรได้จริง					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ผลลัพธ์/ผลกระทบ 10. การนำรูปแบบไปใช้จะช่วยให้ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชรลดลง					
11. ผลของการประเมินที่ได้จากรูปแบบฯ นี้ มีความถูกต้อง ตรงกับสภาพการปฏิบัติงานจริง					
12. รูปแบบต่างๆ จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องมีแนวทางในการตัดสินใจเพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันภัยจากยาเสพติดของเด็กและเยาวชน					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ฉบับที่.....

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2

<u>คำชี้แจง</u>

แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 1 ที่ได้พัฒนาขึ้น ดังนั้น คณะวิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากทุกคน ในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความเป็นจริงที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของตนเอง เพื่อจะได้นำผลไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ อนึ่ง ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ และนำเสนอรายละเอียดในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบทั้งสิ้น และขอขอบคุณทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

<u>แบบสอบถามนี้มี 7 ตอนคือ</u>

<u>ตอนที่</u> 1 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

<u>ตอนที่</u> 2 แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

<u>ตอนที่</u> 3 แบบวัดทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

<u>ตอนที่</u> 4 แบบวัดทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

<u>ตอนที่</u> 5 แบบวัดความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด

<u>ตอนที่</u> 6 แบบวัดพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

<u>ตอนที่</u> 7 แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ขอให้ทุกท่านโปรดตอบคำถามทุกข้อ ถ้าเว้นตอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง แบบสอบถามชุดนี้จะไม่สามารถนำไปใช้ได้

<u>ตอนที่</u> 1 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

<u>คำชี้แจง</u> ให้ท่านทำเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. ข้อใดคือคำจำกัดความของคำว่า “ยาเสพติด”
   ก. สารที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ จิตใจและมีความต้องการที่จะเสพขนาดเดิมทุกวัน
   ข. สารที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจและมีความต้องการที่จะเสพเพิ่มขึ้นทุกวัน
   ค. สารที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจและมีความต้องการที่จะเสพคงที่ทุกวัน
   ง. สารที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ จิตใจและมีความต้องการที่จะเสพคงที่ทุกวัน
2. ข้อใด***<u>ไม่จัด</u>***เป็นยาเสพติด
   ก. บุหรี่ สุรา สารระเหย ข. กาว ยาเลิฟ ยาบ้า
   ค. ยาพาราเซตามอล ยาคลอเฟรน ง. ยาอี กัญชา ใบกระท่อม
3. บุคคลในข้อใดจะได้รับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวยาเสพติดสูงสุด
   ก. แดงเมาแล้วขับจนประสบอุบัติเหตุ ข. ดำแอบขายยาบ้าในสถานศึกษา
   ค. ส้มโดนพ่อแม่บังคับให้เลิกยาเสพติด ง. เขียวเข้ารับการบำบัดยาเสพติด
4. ข้อใดเป็นโทษของยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย
   ก. ทำให้ร่างกายอ่อนแอ ข. ทำให้เพื่อนและบุคคลรอบข้างรังเกียจ
   ค. ทำให้พ่อแม่เสียใจผิดหวัง ง. ทำให้มีคนนินทาเราตลอดเวลา
5. ข้อใดคือผลร้ายและโทษของยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อตัวเราโดยตรง
   ก. พ่อแม่ผิดหวังและเสียใจในตัวเรา ข. ประเทศชาติสูญเสียความมั่นคง
   ค. คนในครอบครัวทะเลาะกันบ่อยขึ้น ง. ถูกตำรวจจับ ติดคุก หมดอนาคต
6. สาเหตุทางจิตใจในทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติดส่วนใหญ่มาจากสาเหตุอะไร
   ก. ติดยาเสพติดเพราะสิ่งแวดล้อม ข. อยากรู้อยากลอง
   ค. ติดเพราะฤทธิ์ของยา ง . เชื่อค่านิยมผิดๆ ที่เกิดในขึ้นสังคม
7. บุคคลในข้อใดที่บ่งบอกว่ามีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด
   ก. แอนเป็นคนร่าเริงเป็นที่รักของเพื่อน ข. ออยมักจะขอเงินพ่อแม่ไปซื้อเสื้อผ้าบ่อยๆ
   ค. แดงทำงานพิเศษเพื่อหาเงินไปเที่ยว ง. ต้นยืมเงินเพื่อนและใช้เงินเก่งโดยไม่มีสาเหตุ
8. ข้อใดคือหลักสำคัญที่สุดเกี่ยวกับการป้องกันตนเองให้พ้นจากยาเสพติด
   ก. ไม่ทดลองยาเสพติดทุกชนิด ข. ไม่หลงเชื่อคำชักชวน
   ค. ใช้หลักศาสนาเป็นที่พึ่ง ง. รักษาสุขภาพให้แข็งแรง

9. ข้อใด***<u>ไม่ใช่</u>***การป้องกันให้ครอบครัวพ้นจากภัยของยาเสพติด

ก. เมื่อมีปัญหาเก็บไว้คนเดียวไม่บอกให้ใครรับรู้ ข. รักและสามัคคีกันภายในครอบครัว

ค. หารายได้พิเศษเพื่อทำให้ครอบครัวมีฐานะดีขึ้น ง. ปรึกษาหารือกันเมื่อมีปัญหาในครอบครัว

10. ข้อใด***<u>ไม่ใช่</u>***หลักการป้องกันยาเสพติด

ก. การไม่ทดลองยาเสพติดทุกชนิด ข. การใช้ทักษะการปฏิเสธ

ค. การรักษาสุขภาพให้แข็งแรง ง. การเชื่อใจคนแปลกหน้าหลงในคำชักจูง

<u>ตอนที่</u> 2 แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

<u>คำชี้แจง</u> ให้ท่านอ่านข้อความข้างล่าง และพิจารณาว่าเห็นด้วยหรือไม่ มากน้อยเพียงใด แล้วให้ทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ฉันจะไม่ทดลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เพราะสารต่างๆ ในยาเสพติดอาจทำให้ฉันติดได้					
2. การเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ ทำให้สมองปลอดโปร่งและช่วยคลายเครียด					
3. การเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ แสดงออกถึงความเป็นลูกผู้ชายและความเป็นผู้นำ					
4. ฉันตั้งใจที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ถึงแม้ว่าจะทำให้พ่อแม่เสียใจในผลการสอบทุกครั้ง					
5. ถ้าครอบครัวกำลังประสบปัญหารายได้ไม่เพียงกับรายจ่าย ฉันก็ตั้งใจจะไม่ใช้ยาเสพติดเพื่อแก้ปัญหานั้น					
6. แม้ว่าพ่อแม่จะมีเงินให้ฉันมากมาย แต่ฉันก็ไม่เคยนำเงินไปซื้อยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ มาลองเสพ					
7. ฉันไม่จำเป็นต้องใช้ยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ ก็สามารถทำคะแนนสอบได้ดี					
8. การแข่งกันเรียนในห้องเพื่อให้ได้ลำดับที่ดีๆ ทำให้ฉันหาทางออกโดยลองเสพยาเสพติด					
9. โรงเรียนจัดกิจกรรมตามความสนใจน้อย ทำให้ฉันมีเวลาไปลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ					
10. การอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีคนเสพยาเสพติด เป็นจำนวนมาก ทำให้มีโอกาสทดลองเสพยาเสพติดสูงด้วย					

	เห็น	เห็น	ไม่	ไม่	ไม่

ข้อความ	ด้วยอย่างยิ่ง	ด้วย	แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11. วัยรุ่นที่มีเพื่อนที่เสพยาเสพติด มักจะมีเพื่อนมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
12. ฉันจะปฏิเสธการทดลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ แม้ว่าจะมีแหล่งซื้อ-ขายติดกับที่พักอาศัย					

<u>ตอนที่</u> 3 แบบวัดทักษะการตัดสินใจของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน **<u>มากที่สุด เพียงคำตอบเดียว</u>** และโปรดทำให้ครบทุกข้อ

<u>คำอธิบาย</u> เสพ หมายถึง การดม การสูบ การกิน การฉีดเข้าสู่ร่างกาย

1. ถ้าท่านอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติดเช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ และท่านเองก็มีความรู้สึกอยากจะลองดูบ้างท่านจะตัดสินใจอย่างไรดี

( ) ลองเสพตามเพื่อน เพราะจะได้รู้ว่าการเสพยาเสพติดแล้วมีความรู้สึกอย่างไร

( ) ไม่ลอง เพราะ เป็นสิ่งไม่ดี ทำให้เกิดโรคต่างๆ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

( ) อื่นๆ (ระบุ ลองเสพ หรือ ไม่เสพ พร้อมเหตุผล).....

2. ในช่วงทำงานหรือเรียน ท่านรู้สึกเครียดและกังวลมาก เพื่อนแนะนำว่า “ลองเสพยาเสพติดดูซิ เพราะจะทำให้สมองปลอดโปร่ง มีความสุข และ คลายเครียดได้” ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

( ) ไม่เสพ เพราะไม่ใช่วิธีในการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ควรตั้งใจอ่านหนังสือดีกว่า

( ) เสพ เพราะ อาจช่วยให้คลายเครียดได้จริง

( ) อื่นๆ (ระบุ เสพ หรือ ไม่เสพ พร้อมเหตุผล).....

3. เมื่อท่านดูภาพยนตร์ต่างประเทศ แล้วเห็นดาราเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ ท่าทางโก้ท่านอยากรู้สึกโก้บ้าง ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

( ) เสพ เพราะอยากโก้ แบบดารา

( ) ไม่เสพ เพราะ การเสพยาเสพติด ไม่ได้ทำให้โก้หรือเท่ห์

( ) อื่นๆ (ระบุ เสพ หรือ ไม่เสพ พร้อมเหตุผล).....

4. เมื่อพ่อแม่อยากจะให้ท่านสอบได้คะแนนดีๆ โดยต้องอ่านหนังสือมากๆ และอาจจะต้องลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ซึ่งจะช่วยทำให้อ่านหนังสือได้นานๆ ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

( ) เสพ เพราะอยากทำคะแนนได้ดีๆ อย่างที่พ่อแม่ตั้งใจ

( ) ไม่เสพ เพราะ การเสพยาเสพติด เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

( ) อื่นๆ (ระบุ เสพ หรือ ไม่เสพ พร้อมเหตุผล).....

5. เมื่อพ่อกับแม่ไม่มีเวลาอยู่กับท่านเพราะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ท่านรู้สึกเหงาและอยากจะลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เพราะคิดว่าจะช่วยคลายเหงาได้ ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

( ) ไม่เสพ เพราะไม่ใช่วิธีในการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ควรหาทางช่วยงานพ่อแม่ดีกว่า

( ) เสพ เพราะ อาจช่วยให้คลายเหงาได้จริงๆ

( ) อื่นๆ (ระบุ เสพ หรือ ไม่เสพ พร้อมเหตุผล).....

6. เมื่อพ่อแม่ของท่านเลี้ยงดูท่านแบบตามใจ มีเงินให้ท่านตามที่ท่านขอและสามารถนำไปซื้อยาเสพติดมาลองเสพได้ ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

( ) ไม่เสพ เพราะ ถ้าลองแล้วอาจติดได้

( ) เสพ เพราะ เงินเหลือใช้ พ่อแม่ไม่เดือดร้อนเรื่องเงิน

( ) อื่นๆ (ระบุ เสพ หรือ ไม่เสพ พร้อมเหตุผล)……..

7. เมื่อผลการเรียนของท่านไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง เพื่อนสนิทเลยเสนอให้เสพยาเสพติดเพื่อคลายทุกข์ ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

( ) เสพ เพราะเห็นเพื่อนเสพยาเสพติดแล้ว ดูท่าทางมีความสุข

( ) ไม่เสพ เพราะ มีหนทางอื่นอีกในการคลายทุกข์ เช่น การเล่นกีฬา

( ) อื่นๆ (ระบุ เสพ หรือ ไม่เสพ พร้อมเหตุผล)……..

8. การแข่งกันเรียนในห้องเพื่อให้ได้คะแนนดีๆ ทำให้ท่านเครียด เพื่อนแนะนำว่าการเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ จะช่วยคลายเครียดได้ ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

( ) ไม่เสพ เพราะ ถ้าลองแล้วอาจติดได้

( ) เสพ เพราะ เพื่อนก็ยังเสพ แสดงว่าการเสพยาเสพติด ไม่มีอันตราย

( ) อื่นๆ (ระบุ เสพ หรือ ไม่เสพ พร้อมเหตุผล)……..

9. โรงเรียนไม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้เพื่อนๆ ชักชวนกันไปลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ และท่านก็รู้สึกอยากเสพบ้าง ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

( ) ไม่เสพ เพราะ ถ้าลองแล้วอาจติดได้

( ) เสพ เพราะ เพื่อนๆ เสพแล้วเป็นจำนวนมาก แสดงว่าการเสพยาเสพติด ไม่มีอันตราย

( ) อื่นๆ (ระบุ เสพ หรือ ไม่เสพ พร้อมเหตุผล)……..

10. ถ้าท่านเดินผ่านเพื่อนกลุ่มหนึ่งในหมู่บ้านที่กำลังเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ และถูกชักชวนให้เข้ากลุ่ม เพื่อเสพยาเสพติดด้วยกัน ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

( ) ลองเสพ เพราะ จะได้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนกลุ่มนี้

( ) ไม่เสพ เพราะ กลัวถูกผู้ปกครองจับได้และถูกลงโทษ

( ) อื่นๆ (ระบุ เสพ หรือ ไม่เสพ พร้อมเหตุผล)……

11. เมื่อนักเรียนรู้ว่าเพื่อนสนิทซึ่งไม่ได้เรียนต่อเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

( ) แนะนำให้เพื่อนเลิกเสพ เพราะจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

( ) ไม่ต้องทำอะไร เพราะเพื่อนเสพก็เป็นเรื่องของเพื่อน

( ) อื่นๆ (ระบุ)……

12. เย็นวันศุกร์หลังเลิกเรียน มีเพื่อนที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันมาชวนท่านไปเล่นสนุกเกอร์ ซึ่งท่านทราบดีว่าเป็นที่มั่วสุมของวัยรุ่น มีทั้งการพนัน ดื่มเหล้าเบียร์ บุหรี่และซื้อ-ขายยาเสพติดชนิดต่างๆ ท่านจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

( ) ไม่ไป เพราะ อาจชักนำให้ตนเองเสี่ยงต่อการเล่นพนัน สูบบุหรี่ หรือดื่มเหล้าเบียร์

( ) ไป เพราะ คงจะสนุกดี

( ) อื่นๆ (ระบุ ไป หรือ ไม่ไป พร้อมเหตุผล)……..

<u>ตอนที่</u> 4 แบบวัดทักษะการปฏิเสธของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน **<u>มากที่สุด เพียงคำตอบเดียว</u>** และโปรดทำให้ครบทุกข้อ

<u>คำอธิบาย</u> เสพ หมายถึง การดม การสูบ การกิน การฉีดเข้าสู่ร่างกาย

1. ถ้าเพื่อนชวนให้ท่านเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ โดยพูดสบประมาทว่า “ ถ้าไม่เสพเป็นคนไม่กล้า ไม่แน่จริง” ท่านจะโต้ตอบการชวนของเพื่อนอย่างไร

( ) “ขอโทษจริง ๆ เราไม่เสพสิ่งเสพติดหรอกเพราะพ่อแม่จะเสียใจ”

( ) “ใครบอกว่าเราไม่แน่จริง เดี๋ยวจะทำให้ดู”

( ) อื่นๆ (ระบุ)……..……..

2. ท่านรู้สึกเครียดกับการเรียนหรือการทำงาน เพื่อนสนิทนำยาเสพติด เช่น บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ มาให้และแนะนำว่า “ลองดูซิ เพราะจะทำให้สมองปลอดโปร่ง และคลายเครียดได้” ท่านจะตอบเพื่อนว่าอย่างไร

( ) “ จริงๆ เหรอ เอามาลองดูสิ”

( ) “ขอบใจเพื่อน แต่เราไม่ชอบ”

( ) อื่นๆ (ระบุ)……

3. เพื่อนชวนท่านเสพยาเสพติด โดยบอกว่า “การเสพยาเสพติดแล้ว รู้สึกโก้เก๋ เหมือนดาราฝรั่งเลย” ท่านจะโต้ตอบเพื่อนว่าอย่างไร

( ) “โก้จริงๆ เหรอ งั้นเอามาลองดูสิ”

( ) “จริงเหรอ เราว่าไม่เห็นจะโก้เก๋ตรงไหนเลย แถมเป็นอันตรายต่อสุขภาพอีกต่างหาก”

( ) อื่นๆ (ระบุ)…….

4. เมื่อพ่อแม่อยากจะให้ท่านสอบได้คะแนนดีๆ ท่านก็ต้องอ่านหนังสือมากๆ และมีเพื่อนแนะว่าการเสพยาเสพติด เช่น ยาบ้า จะช่วยทำให้อ่านหนังสือได้นานๆ ท่านจะตอบเพื่อนว่าอย่างไร

( ) “ จริงๆ เหรอ เอามาลองดูสิ”

( ) “ขอบใจเพื่อน แต่เราคงทำไม่ได้หรอกเพราะมันเป็นอันตราย”

( ) อื่นๆ (ระบุ)……

5. เมื่อพ่อกับแม่ไปทำงานนอกบ้าน ท่านอยู่กับเพื่อนและถูกเพื่อนชวนให้ลองเสพยาเสพติดหลายๆ ครั้ง แต่ท่านได้ปฏิเสธไป จนเพื่อนโกรธมาก และพูดขู่ว่า “ ถ้าไม่ลอง ก็เลิกคบกัน” ท่านจะตอบเพื่อนว่าอย่างไร

( ) “นี่เห็นว่าคบกันมานานนะ ถึงยอมตกลงลองดู”

( ) “ขอโทษ เราลองไม่ได้จริงๆ เพราะพ่อแม่สั่งห้ามไว้ หวังว่าเพื่อนคงเข้าใจนะ”

( ) อื่นๆ (ระบุ)…….

6. เมื่อพ่อแม่ของท่านมีเงินค่าใช้จ่ายให้ท่านตามที่อยากขอ และเพื่อนสนิทก็ชักชวนให้ไปซื้อยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ มาลองเสพ ท่านจะตอบเพื่อนว่าอย่างไร

( ) “ตกลงๆ เงินมีเยอะแยะ”

( ) “เสียดายเงินและไม่อยากจะเสพด้วย กลัวติด คงไม่โกรธกันนะ”

( ) อื่นๆ (ระบุ)……

7. ผลการเรียนของท่านไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง เพื่อนสนิทเลยเสนอให้เสพยาเสพติดเพื่อคลายทุกข์ และพูดสบประมาทว่า “ ถ้าไม่เสพ ไม่แน่จริงนี่” ท่านจะโต้ตอบเพื่อนอย่างไร

( ) “ขอโทษนะเพื่อน เราไม่เสพสิ่งเสพติดหรอกเสียเวลา เอาเวลาไปอ่านหนังสือดีกว่า”

( ) “ใครบอกว่าเราไม่แน่จริง เดี๋ยวจะลองให้ดู”

( ) อื่นๆ (ระบุ)……..……..

8. การแข่งกันเรียนในห้องเพื่อให้ได้คะแนนดีๆ ทำให้ท่านเครียด เมื่อเพื่อนเห็นท่านจึงยื่นบุหรี่ให้ 1 มวนและบอกว่า “ลองบุหรี่ซิ จะได้หายเครียด” ท่านจะโต้ตอบเพื่อนว่าอย่างไร

( ) “ขอบคุณ แต่บุหรี่มีโทษนะ เราไม่เอาดีกว่า”

( ) “จริงเหรอ งั้นลองดูซักมวนสิ”

( ) อื่นๆ (ระบุ)…….

9. โรงเรียนไม่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้เพื่อนๆ รวมกันเป็นกลุ่มลองเสพยาเสพติด และท่านถูกชักชวนให้เข้ากลุ่ม โดยเพื่อนขู่ว่า“ถ้าอยากเข้ากลุ่ม ต้องเสพยาเสพติด เพราะเป็นกฎของกลุ่ม” ท่านจะตอบเพื่อนอย่างไร

( ) “ ขอโทษนะ เราต้องรีบไปหาลุง แล้วค่อยคุยกันใหม่”

( ) “ เพียงครั้งเดียวนะ”

( ) อื่นๆ (ระบุ)……

10. ถ้ามีเพื่อนรุ่นพี่มาชวนแกมบังคับให้ท่านลองเสพยาเสพติดเช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ ซึ่งท่านได้เคยปฏิเสธไปครั้งหนึ่งแล้ว ครั้งนี้ท่านจะตอบรุ่นพี่ว่าอย่างไร

( ) “ก็ได้ แต่ที่ลองเพราะเกรงใจพี่นะ”

( ) “ขอบคุณพี่ ไม่เอาหรอก ขอผมสักคนนะครับ”

( ) อื่นๆ (ระบุ)……

11. ในงานเลี้ยงวันเกิดเพื่อน กลุ่มเพื่อนๆ กำลังเสพยาบ้า และชักชวนให้ท่านร่วมด้วย ท่านได้ตอบปฏิเสธ แต่เพื่อนไม่ยอม ยังคงตื้อให้ท่านร่วมด้วย ท่านจะตอบเพื่อนๆ ว่าอย่างไร

( ) “ตกลงๆ จะได้หยุดเซ้าซี้เสียที”

( ) “เราเสพไม่เป็นจริงๆ และไม่อยากจะเสพด้วย กลัวติด คงไม่โกรธกันนะ”

( ) อื่นๆ (ระบุ)……

12. เย็นวันศุกร์หลังเลิกเรียน มีเพื่อนที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันมาชวนท่านไปเล่นสนุกเกอร์ ซึ่งท่านทราบดีว่าเป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น มีทั้งการพนัน การซื้อ-ขายยาเสพติดชนิดต่างๆ ท่านจะตอบเพื่อนอย่างไร

( ) “ขอโทษนะ เราคงไปไม่ได้ เพราะพ่อแม่ไม่ชอบให้เราไปสถานที่แบบนี้”

( ) “ดีจัง กำลังรู้สึกเซ็งอยู่พอดี”

( ) อื่นๆ (ระบุ)……..

<u>ตอนที่</u> 5 แบบวัดความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

<u>คำชี้แจง</u> ให้ท่านอ่านข้อความข้างล่าง แล้วประเมินความสามารถของท่านในการป้องกันตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ทำได้	ไม่แน่ใจ	ทำไม่ได้
1. ท่านสามารถบังคับใจตนเอง ไม่ให้เริ่มที่จะทดลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ			
2. ท่านจะไม่ใช้ยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เป็นวิธีการระบายเมื่อมีความเครียดหรือกลัดกลุ้มใจ			
3. ท่านจะไม่เสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เพื่อแสดงว่าตนเองโก้หรือเท่ห์			
4. ท่านจะใช้ยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เป็นที่ระบายเมื่อไม่สามารถทำในสิ่งที่พ่อแม่คาดหวังได้			
5. เมื่อท่านอยู่คนเดียวหรือรู้สึกเหงา ท่านจะไม่เสพยาเสพติด			
6. ท่านจะไม่ลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ แม้จะรู้ว่าพ่อแม่คงจะให้อภัย			
7. ท่านจะไม่ใช้ยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เป็นวิธีการระบายเมื่อผลการเรียนของท่านไม่เป็นไปตามที่หวัง			
8. ท่านพร้อมที่จะเรียนแข่งกับเพื่อนในห้อง แม้รู้ว่าจะต้องเครียดมากๆ แต่ก็จะไม่ใช้ยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เป็นวิธีการระบายความเครียด			
9. เมื่อเพื่อนชวนให้ท่านเข้ากลุ่ม เพื่อดื่มสุรา สูบบุหรี่ ท่านสามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยชักชวนเพื่อนให้ทำกิจกรรมอื่นๆที่เหมาะสมแทน			
10. ท่านสามารถเดินเลี่ยง ที่จะไม่สังสรรค์หรือเข้ากลุ่มกับเพื่อนหรือผู้อื่นที่กำลังดื่มสุราหรือสูบบุหรี่			
11. เมื่อท่านรู้จักแหล่งซื้อ-ขายเสพยาเสพติดท่านสามารถควบคุมตนเองไม่ให้มีความอยากรู้อยากลองที่จะเสพได้			
12. เมื่อเพื่อนสนิทนอกโรงเรียนชักชวนให้ท่านเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ ท่านสามารถปฏิเสธได้ทันที			

<u>ตอนที่</u> 6 แบบวัดพฤติกรรมของการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

<u>คำชี้แจง</u> โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำของท่านตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ไม่เคย หมายถึง การกระทำนั้นไม่เคยปฏิบัติหรือแทบจะไม่เคยปฏิบัติเลย
น้อย หมายถึง การกระทำนั้นปฏิบัตินานๆ ครั้ง
ปานกลาง หมายถึง การกระทำนั้นปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
มาก หมายถึง การกระทำนั้นปฏิบัติบ่อยครั้งเป็นส่วนใหญ่
มากที่สุด หมายถึง การกระทำนั้นปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ

ข้อความ	ไม่เคย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ในช่วงหนึ่งเดือนที่ผ่านมา บ่อยครั้งเพียงใด (โดยประมาณ) ที่ท่าน...					
1. ลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ ด้วย ความรู้สึกอยากรู้ อยากลอง เมื่อได้เห็นผู้อื่นเสพ					
2. ลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า เมื่อรู้สึกเครียดหรือกลุ้มใจ					
3. เสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เพราะรู้สึกโก้หรือเท่ห์					
4. ลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เมื่อไม่สามารถทำในสิ่งที่พ่อแม่คาดหวังได้					
5. เสพยาเสพติดเช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เมื่อรู้สึกเบื่อหรือเหงาเพราะพ่อแม่ไม่มีเวลาให้					
6. ลองเสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ สักครั้ง เพราะอย่างไรพ่อแม่ก็คงให้อภัย					
7. เสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เมื่อผลการเรียนของท่านไม่เป็นไปตามที่หวัง					
8. เสพยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ เพราะเครียดกับการเรียนแข่งกับเพื่อนในห้อง					
9. ใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์และเหมาะสม เช่น เล่นกีฬา อ่านหนังสือ ฟังเพลง เป็นต้น					
10. สังสรรค์หรือเข้ากลุ่มกับเพื่อนบ้าน ในขณะที่กำลังเสพยาเสพติดเช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ					

ข้อความ	ไม่เคย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ในช่วงหนึ่งเดือนที่ผ่านมา บ่อยครั้งเพียงใด (โดยประมาณ) ที่ท่าน...					
11. เดินเลี่ยงไปที่อื่นหรือไม่เข้าใกล้ บริเวณหรือผู้ที่ซื้อ-ขายยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ					
12. รับยาเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ จากเพื่อนสนิทมาลอง เมื่อเพื่อนชักชวนให้ลอง					

<u>ตอนที่</u> 7 แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

<u>คำชี้แจง</u> ให้ท่านพิจารณาสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วตัดสินใจว่าจะเลือกปฏิบัติตามเหตุผลในข้อใด โดยคำตอบของท่านคือเหตุผลที่ท่านรู้สึกอย่างแท้จริง

1. นายแดงเป็นคนอยากรู้อยากลอง ชอบทดลองสิ่งใหม่ๆ วันหนึ่งเพื่อนสนิทของเขาได้ชักชวนให้ทดลองเสพยาเสพติดเพื่อจะได้รู้รสชาติด้วยตนเอง แต่นายแดงได้ปฏิเสธไม่ยอมทำตามเพื่อนชักชวน ถ้าท่านเป็นนายแดง ท่านจะทำเช่นนั้นเพราะ ...
    ก. กลัวเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
    ข. เพราะถ้าพ่อแม่รู้จะถูกลงโทษ
    ค. เพื่อนๆ ในกลุ่มเดียวกันไม่ยอมรับ
    ง. ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ควรจะเข้าไปยุ่งเกี่ยว
2. น้องสาวของมาลัยเป็นคนที่มีนิสัยชอบเก็บกด เครียดง่ายไม่ค่อยระบายความในใจให้ใครฟัง วันหนึ่งมาลัยจับได้ว่าน้องสาวของเธอ ติดยาบ้า เธอจึงตัดสินใจส่งน้องสาวเข้ารับการบำบัดที่โรงพยาบาล ถ้าท่านเป็นมาลัย ท่านจะทำเช่นนั้นเพราะ ...
    ก. กลัวเพื่อนล้อว่ามีน้องเสพยาบ้า
    ข. ต้องการรักษาน้องให้หายจากการติดยา
    ค. หากเพื่อนบ้านรู้จะทำให้ครอบครัวอับอาย
    ง. คนที่ติดยาเสพติดทุกคนควรได้รับการช่วยเหลือ
3. พิชัยเป็นเยาวชนในหมู่บ้าน วันหนึ่งผู้ใหญ่บ้านประกาศทางเสียงตามสายว่าให้แต่ละครอบครัวส่งตัวแทนไปช่วยงานของหมู่บ้านที่วัด เนื่องจากเตรียมงานในวันตักบาตรเทโว โดยผู้ใหญ่บ้านแจ้งว่าจะมีการแจกบัตรเพื่อจับรางวัลสำหรับผู้มาช่วยงานด้วย พิชัยจึงตัดสินใจไปช่วยงานวัดในเย็นวันนั้นด้วย ถ้าท่านเป็นพิชัย ท่านจะไปช่วยงานที่วัดเพราะ...
    ก. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
    ข. เผื่อบางทีอาจได้รับรางวัลจากการจับฉลาก
    ค. จำเป็นต้องไปเพราะเพื่อนบ้านเขาก็ไปทั้งนั้น
    ง. เราเป็นคนในชุมชนก็ต้องช่วยเหลืองานส่วนรวมในชุมชน
4. เก่งอาศัยอยู่กับแม่และน้องสาวหนึ่งคนที่ยังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษา เขาต้องช่วยแม่รับจ้างทำงานในหมู่บ้านเพื่อหาเงินมาเป็นค่าเล่าเรียนให้น้องที่โรงเรียนและจุนเจือครอบครัว เพื่อนๆ เคยชวนให้เขาลองเสพและขายยาบ้าเพื่อจะได้เงินมาใช้จ่ายโดยไม่ต้องทำงานหนัก เขาไม่ยอมทำตามคำชักชวนของเพื่อน แม้ว่าเขาจะต้องการเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวก็ตาม ถ้าท่านเป็นเก่ง ท่านทำเช่นนั้นเพราะ...
    ก. เพราะกลัวตำรวจจับ

ข. เพราะการค้ายาเสพติดเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

ค. เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่น้องและทำให้แม่จะเสียใจ

ง. เพราะการค้ายาเสพติดเป็นอันตรายต่อสังคมและชุมชนที่เราอยู่

5. ประชาเป็นประธานนักเรียนและได้รับรางวัลนักเรียนดีเด่นสองปีซ้อน และในปีนี้พ่อแม่ และคณะครูก็คาดว่าเขาจะได้รับรางวัลเป็นปีที่สาม จึงทำให้เขารู้สึกเครียดมาก วันหนึ่งมีเพื่อนรุ่นพี่มาชวนแกมบังคับให้ประชาลองสูบบุหรี่โดยบอกว่าจะได้หายเครียด ซึ่งเขาเคยปฏิเสธไปครั้งหนึ่งแล้ว และในครั้งนี้ประชาได้ปฏิเสธอย่างแข็งขัน ถ้าท่านเป็นประชา ท่านจะทำเช่นนั้นเพราะ ...

ก. เพราะกลัวครูจับได้และถูกลงโทษ

ข. เพราะบุหรี่ไม่มีประโยชน์อันใดเลย

ค. การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ง. เพราะกลัวครูที่คาดหวังในตัวเขาจะเสียใจ

6. ไพศาลเป็นลูกเพียงคนเดียวของครอบครัว เขาได้รับการเลี้ยงดูแบบตามใจทุกอย่างจากพ่อแม่ อยากได้อะไรพ่อแม่ก็หามาให้ วันหนึ่งเขาสอบตกในวิชาภาษาอังกฤษ เขากลุ้มใจมาก และเกรงว่าพ่อแม่จะเสียใจ จึงคิดจะใช้เงินที่พ่อแม่ให้มาไปซื้อบุหรี่มาสูบเพื่อคลายเครียด แต่สุดท้ายเขาก็ไม่ทำ ถ้าท่านเป็นไพศาล ท่านจะทำเช่นนั้นเพราะ ...

ก. กลัวครูลงโทษ

ข. ถ้าพ่อแม่รู้ว่าสูบบุหรี่จะเสียใจมากกว่ารู้ว่าสอบตก

ค. เงินที่จะเอาไปซื้อบุหรี่ ถ้าเอาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมจะดีกว่า

ง. ยาเสพติดเป็นอันตรายอย่างยิ่ง แม้จะมีเรื่องทุกข์ใจเพียงใดก็ไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง

7. วิไล เป็นประธานนักเรียนของโรงเรียนแห่งหนึ่ง เธอคิดว่าโรงเรียนมีกิจกรรมนันทนาการน้อยเกินไป ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีเวลาว่างมาก แล้วมักจับกลุ่มมั่วสุมตามห้องน้ำบ่อย ๆ เธอคิดว่าการมั่วสุมดังกล่าวอาจนำไปสู่การยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนในโรงเรียน เธอจึงเสนอให้โรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้มากขึ้น ถ้าท่านเป็นวิไล ท่านจะทำเช่นเดียวกับวิไลเพราะ ...

ก. เป็นหน้าที่ของประธานนักเรียนที่พึงกระทำ

ข. ป้องกันไม่ให้นักเรียนในโรงเรียนยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ค. เพื่อให้นักเรียนหันมาทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ง. หากครูรับรู้แนวคิดของเธอ ปีหน้าอาจได้รับเลือกเป็นประธานอีก

8. เด็กชายธันวามีผลการเรียนไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง เลยตัดสินใจเสพยาบ้าเพื่อคลายเครียด เขาติดยาบ้าอย่างหนักตอนเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทำให้เขาถึงกลับประสาทหลอน คิดว่าจะมี

คนมาทำร้าย แต่ปัจจุบันได้เลิกเสพแล้ว วันหนึ่งในการแข่งขันกีฬาสีของโรงเรียน เพื่อนสนิทได้ชักชวนให้เขามาทดลองสูบบุหรี่โดยเพื่อนให้เหตุผลว่ามันไม่ติดเหมือนยาบ้าหรอก แต่ธันวาได้ปฏิเสธ ถ้าท่านเป็นธันวา ท่านจะทำเช่นนั้นเพราะ ...

ก. กลัวแม่เสียใจ

ข. เล่นกีฬาอย่างเดียวดีกว่า

ค. อาจทำให้ประสาทหลอนอีกครั้งก็ได้

ง. ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติดชนิดใดล้วนอันตรายทั้งนั้นจึงไม่ควรข้องเกี่ยว

9. มาลีเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในห้องเรียนของเธอเพื่อน ๆ ต่างแข่งขันกันที่จะต้องสอบเรียนต่อในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อให้ได้ และถ้าใครสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้จะถูกตัดออกจากกลุ่มเพื่อน มาลีกลุ้มใจมาก เธอไม่ชอบการแข่งขันแบบไม่มีการช่วยเหลือกันแบบนี้ ทำให้รู้สึกเครียด จึงคิดหาทางออกด้วยการสูบบุหรี่ แต่สุดท้ายเธอตัดสินใจไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่ ถ้าท่านเป็นมาลี ท่านจะทำเช่นนั้นเพราะ ...

ก. กลัวเพื่อนล้อว่าเป็นขี้ยา

ข. คงไม่ภาคภูมิใจหากสอบได้แต่ต้องติดยา

ค. หากเพื่อนบ้านรู้จะทำให้ครอบครัวอับอาย

ง. ทางออกของการแก้ปัญหาไม่เห็นต้องพึ่งพายาเสพติด

10. ในละแวกบ้านของศักดามีการซื้อขายยาเสพติด ศักดาจึงตัดสินใจเข้าแจ้งความกับสถานีตำรวจ ถ้าท่านเป็นศักดา ท่านจะทำเช่นนั้นเพราะ ...

ก. หากไม่ทำเช่นนั้น ลูกหลานท่านอาจต้องติดยาเสพติดได้

ข. ต้องรีบแจ้งความก่อนเดี๋ยวตำรวจหาว่าเรามีส่วนเกี่ยวข้อง

ค. เพื่อชุมชนของเราจะได้ปลอดจากยาเสพติดจึงต้องรีบแจ้งความ

ง. การค้ายาเสพติดเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ผู้เป็นพลเมืองดีจึงต้องแจ้งความเมื่อพบเห็น

11. ตั้งแต่สมัยยังหนุ่มลุงของสมชายสูบบุหรี่จัดและเสียชีวิตเพราะเป็นมะเร็งปอด ต่อมาสมชายก็เริ่มสูบบุหรี่เช่นเดียวกับลุง เมื่อเขาได้รับการอบรมเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด เขาจึงตัดสินใจเลิกสูบบุหรี่อย่างเด็ดขาด ถ้าท่านเป็นสมชาย ท่านจะตัดสินใจเลิกบุหรี่เพราะ ...

ก. กลัวตายเหมือนลุง

ข. สูบบุหรี่ทำให้ผู้อื่นรังเกียจ

ค. ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายของครอบครัว

ง. บุหรี่เป็นยาเสพติดชนิดหนึ่งเราจึงควรหลีกเลี่ยง

12. ในตอนเย็นหลังเลิกเรียน เพื่อน ๆ ในหมู่บ้านได้ชวนเด็กชายมานพไปเล่นสนุกเกอร์ ซึ่งมานพรู้ดีว่าเป็นที่มั่วสุมของวัยรุ่น เพราะที่โต๊ะสนุกเกอร์ มีทั้งการพนัน ดื่มเหล้าเบียร์ และสูบบุหรี่ เขา

จึงปฏิเสธ เพื่อน ๆ แม้เขาเองจะชอบเล่นสนุกเกอร์ก็ตาม ถ้าท่านเป็นมานพ ท่านจะตัดสินใจเช่นนั้นเพราะ ...

ก. ถ้าแม่รู้อาจโดนทำโทษ

ข. เสียเงินค่าเล่นโดยเปล่าประโยชน์

ค. เอาเวลามาช่วยเหลืองานบ้านดีกว่า

ง. เพราะสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นอาจทำให้ติดยาเสพติดได้

แบบสัมภาษณ์

การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร

รหัส.....

แบบสัมภาษณ์

การพัฒนาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 2

ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชน

1. เพศ O ชาย O หญิง
2. อายุ O อายุ.....ปี
3. การศึกษา
   - O อยู่ระหว่างการศึกษา.....
   - O ออกจากโรงเรียนแล้ว จบชั้น.....
3. สถานภาพของเด็ก/เยาวชน
   - O โสด
   - O มีคู่ครอง

เมื่อท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น ท่านมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง

.....

.....

ท่านได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างไรบ้าง

.....

.....

ท่านมีข้อเสนอแนะสำหรับกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างไร เพื่อที่จะทำให้กิจรรมเกิดประโยชน์มากที่สุด

.....

.....

ภาคผนวก ช
รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 1

รูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ระยะที่ 1 ทั้ง 5 รูปแบบ รายละเอียดดังนี้

การดำเนินการพัฒนารูปแบบทั้ง 5 รูปแบบให้สมบูรณ์โดยนำข้อเสนอแนะจากการประชุมผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณารูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร มาปรับปรุง เพิ่มเติมรายละเอียดในรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร สามารถสรุปผลการพัฒนารูปแบบทั้ง 5 รูปแบบ ดังรายละเอียดดังนี้

รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด)

ความเป็นมาและเหตุผล

รูปแบบ A (เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิด) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้ประชุมร่วมกันและสรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ที่กลุ่มเด็กและเยาวชนคิดว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกันปัจจัยส่วนบุคคล เรื่อง การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ซึ่งเป็นสาเหตุ หรือ แนวโน้ม ที่สำคัญที่สุดของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด โดยใช้การนำเสนอเรื่องจริงของเยาวชนที่หลงผิดไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในมุมต่างๆ โดยละเอียด

เนื้อหา

1. ภาพยนตร์เจาะชีวิตเยาวชนที่หลงผิดและคนที่ประสบความสำเร็จโดยไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนำเสนอทั้งด้านบวกและด้านลบ มีเนื้อหาที่โดนใจ มีความแรงที่สะท้อนใจและเรียกสติของผู้ชม
2. จัดทำภาพยนตร์เป็นซีรี่ ที่สามารถนำไปใช้ได้ดังนี้
    1) ใช้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง
    2) ใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติ
    3) ใช้กับครอบครัว
    4) ใช้กับชุมชน
    5) ใช้กับคนทั่วไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและโทษภัยของยาเสพติด
2. เพื่อปรับวิธีคิดและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษ ภัยของยาเสพติด

3. เพื่อให้ความรู้เรื่องการดูแล อบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนแก่ครอบครัว

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็กและเยาวชน กลุ่มเสี่ยง
2. เด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติ
3. ผู้ปกครอง ชุมชน
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

กิจกรรมหลัก

1. การศึกษาเรียนรู้ชีวิตจริงของผู้ติดยาจากคลิปวิดีโอ วีดีทัศน์ หรือสารคดี
2. การประเมินผลเด็กและเยาวชนหลังจากการใช้คลิปวิดีโอ วีดีทัศน์ หรือสารคดี
3. การประยุกต์ใช้คลิปวิดีโอ วีดีทัศน์ หรือสารคดีในกิจกรรมต่างๆ
4. การเผยแพร่สื่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น โหลดคลิปไว้ในมือถือ ทางเว็บไซต์

แนวทางในการนำรูปแบบไปใช้

1. ใช้ประกอบกิจกรรมการอบรม ประชุม สัมมนา
2. ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
3. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ผู้สนใจ
4. เผยแพร่สู่ชุมชนหรือเครือข่ายผู้ปกครอง
5. เผยแพร่ผ่านสื่อท้องถิ่น เช่น โทรทัศน์ท้องถิ่น สถานีวิทยุ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กและเยาวชนมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด
2. เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด
3. ครอบครัว และชุมชนมีความตระหนักเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในครอบครัวและชุมชน

ข้อเสนอแนะที่จะทำให้รูปแบบเกิดความสมบูรณ์

1. ควรจัดทำและนำเสนอตัวอย่างความล้มเหลวของเยาวชนที่ติดยากับเยาวชนที่หลุดพ้นจนประสบความสำเร็จมาเป็นภาพยนตร์
2. หลังการใช้สื่อทุกครั้งต้องมีคนคอยชี้แนวทางให้ความรู้เพิ่ม
3. ต้นแบบควรเป็นฮีโร่ของเด็กที่เคยมีประวัติติดยาแล้วปัจจุบันเป็นคนดี
4. ควรศึกษาต้นทางของสาเหตุที่แท้จริงเพื่อนำไปสู่การป้องกันอย่างถูกต้อง
5. มีเพลงที่โดนใจเข้ากับวัยรุ่น

6. กลุ่มเคยมีประวัติเมื่อดูสื่อที่ทำจะต้องไม่อยากกลับไปทำความผิดอีกและต้องไม่ใช่การประจาน

7. สื่อต้องกระจายไปสู่ทุกเพศ ทุกวัย

8. การใช้ฮีโร่ควรระวังอย่าให้กลายเป็นต้นแบบในการกระทำความผิด (เนื่องจากต้นแบบเคยลองมาก่อน)

9. ภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นควรมีเนื้อหาที่แสดงถึงความรัก ความอ่อนโยน

10. ควรอบรมสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารในหน่วยงานต่างๆ

ภาคีที่เกี่ยวข้อง

ภาคีหลัก : ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร (ศตส.จ.กพ.)

ภาคีรอง : เครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียน สื่อมวลชนจังหวัดกำแพงเพชร

รูปแบบ B (สื่อของจริง)

ความเป็นมาและเหตุผล

รูปแบบ B (สื่อของจริง) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูผู้บริหาร รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด ได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน ปัจจัยส่วนบุคคล เรื่อง การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิดความเครียดง่าย ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา เรื่องโรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป ซึ่งทั้งหมดเป็นสาเหตุ หรือแนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้สื่อของจริงทั้งจากสถานที่ในการควบคุม คุมขังผู้กระทำผิด สถานที่ในการบำบัดรักษา และบุคคลที่เคยมีประวัติในการติดยาเสพติดจะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับประสบการณ์ตรง

เนื้อหา

1. การศึกษาจากสถานที่คุมขังผู้กระทำผิด สถานที่ในการบำบัดจริงพร้อมนำเสนอภาพที่จะทำให้คนที่เข้าดูรู้สึกว่าเป็นสถานที่ที่ไม่น่าเข้าไปอยู่

2. คนที่เคยมีประวัติติดยาเสพติด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยและอันตรายของยาเสพติด

2. เพื่อสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดให้กับเยาวชน

3. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กและเยาวชนในสิ่งที่ถูกต้อง

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็ก และเยาวชน กลุ่มเสี่ยง
2. เด็ก และเยาวชน กลุ่มเคยมีประวัติ
3. ผู้ปกครอง ชุมชน

กิจกรรมหลัก

1. ศึกษาจากสถานที่จริง เช่น สถานพินิจ บ้านกึ่งวิถี คุก โรงพยาบาล วัดน้ำพุ พร้อมทั้งมีคนที่มีความรู้คอยตอบคำถาม และตั้งคำถามที่กระตุ้นจิตใจในขณะที่พาศึกษาเยี่ยมชม
2. วิทยากรที่เป็นผู้มีประสบการณ์หรือเคยมีประวัติ บรรยาย อบรมให้ความรู้

แนวทางในการนำรูปแบบไปใช้

1. ใช้ประกอบกิจกรรมนอกสถานศึกษาของโรงเรียนใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ประกอบการศึกษาดูงานของครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ใช้ผู้ที่เคยมีประวัติ/ประสบการณ์ เป็นวิทยากร ในการจัดการเรียนการสอน การประชุม การอบรม ที่เกี่ยวกับยาเสพติด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็ก/เยาวชนมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด
2. เด็ก/เยาวชนมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด
3. เด็ก/เยาวชน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซักถาม เกี่ยวกับยาเสพติด กับผู้ที่เคยมีประวัติ

ข้อเสนอแนะที่จะทำให้รูปแบบเกิดความสมบูรณ์

1. ควรให้เด็กในกลุ่มต่างๆ ได้มีโอกาสเข้าไปเยี่ยมชมและต้องสะท้อนถึงภาพลบของแหล่งหรือสิ่งที่ไปดูนั้น เช่น คุกต้องให้ดูว่าไม่ดีอย่างไรเมื่ออยู่ในคุก
2. ต้องมีคนอธิบายและให้ความรู้ในระหว่างศึกษา ดูงาน
3. ต้องคำนึงถึงการใช้สื่อของจริง อย่าให้เกิดความกลัวจนนำไปสู่การไม่กล้าแสดงออก
4. สร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กและเยาวชน
5. ควรร่วมมือกันภายในชุมชนและมี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนกิจกรรม

ภาคีที่เกี่ยวข้อง

ภาคีหลัก : พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร

ภาคีรอง : สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดกำแพงเพชร เรือนจำจังหวัดกำแพงเพชร

สถานพินิจจังหวัดกำแพงเพชร โรงพยาบาลในจังหวัดกำแพงเพชร สถานีตำรวจในจังหวัดกำแพงเพชร

รูปแบบ C (เครือข่าย)

ความเป็นมาและเหตุผล

รูปแบบ C (เครือข่าย) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง และครูผู้บริหาร ได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิด ความเครียดง่าย ชอบแสดงความเป็นผู้นำ ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนที่เด็กอาศัย เด็กมีเพื่อนนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและมีแหล่งซื้อ-ขายยาเสพติดบริเวณที่พักอาศัยของเด็ก ซึ่งทั้งหมดเป็นสาเหตุ หรือแนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้เครือข่ายจะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดความตระหนักและร่วมมือกันอย่างแท้จริง

เนื้อหา

1. การสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังในชุมชน
2. การใช้มาตรการกดดันทางสังคมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน
2. เพื่อใช้มาตรการทางสังคมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ปกครอง ตำรวจ สาธารณสุข ครู เด็กและเยาวชนในชุมชน

กิจกรรมหลัก

1. ประชุมสัมมนา เครือข่าย แจ้งบทบาทหน้าที่ บทลงโทษตามมาตรการทางสังคมของกลุ่ม
2. จัดให้มีสายตรวจชุมชน เวรยามชุมชน จุดตรวจ
3. จัดทำคำขวัญรณรงค์
4. สร้างนาฬิกาอาชญากรรมเพื่อการป้องปราม
5. สร้างเครือข่ายสุขภาพจิต

แนวทางในการนำรูปแบบไปใช้

1. ใช้ในกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนอาสา

2. ใช้ในรูปแบบขององค์กรภายในชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนสัจจะออมทรัพย์ อสม.

3. ใช้กับรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น เครือข่ายภาคประชาชน เครือข่ายเด็กและ เยาวชน เครือข่ายบ้าน กลุ่ม ชมรม ฯลฯ

4. ใช้สร้างกลไกการขับเคลื่อนร่วมกันระหว่าง อปท. วัด และโรงเรียน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีการเฝ้าระวัง ควบคุม การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

2. ชุมชนมีเครือข่ายการเฝ้าระวัง ที่มาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะที่จะทำให้รูปแบบเกิดความสมบูรณ์

1. ควรร่วมมือกับ อปท. ที่จะทำให้เกิดความต่อเนื่อง และเผยแพร่ สร้างฐานข้อมูลโดยชุมชนเอง

2. ควรเชื่อมโยงกับเครือข่ายที่มีอยู่แล้ว เช่น To Be Number One

3. ดึงเครือข่ายผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม

4. ควรสร้างความศรัทธาในตัวของแกนนำ/ ผู้ให้ความรู้เพื่อให้เด็กเชื่อถือ ไว้วางใจ

5. ให้คนที่เคยมีประวัติและเลิกแล้วมาทำประโยชน์ เป็นหูเป็นตาให้กับเครือข่าย

6. การสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มเคยมีประวัติและกลุ่มเด็กดี เข้าร่วมกลุ่มกัน

7. การติดต่อสื่อสารของเครือข่ายหลายช่องทาง เช่น ทางเว็บไซต์

8. ต้องกำหนดผู้ดำเนินงาน/องค์กร/ผู้ประสานงานที่ชัดเจน (เจ้าภาพ)ในการให้การดูแลช่วยเหลือ เครือข่ายต่างๆ

9. สร้างเครือข่ายของกลุ่มเพื่อนสอนกันเอง เช่น กลุ่มเสี่ยงสอนเพื่อน

10. สร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและเป็นจิกซอเล็กของจิกซออันใหญ่

11. หาองค์กร บุคคล หน่วยงานที่มีความรักและศรัทธามาเป็นเจ้าภาพในการดำเนินกิจกรรม

ภาคีที่เกี่ยวข้อง

ภาคีหลัก : ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร (ศตส.จ.กพ.)

ภาคีรอง : เครือข่ายผู้ปกครอง สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน สถานีตำรวจจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร

รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา)

ความเป็นมาและเหตุผล

รูปแบบ D (กิจกรรมนอกสถานศึกษา) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูผู้บริหาร รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติดได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ความคาดหวังของผู้ปกครอง การเลี้ยงดูแบบตามใจ ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง บุคลิกของเพื่อนในชั้นเรียนมุ่งเน้นการแข่งขัน โรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนที่เด็กอาศัย และมีแหล่งซื้อ-ขายยาเสพติดบริเวณที่พักอาศัยของเด็ก ซึ่งทั้งหมดเป็นสาเหตุหรือ แนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้กิจกรรมนอกสถานศึกษาจะทำเพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการปฏิเสธยาเสพติด

เนื้อหา

1. ส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น เวทีเด็ก /รายการทางวิทยุชุมชน /โทรทัศน์ท้องถิ่น ฯลฯ
2. จัดกิจกรรมเชิงรุกในการต่อต้านยาเสพติด เช่น การแข่งขันกีฬา นิทรรศการ
3. จัดกิจกรรมทางเลือก เช่น การฝึกอาชีพ
4. กิจกรรมฝึกทักษะการรู้จักปฏิเสธ เช่น กิจกรรมสร้างผู้นำ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์
2. เพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพื่อให้เด็ก/เยาวชนมีทักษะในการปฏิเสธ

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็กและเยาวชน นอกสถานศึกษา
2. ชุมชน / ผู้ปกครอง

กิจกรรม

1. กิจกรรมการฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชน
2. ฝึกอบรมให้เด็ก เยาวชนเกิดทักษะในการปฏิเสธ

3. จัดทำป้ายคำขวัญต่อต้านยาเสพติดในชุมชน

4. จัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อลดช่องว่างระหว่างวัยระหว่างผู้สูงอายุกับเด็ก เยาวชน

5. จัดรายการทางสถานีวิทยุชุมชน โทรทัศน์ท้องถิ่น เพื่อการรณรงค์ ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด เสียงตามสายของหมู่บ้าน ฯลฯ

6. กิจกรรมของชุมชนเป็นกิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วม เช่น งานจังหวัด งานของ อบต. ควรมีช่วงเวลาที่ให้เด็กและเยาวชนจัดกิจกรรมของตนเอง

7. จัดกิจกรรม แรลลี่เกี่ยวกับยาเสพติด หรือกิจกรรมท้าทาย

8. กิจกรรมที่เป็นจิตอาสาอย่างต่อเนื่อง

9. กิจกรรมที่ฝึกให้เด็กเผชิญกับความเครียดให้เป็น

แนวทางในการนำรูปแบบไปใช้

1. ให้โอกาสเด็ก เยาวชนทั้งกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีประวัติ ได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยการจัดเวทีทางความคิด/ดนตรี/กีฬา /จัดรายการวิทยุ ฯลฯ

2. พัฒนาเยาวชนให้เกิดทักษะในการปฏิเสธ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็ก/เยาวชนมีเวทีทางความคิดและการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

2. เด็ก/เยาวชนมีทักษะในการปฏิเสธอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะที่จะทำให้รูปแบบเกิดความสมบูรณ์

1. ควรจัดพื้นที่สำหรับกิจกรรมสร้างสรรค์ สำหรับเด็กและเยาวชนให้รู้กันว่า ทุกวันที่เท่าไร เดือนอะไร

2. ควรดึงเด็กกลุ่มเสี่ยงเข้ามามีส่วนร่วม หรือเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรม

3. ทุกภาคส่วนควรให้การสนับสนุน โดยเฉพาะ อปท.

4. ควรจัดคนที่มีประสบการณ์เป็นที่ปรึกษาและคอยแนะนำเด็กและเยาวชน เช่น นักจิตวิทยา

5. การจัดกิจกรรมควรจัดเป็นประเพณี ต่อเนื่อง มีกำหนดเวลาที่ชัดเจน

6. จัดกิจกรรมที่ท้าทาย และนำเด็กกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มที่เคยมีประวัติมาร่วมกิจกรรม

ภาคีที่เกี่ยวข้อง

ภาคีหลัก : ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดกำแพงเพชร (ศตส.จ.กพ.)

ภาคีรอง : เครือข่ายผู้ปกครอง สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกำแพงเพชร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน สถานีตำรวจในจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร โรงพยาบาลในจังหวัดกำแพงเพชร สื่อมวลชนจังหวัดกำแพงเพชร

รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา)

ความเป็นมาและเหตุผล

รูปแบบ E (กิจกรรมในสถานศึกษา) เกิดขึ้นจากข้อเสนอของกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูผู้บริหาร รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประวัติการติดยาเสพติด ได้สรุปเป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร ว่าน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกัน ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การเป็นคนอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การที่เด็กเป็นคนเก็บกดและเกิดความเครียดง่าย ชอบแสดงความเป็นผู้นำ ปัจจัยด้านการเรียนและสถานศึกษา ได้แก่ ผลการเรียนของเด็กไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง บุคลิกของเพื่อนในชั้นเรียนมุ่งเน้นการแข่งขัน โรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการให้น้อยเกินไป ซึ่งเป็นสาเหตุ หรือแนวโน้ม ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดกำแพงเพชร การใช้กิจกรรมในสถานศึกษาจะทำเพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวทีในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีทักษะในการปฏิเสธยาเสพติด โดยมีกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ

เนื้อหา

1. ส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์
2. จัดกิจกรรมเชิงรุกในการต่อต้านยาเสพติด
3. จัดกิจกรรมทางเลือก
4. กิจกรรมฝึกทักษะการรู้จักปฏิเสธ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้มีเวที ในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา
2. เพื่อให้เด็ก/เยาวชน ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพื่อให้เด็ก/เยาวชนมีทักษะในการปฏิเสธ

กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา
2. ครู / ผู้ปกครอง

กิจกรรม

1. จัดรายการเสียงตามสายภายในสถานศึกษาเพื่อการรณรงค์ ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด เสียงตามสายของหมู่บ้าน ฯลฯ
2. กิจกรรมชุมนุมตามความถนัดและความสนใจ

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือฝึกอบรมให้เด็ก เยาวชนเกิดทักษะในการปฏิเสธ

4. จัดทำป้ายคำขวัญต่อต้านยาเสพติดภายในสถานศึกษา

5. จัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อลดช่องว่างระหว่างวัยระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก เยาวชน

6. จัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

แนวทางในการนำรูปแบบไปใช้

1. ให้โอกาสเด็ก เยาวชนทั้งกลุ่มเสี่ยง ได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยการจัดเวทีทางความคิด/ดนตรี/กีฬา /จัดรายการวิทยุ ฯลฯ

2. พัฒนาเยาวชนให้เกิดทักษะในการปฏิเสธ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็ก/เยาวชนมีเวทีทางความคิดและการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

2. เด็ก/เยาวชนมีทักษะในการปฏิเสธอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะที่จะทำให้รูปแบบเกิดความสมบูรณ์

1. พัฒนากิจกรรมในโรงเรียนให้เป็นกิจกรรมที่จัดโดยเด็กและเยาวชน เพื่อกำหนดรูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในโรงเรียน

2. ดึงเครือข่ายผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน

3. เรียนรู้จากกิจกรรม “บ้านหลังเรียน” ของ Child watch

4. การให้ผู้บริหารในระดับต่างๆ เกิดความตระหนักในการกำกับติดตามการดำเนินกิจกรรม

ภาคีที่เกี่ยวข้อง

ภาคีหลัก : โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เขต 1 และ 2

ภาคีรอง : เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานีตำรวจในจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร โรงพยาบาลในจังหวัดกำแพงเพชร

ภาคผนวก ซ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในวิจัย

1. ผศ.ดร.เรขา	อรัญวงศ์	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. ดร.สุกัญญา	แช่มช้อย	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. ดร.สมเกียรติ	บุญรอด	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 1
4. นายภิญโญ	แก่งศิริ	ผู้อำนวยการ (ชำนาญการพิเศษ) โรงเรียนบ้านเกาะพิบูล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1
5. ดร.รมย์	พะโยม	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แพร่ เขต 2